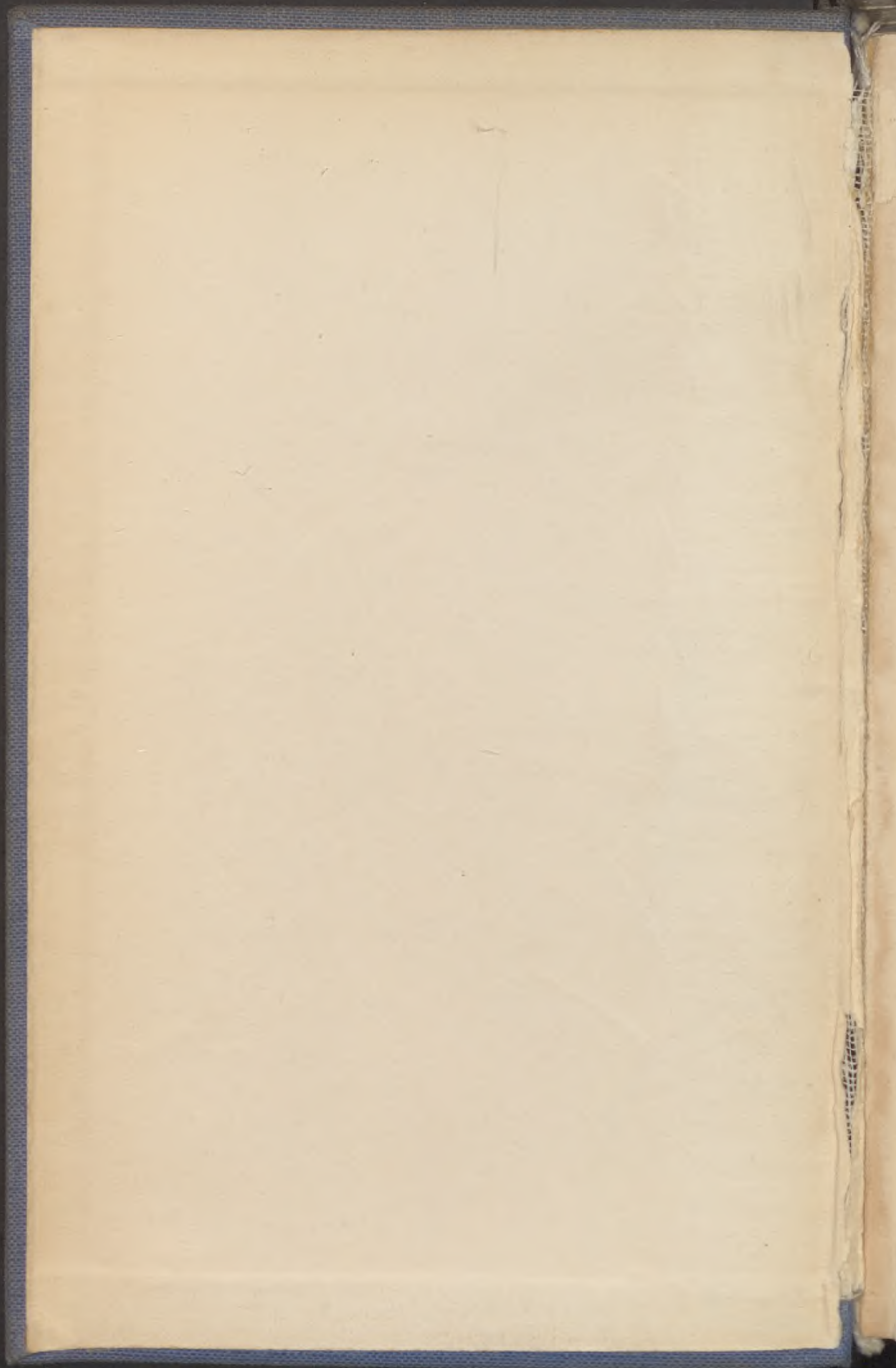
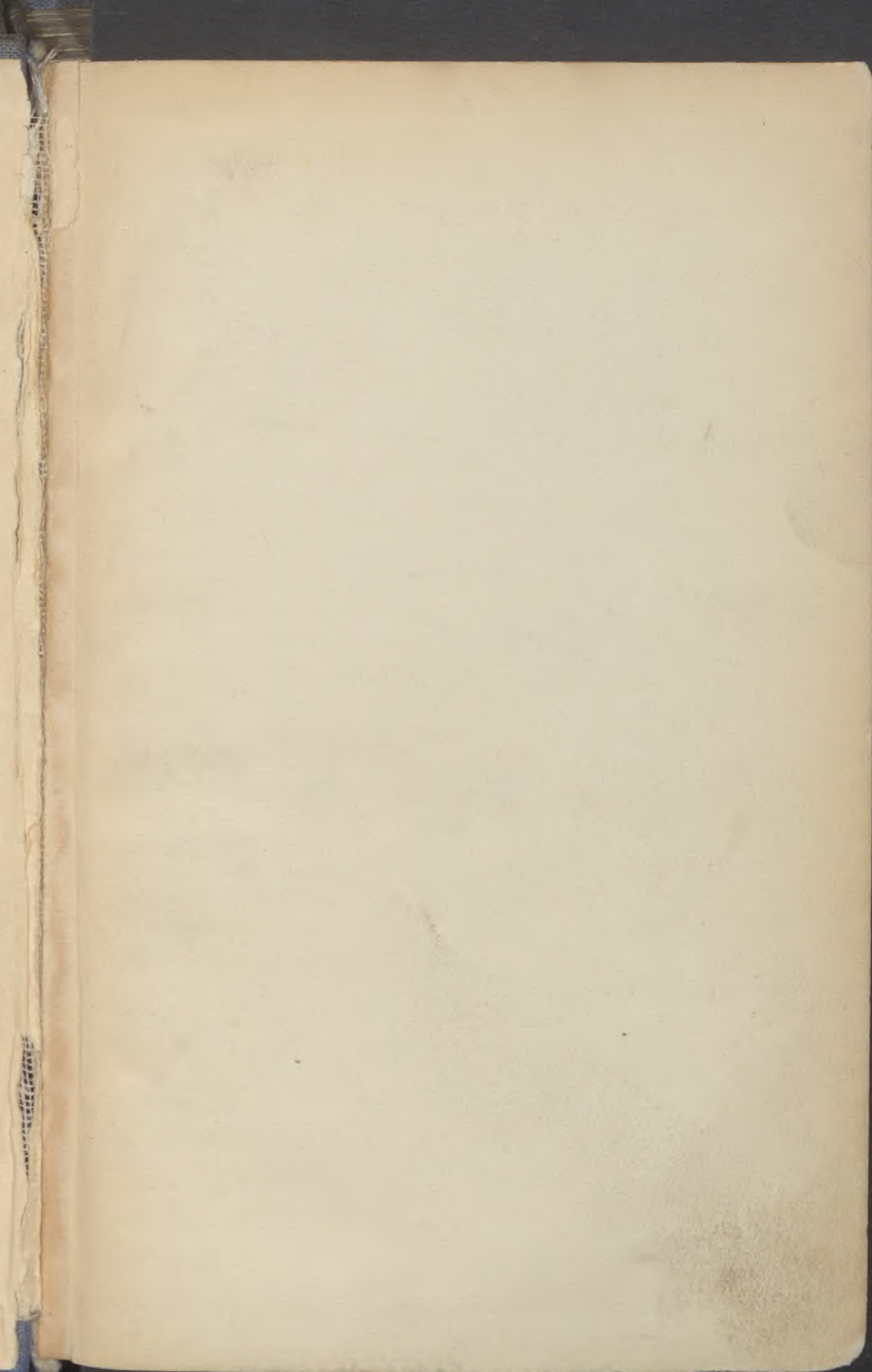

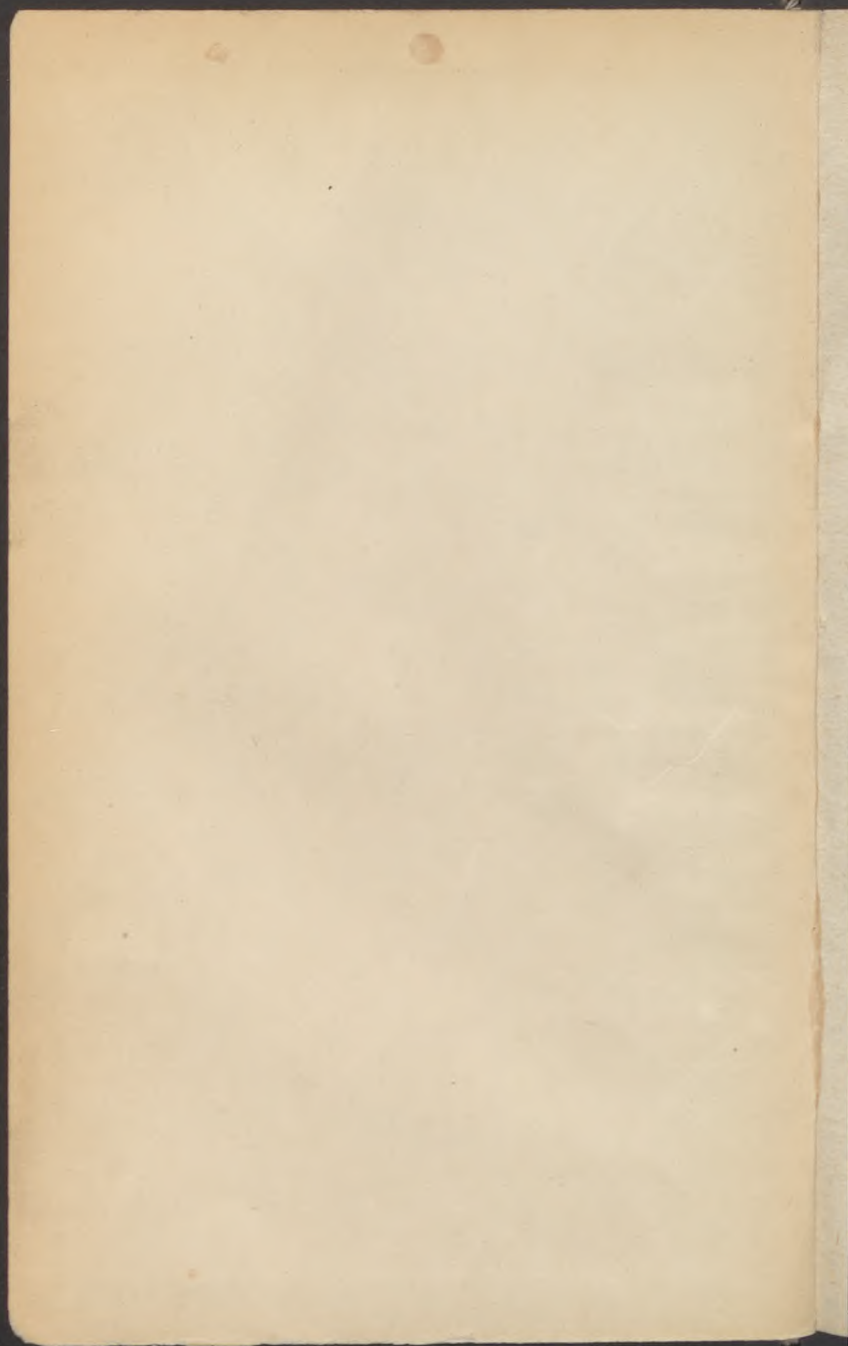
Hongkongi

Oh. elävi vika

AZ ESTÉLYI RUHA

THE HISTORY OF

JOSEPH HERGESHEIMER

AZ ESTÉLYI
RUHA

FORDÍTOTTA
NÉMETH ANDOR

AZ ATHENAEUM KIADÁSA

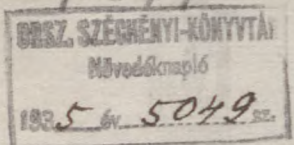
JOSEPH HERGENROTTER

AZ ESTÉLYI

RUHA

45874

67517. — Athenaeum r.-t. könyvnyomdája, Budapest.

Az életét körülbástyázó kellemességek közül Nina Henry a fürdőjét becsülte legtöbbre. Megvolt az oka rá. Először is — talán ez a legfontosabb — negyvenkétéves volt. Huszas, sőt harmincas éveiben még nem volt tudatában a fürdő jelentőségének. Eppen hogy fürdött. Mint mások. De a lassanként korrá szaporodó évekkel egyre jobban méltányolta, élvezte a fürdőjét. Olyan életet élt, hogy tulajdonképpen csak a fürdőkádban hagyhatta el magát. Ott nem kellett tekintettel lennie senkire, ott senki sem zavarta. Kétszer fürdött napjában: reggel, természetesen, mikor felkelt és este, természetesen, mielőtt vacscrához öltözködött. Így legalább napjában kétszer, teljes háborítatlanságban gondolkozhatott. Nina tudta magáról, hogy észjárása lassú, gyakran kusza. Ha sürgették, teljesen megkavarodott. Különösen Wilson, a férje zavarta össze. Wilson élénk volt, háttározott és türelmetlen. De a fürdőszobában nem háborgatta. Megtehetné volna azt is, — Nina, aki nem adta a megközelíthetlent, tudta ezt — de Wilson nem tette. Illetve *már* nem tette. Ahogy az esztendők multak, mind több apró formalitás szabályozta együttélésüket.

Nina Henry egyenes derékka ült a kád mérsékelt meleg vizében és a szokottnál is elégedettebb volt kellemes testi és lelki állapotában. Itt nem gyötörheti Wilson makacs kérdéseivel; itt nem érzi magán gyermekeinek éles, néha

nyugtalanítóan bíráló tekintetét. Eszébe jutott, hogy Acton már tizenkilencedik évében jár; Cordelia tizenhétéves. De mindegy. A fürdőkádban nem gondol velük. Elvezetét főképpen a fényűző részletek kerekítették ki teljessé: a pontosan szabályozott hőfokú és a legjobb, a legdrágább, egyenesen erre a célra készült sókkal illatosított fürdővíz, a szivacs és az éppolyan tökéletes minőségű, művészi monogrammal ellátott mosdókesztyű; a csodálatosan puhán és bőségesen habzó Elisabeth Vernon fürdőszappan, a széles, alacsony porcelánkád, a padló és körülötte a fehércempés falak, a porcellánfelületek és az ezüstösen csillogó fémtárgyak; minden a legjobb a maga nemében. Wilson Henrynek jól megy. Nina kezd rájönni, hogy tulajdonképpen Wilson határozottsága, mely a vele való huzamosabb együttlétet oly kínossá, fárasztóvá teszi, tartja üzemben ezt a több mint kényelmes miliőt. Különösen tavaly óta. Igazán csodálatos, hogy felferekedte magát!

Ez a tény magában is elég volt ahhoz, hogy jóleső biztonságérzettel töltse el Ninát. Amit pazarlásnak neveznek, ami minden asszonyismerősenél pazarlásszámba menne, az ő helyzetében nem tekinthető annak. Például az új estélyiruhája! A párizsi estélyiruha, amit Ishtarre tervezett! Némi sajnálkozással kiszállt a kádból, ledörzsölte törekeny testét a szokatlanul vastag, belyhos törülközővel, amelyen, mint a mosdókesztyűn, ékes monogram büszkélkedett és eszébe jutott mélységes elégedettségének egy újabb oka, — az alakja — mely, ha tekintetbe vesszük, hogy túl van a negyvenen, igazán nem rossz. Nem hogy nem rossz: határozottan jó. Karcsú, csípője és hasa éppen csak hogy, mellei kíváncsok. Világos, hogy nem feszülnek úgy, mint húszesztendőskorában, mielőtt szült volt, de nem is ereszked-

tek meg. Bőre fehér és szírompuhaságú. Vonásai, — Nina a tükörbe nézett — kevésbbé elégitették ki.

Tekintete fiatalos volt, de az arca, legyünk őszinték, már nem. Nem volt éppen hervadt, de nem is volt fiatal. Szeme alatt, még kipihent állapotában is, árnyékok borongtak, ajka elvesztette egykori finom vonalát, álla egyenesen kétségbe ejtette. Pedig az álla magábanvéve csinos volt; — határozott, mint a nézeteim — gondolta Nina, de alul puhának, petyhüdtnek érezte, mintha már azt jelezné, hogy mi vár a nyakára. Közeljárt ahhoz, hogy hevesen sajnálja magát, de elhárította a fenyegető, nehéz szomorúságot. Nem akart bánkódni. Oly remek dolog várta a szomszéd szobában! Erélyes mozdulattal magára kapta puha kék gyapjúpongyoláját és illatos púderfelhőbe burkolódzott.

Wilson még nem jött vissza a golfversenyről, amit az Eastlake Country Club rendezett a nemzeti ünnep alkalmából. Nina belebujt fekete házcipőibe — a pántok rózsaszínű sarkai körül csapkodtak — s úgy ahogy volt, átsietett a közös hálószobába. Kihúzta a beépített szekrény fiókját, kiválasztott a rendbe göngyölt harisnyák közül egypár testszínű, különösen finom harisnyát, kivett egy melltartót, egy apró, színes virágokkal mintázott nadrágocskát, egy ezüst- és rózsaszínbrokátövet, aztán hozzálátott és felhúzta harisnyáit. Mindig aránytalanul soká tartott, amíg elkészült a toalettjével. Harisnyakötőjén rövid, rózsaszínű szalagok csüngtek. Melltartója tenyéryei széles pinche-csipkéből készült. Félig nyitott szájjal kifestette magát, ottfeledkezett a toalettetükör előtt és szántsándékkal halogatta azt a kivételes gyönyörűséget, ami a ruhásszekrényében várta. És örült, hogy nem vágatta le a haját.

Elesek lennének a vonásai. Mindenesetre megmondja Miss Beachnek legközelebb, hogy lágyabb vízhullámokat csináljon.

De már eléggé halasztotta, — átment a szobán és megnyomta az ajtó mellett a csengő gombját. Pillanatra rá léptek közeledtek a folyosó felől. Nina izgatottan kikiáltott: »Rhoda! Segítse fel az új párizsi estélyiruhámat!« Csak Rhoda lehetett — Harrietnek, a másik néger szolgálónak kimenője volt. Rhoda majd kiugrott a bőréből, ha mulatságra, dáridóra készültek a háziak. »Az új párizsi ruhában megy táncolni, Miss Nina? Jól teszi, lelkem. Bizony én is abban mennék. Abban én. Hadd vegyem ki. Tudom, hova van beakasztva.«

»Nem, nem, Rhoda«, intette le Nina. »Magam veszem ki. Csak adja rám, de vigyázzon, nehogy valahol hátul megakadjon. Nem is tudom, hogyan bújjak bele.« Átment az öblös faliszőnyeghez, amelyben hosszú sorban lógtak a ruhák, (némi villogó vászonhuzatban) és majdnem áhítatos mozdulattal kiemelt közülük egy fekete tüllből és atlaszból készült estélyiruhát. »Csinján kell bánni vele, Rhoda«, figyelmeztette a szolgálot. »Párizsban igazán a testre szabják a ruhát. Éppen csak hogy belefér az ember.« »Igenis, m'am« biccentett Rhoda, olyan hittel, mintha vallásos ceremóniánál segédkeznék. »Ez az első párizsi estélyiruhám, Rhoda«, folytatta Nina. »Ami igazán párizsi. Eddig is kaptam párizsi ruhákat, de azok másodpéldányok voltak, amiket amerikai áruházak számára készítenek. Ez Párizsból jött egyenesen. Mrs. Gow hozta.«

Rhoda úgy vélekedett, hogyha Mrs. Gownak is része van a dologban, akkor a ruha csak szép lehet. »Remélem, jól fog állni«, tette hozzá. Nyilvánvaló volt, hogy Rhoda különbséget tesz a kö-

zött, aminek egy párizsi ruhának szerinte lennie kellene és a között, amit lát. »Biztosan jól fog állni«, nyugtatta meg Nina. Ha elfogta az izgalom, Nina ruhákról, miegymásról fenntartás nélkül tudott beszélni Rhodával. Rhoda kilenc év óta állt a szolgálatában és Nina őszintén megszerette, mert ragaszkodó volt és sohasem panaszkodott. »Jól kell, hogy álljon. Mr. Wilson háromszáz dollárt fizetett érte.« Rhoda kötelességtudóan álmélkodott. »Háromszáz dollárt, Miss Nina! Ezért az egyszerű fekete ruháért? Borzasztó drága volt, Miss Nina. Mr. Wilson igazán jó ember.« Ebben Nina egyetértett vele. »Úgy-e, jó ember? Mindannyiunkhoz jó, Rhoda. Magához és Harriethez is.« Az, az, erősítgette Rhoda. »Még sose volt a kezemben ruha, amiért háromszáz dollárt adtak. Itt egy kicsit le kell húzni. Kicsit szűk.« Nina halálraijedt. Csak nem szabta szűkre Ishtarre? Ha annyi szorongás és izgalom után nem vehetné fel a drága ruhát... Idegeskedni kezdett Rhodával. »Ne húzza folyton!«, förmedt rá. »Elszakítja az alsóruhát.«

Rhoda hátrált. »Jól áll«, erősítgette. »Még csak néhány piros rózsza kellene«, tűnődött. »Vagy azokból a szép üvegvirágokból a vállára. Akkor mutatna csak igazán. Azt a szép, tarka zsebkendőt úgyis be tetszik majd fűzni a karkötőbe.« »Jól van, Rhoda«, bocsátotta el Nina. »Megvagyunk. Ha előkészítette, ami a cocktailhez kell, elmehet. Várjon csak. Csináljon néhány kaviáros kenyérkét. De kicsikéket. Mr. Wilson hoz jeget.« Nyugodtan rendelkezett, de érezte, hogy a hangja szinte remeg az izgalomtól, hogy el-elakad. Egyedül akart lenni. Ámulva nézte magát a fekete estélyiruhában, amit Ishtarre tervezett a

számára Párizsban. A ruha, mint Rhoda már megjegyezte, egyszerű volt, majdnem ridegen az. Testhezálló atlaszderék, vállpánttal és egy nagyon habos tüllszeknya, valamivel hosszabb, mint amilyen lehetne, baloldalt szalagesókorral. Így írta volna le Nina Henry a ruhát, teljesen értelmetlenül. Mert elhibázott dolog volna ezt a ruhát ruhának tekinteni, atlaszból és tüllből készült holminak. Varázslat volt, bűbáj. Nina alig ismert benne magát.

Most vette csak észre, hogy még nem fésülködött. Odaült a toalettesztal tükre elé, mely csak felső testét vetette vissza. Haja, nagy meglepetésére mindjárt jól simult. Szép, gesztenyeszínű haja volt — tudta, hogy a színét franciául *cendré*-nek mondják — de imitt-amott, különösen a halántékánál töredezett. Ezzel sokat bajlódott.

Nina odaadó, női alapossággal, erős ösztönös nyugtalansággal tanulmányozta külsejét. »Nevet-séges«, csititgatta magát, de izgalma nem hagyott alább. Végre nem ez az első jó, mutatós, vagy egyszerűen csak drága ruhája. Mindenesetre drágább, mint akármelyik, amit eddig viselt; egyben a legcivilizáltabb ruha, amely valaha a testéhez simult. De az ilyen frázisok semmit sem jelentenek. A szimpla igazság egyszerűen az, hogy egyik ruhájában sem érvényesült még annyira, mint ebben. Ezt a ruhát nem az teszi remekművé, hogy oly jól fest benne, mint még soha, hanem az, hogy másnak tűnik benne, mint aki.

A vonal teszi — gondolta Nina. — Igen, a vonal. Minden nőiszabó össze tudja válogatni a színeket, de senki, a legügyesebb sem tudja megadni a ruhának azt a bájos esést, azt a töretlen hullámot, amely a vállból indul ki és alácmlik a bokáig. Ez a tökély az arcra is visszahat, megváltoztatja. Ninának úgy tetszett, hogy az álla hatá-

rozottabb, a nyaka rugalmasabb, mint pár pillanattal előbb volt. Most érvényesülnek csak a zöld és barna pontocskák, szürke szemének irisében! Arca mindenestől markánsabb, élénkebb, mint a hogy emlékszik rá. Gesztenyeszínű haja a halványra csiszolt érc derengésével villog. Szédült, ámult. Nem tudta eldönteni, meg van-e magával elégedve. Tükörbe nézett és több mint negyvenéves multtal, egy idegen nőt pillantott meg maga helyett. Nina érzékeny volt ugyan, de hiján minden hisztériának és tétova, regényes érzélgősségnek; érzelmeit, alighogy felismerte őket, rendszerint tüstént megtagadta. Most azonban nem tudott szabadulni attól a hatástól, amit a külseje tett rá. Lassam, bájosan forogni kezdett a tükör előtt; alakja — a vcnal — rezgett, imbolygott, mint a szökőkút karsú sugara. Különben is elragadóan törékeny csipői kíváncsan kikerekedtek, karsúságuk szembetűnő lett. Dereka keménynek és lágynak tünt egyidejűleg. Mellei leplezetlenül mutatták tökélyüket.

Leült. Tulajdonképpen helytelen, gondolta, hogy egy ruha ezt tudja csinálni az emberrel. Tisztességtelen. Erkölestelen. Eszébe jutottak régi ruhái, miket még leánykorában viselt s amiket Wilson Henryvel való házasságának első éveiben hordott. Egyszerű ruhák voltak. Szörnyű ruhák. Ruhák, amik először tetszettek neki, amikre vágyódott s amiket meggyűlölt. Eszébe jutott első báliruhája, egy skótkockás, ujjatlan selyemruha, elálló, nagy masnikkal a vállán. Már puszta gondolatától borzongott. Aztán eszébe jutott az a ruha, amiben nászútra ment. Puha, barna szövetruha volt, kecskás kis boleróval, szoknyája a bokáját verdeste. Most, a hogy itt ül, tüllben-atlaszban, szinte látja a térdait. Őszinte elképedéssel felsorolta magának, mi mindent hor-

dott az alatt a bolerós, barna ruha alatt: gyapjú-inget, csukott gyapjúbugyit, vászeninget, halcsontos fűzöt, ami a hónaljától jóformán a térdéig körülpáncélozta, fűzővédőt, vékonynak egyáltalán nem nevezhető harisnyát és egy, vagy talán két alsószoknyát is. Kötött alsószoknyákra emlékezett és slingeltszélű flanell-alsószoknyákra és keményített, törülközőanyagból készült vászon-alsószoknyákra.

Most minden más, gondolta, sokkal kényelmesebb és kellemesebb. Az ember legalább olyan-nak néz ki, amilyen, mutogathatja, amiye van. Újra a tükörbe lesett s elképpedt fehér vállaitól. Vonalainak ártatlan egymásbaolvadása és a gödröcskék körül játszadozó finom árnyékok elbűvölték. A sok új benyomás elégedetté hangelta, felvillanyozta, duzzadt az életkedvtől. Egyáltalán nem vagyok öreg, gondolta. Még igen messze vagyok attól, hogy öregnek érezzem magam. Soha nem néztem ki jobban, soha életemben nem néztem ki ilyen jól. Így kell kinézniem. Nem is mérgeledöm többé más szabóval. Ezentúl minden nyáron kiutazom Párizsba és minden ruhámat Ishtarre-al csináltatom. Most duplán örült Wilson sikereinek, örült, hogy a férje nagyon sok pénzt keres. Egy éven belül, — mondta Wilson nemrégiben — még gazdagabbak leszünk.

Nemcsak a külseje, arca, alakja, a kedélye, a világszemlélete is megváltozott. Biztosabbnak érezte magát. Nem bosszankodott kicsinyes dolgokon. A nőnek létérdeke, oktatta Nina magát, hogy a lehető legelőnyösebben fessen. A jó külső van olyan fontos, mint a belső jó tulajdonságok. Ugyanaz, mint a jóság. Azok a nők, akik az élet értelmén törlik a fejüket, vagy kétségbeesnek felette: tudatlanok, vagy ostobák. Olyan egyszerű! Miről van szó mindig? Férfiakról és nőkről.

A férfiak és nők egymáshoz való viszonyáról. És a gyerekekről, egészítette ki Nina. Ezen azonban nem akadt fenn most. A gyerekek mellékesek. Valamikor talán nem voltak azok, de ma igen. De még ha nem is így volna, ha még ma is a gyerek az élet célja és értelme, az sem változtat semmit a dolgon. Akkor még inkább igaza van. Akkor még fontosabb, hogy a ruhái Ishtarretől legyenek. Lehetne-e nélkülök lebilineselni a legkülönb, a legirigyeltőbb férfiakat?

Nina elesodálkozott eszén és gondolatainak mélységén. Ha a férje beléjekötött, — ami rendszerint olyankor fordult elő, amikor nem sikerült valami neki — többnyire lesajnálta és kis csacsinak nevezte Ninát. Lám, most kiderült, — amire a férje persze sohasem fog rájönni — hogy nem is olyan ostoba. Kétféle tudás van — Wilsoné és az övé. De abból, hogy ez a két tudás más-más természetű, még nem következik, hogy az övé alsóbbrendű. Nina felpattant és egy aranyozott dugójú, kék lalique illatszóróval bepermetezte a haját. Némi parfümöt dörzsölt fülcimpáira, végül egy pehelykönnyű zsebkendőt — de nem színeset, mint Rhoda remélte — fűzött négy drágakővel kirakott karkötőjébe. Most már alig várta, hogy Wilson megjöjjön. Elkészült a toalettijével, beszélgetni szeretett volna. Hétre jár és nyolcra megint a Country Clubban kell lennie.

Egyre izgatottabb lett, egyre fenköltebbnek érezte magát. Visszahátrált a nagytükörtől a fürdőszoba ajtajáig, s közben tükörképe egyre kisebbedett. Mindaz, ami bámulatba ejtette, ami felkavarta, most mégjobban érvényesült. Megjelenése még büszkébb, fellépésében van valami kihívó. Még a járása is más lett, — spanyol andalgóra emlékeztetett. Elégedetten felnevetett, — mennyi butaságot gondolok össze! — de dobbantott, mintegy

ráütötte a pecsétet az önmagának tett hűségfogadalomra.

»Mit csinálsz, Nina? Csinálsz egyáltalában valamit?« szólalt meg valaki a háta mögött. »Egyelőre a semmire pazarlom a bájaimat, aztán majd terád«, felelte Nina. »Meglehetősen hetyke beszéd«, jegyezte meg a férje, valósággal beleroskadva egy karosszékbé. »Rettenetesen ki vagyok merülve«, vallotta be. Wilson fiatalos külsejű, rózsásarcú, testes férfi volt, deresedő hajjal. Ha kimerült, mindig úgy néz ki, mint egy fáradt gyerek, gondolta Nina.

»Egész nap golfoztam«, folytatta Wilson. »Dél előtt-délután. Mozdulni se tudok.«

»Mary hogy játszott?« kérdezte Nina.

»Ahogy szokott«, mondta Wilson. »Korrektül, szabályosan. De hiszen úgyis tudod, mit kérdezed? Úgy, amilyen. Mindig ugyanaz. Az áldóját, de fájnak a lábaim.« Nina eszébe juttatta, hogy idén először golfozott. »Még nem jöttél bele. Fürödj meg és igyál valamit, attól mindjárt magadhoz térsz.« Wilson azt mondta, hogy már ivott. »Egy pohárkával. Elengedted Rhodát? Megmondtad neki, hogy készítsen mindent elő a cocktailhez?« Nina bólintott. »Csak jeget kell hoznod.« »El kellett volna rendelned«, oktatta ki Wilson, »hogy Rhoda vagy Harriet törjön jeget és tegye be tálban a jégszekrénybe.« Neki sem árt meg«, vágott vissza Nina, »ha egyszer egy kis jeget tör.«

»De Rhodának sem ártott volna meg«, torkolta le Wilson indulatosan. »Nálunk a cselédek csak lebzselnek, csak terpeszkednek a házban és cigarettát dugnak a fekete pofájukba. Ha én is olyan feleséletesen látnám el a dolgaimat, mint te a magadéidat, Nina, egy éven belül koldulni mehetnénk.«

Nina sóhajtott. »A te helyedben nem törődnék a dolgaimmal, Wilson. Legalább is addig nem, amíg mindened megvan. Mert hiszen mindened megvan, igaz?« Feleletre várt, nem kapott. »Azt kérdeztem, Wilson, hogy megvan-e mindened?« Wilson előtt állt, lenézett rá. »Teremtő Isten!« tört ki Wilson. »Ne szekálj! Mondtam, hogy fáradt vagyok.« Nina után nyult. Nina hátrált. »Azért kérdeztél«, emlékeztette Wilsont, »hogy feleljek. Különben egy hétfő ismételnél. Egyszerűen tudni akartam, hogy megvan-e mindened?«

»Persze, hogy megvan«, mondta Wilson, majd szemmel látható meglepetéssel Ninára bámult. »Új ruha?« kérdezte.

»A legújabb, amit valaha láttál!« jelentette ki elmesésen Nina. »Ezt a ruhát Mary Gow hozta Párizsból. Ötszáz dollárba került. Muszáj, hogy szeresd.« Wilson Henry összerántott szemöldökkel szemlélte Ninát. Nina lassan megfordult maga körül. Wilson észrevételei Rhodára emlékeztették. »Mi került ezen ötszáz dollárba?« Nina elhatározta, hogy nem jön ki a sodrából. Higgadtan felelt: »Évek óta nem volt ilyen hosszú ruhám.« Félreértette Wilsont. »Azt akartam mondani, semmi különös. Szoknya, meg derék.« Nina figyelmeztette, hogy a női ruhák többnyire szoknyából és derékből állanak. A ráncok nem simultak el. »Furcsa«, tünődött Wilson. »Nem rövid, nincs is túlságosan kivágva, mégsem láttam soha ilyen rövid, ilyen mélyen kivágott ruhát. Értesz engemet?« Nina természetesen pontosan értette, mire gondol, de eszeágában sem volt igazat adni neki. »Ostobaságokat beszélsz össze«, mondta kicsinylően. »Sajnálom, hogy nem tetszik. Elég sokba került.«

»Neked kell tudnod, megéri-e az árát«, jegyezte meg Wilson meglepő közönnyel. »Na, megyek fürdeni.« Kibújt vékony, világossárga puló-

veréből. »Száznégyszázig vittük fel Maryvel«, mesélt a golfról. »Ha nem ő a partnerem, négyszázegyig meg sem állunk. De Joel és Katherine Pryne sem voltak jobbak. Katherine teljesen hasznavehetetlen. Jobban tenné, ha golfozna, ahelyett, hogy lépten-nyomon Párizsba utazik.« »Ügylátszik, Párizst jobban szereti, mint a golfot«, felelte Nina. »Ilyen nők is vannak.« Wilson abbahagyta a vetkőzést és Ninára meredt. »Ügylátszik, nem férsz a bőrödbe«, korholta. »Örülj, hogy ilyen vagyok«, mondta Nina. »Hogy ilyen maradtam. Annyi esztendő után.«

»Buta beszéd«, morogta Wilson. »A világon semmi bajod. Nincs más dolgod, mint boldognak lenni. Éppen olyan vagy, mint tíz év előtt. Illetve«, vonta vissza kijelentését, »éppen olyan volnál, ha felhagynál a koplalással.« »Megint kezdted?« tört ki Nina, persze hiába. Nina tudta, hogy hiába. Wilson minden másról megfeledkezve egyik lábán golfharisnyában, alsónadrágban: »Nem én kezdtem. Te kezdted. Én már megmondtam neked a véleményemet a fogyókúráról. Valentine doktor is lebeszélt róla. Ha belebetegszel, elpatkolsz. Nem marad semmi rajtad, ami melegítsen, ami életben tartson. Végre nem vagy húszéves, negyvenéves vagy és egy nőnek a te korodban kell hogy legyen egy kis hús a tomporán. A soványságod természetellenes. Nem is tetszetős. De ne beszéljünk róla. Hagyjuk. Beszéljünk az arcodról. Ott mutatkozik meg, mire vezet a fogyókúra. Ha fiatalnak akarsz látszani, ki sem találhattál volna ostobább dolgot. Az arcod beesett«, erősítgette Wilson. »Kérdezz meg bárkit. Nézz a tükörbe.«

»Azt hiszem, eltúlzod a dolgot, Wilson«, felelte Nina. »Nem hiszek neked. Nem állíthatod komolyan, hogy az arcom beesett.« Wilson elfor-

dult tőle. »En figyelmeztettek«, mondta és tovább vetkőzött. »Ha öregnek nézel ki, a te hibád.« Szemüvegét a kezében tartva, lehúnyt pillákkal visszaruskadt a karosszékbe. Nina tünődve nézte. Wilson negyvenhétéves volt. Dehogy, negyvennyolc. A teste ruganyos és friss, mint az arca, csak a hasa nagy. Az utóbbi időben elhízott. Tönkretette az alakját. Huszonegyéves házások. Wilson huszonegy évvel ezelőtt sovány volt, sovány, szikár és kitartó. Akkoriban apja faraktárában dolgozott, fűrge volt, fáradhatatlan. És most feleslegesen hatalmas, lógós hassal jár, rózsaszínű, kerek, utálatos pocakkal. Mert szeret enni és még inkább inni. Nyáron sört, cocktailt, télen cocktailt és whiskyt. Tagadhatatlanul sokat iszik. De az is igaz, hogy valamennyi ismerősük sokat iszik és Wilson legalább bírja az italt. Ritkán rúg be. De az ital hízlalja.

»Jobb lesz, ha iparkodsz«, figyelmeztette a férjét.

Igen. Mikor férjhezment, Wilson fess volt, fűrge volt, fáradhatatlan volt. De mindez hamarosan megváltozott. A nehéz munkával felhagyott, a testedző tevékenységekből csak a golf maradt meg. Az irodája kedvéért otthagyta a raktárt, sőt a fatelepet is. Később, mikor az apja meghalt, őrá hárult a vállalat irányítása. Fivérei nem voltak. Egyik nővére Londonban élt, a másik a douglasi fenyvesekben. Három ember terhét vette magára. Ninának el kellett ismerni, hogy megállta a helyét. Bebizonyította, hogy életrevalóságban nem maradt el az apja mögött. Valamennyiükre keresett, a kelleténél jóval bőségesebben. Nina nyugodt lélekkel dolgoztathatott Ishtarre-nál. De most hirtelen aggályai támadtak. Vajjon jót tesz-e Wilsonnak, hogy minden úgy van, ahogy van? Neki, személyileg? Például

a hasának. Nem tett volna-e jobbat neki, mindkettőjüknek, ha karcsú és fess marad? Nem fiizette-e túl a sikereit? Nem hozott-e értük túl nagy áldozatot?

Neki, Ninának, saját önző szempontjából, természetesen jó így is. Minden nagyon jó: a ruha, ami rajta van és életének egyéb fényűző járulékai — de nem volna-e még jobb, ha szeretné Wilsont? Aztán elcsodálkozott a kérdésen, amivel a problémáját megfogalmazta volt. Szeretem Wilsont, javította ki nyomatékosan magát. A benső hang nem hagyta helyben. Ehelyett eszébe jutottak régi érzelmei Wilson iránt. És még valami eszébe jutott: hogy immár több mint egy esztendeje, — az ő társaságában így mondják — nem aludt Wilsonnal. Azonban ennek — nyugtatta meg magát — a szerelemhez alig van köze. A szerelem és a szenvedély nem ugyanaz — legalábbis nem esik feltétlenül össze. Valami nyugtalanító, nehéz érzés a szíve körül ellene szólt a gondolatainak. Ráeszmélt, hogyha nem akarja elrontani az estélyét, vigyáznia kell a jóhangulatára.

Wilson a Ninától kapott indiai selyem hálókabátban, borzasan jött vissza. »Nem találok a pápaszememet«, panaszkodott. Nina megkereste. »Itt fekszik az ágyon, ahol hagytad«. Odaadta Wilsonnak a szemüvegét. »Na persze«, mondta Wilson. »Ez is csak velem történhetik meg.« Nina, aki még mindig nem tudott szabadulni a gondolataitól, nem hallotta az észrevételét. Wilson szeretetreméltóbb volt házasságuk első éveiben — valószínűleg ő is. Amikor még — ez az igazság — nem érezte szükségét, hogy Ishtarre-ral terveztesse a ruháit. Nina kedélye olyan sötét lett, mint

egy viharfelhő. »Iparkodj, kérlek«, mondta. »Szeretnék egy koktailt inni. A fejembe vettem, hogy nagyszerűen fogok mulatni ma éjszaka. Persze, ha megkérdeznéd tőlem, miért és kivel, arra nem tudnék felelni. Csak azt tudom, hogy úgy lesz. Remélem, nincs kifogásod ellene?« »Nincs, nincs, miért is volna?« hagyta Wilson helyben, frakkjával bajlódva. »Persze, hogy nincs. Mulass, ahogy tudsz. Mit is akartam kérdezni, Nina? — Gondolod, hogy Francis Ambler beszél hozzánk egy koktailre a dinner előtt? Úgy szokta.«

»Valami olyat mondott«, felelte Nina. »Ha marad ideje. A golftól függ. Miért?« Wilson, mellényével a kezében, Nina előtt állt. »Ha beszél«, magyarázta, »átvihetne téged a klubba. Találkoztam délután Corával, megint elromlott az autója. Taxin akar jönni a dinnerre. Ostobaság, mondtam, valamelyik ismerősünk majd elhozza. Azt gondolom, hogy ha Francis beszél és elvisz magával, én elmehetnék a kocsinkkal — természetesen csak ha nincs ellene kifogásod — Coráért és Anna Louise-ért. Azt hallom, az ifjúság is rendez valami dinnert a klubban.« »Igen«, mondta Nina. »Azt Bacheék rendezik Faith tiszteletére. Acton és Cordélia is hivatalosak. Mindenesetre menj el Coráért és Anna Louise-ért. Az sem baj, ha Francis nem ér rá beszólni. Akkor magam megyek a Fordon.« Ez bosszantotta Wilsont.

»Arról szó se lehet. Arról nem volt szó, hogy egyedül menj a klubba. Arról hallani sem akarok. Én azt mondtam, hogy ha Francis beszél érted és átkísér, illendő volna tőlem, elmenni Coráért.« Haragjában rákvörös lett. »Ne izgasd magad«, vetette oda Nina. »Vedd fel a mellényedet. Mondtam, hogy szomszéd vagyok. Máskor is előfordult már, hogy egyedül mentem a klubba, nem is értem, miért vagy annyira oda. Corának

szörnyű a kocsija. — Igazán vehetnél neki egy másikat.»

»Tudod, hogy ez kiváló idea?« kapott rajt Wilson. »Sose jöttem volna magamtól rá. Csak azt nem tudom, fiam, hogy meg lehet-e csinálni. Hogy Cora elfogadja-e? Utóvégre senkinek sem kell tudni, hogy tőlünk kapta. Cora maga venné meg.« Ninához lépett s megcsókolta haját a füle felett. Nina alig tudta titkolni meglepetését. Hisz ő csak tréfából mondta Wilsonnak, hogy vegyen autót Cora Lishernek. Csak úgy a levegőbe mondta, felelőtlenül. »Mi sem egyszerűbb«, mondta gépiesen. Szóval Wilson és Cora közt komoly a dolog. Wilson beismerte. Anélkül, hogy észrevette volna, kiadta Corát. Ninát őszintén megijesztette, hogy nem érez semmi felháborodást. Csak éppen csodálkozott. Érdekesnek, meglepőnek találta, hogy Wilsonnak és Corának viszonyuk van. Ha egészen őszinte akart volna lenni magához, be kellett volna ismernie, hogy még csak kifogása sincs ellene. Természetesen nemcsak az autóra alapította a felfedezését. Wilson viselkedése száz és száz esetben, — hangsúlyozottan kifogástalan, túlzottan korrekt magatartása Corával kapcsolatban — s az iménti körülményeskedése kellőképpen alátámasztották a gyanúját. Az autó csak félreérthetlenné tette, megvilágította a tényállást, kikényszerítette a tudomásulvételét.

»Nem fog menni«, mondta Wilson hosszas tűnődés után.

»Mi nem fog menni?« kérdezte Nina.

»Mi van veled?« förmedt rá Wilson indulatosan. »Nem értelek. Előbb előhozakodsz egy egészen értelmes ideával, aztán úgy teszel, mintha semmire sem emlékeznél. Ha tudni akarod, megmondom, mi nem megy. Én nem ajándékozhatok autót Corának. Ebben a fészekben nem tehetem.

Percek alatt kitudódik. Kígyót-békát kiáltanának rá», folytatta keserűen. »Értesz engemet?« »Értelek«, felelte Nina nyugodtan. »Már rég megfelekeztem az autóról. Őszintén megvallva, nem hittem, hogy komolyan veszed. Nem mondtam komolyan. Ne érts félre, — végy neki, ha akarsz, semmi kifogásom ellene. De nem gondoltam, hogy ez a szándékod, vagy hogy elfogadja.«

Wilson háttal állt Ninának, nyakkendőjével kínlódott. »Olyan merevek az ujjaim a golftól, hogy nem tudom megkötni.« Lecsillapodva fordult meg. »Ejtsük el egészen az autóügyet«, jelentette ki nyugodtan. »Ha autót veszek, neked veszem, nem Lisheréknek, a mamának, meg a leányának. Megtelefonálok Cerának, hogy nem mehetek érte.« »Azt ne tedd!« tiltakozott Nina. »Menj csak el érte. Francis biztosan beszél és ha nem, akkor sem kell kapkodnod. Nem először megyek egyedül a klubba. Hisz itt van a szomszédban. Úgy beszélsz, mintha tudja Isten, milyen messzire esnék a házunktól.« Wilson felvette a frakkját, zsebkendőt dugott a felső zsebébe. »Jó, nem bánom. Menj Francissal.« Nina előtt nyilvánvaló volt, hogy Wilsonnak rendkívül megfelelt a megoldás. Pedig Nina nem ragaszkodott ahhoz, hogy Francis vigye a klubba. Ezt már Wilson forgatta ki. Akármilyen irányban indul a beszélgetésük, ő úgy vezeti, hogy az jön ki belőle, ami neki a legkellemesebb. Egy darabig következetes, aztán a kényelme kedvéért sutba dobja a logikát. Békeséget akar. Csodálatos készség, ismerte el Nina. Nagyon beleeshetett Cora Lisherbe, hogy ilyen fontos lett neki. Nina tűnődni kezdett Cora felett.

Cora — leánynevén Cora Bellet — Cedartownból, egy Nina előtt ismeretlen georgiai városból került közéjük. Ott ismerkedett meg Thomas

Lisherrel, aki egészségének helyreállítása végett utazott délre. Lisher rögtön el is vette és hazahozta Eastlake-be. Lisher nem sokára meghalt; egy alig egyéves leánygyerekkel hagyta hátra Corát. Ennek — utána számolt, hány éves lehet Anna Louise — körülbelül húsz esztendeje. Cora nem ment vissza Georgiába, amire — erről Nina meg volt győződve — minden oka megglehetett. Ittmaradt a férje hazájában és csekély évjáradékából tartotta fenn magát. Magas nő volt, mindig nagyon kihúzta magát, szemei bosszantóan világosak voltak, haja koromfekete. Arca majdnem kicsattant az egészségtől. Azt beszélték róla, hogy indiánvér van az ereiben. Ez, a külseje után ítélve, valószínűnek látszott. Anna Louise viszont, — anyjával ellentétben — halvány. Ha leszámítjuk, hogy csinos, tisztára Lisher. A Lisherrek tősgyökeres eastlakeiek, de sohasem játszottak szerepet a városban. Csak hozzátartoznak a város képéhez, csak éppen letagadhatatlanul eastlakeiek. Ezenkívül aztán, — ebben mindenki egyetértett — egyebük sincs. A házuk jellemzi őket a legjobban, amit Thomas Lisher, az özvegyére hagyott, az ó-városban, de a rosszabbik részében: tisztos külsejű és menthetetlenül közönséges.

Corát, állapította meg Nina, se nem szeretik, se nem gyűlölik. Egyszerűen tudomásul veszik. Klubtag, természetesen, golfozik, társaséletet él. Csinosan táncol. E megállapításokon s azokon a közléseken túl, amiket Wilson tett felőle, alkalmi őszinteségi rohamaiban, Nina semmit sem tud róla. Annyi mindenesetre bizonyos, hogy nem vidám nő. Ninának az is a fülébe jutott, hogy Cora mértéktelenül szereti, valósággal imádja a lányát. Ha férfi volnék, semmiesetre se kezdenék ki vele, állapította meg Nina. Ez egyszer biztos. Cora ér-

zelmei túlságosan mélyek, túlságosan kiszámíthatatlanok, — nyilván a hírhedt indiánvér következtében. Természete inkább nyugtalanítóan komoly, mint derűs. Ámbár talán még derűs is tudna lenni, a saját mértékével, ha több pénze volna. Ha időnként új autóra tehetne szert. »Min töprengsz?« szölt rá Wilson. Nina zavartan felkapta a fejét és gyorsan rendbeszedte a gondolatait. »Az új ruhámon«, felelte. »Meg a cocktailen.« »Jó, jó, már elkészültem«, mondta Wilson türelmetlenül. »Mire várunk?« Nina rámosolygott és felállt. A túlszoknya lebegett, hullámozott a térdei körül. »Mire? Rám«, mondta.

Meglepetésére lenn találta a gyerekeket. »Igye-
kezzetek«, szölt rájuk. »Lekésitek Faith dinnerjét.«
»Hogy késhetik le?«, kérdezte Acton. »Nem adnak
előzőleg cocktailt, egyszerű klubdinner. Míg a fel-
nőttek nincsenek együtt, nem szolgálják fel.« Cor-
delia felállt a rádió mellől. »Anyám!« kiáltotta,
»oda vagyok. Hiszen ez a párizsi ruha, amit Miss
Gow hozott!« Nina megerősítette. »Ez az a bizo-
nyos ruha.« »Nem tudok szóhoz jutni, olyan büszke
vagyok rád!« lelkendezett Cordelia. »Az alakod —
ha ugyan illendő, hogy a lányod az alakodat méltassa — csodálatos! Remek vagy, anyám! Mindig
az is maradsz.« Acton megjegyezte, hogy Cordelia
megint lefetyel. »Anyá mindig jól néz ki«, foly-
tatta, »és nem találok ránézve nagyon hízelgőnek
ezt a nagy lelkendezést.« Nyugodtan szemügyre
vette Ninát. »Olyan, mint máskor«, állapította meg.
»Még csak nincs is a legjobb formában.« Cordelia
kérte, hogy ne beszéljen hülyeségeket. Erőteljes
lány volt, telt, de mégsem egészen fejlett alakkal,
vérmes, élénk arca az apjáéra emlékeztetett. »Ne
légy hülye«, szölt rá Actonra, »és ne szólj hozzá

olyasmihez, amihez nem értesz. Vannak dolgok, amiket Princetonban nem tanítanak.«

Acton tántoríthatatlan maradt. »Ha tudni akarjátok, nekem nem tetszik ez a ruha«, folytatta. »Anya kissé közönségesen hat benne. Hamis benyomást tesz az emberre.« »Még mit nem!« torcolta le Cordélia. »Buta vagy, egész mást mondasz, mint amit gondolsz. Azt akarnád, hogy anyánk örökké anya legyen. Ezt akartad mondani. Ha más szerepben látod, mindjárt odavagy. Most megmondtam, mi bosszant, Acton. Hasonlít rád.« Acton Henry lassan, figyelmesen szemügyre vette nővérét. Acton tizenkilencéves volt és — gondolta Nina — egészen az anyja családjára üt. Karosú volt, barna; ötleteit, elhatározásait nem a külső körülményei szabták meg, belső világából törtek elő. Mint elsőéves egyetemi hallgató, úgy személyileg, mint tanulmányi tekintetben igen szép eredményeket ért el Princetonban. »Kezded elveszteni szüzi bájjaidat«, dorgálta meg Cordeliát. »Ha így folytatod, nem marad más belőled, mint egy-két tonna hús s egy jó adag női arrogancia.«

Cordelia felelet helyett hangosra állította be a rádiót. Erőteljes bömbölés töltötte be a szobát. »Kávémon te vagy a tejszín.« »Állítsd el, Cordelia«, tiltakozott Nina. Cordelia nem állította le, csak sütőgóra tompította a készüléket. »A galléromnak fénye te vagy«, folytatta a testetlen hang, »Te vagy a cipőzsínórom«. Többször is előfordult, állapította meg Nina magában, hogy Acton és Cordelia »fölébe kerültek«, sőt volt eset, hogy Wilsont is maguk alá nyomták, ami mindenestre különb teljesítmény. De azt is tudta, hogy — anyai szeretetétől függetlenül is — meg lehet elégedve a gyermekeivel. Jók voltak és értelmesek. Annyira értelmesek, hogy Ninának ugyancsak kellett ügyelni a szavaira. Több tekintetben többet tudtak nála. Cor-

delia sokkal okosabb, mint ő volt, amikor férjhezment. Sokkal higgadtabb. Acton nem fortélyos, — talán még fürge észjárású sem — de szakadatlanul gondolkodik és vállalja a gondolatait. Megbízható, rendkívül kötelességtudó. Csak Cordelia fürge valóságérzéke hiányzik belőle, nem tudja úgy megragadni és irányítani az eseményeket, mint a huga. Nina sokszor igyekezett magára ismerni Cordeliában, többnyire eredménytelenül. Nemcsak az élet más, mint nem egészen harminc évvel ezelőtt, a lányok is mások.

Külső megjelenésén túl Nina alig tudott valamit Cordelia életéről és arról, ami foglalkoztatja. Ezzel tisztában volt. Néhány felszínes és konvencionális követelményen túl nem avatkozott az életébe, úgy vélte, ezzel teljesen eleget tett a kötelességének. Nem is volt többre szükség. Cordeliára nem kellett hogy vigyázzon. Vigyázott ő magára. Cordelia is így ítélte meg a helyzetüket s nyilván csak jólneveltségből nézte volna el, ha Nina beleavatkozik az életébe. Egyszerűen túltette volna magát a tekintélyi szózaton. Nina gyermekkorával ellentétben, Cordelia úgy élhetett, ahogy jólesett neki. Előfordult ugyan, hogy Wilson kijött a sedrából és szigorú, rövidlejáratú tilalmakkal korlátozta Cordelia cselekvési szabadságát, Ninának azonban sohasem volt oka nyugtalanodnia a lánya miatt. Cordelia olyan normális volt, olyan egészséges, olyan higgadt gondolkodású, hogy nem kellett félteni a túlságosan korai szenvedély, vagy a testi nyugtalanság veszélyeitől.

Nina többször gondolt már komolyan arra, hogy fel kellene világosítania Cordeliát arról, amit körülötte »az élet értelmének« neveztek. De akármennyire meghányta-vetette magában, hogyan fogjon hozzá, sohasem volt képes sorját ejteni. Szegényes szókinése, amellyel a történet

részletezhette volna, nem látszott alkalmasnak, hogy megtegye. Nina érezte, hogy a nemi dolgokat nem lehet függetleníteni az izlés követelményeitől. Úgy érezte, izléstelenség volna ezt a kérdést megtárgyalni Cordeliával. Nina nem hitette el magával, hogy helyesen jár el, sőt az volt az érzése, hogy a tartózkodása a lehető leghelytelebbről. De nem tudott segíteni magán. Ő már ilyen volt, helyesebben neveltsége, — a beléje plántált nézetek ilyenné tették. Nina bizonyosra vette, hogy az egykorúak megismertetik egymással és megtárgyalják egymás között mindezeket a dolgokat s nem kételkedett a felől, hogy Cordelia eleget hall róluk. Lányára gondolva, megint ez a szó jutott az eszébe: értelmes. Cordelia sokkal értelmesebb, mint amilyen ő volt leánykorában.

Wilson megjelent a küszöbön, egyik kezében asztalkendőbe göngyölt cocktailkeverővel, a másikkban kis tálcával, amin poharak voltak és egy tányérka kaviáros kenyér. Látszott rajta, hogy megint bosszankodik valamin. Nem ment a fejébe, miért nem tartotta Nina itthon Rhodát egy órával tovább. Mégis csak nevetséges, hogy az ember előbb frakkba vágja magát aztán a kenyében kelljen motoznia. Mintha nem volna módjukban eselédet tartani. »Ha nem elég a személyzet, egészítsd ki«, mondta Ninának. »Elegen vannak«, felelte Nina nyugodtan. »Megvan minden, öt percig sem voltál künn. Felesleges idegeskedni.« »Apa csak három poharat hozott«, mondta Acton. »Ebből is láthatod, Cordelia, hol a helyed.« Wilson a fiára pillantott. »Lehet, hogy Mr. Ambler idejön.« »Csacsiság, Acton«, mondta Nina. »Apának mind a két keze tele van. Ha cocktailezni akartok, csináljatok magatoknak.« Actonnak nem volt kedve cocktailre, Cordelia pedig a Nináéból akart. Ivott is belőle és elfintorította az

orrát. »Apám kertjében sok a citrom«, dudolta. Wilson rászólt, hogy hallgasson.

Nina higgadt tárgyilagossággal szemlélte őket: Wilson, Actont és Cordeliát. Most nem a hozzátartozóit látta bennük, hanem azokat, akik: egy kifogástalanul öltözött, középkorú férfit, egy karcsú, hallgatag fiatalembert szmókingban és fehér flanellnadrágban, egy szélesvállú, jószínből lévő leányt, mintás, tengerzöld selyemruhában. Mögöttük a lakószoba jólismert háttére, ódivatú bútorok, márványkandalló, mennyezetig érő, aranykeretes tükör, divatos, világos tapéták, tarka szőnyegek, barackszínű függönyök. Tökéletesen elszakadt a családtól. Nem indokolják, nem uralják, nem igazolják. Nem fér bele ebbe a keretbe. Amennyiben részük van az életében, ez a rész nem elég nagy ahhoz, hogy magába foglalhatná vágyait, s e vágyak nem lehetetlen beteljesülését. Nem tudták lekötni. Akármennyit adott is nekik énjéből, még mindig rengeteg elajándékozni valója maradt. Még a negyedrészt, még a tizedrészt sem pazarolta rájuk. Oly kevéssé foglalták le, oly kevéssé használták el, hogy — Nina így érezte — amit tett értük, már egyáltalán nem köti. Arra a mérhetetlenül sok elajándékozni valóra, amit magában rejteget, Wilsonnak, Cordeliának és Actonnak nincs szüksége, nem is tudnának mihez kezdeni vele.

Fél életét leélte volt és még nem elégült ki. Izgalmakra vágyódott, zenére, táncra, szenvedélyre, ujjászületésre. Az ujjászületés erős, hasogató fájdalmára. Mindenből többet. Megint tudatára ébredt ruhája puha és finom anyagának, annak a szilárd és megbízható buroknak, amivel Ishtarre megajándékozta. Megnyugtatónak érezte. Igéreteket suttogott a fülébe. »Már mehetnétek«, szólt rá Wilson a gyermekeire. »Nem fér el egynél

több autó egyszerre a kocsifeljárón.» Acton és Cordelia csókkal búcsúzott Ninától. »Oda lesznek tőled«, biztatgatta Cordelia. Nina észrevette, hogy Wilson titokban a karkötőórájára pillant. »Menj te is, Wilson«, biztatta. Én majd utánatok jövök.« Hallani lehetett, hogy autó indul s egy másik érkezik. »Francis már meg is jött«, tette hozzá. »Minden a legnagyobb rendben van.«

•

»Miért jön ilyen későn?« kérdezte Nina. Ambler ostobaságnak minősítette megjegyzését. Nina tudhatná, hova kellett volna neki mennie és honnan jön. »Utolsónak kerültünk sorra a versenyen. Ugyanakkor hagytam el a klubot, amikor Wilson.« »Nem baj«, mondta Nina. »Fő, hogy itt van.« Francis Nina vállára tette a karját, magához húzta Ninát és szájoncsókolta. »Alig vártam, hogy itt legyek«, mondta. »Nina, remekül néz ki! A ruha elragadó.« Nina hátrább lépett, hogy Francis jobban szemügyre vehesse. »Maga mindig megnyugtat, Francis«, felelte. Francis hozzálépett és még forróbban csókolta, mint az imént. »Elhamarkodva beszéltem«, mondta Nina. »Most újra festhetem magamat. Nem tud várni?« »Azt hitte, nem fogom megcsókolni?« Nina Francisra mosolygott. »Azt nem hittem. Ha cocktailt akar, most igyon, amíg nem olvad el egészen a jég. Mielőtt elmennénk, ki kell néznem a konyhába, hogy minden rendben van-e. Wilson behozott egyet-mást onnan.«

Nina újból megállapította, hogy Francis Ambler megnyugtatólag hat. Nem szép, de az arkifejezése kellemes, rokonszenves, szeme barna és bársonyos. Duzzadt alsó ajka igen nagy macacsságra vall. Azonban ez a jellemvonása nem

izgatta Ninát. Francis természetesen el van rontva, azonkívül tizenöt évvel fiatalabb nála. De a fellépése biztos, mint általában a gazdag embereké. És nagyon szerelmes. Mrs. Mason Ambler és fia, Francis az eastlakei társaság legvagyonosabb tagjai. Mason Ambler több mint húsz éve halott. Több gyermek nem maradt utána. Bácsik és nénik sincsenek. Francis egyedül él anyjával, mutatós kőházban, három mérföldnyire a várostól, valósággal az erdő közepén. Ninába már jó ideje szerelmes, — február óta talán — de mindenesetre májust megelőzően.

A konyhában Nina azon tűnődött, hogy mióta szereti Francist. Francis persze erre már azt mondaná, hogy nem is szereti őt. Ezt gyakran a szemére veti Ninának, több-kevesebb nyomatékkal, aszerint, hogy milyen kedvében van. Nina mindezideig visszautasította a vádat. Ismételten megnyugtatta Francist, hogy szereti. Sőt erősködött, hogy nagyon szereti. Felhívta a figyelmét — s egyben a magáét is — arra a körülményre, hogy úgyszólván senkit sem lát kívüle. Kívüle senkit s őt állandóan. Naponta. Hiánytalanul boldog volt Francissal. Nem is vágyódott más után. Ez — bizonyítgatta neki és önnönmagának — a szerelem biztos jele. Állítása ellen csak egy körülmény szólt: nem tudta rászánni magát, hogy egészen Francisé legyen. Hogy miért nem, azt nem tudta. Nem is akarta tudni. Az utóbbi körülményt sem titkolta el önmaga vagy Francis előtt. Nem tartotta prűdnek magát. Nem hitte, hogy gyáván viselkedik. Minduntalan kijelentette Francisknak, hogy szereti, de következetesen megtagadta érzelmeinek bizonyítékát.

Lehet, tűnődött, — becsukva a jégszekrény ajtaját, amit Wilson nyitva felejtett — hogy nem szeretem Francist. Lehet, hogy iránta való sze-

relmem gyengédség és megbecsülés, aminek a szerelemhez semmi köze. De ha ez így volna, akkor valaminek történnie kell. (Erre most jött rá.) Nevetséges folyton-folyvást szerelemről beszélni, Francistól figyelmet és szerelmi bizonyítékokat követelni és semmit sem nyújtani. Elvégre nem volna nehéz módját ejteni és kielégíteni Francis várakozását. Wilson majd mindennap bemegy a harminc mérföldnyire fekvő városba, gyerekei többet vannak el hazulról, mint otthon, Francis határtalanul gazdag, megvan a módja, lehetősége, hogy az alkalmat megteremtse. Ami önmagát illeti, — Nina nem győzte ismételni — semmitől sem fél. Kellő elővigyázatosság mellett nem lehet a találkozásuknak semilyen szerencsétlenül-természetes következménye.

Nyilvánvaló, hogy egészen más Cora Lisher és Wilson helyzete. Őket — saját kifejezésével élve — szíve mélyéből irigyelte Nina. Arra az érzésre irigykedett, amelynek erejéből mindenen túltették magukat. Nina kezdte észrevenni, milyen jellemző az életre az a bizonyos tehetetlenségi nyomaték; hogy minden és mindenki vonatodik változtatni a helyzetén, — mozdulni. Már a megszokottól csak egy árnyalattal eltérő vágyat is irtózatos erőfeszítésbe kerül megvalósítani. De Francissal szembeni magatartásának nem ez az oka. Annak mélyebb, rejtélyesebb oka van. Talán azért nem ismerte ki magát Nina, mivel nem tulajdonított túlnagy fontosságot az igazi szerelemnek. A szerelem sohasem lepte meg azzal az ellenállhatatlanul emésztő erővel, amiről hallott, olvasott, amelyet többször körülményesen leírtak neki. Ebben a tekintetben Francis más volt, mint ő.

»Wilson bizonyára Coráért ment?« kérdezte Francis.

»Corának megint elromlott a kocsija.« Várt egy kicsit, mond-e Francis még valamit Wilsonról és Coráról. De nem tette. Nina csalódott. Nem beszélni, hallani akart róluk. »Talán indulhatnánk«, mondta. Francis ellene volt. »Egyáltalán nem kellene elmennünk. Maradjunk itt. Kezdem unni azt a szedett-vedett klubbeli társaságot.« »Bolondság«, mondta Nina. »Nagyon szívesen van velük. Gondolja csak el, milyen jó lesz Anna Louise Lisherrel táncolni.« A megjegyzés nem hozta ki Francist a sodrából. »Nagyon szeretem Anna Louiset«, felelte, »a Lisherek vérében van valami megnyugtató. Ezt maga is tudja, Nina. Néha szükségét érzem a nyugságnak, amit maga mellett nem érezhetek.«

»Pont úgy beszél, mint Wilson, vagy Acton, mint a többi férfi és fiatalember-ismerősöm. — Határozottak és türelmetlenek. Mindent tüstént akarnak. Most vagy soha.« Francis Ambler cigarettázva ült a széken. Hirtelen eldobta a cigarettát és Nina mellé telepedett, a kispamlagra. »Máskor még ennyit se mondott«, mondta csendesen. »Ígéretnek foghatnám fel. Annak tekintsem?« Nina érezte, hogy a szíve gyorsabban kalapál. »Túlsokat mondtam«, felelte, hogy időt nyerjen. »Pontosan tudja, hogy mit mondott«, szorongatta Francis. »De nem akarok visszaélni a helyzettel. Nem akarom sarokba szorítani.« Jobban tenné, ha visszaélna a helyzettel és nem beszélne annyit — gondolta Nina. Majdnem hogy azt mondta: miért nem teszi? De nem mondta. Hallgatott. Francis átkarolta és felemelte Nina állát. Nina nem védekezett, nem húzódott el. Lehúnyta a szemét. Francis hosszabban, hevesebben csókolgatta, mint az imént. Ninának ez felettébb jól esett, de nem vesztette el a fejét, tudta, hol van, egyetlen mozdulattal sem árulta el, hogy szédül. Francis

túláságosan hátrahajtott a fejét, megfájdult a nyaka. »Fáj«, suttogta lehúnyt pillákkal.

Francis felpattant. »Olyan átkozottul hideg...«, kezdte. Aztán feltámadt a humorérzéke. Igazán kedves fiú — gondolta Nina. »Ha a férfi sikertelenül ostromolja a nőt, mindig azzal szokta vádolni, hogy hideg«, magyarázta.

»Pedig maga nem hideg, Nina, tudom, nem az. Egyszerűen nem szeret. Nem a türelmemet vesztettem el, az önbizalmam csökken erősen.« »Kár volna«, felelte Nina. »Nem tudom megmondani, mi van velem, Francis. Ha most azt mondanám, hogy szeretem, megint dühbe jönne. De meg kell mondanom, hogy szeretem. Maguk türelmetlenek. Lássa be. Még valamit akarok mondani. Ma este egészen más vagyok, mint akinek eddig ismertem magam. Maga iránt is másként érzek. Belátom, hogy nagyon türelmes volt hozzám.« Felállt és Francishez simult. »Még egy kis türelmet, Francis, s aztán meglátja, minden jó lesz.«

»Hiszek magának, Nina«, felelte Francis. »Soha nem hallottam magától olyan kijelentést, amit ne vett volna komolyan. Nyugodtan rúszozhatja az ajkát, nem bántom. Legalábbis vacsora utánig.«

Az autóban Nina Francis térdére tette a kezét. »Meghatóan viselkedett, Francis«, vallotta be. »Úgy-e, nem rossz magának, hogy szeret? Úgy-e, nem fáj, hogy öregebb vagyok...?« Francis Nina-ra mosolygott. Csúnya, kifejező arca gyengédségtől sugárzott. »Még egyszer kérdem, Nina: akar a feleségem lenni?« Nina keze Francis térdén feküdt, ujjai beléje markoltak. »Nem«, mondta érthetően, határozottan. »Soha nem teszem. Túl fiatal hozzám. Anélkül is boldogok lehetünk, ha lehetünk. Anélkül«, tette hozzá sietve, »hogy feleségül kellene vennie. Már kértem Francis, ne hozza szóba. Komolyan mondom. El fogunk késni

és még jobban ki fognak beszélni bennünket. De ma azt se bánom. Néha bosszant, — hisz tudja — de ma nem bánom.» Szorosan Francishez simult, keze a karkötőbe fűzött finom zsebkendővel a fiú térdén pihent. »Már az is boldoggá tesz«, mondta Francis, »hogyan ennyire vagyunk. Nem is vagyok olyan nagyon szerény.«

A főasztalt — állapította meg Nina — a tornácra állították fel a dinnerhez. Hosszú, keskeny asztal volt, Nina becslése szerint ötvennél is több terítéssel. Bent, a nagy táncteremben, kisebb asztal körül, a jólnevelt eastlakei fiatalember ült, a Faith Bachet ünneplő társaság. A harmadik kerek asztal, a kisebbek között, szintén meg volt terítve, de még nem voltak vendégei. Nina megpillantotta Actont, Cordeliát: csupa ismerős gyerek, a legfeljebb tizenötévesztendős John Bachetól a tizenkilencévesztendős Anna Louise Lisherig. Egyre többen és sűrűbben érkeztek, alig lehetett mozogni a tornácra. Mindenki maga fizette a vacsoráját és, bár nem volt cocktail-party, Nina megállapította a hangzavarból, hogy a hagyományos koktélok most sem maradtak el. Evelyn Delaney, rózsaszínű selyemruhában, hangosabb volt, mint valaha. Nevetése túlharsogta a nyüzsgést, a hangokat. Ruhája el volt szabva. Ahol simulni kellett volna, ráncokat vetett, ahol bőnek kellett volna lennie, feszült. »Úgy néz ki«, állapította meg Nina, »mint egy kerek, rózsaszínű káposztahalom.« Ami egyébként nem fájt Evelynnek. Neki csak az volt fontos, hogy új rózsaszínű selyemruhája van, hogy a színe jól áll neki, hogy háborús emléknapi van, hogy mulatságon van és nem otthon ül, hogy jónéhány kokteilt fogyasztott.

Evelyn Delaney — ismerte be Nina — szeren-

esetlen ruhájától eltekintve nem sokban különbözik tőle. Általában Evelyn kedélyállapota semmi-
ben sem ütött el a jelenlévő hölgyekétől. Mind-
nyájan örültek, hogy a klubban vannak és nem
otthon, a férjek, gyerekek és szolgálók okozta
örök problémák között. Nina elégedetten állapí-
totta meg, hogy a nők, akiket itt lát, mind mene-
külni akarnak, ha csak néhány órára is, az életük-
ből és a kötelességeiktől. Voltak köztük asszonyok,
akik tudomása szerint szerették a férjüket, hű
hitvesek voltak. És voltak köztük hűtlen asszo-
nyok, akik gyűlölték a férjüket. És tökéletesen kö-
zömbös asszonyok. De pillanatnyilag valameny-
nyien a gin és narancslé rövidéletű, regényes
mámorában lebegtek, viszonylag felszabadultnak
éreztek magukat. Szavuk és tekintetük komolyta-
lan dolgokról beszélt és a férfiak, akikhez intéz-
ték őket, tudták, hogy komolytalanok. Ennek elle-
nére nagylelkűen, szinte reményteljesen támogat-
ták a vidámságnak és az izgalmas szerelmi lehe-
tőségeknek küszöbön álló és kicsapongásokat sejt-
tető illúzióját.

A jelenlévők kevés kivétellel esztendők óta
ismerték egymást, ha nem a születésük óta. A fér-
fiak egyenként semmit sem jelentettek a nők
számára, vagy alig valamit. Személyi tulajdon-
ságaik nem okozhattak meglepetést. A férfiak
pontosan tudták, hogy a sejtetett gyönyörűsége-
ről a valóságban szó se lehet. Azonban a nők a
legfesztelenebbül kuncogtak, sivalkodtak, suttog-
tak, a férfiak pedig felhúzták a szemöldöküket és
olyan szavakat suttogtak a fülükbe, amiket höl-
gyek előtt kiejteni délelőtt, vagy utcán álmukban
sem jutott volna eszükbe.

Nina megpillantotta Wilsont és Cora Lishert.
A tornác korlátjához támaszkodtak. Rájuk sem-
miesetre sem illettek iménti gondolatai.

Nyugodtnak, elégedettnek látszottak. Wilson halk hangon beszélt, Cora összekulcsolt kézzel hallgatta, le nem véve róla a szemét. Cora is feketében volt, de nagyon látszott a ruháján, hogy olcsó helyről való. Nem lehetetlen az sem, hogy Cora — nem lévén érzéke ilyen dolgokhoz, — maga varrta. Testszínű harisnyája rikító volt, estélyi cipője tucatáru, mégsem hatott közönségesen. Magas, karesú alakja, délceg tartása mellett nem is hathatott úgy. Kifejező, határozott vonásain nyoma sem látszott a korának, pedig nem lehetett negyvennél fiatalabb. Cora oly magasztos benyomást tett a fontoskodva dévajkodó összevisszaságban, hogy Ninának igen nagy megerőltetésébe került visszatartani valami ostoba kis kuncogást. A tornácon tartózkodók közül Cora Lisher és Wilson viselkedtek a legméltóságteljesebben.

Joel Bache, Faith Bache apja, aki Henryék szomszédságában lakott a North Avenuen, Ninához lépett. »Volt már benn? Megnézte Faith vacsoratársaságát? Halálosan unalmasak. Már bocsánatot akartam kérni tőlük, amiért olyan hangosak vagyunk. Vagy, gondoltam, szépen hazamegyek.« »Nagyon kedvesek a gyerekek« felelte Nina. »De önt is megértem. Magam is gyakran vagyok így Actonnal és Cordeliával. Olyan-olyan meglettek, Joel, nem tudom, örüljek-e neki.« A z sivaj hangosabbá vált az ebédlőben. »Aha«, jegyezte meg Joel Bache »a fiatal papák és mamák.« Hangja vidám volt, egyben csípős. Együtt van hát az egész eastlakei társaság, gondolta Nina, a fontoskodó és korrekt ifjúság, a saját nemzedéke és a fiatal házások. Utóbbiakat nem nagyon szívelte. Nem szerette őket, türelmetlen volt irányukban. Minden, amit csinálnak, rossz, állapította meg. Inni nem tudnak, egy-kettőre berúgnak, mint játékpартnerek ügyetlenek és ter-

mészletesen a házasságuk is rossz. Nina ezt mindenképpen természetesnek találta. Igazán nem vagyok rosszhiszemű, nyugtatta meg magát, de hiába, nem tudnak élni.

Azon tűnődött, miért van ez így. Mi van ezzel a nálánál és Wilsonnál körülbelül tíz évvel fiatalabb korosztállyal? A saját nemzedéke lázadó, elégedetlen a valósággal, a fiatalabb nemzedék forrong, elkeseredett, indulatos. Nyilván nem szántszándékkal keserűek, hevesek, boldogtalanok. Akár fiatal az ember, akár öreg, csak kivételesen menekül a mámorba. Megint Actonra és Ccrdeliára, Annabel Gowra és Joel Bache gyerekeire kellett gondolnia. Mennyire különböznek Joeltől, tőle, vagy a fiatal házasoktól. Mindez különös és zavarba ejtő. Nina nem is értette, miért töpreng ezen. Nem emlékezik, töprengett-e valaha is ilyen szenvedélyesen. »Remekül néz ki, Nina«, mondta Joel. »Mintha csak tegnap lett volna az esküvője Wilsonnal. És közben felnőtt gyerekeink vannak, legalább is úgy viselkednek, mintha felnőttek volnának. Ez kétségbeejtő, Nina. Mert én egyáltalán nem érzem magam öregnek. Nem is hiszem, hogy öregnek hatok, pedig ötven vagyok. Komolyan. Három hónap múlva ötven leszek. Ötven a fele száznak.«

»Az ember alig hinné, Joel«, vigasztalta Nina. »Mintha csak tegnap vette volna el Delilát. Rejtélyesek ezek a gyerekek. Mindjárt vacsorához ülünk, akkor ők eltűnnek.« Joel tréfás ijedtséggel nézett szét. »Remélem, senki sem hallotta, Nina, hogy vacsorát mondott. Ez dinner, gyermekem. Már elmúlt nyolc óra és még nem ülünk az asztalnál. Ne is beszéljünk a vacsoráról. Hétköznapi téma.« Nina füléhez hajolt. »Szeretek vacsorázni«, súgta neki. »Vacsora mellett nőttek fel.« Joel kapatos volt. »Apám a konyhában szokta elfogyasz-

tani a reggelijét, ebédjét és a vacsoráját. Itt Eastlakeben. Mit szól hozzá?» Nina megértően mosolygott. »El ne mondja Faithnek«, intette Joelt. »Elköltözködnék magától. Faithnek?» kiáltott fel Joel. »Még a feleségem előtt is szégyellem!« Francis Ambler visszajött.

»George Brace leesett a ruhatári lépcsőn«, jelentette. »A cementpadlóra zuhant, megint felvarratják a kórházban a fülét. Éppen iddógáltunk, mikor behozták. Gertrude Townsend hazacipelte Aubreyt.« »Már a dinner előtt?« csodálkozott Nina. »Úgy van«, erősítgette Francis. »Éppen ez az érdekes a dologban.« »Lona Howett állítólag tollakat, mégpedig zöld tollakat visel a harisnyakötőjén s mikor Aubrey rájött, olyan nevetőgörcsöt kapott, hogy Gertrudenak haza kellett őt cipelnie. De ez még semmi. Valaki a városból — Justin nem tudja kicsoda — feléje kínált egy whiskys üveget, hogy igyék. Justin nem akart kötélnék állni, mire az illető a fejére öntötte az üveg tartalmát. Képzelfhetik. Justinnek, a klub elnökének, a törvényszéki bírónak és tudomisénmégminek a fejére. Haza kellett mennie, hogy átöltözködjék. Kezd kialakulni a hangulat.«

Nina alkalmazkodott a környezethez. Elégedett volt és izgatott. Még Joel Bachenak is feltűnt a ruhája. Evelyn Delaney szemben ült Ninával. Mellette egy ismeretlen ült. Evelyn hirtelen ráförmedt: »Ne szemtelenkedjék. Ha nem fér el egy asztalnál, üljön kettőhöz.« Az idegen egyáltalán nem jött zavarba. Ez felettébb szórakoztatta Ninát. A nők, kivétel nélkül mind, — legalább is azok, akik érdekelték — izgalmak után vágyódnak, de nem vállalják őket, ha kínálkoznak, meghátrálnak előlük. Vagy az izgalmaktól félnek, vagy sajátmaguktól ijednek meg. A nők titokban mindig a biztonságukra gondolnak. Ez azért

van, mert alapjában véve praktikusak. Azoknak kell lenniök, ha nincs is belőle sok örömük.

•

»Mire gondol?« kérdezte Francis. »Gyerekeknek nem kell mindent tudni«, felelte Nina vidáman. »Hé! van Wilson és Cora? Nem látom őket.« »Az asztal tulsó végén«, mondta Francis. »Az ember nem tudhatja, jól érzik-e magukat, mindig komolyak.« »Persze, hogy jól mulatnak«, erősítette Nina. »Én is remekül mulatok. A társaság egy részét hazavisszük később, Francis. Van négy üveg pezsgőnk és igazán mindegy, hogy most isszuk-e meg, vagy máskor. Wilsonnak nem lesz kifogása ellene. Elhozza Corát.« Nina most vette csak észre, hogy Evelyn Delaney falfehér. »Evelyn«, mondta. »Tessék, Nina«, mondta Evelyn. »Köszönöm.« Hirtelen eltűnt. Vele kellett volna mennem, gondolta Nina. De nem mozdult. Valaki csak lesz a garderobban. »Valaki eltűnt innen«, mondta az ismeretlen. Fekete haja volt, vakítóan fehér ingmellében egyetlen, rendkívül értékesnek látszó gomb villogott. »Ni csak«, állapította meg. »A kis Evelyn megszökött. Megyek, visszahozom.« »Maradjon csak«, mondta Nina. »Kibírja maga nélkül.« Az idegen figyelmesen szemügyre vette Ninát. »Jöhetek«, szólalt meg végül. »Nekem elég egy üveg pezsgő. A másik három üveget, meg a halakat szétszthatja a többiek között.« Francis a társalgásba elegyedett. »Most már jöhetne a csirke«, mondta.

Az ebédlőben a szokottnál is hangosabban zsi-bongtak, gúnyosan éljeneztek. »Magának ott lenne a helye«, mondta Nina Francisnak. »Miért?« kérdezte Francis. »Terhére vagyck?« A fiatal szülők, ahogy Joel Bache lesújtóan nevezi őket, egy-

korúak vele, magyarázta Nina. Nem jelent semmit, mondta Francis.« »Szeretném, ha nem beszélne a koromról. Nem illik. Csak rontja a kedvemet.« A köztünk lévő korkülönbségre gondol, állapította meg Nina. »Ami engem illet«, folytatta Nina, »ma este olyan fiatalnak érzem magam, hogy tulajdonképpen Faith Bache társaságában volna a helyem. Maga nekem nem elég fiatal, Francis!« Akinek túl sok pénze van, az, tündődött tovább, idősebbnek néz ki, mint amennyi. A hatalom, amivel rendelkezik, pótolja a kort és a tapasztalatokat. Francisnak vagyona révén majdnem akkora tekintélye van Eastlake-ben, mint Justin Gownak.

Egy másodpercre feléje hajolt. »Nem tudnám, mit kezdenék maga nélkül, Francis«, suttogta. »Komolyan, maga olyan megbízható, olyan felszabadító. Borzasztó boldog vagyok, hogy szeret. Kicsit.« Francis gyorsan, óvatosan megérintette. Már el is mult. Ninának forró vérhullám szökött az arcába. Francis jobban izgatta, mint valaha. Nem is hitte volna magáról, hogy ennyire hatalmába tudja keríteni az izgalom. Most nem is kellett, hogy elfojtsa. Az új estélyiruha suttogva biztatta, könnyűvé, vakmerővé villanyozta. Csofálatosan bízott most saját magában. Érezte, hogy a szemben ülő idegen élesen, rosszindulatúan vizsgálja. »Zenét hallok«, mondta. »Rossz zenét, de zenét. Akar táncolni?« Francis meg sem szólalhatott, Nina megelőzte. »Igen. Miért ne?« Muszáj valamit csinálnom, gondolta kihívóan. Érezte a hátán Francis meglepődött és rosszszaló tekintetét.

Az idegen tánc közben: »Maga Mrs. Henry. Tudom. Az én nevem Lea. Még sose láttam olyan szép asszonyt, mint maga.« Nina megállapította róla, hogy kitűnően táncol, rendkívül előírásosan,

illedelmesen. »Gowékhoz jöttem látogatóba és megismerkedtem Mrs. Delaney-el«, folytatta a férfi. »Mary Gow a legjobb barátnőm«, mondta Nina, azzal a bizonytalan érzéssel, mintha várákozásában csalódott volna. »Náluk szállt meg? Vagy csak a dinerre jött?« »Csak a dinerre«, mondta a férfi. A tánc véget ért. »Az autómban van ital«, folytatta a férfi. »Jöjjön, igyunk.«

»Nem megyek«, mondta Nina, a kelleténél élesebben. »Nincs kedvem.« Kérte, hogy vezesse vissza az asztalhoz. Az asztal erősen elnéptelenedett, de Francis ott ült, ahol hagyta. »Nos?« kérdezte. »Semmi«, felelte Nina. »Mary és Justin Gow ismerőse, körülbelül úgy táncol, mint Acton.«

»Rosszkedvű?« kérdezte Francis. »Mit vár tulajdonképpen?« Nina cigarettát keresett. »Mit akart elérni azzal a gyilkos tekintettel, amit utánam vetett?« kérdezte Francistól. »Hogy elesse-nek tánc közben«, jelentette ki Francis. »Az magának is szörnyű lett volna.« »Akar táncolni?« Egyelőre nem, mondta Nina. »Remélem, nem mult el isteni jókedve«, folytatta Francis. »Pár perccel ezelőtt még felkínálta nekem a világot, mint egy rózsát. Maga az én rózsám, Nina.« Nina elhárította. »Kiket akartunk meghívni?« »Még nem beszéltük meg«, mondta Francis. »Remélem, engem is. Wilson elhozza Corát. Maga nyilván szólt Marynek, Justinnek és kitűnő ismerősüknek, annak pedig szállítjuk Evelynt, Joelt és Delia Bachet. Három üveg pezsgőre körülbelül elegenden lesznek. Ne felejtse el, hogy az ismeretlen egész üvegre tart igényt.«

»Nem kellene innunk valamit?« kérdezte Nina.

Francis felállt s hozott egy üveg whiskyt. Nina poharába csak pár ujjnyit öntött, a magáéba annál bőségesebben. Nina nyugodtan ki-

cserélte a poharakat. »Akárcsak Wilson. Az ember sírni szeretne«, jegyezte meg. »Nem fogom kompromittálni magát. Jobban tudok inni, mint Wilson vagy maga. Vannak nők, akik remekül bírják az italt. Vizet ne adjon«, tiltakozott. »Mindig elfelejtem«, mentegetődzött Francis. »Tulajdonképpen komikus. Lehetetlen, hogy tisztán szeresse a whiskyt. Nincs az a férfi, aki tisztán inná.« Akkor persze nem, mondta Nina. »Ha a férfiak vízzel isszák! Ez csak világos. Igaz, Francis? Gúnyosan felnevetett, kihívóan nézett a fiúra. »Mi van magával, Nina?« firtatta Francis. »Sohasem láttam ilyennek. Maga megbolondult.« Wilson felbukkant s melléjük telepedett. »Menjen, kérje fel Anna Louiset«, mondta Nina Francisnak. »Azt hiszem, Wilson pénzt akar tőlem.«

»Nem helyeslem, hogy whiskyvel kezd az estédet«, mondta Wilson, mikor Francis elment. »Utálatos dolog.« »Hol van Cora?« kérdezte Nina. »Táncol«, mondta Wilson. Te még nem únod ezeket a szörnyen lármás mulatságokat? Örökké ugyanazok az emberek, ugyanazok az észrevételek, ugyanazok az italok. Torkig vagyok velük.«

Ez a szerelem, gondolta Nina. Wilson szerelme Cora Lisher iránt. »Sajnálom, Wilson, engem mulattat«, felelte. »Jókedvűek, zajlik az élet.« Wilson bosszankodva figyelte. »Később meg akarok néhány embert hívni hozzánk«, folytatta Nina. »Inkább ne«, mondta fagyosan Wilson. »Máris elegendő van a lármából. Otthon is ezt halljam? Kikre gondoltál?«

»Gowékra és egy ismerősükre, akit meghívtak a dinerre, Francisra és Bacheékre, Corára és Evelyn Delaneyre. Az imént rosszul volt, de már táncol.« Wilson engedett. »Na jó, fiam, ahogy akarod. Mit akarsz adni nekik? A lányt persze elküldted hazulról.« »Van sajt és paradicsom«,

mondta Nina. »Hajnalfelé mindenkinek ízlik a paradicsomsaláta. És maradt egy fél korsó friss kaviár. Csakhogy mit igyunk, Wilson? A whiskyből elegendő lesz, a gint nem szeretem, baccardink nincs. Cora mit szeret inni?« Wilson nem tudta. »Nem igen iszik. Ha már iszik valamit, akkor gint. De azt hiszem, azt se szereti. Hopp, most jut eszembe... van pezsgőnk. Nem is tudom, mire tartogatjuk. Mire Acton vagy Cordelia lakodalmát ünnepeljük, addigra lesz más.« »Ahhoz úgysem volna elég«, mondta Nina. »Nem bánom, Wilson, ha mindenáron meg akarsz szabadulni attól a pár üveg pezsgőtől, ám legyen. Bár whisky sourt is ihatnánk.«

»Ihatnánk, de nem fogunk azt inni«, mondta Wilson. »Ha én pezsgőt indítványozok, akkor te whisky sourral állsz elő. Ha én nem sajnálom a vendégeinktől, légy szíves és te se sajnáld. Inkább helyeselned kellene, hogy Gowékat pezsgővel akarom megvendégetni, kivált mikor egy ismerősüket is magukkal hozzák.« Szóval pezsgőzni fogunk, ha nem is éppen Gowék miatt, állapította meg magában Nina. »Kedves vagy, Wilson«, felelte és kiitta whiskyjét. »Cora Emolyval kénytelen táncolni«, folytatta. »Soha többé nem állanék szóba veled a helyében, ha nem szabadítod meg azonnal.« Wilson felpattant. »Fogalmam sincs, hogy jutott be az a fickó ide. De hogy hogyan fog kikerülni innen, azt tudom.«

Nina Francisszal táncolt. »Nekem ugyan tetszik, hogy úgy körülrajongják«, mondta Francis, »de már egyszer szeretném körültáncolni magával a termet, anélkül, hogy elkérnék.« Nina sugárzott a büszkeségtől. Ejfélre járt és az volt az érzése, hogy

szakadatlanul táncol. Partnerei többször is felkérték és alig tudott szabadulni azoktól, akik eddig még sohasem kérték táncra. Az volt az érzése, hogy soha életében nem mulatott ilyen jól. Ez az éjszaka elhomályosította lánykori sikereit. A vele egyidős s még határozottan vonzó külsejű többi nők egész éjszaka petrezselymet árultak, vagy hangos jókedvet színlelve lebegtek a parketten a férfjűkkel, vagy régi ismerősökkel. Pedig egyébként — ebben Nina nem kételkedett — sokkal közelebb állt hozzájuk, mint a mostani énjéhez. A férfiak, úgyszólván kivétel nélkül, bókokkal halmozták el. Nínát különösen az a minden eddigi tapasztalatát meghazudtoló körülmény tette boldoggá, hogy a férfiak sokkal jobban megbámulták és méltányolták a toalettjét, mint a nők.

Persze, hogy a ruha teszi, ebben Nina nem kételkedett. A ruha tesz — így fogalmazta meg — »nagystílusúvé«. De mégsem győzött esodálkozni azon, hogy egy ruha, és ha mégoly tökéletes is, hogy forgathat ki valakit ennyire nemcsak a külsejéből, hanem egész valójából is. Az a bizonyos férfi, Gowék vendége, — most eszébe jutott, hogy Lea a neve — elkérte Francistól és így kezdte: »Jobb belátásom ellenére ki kell jelentenem, hogy maga egy édes teremtés. Tudom, hogy ezt nem kellene megvallanom, mert ha az ember kedveseket mond egy nőnek, annál már nem lehet sikere.« Nina ellentmondott neki. »A férfiak ezt csak hiszik, vagy mondják. De nem igaz. Egyszerűen nem igaz. A nők mindig örülnek a bóknak és szeretik, ha a férfiak figyelmesek hozzájuk.« »Ostobaság«, mondta Lea durván. »Ha megtörténnék velem az a szerencsétlenség, hogy beleszeretnék valakibe, és nem tudnék tőle megszabadulni, akkor foggal, körmömmel mennék neki az angyalnak.« »Szamárság«, mondta Nina. »Látszik, hogy nőtlen.« »Hát! Még

fiatal vagyok», folytatta a férfi. »Csak harminckilenc.«

Thomas Benn elkérte Ninát Leától. »Mondja csak«, kezdte Nina, »úgy-e maga bankigazgató, csinos és kellemes ember, a nők bolondulnak maga után — szeretik a nők, ha a férfiak gorombák hozzájuk?« Acton Henry megzavarta őket. »Anyám«, mondta hűvösen, miközben a maga merev, szertartásos modorában tovatáncolt Ninával, »neked ma remekül megy. Azt hiszem, kissé vigyáznod kellene magadra, ha ugyan értesz.« Nem érti, mondta Nina. »De látom, hogy törödsz velem«, tette hozzá. »Engem nem tudsz lekenyerezni«, felelte Acton. »Ilyesmivel nem hatsz rám. Nem tudom, miért, de nagyon feltűnő vagy.« »Ezt kissé erősnek találom, Acton«, felelte Nina. »Semmi kifogásom sincs ellene, ha közvetlenek vagyunk egymással, de azt már nem szeretem, ha le akarsz kezelni.« Acton nyomban korrekt, hűvös modort vett fel. Veszettül férfias, gondolta Nina. »Nyilván nem akarsz megérteni«, mondta Acton. »Sajnálom, hogy szóltam.« Elfordította a fejét. »Acton«, folytatta Nina. »Remekül táncolsz, igazán élvezem, de egyszerűen hulla vagyok. Kísérj át az ebédlőbe, szeretnék egy pohár vizet inni.« Mary Gow útjukat állta. »Egek, Nina!« lelkendezett. »Okvetlenül beszélnem kell veled. Hadd már a táncot. A tornácon ülünk.« Nina feléje biccentett. A veranda, amelynek nyáron lebontották az üvegfalait, ezen a meleg májusi éjszakán felettébb népes volt. Justin Gow alig tudott Ninának széket keríteni. »Később átjöttök hozzánk, Mary. Wilson el akarja prédálni a pezsgőjét«, kezdte Nina mindjárt. »Nem megy«, sajnálkozott Mary. »Eppen erről akartam beszélni veled. Szörnyű estém volt. Chalke fivérem megjött Cubából.« Hozzák el magukkal, indítványozta Nina. »Igen és ezt a Mr.

Leat is, a vendégüket». »Eppen erről akartam veled beszélni«, ismételte Mary. »Bizonyára nem emlékszel már Chalkere, különben nem indítványoznád, hogy hozzuk magunkkal. Charles Leának megmondom, hogy menjen át. Chalke, szívem —« Mary nem talált szavakat. »Átlag minden tíz esztendőben látogat haza. Persze, mikor utoljára itt volt, — a háború elején — el voltál utazva. Nem is értem, miért látogat egyáltalán haza, mikor semmivel sincs megelégedve, ami amerikai. Egy szörnyeteg. Justin persze el van bűvölve tőle, mert Chalke mindig rengeteg rumot és szivart hoz s akkor leülnek inni és szidják a világot, hogy szinte szétmegy a fejem. Justin szerint mind a ketten történetfilozófusok. Örülj, hogy nem vagy az, hogy nem hiszel semmiben, abszolút semmiben. És ha valaki közéjük ül, akkor még elviselhetetlenebbek, ha ugyan ez lehetséges. Ma még csak deres a hajam, holnapra ősz lesz.«

Mary valóban agyon van hajszolva, állapította meg Nina. Ime, újabb példája, milyen lehetetlenek a férfiak. »Nagyon jó a ruhád«, mondta Mary. »Ha más lehetnék, mint aki vagyok, terád szeretnék hasonlítani, Mary.« Mary Gow idősebb volt, mint Nina. Ötvenedik évében járt és nem iparkodott kevesebbnek látszani. Mégis — Wilson szerint éppen emiatt — mutatós jelenség volt. Az ősz csíkok a hajában, a mély árkok az arcában, — érzelmi életének emlékei, mert érzelmes nő volt — nem egészen kifogástalan alakja, túlságosan széles csípői sem változtattak ezen. Mary mindig eszesen öltözködött, ismerte be Nina. Hol van még Wilson attól, hogy olyan ruhákkal lepje meg, mint Justin Maryt. De Mary Gow személyiségét nem a ruhái tették, szegezte le Nina, hanem — tapogatózott a homályban — a lelke, mely mintegy csendes varázssal veszi körül s ez a varázs

éppen olyan ellenállhatatlan, mint a testi szépség valósága. Persze a férfiak többnyire nem veszik észre ezt a varázst. Akik Maryt közelről ismerik, — gondolta Nina — tűzbe mennének érte. Mindenki bámulója Mary Gownak, mégis, mint egyébként máskor is, alig néhányan kérték fel táncra. A férfiak szeretik, de nem vonzza őket. Nyilván nem is akar hatni rájuk.

»Chalke rendszerint egy hónapot tölt nálunk«, folytatta Mary. »Persze, el kell jönnötök Wilsonnal a napokban dinerre hozzánk, de előre figyelmeztetlek, szörnyű lesz. Semmivel sincs megelégedve. A vallás — na! Az Egyesült Allamokról nincs egy jó szava, a háború és az alkoholtilalom óta. Ha nem látogat haza, a leglehetősebb helyekre utazik. Olyan helyekre, amikről nem is hallott az ember. Tavaly nyáron Krétában volt. Ha meg tudod mondani, hol van Kréta, nyertél, mert én sohasem fogom megtanulni. És Kis-Ázsiában. Gondoltad volna, Nina, hogy Jeruzsálem Kis-Ázsiában van? Justin hazakészül. Akkor természetesen én is megyek«. »Miért természetes ez?« kérdezte Nina. »Ne menj. Maradj, beszélgessünk. Justin menjen haza, te meg gyere velünk.

»Remek volna«, mondta Mary. »Justinnek bizonyára nem volna kifogása ellene, de mégsem teszem, Nina. Hiszen tudod. Csak azt nem tudnám megmondani, hogy miért nem teszem. Te tudod?« Szokásból, mondta Nina. »Justin nem beszél túl sokat, de nagyon igényes, Mary. Azt hiszem, különben a férfiak mind azok. Te túl jó feleség vagy, itt a hiba. Megnehezítetted a többi asszony életét.« Roderick Wade, aki természetesen a fiatal házasság asztalánál dinnerezett, megállt Nina előtt. »Szabad kérnem, Mrs. Henry«, mondta könnyedén meghajtva magát. Nina meglepetésében gépiesen felállt. »Majd megtelefonálok, melyik este jöjjetek,

szólt utána Mary. Roderick nagyon óvatosan táncolt. Nina mindjárt észrevette az óvatosságán, hogy ivott. Roderick először kérte fel. Egész idő alatt hallgatott és fintorgatta arcát. Egy férfi, akit az imént mutattak be Ninának, el akarta kérni Rodericktől, de Roderick türelmetlenül ellökte. Ninát kezdte mulattatni a szituáció. Roderick úgy dolgozott a vállával és a karjaival, mint egy dugóhúzóval. »Nem haragszik meg, ha verekedésre kerül a sor?« kérdezte végül. »Nem, nem«, nyugtatta meg Nina barátságosan. »Csak engem hagyjanak ki. Nem akarok benne leenni.« »Dehogyan nem akar«, mondta Roderick komolyan. »A nők mind egyformák. Mind.« »Kik azok, akik mind egyformák? És honnan tudja, hogy én milyen vagyok?« kérdezte tőle Nina. »Eastlakei vagyok«, mondta kurtán a férfi. »Francis Ambler úgy látom a fejébe vette, hogy magát meg kell menteni«, folytatta. »Ha megteszi, letöröm a derekát. Bocsánat«, tette rögtön hozzá. »Elfelejtettem.«

Ninát különösképpen az utolsó szavai bosszantották. »Miért kér bocsánatot?« kérdezte. »Mi miatt?« Roderick komoran Ninára meredt. »Ne vegyük le az álarcunkat«, mondta. »De igen!« mondta Nina indulatosan. »Semmi szükség álarcra.« Roderick megtorpant az ajtó előtt, mely a feljáróra nyílt. Látni lehetett a künn várakozó autók. »Jöjjön ki«, indítványozta otrombán. Körül voltak véve autókkal. A kocsi egymás mögött álltak az épület előtt, a feljárót közre-
 vevő gypeszőnyegen. Amerre nézett az ember, autók várakoztak, hosszú, kettős sorokban. Nina, anélkül, hogy okát tudta volna adni, lekisérté Rodericket egy nagyon kicsi, nagyon poros, csu-

kett autóhoz. Roderick üveget nyújtott feléje. Ivott egy kortyot s majdnem megfulladt tőle. »Mi volt ez?» kérdezte, mikor levegőhöz jutott. Roderick Wade nem tudta biztosan. »Azt állítják, hogy gin«, tette hozzá. »Nem felelt a kérdésemre«, figyelmeztette Nina, a koci mellett cigarettázva. »Elhatároztam, hogy nem veszem le az álarcomat«, mondta Roderick. Nina kijavította: »Elhatározta, hogy unalmas lesz.«

»Hogy van Constance?» kérdezte Nina. »Már fel akartam hívni. Tényleg influenzás?» »Az«, erősítette meg Roderick. Közönyös hangja ugyan csak meglepte Ninát. »Mind a három gyerek beteg«, tette hozzá. »Nem veszélyes, csak költséges. A szakácsné ápolja őket, én meg főzök.« Közelebb lépett Ninához s a vállára tette a karját. Megeső-kolta Ninát. Nina hagyta. Inkább jóízűnek mondható, erőteljes csók volt. »A kocsiba nem ülünk be?» kérdezte Roderick csak úgy mellékesen. »Nem«, mondta Nina nagyon határozottan. »A kocsiba nem ülünk be.« Csodálkozott magán. »Nagyon jól tudja, hogy ilyesmire nem vagyok kapható, maga kis hülye!« tört ki belőle. »Kísértésbe estem«, mondta Roderick. »Pofozza meg magát«, mondta Nina. Már nem is csodálkozott Roderick hangos viselkedése, hevesége és részegsége felett. Ninának szinte tetszettek e kétes tulajdonságok. Még a viselkedését is meg tudta most érteni. A lázadó kíméletlensége volt ez, elégedetlensége mindazzal, amibe az élet és a természet belekényszerítette. A viselkedésében nem volt semmi konvencionális. Nina sejteni kezdte, hogy tulajdonképpen csak az alakoskodás teszi viszonylag simává a saját nemzedékének az életét. E nagy felfedezéssel egyidejűleg arra is rájött, hogy vissza kell mennie a klubba. Wilsonnak eszébe juthat, hogy keresse — és ha egyszer elkezdi,

akkor az egész környéket tűvé teszi érte — és Francis is bizonyára mérgeződik már.

»Ha úgy tetszik«, mondta Roderick Wade-nek és a klubépületre mutatott. Tudta, hogy Roderick megegyeszer meg akarja csókolni, mielőtt visszamennének és készséggel feléje kínálta a száját. »Ma este nagyon tetszik maga nekem«, magyarázta Roderick, Nina mellett lépkedve. »Mert olyan dekoratív. Maga csak drága nő, nem praktikus nő. Az ember maga mellett nem gondol parajra, pisis gyermekekre és éjszakai köhögésre. Teremtő Istenem!« tört ki belőle. Francis Ambler a bejárat előtt várta őket. »Tudom«, mondta Nina sietve. »Kijöttem Roderick Wade-el, be volt rúgva, ittunk valami szörnyű gint, mindez eléggé meglepő, nemde? Megmondtam mindent magamtól, minden kérdésére válaszoltam, ha meg akarja mosni a fejemet, kérjen fel táncolni. Hol van Wilson?« Francis nem tudta, hol van Wilson. »Már egy órája nem láttam őket. Nagy verekedés volt. John Evest belökték a bozótba a tenispálya mellett. Alighanem még mindig ott hever. Alice Lake zseblámpával kereste. Pénzt adtunk össze, ahogy szoktuk, hogy a zenészek tovább maradjanak. A karmester szerint Justin azt mondta neki, hogy semmi körülmények között se játsszanak tovább, mint ahogy ki volt kötve, de azóta rengeteget ivott, hol dirigál, hol énekel. Ahogy eszébe jut. Mary Gow rég hazament.«

»A fivére, Chalke Ewing, megjött Cubából«, mesélte Nina. »Nem emlékszem rá, hogy néz ki. Utoljára tíz évvel ezelőtt volt Eastlake-ben s Mary azt állítja, hogy nem voltunk akkor itthon. Azt mondja, Francis, hogy egy szörnyeteg. Nem hisz semmiben és igen rossz véleménynyel van a vallásról s az Egyesült Államokról. Azért egyszer elmegyünk hozzájuk vacsorára. Talán magát is

meghivatom.« Francis remélte, hogy együtt hívják meg Nináékkal. »En emlékszem Chalke Ewingre. Sovány, barna férfi és irtózatosan olvasott. Évek óta cukorültetvényen él Oriente-en, a legsötétebb Cubában, ahol nem is lehet egyebet csinálni, mint olvasni, ha az ember véletlenül nem részeg. Inni is sokat ivott. Igaza van, Nina. Kellemetlen ember. Nem fogja elhírni a humorát. Wilson utálni fogja.« Nina észrevette, hogy Cordelia a tornác ajtajából integet feléje. »Nini, Cordelia«, mondta meglepetve. »Azt hittem, rég hazament. Beszélnem kell vele, Francis.«

»Még mindig itt vagy?« kérdezte a lányától. »Nem is vagyok itt«, mondta Cordelia. »Miss Prynenél vagyok. James Angell visszakísért, mert okvetlenül beszélnem kell veled vagy apával. Kimegyünk úszni a kőbányába. Nagyon meleg van.« Nina az órájára pillantott. »Elmúlt egy óra«, mondta. »Nem szeretem, ha soká fennmaradsz.« »Mind fennmaradunk«, magyarázta Cordelia. »Mind kimegyünk, Miss Pryne, Acton, James, Annabel Gow, Anna Louise, Faith, John, sőt Powell is. Pedig ő csak tizenhároméves, anyám.« »Na jó«, mondta Nina. Nem lehetett semmi kifogása ellene, ha ekkora társasággal megy úszni. Wilson felbukkant. »Melegebb már nem is lehetne«, mondta. »Egész éjszaka nem látalak. Ne táncoljunk egyet? Hogy mulattál?« »Remekül«, mondta Nina. Lyukasra táncoltam a harisnyámat. Francist alig láttam.« »Neki nem hiányzottál«, mondta Wilson. »Eleget látod. Nem szeretem az olyan férfit, aki nőkkel tölti a délutánjait. Okosabban tölthetné az idejét. Golfot mindössze háromszor játszik évente. Inkább azt gyakorolná.«

Ninát olyan idegessé tette Wilson, hogy azt se hallotta, mit beszél. Wilson lihegett a meleg-

től és a tánctól, arca, fülei csaknem kicsattantak a vértódulástól. Nina pontosan tudta, hány foga jó és hány hamis, melyik kimozdítható, melyiken van kis ezüstkapocs. »Ne veszekedjünk. Gyerünk inkább a levegőre«, indítványozta. »Nemsokára hazamegyünk.« »Nézd csak, Nina«, mondta Wilson hirtelen. »Illenék, hogy magad hívd meg Corát. Kinn ül a tornácon Evelynnel, meg azzal a Leával.«

Ninának eszébe jutott, hogy először fog Corával beszélni, mióta bizonyosan tudja, hogy Wilsonnal viszonya van. De nem esett ki tökéletes nyugalomból, részvétlenségéből. Cora egyenesen az arcába pillantott. »Köszönöm, szívesen«, mondta egyszerűen, mikor Nina házába invitálta. »Ebben a melegben úgysem lehet aludni.« »Wilson majd elhozza, folytatta Nina. Őt magát vagy Francis Ambler, vagy Bachesék viszik haza.« »Leköteleznél, ha magaddal hoznád Mr. Leát«, fordult Evelynhez. Nina már nem értette, hogy miért hívott meg annyi embert, mikor kívülről ismeri őket, mikor előre tudja mindegyikről, hogy mit fog mondani.

Henryék lakószobáinak nagyablakai egyfelől a főhomlokzat előtt lévő fedetlen kőtornácra nyíltak, másfelől az oldalfal alatt vonuló négyszögletes, fedett tornácra. Az alsó ablaktáblák egyben középen nyitható erkélyajtókul szolgáltak. »Benn maradhatunk a szobában, szórakozunk vagy iszunk, de ha akarjátok, kimehetünk a tornácra is. Majd a férfiak kihozzák, ami enni-innivaló akad. Sajnos, nincs sok. Francis, segítsen Wilsonnak a jéggel meg a poharakkal.« Nina Henry bement a házba és a szobájában találta Evelyn Delaneyt Delia Bache-el és Corával. »Szeretném kipróbálni a parfümödet, Nina«, mondta Cora. »Rajtad remekül hat.« Bepermetezte magát az illatszóróval.

»Kimondhatatlanul finom. Nem is merem megkérdezni, mibe kerül. Attól félek, negyven dollár árát használtam el.« »Gyerekség!«, felelte Nina. »Végy amennyit akarsz.« »Tulajdonképpen nem okos Corától, hogy a parfümöt használja. Ha ugyan, javította ki Nina gondolatát, Wilson egyáltalán tudja, hogy milyen parfümöt használok.« Evelyn és Delia Bache is beillatosította magát Nina parfümjével.

»En francia flanelbe rakom az illatosított fehérneműt«, magyarázta Delia. »Attól megmarad az illata.« »Ha nekem francia flanellem volna, — mondta Cora — akkor hordanám. En nem engedhetem meg magamnak, hogy a kombinéimet flanelbe csavarjam. Nagyon szeretem a szép holmit. Sok-sokezer dollárt tudnék kiadni fehérneműre.« Cora Lisher hirhedt volt arról, hogy öltözkének éppen ezeket a részleteit hanyagolja el. »Csipketengerekre és harisnyahegyekre«, tette hozzá. »Rémés, ha az ember szegény.« Sóhajtott, majd Ninához fordult: »Eszembe jut Anna Louise. — Nehéz szegénynek. Összes barátnői csinosan öltözködnek, mutatósan. Könnyű zefir- és muszlinruhákba.« »Anna Louise édes úgy, ahogy van«, mondta Evelyn Delaney szenvedélyesen. »A legcsinosabb leány Eastlakeben. Sose sajnáld, Cora. Meglátod, milyen jól fog férjhez menni.« Cora elkomorodott. »Anna Louise jó teremtés«, erősítgette. »Nemcsak erkölcsi értelemben. Apjára üt. Az ember jól érzi magát a társaságában.

A lépcsőn lemenet Nina megállapította, hogy Cora rendkívül ostobán beszél a leányáról. Ő, Nina, sose dicsekedik Cordeliával, Mary pláne mindig gúnyosan beszél Annabelről. Delia Bache-től soha egy szót sem lehet hallani Faithről, vagy a fiairól. Az is furcsa kissé, hogy Cora a Lisherek családi tulajdonságaira hivatkozik. Mintha a

Lisherekről valami újat mondhatna az eastlakeieknek. Anna Louise csinos, igaz, de olyan csinos, mint egy kirakati baba. Nina egyenesen a konyhába tartott. Wilson dühvörös arccal fogadta. »Semmi értelme, hogy Francis jégért ment«, jelentette ki. »Kár volt a népeket idecsődíteni.« »Mi történt már megint?«, kérdezte Nina. Wilson vadul hadonászva karjával a tálalóasztalkán álló pezsgőspalackokra mutatott. »Megette a fenét!« kiáltotta. »Tönkrement a pezsgő.« »Miből gondolod, hogy tönkrement?« érdeklődött vidáman Nina. »Hisz még ki sem bontottad őket. Kóstold meg.« Wilson még nagyobb dühbe gurult. »Mondom, hogy tönkrement. Nem lehet jó. Ha a pezsgősüveget nem fektetik le, beszárad a dugójuk és elillan a szénsavtartalmuk. Az üvegeket mindig le kell fektetni. Mégis csak hallatlan! Nem is értem, hogyan lehet valaki ennyire ostoba!« dühöngött. »En ilyen fejjel főbelőném magamat.« Egy palack nyakáról lecsavarta az ezüstsíneget, a dugó pukkant, kicsapódott és gyengén koppanva belevágódott a mennyezetbe. Az üvegből tajtékozva csurgott a pezsgő. Francis Ambler ezüst kehelyben jeget hozott a konyhából. »Kifolyatja a pezsgőt«, szölt Wilsonra. Wilson az arcába meredt. »Az Isten szerelmére!« ordított Ninára. »Poharat! Ne bámulj rám, mint borjú az újkapura.« »Nina feleselt velem«, magyarázta Francisnak, »és közben kiugrott a dugó, még mielőtt észbekaptam volna.« Nina le-sújtó tekintettel mérte végig Wilsont. »Szóval nem romlott el«, állapította meg fagyosan. Kérte Francis, vegye ki a paradicsomot a jégsekreányból. »Meg a sajtot!«, kiáltott utána. »A letakart agyagtálon van.«

»Hányan vannak?« kérdezte Wilson magamagától és válaszolt magának. »Nyolcan.« Igyekezett egyenletesen elosztani a jeget nyolc pohárba. Nem

futotta. »Francis! Nem hozott elég jeget«, kiáltott utána. »Nem futja.« »Elég lesz, Wilson«, mondta Nina. »Add nekem azt a poharat, amiben a legkevesebb van. Úgysem akarok sok pezsgőt inni. Nem izgat. Máris fáradt vagyok.« Wilson felderült. »Miért nem kérsz meg valakit, hogy segítsen? Például Corát. Ő olyan ügyes. Hívom.« »Hadd csak, már megvagyok«, mondta Nina. Nem akarta igénybe venni Cora Lishert. De rosszat nem szabad rá mondanom, intette magát Nina. Nem is haragudott Corára. Ismerte magát. Könnyen kijön a sodrából, ha fáradt. A paradicsomot egészben adja be. Nem bajlódik ecettel-olajjal. Késő van. Mikor már eldöntötte magában, megkérdezte Wilsontól: »Jobb volna, ha megcsinálnám salátának?« Wilson kivételesen belátással volt. »Ugyan, dehogy«, mondta. »Most már ne vesződj vele. Eredj be és ülj le. Francis majd kezemre jár.«

Nina kiment az oldaltornácra. Ott találta Bacheékat. »Evelyn és Lea a kertben vannak«, mondta Delia. »Hol marad Ambrose Delaney, Nina?« Nem tudja, mondta Nina. »Minek is sietne?« folytatta. »Evelyn vigyáz magára, sőt Ambrosere, Joelre, de még Lea úrra is.« »Régebben az a mondas járta, hogy nem zörög a haraszt, ha nem fúj a szél. Ma már ez sem igaz«, jegyezte meg Joel. »Nem látom tisztán a dolgot«, mondta a felesége. »Szeretném kiismerni magam. Néha az a gyanum, hogy — mint Wilson mondaná — mind olyanok, máskor meg úgy gondolkozom, mint Joel, hogy csak beszélnek. Mit gondolsz, Nina?« Francis megjelent a nyolc pohár jeges pezsgővel. »Most nem mondhatom meg«, felelte Nina, fejét Francis felé biccentve. »Nem kell neki mindent hallania.« Francis közölte, hogy Wilson mindjárt jön a többi hollal.

»Tudom, miről van szó, hiába kertelnek«, jelen-

tette ki az egész társaság előtt Deliának és Ninának. »Hol van Lea és Evelyn Delaney?« Most kerültek elő a sötétből a ház mögül.

»Pár csepp pálinka kellett volna bele«, mondta Lea, pezsgőjéből kortyintva. A korláton ült Evelynnel. Az éjszaka hűvösebb lett. Ninának az volt az érzése, mintha pirkadna. Szinte látta betörni a hajnalt a bizonytalan, sötét égbolton, kézzelfoghatóan, kitapinthatóan. »Látom a reggelt«, mondta halkán Francisnak. Wilson jött Cora Lisherrel a házból. Nina egyre nyugtalanabb lett. Az volt az érzése, hogy ha itt kell maradnia, hallgatnia Bacheék, Wilson és Cora Lisher fecsegését, ha tovább kell udvariaskodnia Evelynnel és Mr. Leával, sikongani fog. Felugrott és lement a kertbe. Harisnyáján átérezte a harmatot. Francis utána ment. »Nem bírtam tovább«, mondta neki. »Nem, nem akarom, hogy megcsókoljon. Meglátnak a házból.« Ez nem volt igaz. Nem akarta, hogy Francis megcsókolja. Annak ellenére, hogy — mondjuk — szerette, nem akarta, hogy Francis hozzányúljon. Gépiesen megtapogatta a ruháját, ott, ahol szorosan a derekára simult, ott, ahol a tüllszoknya fodrosodni kezd. Úgy érezte, hogy a ruha türelmetlenül elszánttá teszi, úgy érezte, hogy mindaz, ami körülötte történik, érdektelen.

»Szeretek ezekben a kivételes pillanatokban a közelében lenni«, mondta Francis. »Mikor nincs nappal és nincs éjszaka, mikor még Eastlake sincs. Ilyenkor megszűnik az az érzésem, hogy másé, hogy olyan világban él, amelynek hozzám alig van köze. Lebeg a szabadban, mint egy álom és én azt gondolhatom magunkról, amit akarok. Nem látom Bacheék házat az ucca egyik oldalán és Pryneékét a másikon. Ez egy más világ, Nina.« Nina keze után nyult. »Milyen hűvös a keze. Álomkéz.« Megcsókolta Nina kezét. »Ne menjünk

vissza. Soha ne menjünk vissza. Elmúlunk az éjszaka árnyékaival és a többiekre hagyjuk a holnapot.«

Nina nem volt abban a hangulatban, hogy álmokba és szavakba veszítse magát. Valami megváltó valóságot keresett. Francis nem hatott rá a valóság erejével. Az árnyakhoz hasonlított, amiket említett. Nina úgy találta, hogy Francisben van valami negatív. Bizonyára van. Önbizalma, amit a pénzének köszönhet, felszínes jelenség és mihelyt nem lesz pénze, megszűnik. Nina megpróbálta elképzelni Francist szegényen és szinte borzongva állapította meg, hogy az egyetlen szó, ami eszébe jut, amivel más körülmények között jellemezni tudná, ez: kereskedősegéd. Az átlagnál valamivel kellemesebb és értelmesebb kereskedősegéd. Csakhogy mindez számárság. Francis nem vesztetheti el a vagyonát. Nagyon sok pénze van, nagyon jó helyeken. A pénze elválaszthatatlan a lényétől. Ninának az az érzése támadt, hogy nem volt kedves Francishez. Beléje karolt. Francis igazán szereti őt. Ninának hirtelen eszébe jutott Roderick Wade indulatossága és a száján érezte erősen gin- és cigarettaszagú ajkait.

Roderick lázadó, de ő is az. Csakhogy ő nem issza le magát merő lázadásból. Roderick keserűen, nyíltan beszél, — például pisis gyerekekről. Ez nem az ő világa. Az ő világában nyíltan beszélnek az érzékiségről, illetőleg tréfálkoznak róla egymás között. A vicceket a férfiak hozzák a klub garderobjából és más férfihelyekről, elmesélik őket a feleségeiknek, a nők meg egymás között terjesztik őket. És néha, kitüntetésképpen, pikáns vicceket mesélnek egyik-másik férfiismerősüknek, — néha Francisnak is — többnyire azonban csak

egymás között hódolnak ennek a kétes élvezetnek. Jelentős élvezet. Halálra nevetik magukat a néha határozottan szörnyű történeteken, kicsordul a könnyük a kacagástól, dülöngnek. Ez volna az a bizonyos, bámulatraméltó szabadság? Ez minden, csak nem tisztességes. Úgy találja, hogy ez az élvezet a visszafojtott, a kielégítetlen vágy következménye. Kétes élvezet, szavaktól való lerészegedés. Lenn voltak a kertek a Grove Avenue gyalogjárójától elválasztó gypszegélynél.

»Vissza kell mennünk a házba«, mondta Nina. »Jobban érzem magam.« Keze Francis karján feküdt. Francis megszorította. »Emlékszik Anthusra, a mithológiai óriásra, aki visszanyerte az erejét, ha a földet megérintette?« kérdezte Ninától. »Így vagyok magával. Ha megérintem, százszor erősebbnek és ezerszer boldogabbnak érzem magamat.« Senki sem tudott olyan kedvesen beszélni, mint Francis. Nina nagyon-nagyon szerette őt. Megállapította, hogy érzelmei ide-oda imbolyognak, mint váltakozó szélben a szélkakas. Vajjon megszabja-e egyszer valami erős szél a szélkakas irányát? Mozdulatlan marad-e? Fog-e valaha is olyan erővel belekapni a vihar, hogy elful a lélekzete? Ninát még semmiféle érzés sem törte össze. Legfeljebb a szülés. Csakhogy a szülés, az testetlen, személytelen kín. Semmi sem törte össze, a nők olyan erősek. Alapjában véve erősebbek, mint a férfiak. A nőkben több élet van. Jobban el tudják viselni az életet. A férfiak nagyon hamar kimerülnek, elfáradnak és álmosak lesznek, amikor a nők éppen éledni kezdenek. Élni kezdenek, felébrednek.

Mikor Nina visszatért a tornácra, vita kezdődött. Wilson azt ajánlotta, hogy igyanak még pezsgőt. »Van még egy üveggel, nyugodtan megihatjuk«, mondta. Joel Bache ellene volt. »Három órára jár«, jelentette ki. »Tegyük csak el azt az

üveget, Wilson. Elkel az máskor is.» Charles Lea belevegyült a társalgásba. »Én vagyok a tékozló fiú«, jelentette ki. »Amellett vagyok, hogy igyunk még.« Wilson bement a házba. Nina követte. »Nem tudom, mit kezdünk Corával«, mondta Wilson. »Hogy kerül haza? Nem marad más hátra, nekem kell hazakísérnem.« »Szó sincs róla«, mondta Nina nagyon határozottan. »Vigye Francis haza. Ez a legtermészetesebb.« Wilson igazat adott Ninának. »Remek idea. Jobban is néz ki. Örülök, Nina, hogy szereted Corát. Igazán nagyszerű nő. Jól be tudja osztani, ami kevese van. Én nagyon csodálom őt. Méltányolnod kellene, hogyan viselkedik Anna Louise-al.« Nina figyelmesen hallgatta. Egyszerre csak halálosan unalmasnak látta a helyzetet. »Nagyon jól csinálja a dolgát«, hagyta élenken helyben. »Igazad volt, amikor nem akartad, hogy a társaságot a nyakadra hozzam. Nagy vesződés. Kár volt mondanod, hogy van még egy üveg pezsgő. Éppen menni akartak. Lea úrtól egyáltalán nem fogunk szabadulni tudni.«

»Hiszen ha rám hallgatnál«, mondta Wilson. »Véletlenül tudom, mi tesz neked jót. Ezt ma már nem hiszed el nekem, de azelőtt tudtad. Megváltoztál, Nina.« »Te is«, mondta Nina. »Amiről mindig megfeledekezel. Azt hiszed, hogy csak én változtam és te éppen olyan maradtál, amilyen voltál.« »Mennyiben változtam meg?« érdeklődött Wilson, mindjárt élesebb hangon. »Min veszed észre? Más is tett már célzást rá?« »Nem«, mondta Nina. »Mindenkinek megváltozik«, folytatta. »Acton is, Cordelia is, te is, én is. Acton már olyan hetyke, hogy kezdi előírni, hogyan viselkedjem. Majdnem összeveszem az este vele. Úgye a gyerekeimet jól neveltem, Wilson?«

Egyszerre fontosnak tartotta, hogy ebben a tekintetben megnyugtassák. Hogy Wilson belássa.

»Hogyne«, mondta Wilson majdnem türelmetlenül. Nina tudta, hogy újabban untatják, sőt bosszantják a komoly problémák. Látszott rajta, hogy ki akar térni előlük. Nem szerette, ha az orra alá dörgölték helyzetének felelősségét. De Coráról és Cora lányáról szívesen beszélt. A férfiak — Nina maga se tudta milyenek. — »Nem szabad ittfelejenünk magunkat a konyhában«, mondta Wilsonnak, »vendégeink vannak a tornácon. Már nem maradnak sokáig. Az az egy üveg hamar elfogy. Hozok egy kis jeget, mindjárt utánad megyek. Eredj előre.« Az éjszaka vége felé járt. Nina rengeteg sokat várt tőle, de báli sikereitől eltekintve semmi sem történt. Semmi különös. Semmi új. Úgy érezte, mintha becsapták volna. Biztosra vette, hogy valami történni fog. Persze, nem tudta, mi. Csak az érzése súgta. Valószínűleg az új ruhája miatt. Az különös hatással volt rá. S még mindig. Újra éber volt. Nyugtalan, Lázongó. Justin Gow-t a verandán találta.

»A lányom miatt jöttem érdeklődni. Mondd, hazakerülnek azok egyáltalán? Úgy látom, Nina, te sokkal nyugodtabban fogod fel a dolgot nálamnál.« Nina azt hitte, hogy Justin tud a dologról. »Lementek a kőbányába. Nagyon melegük volt. Nincs semmi baj, Justin. De már vissza lehetnének.« Gow hasonlóképpen vélekedett. »Akkor nincs értelme, hogy megkeressem Annabelt. Majd ha előkerül, megmosom a fejét. Már rég ágyban kellene lenni valamennyiüknek. De hiába mondom. Még Maryben sem bízhatik az ember. Rossz világot élünk.« »Az lehet«, vélte Nina. »De a gyerekeink nem rosszak. Én nem tartom rosszaknak őket.« »Azt tudom«, mondta Gow. »Nem is arról beszélek. A gyerekeknek ki kell aludniuk magukat.« Wilson megjelent az utolsó üveg pezsgővel. »Hallottam, hogy zsémbelődsz. Hoztam neked is

egy poharat», mondta Gownak. Justin tűnődve felhajtotta a pezsgőt.

»Hol van Mary?« kérdezte Nina. »Ahol Annabelnek is lennie kellene«, felelte Justin. »Hát te miért nem fekszel le?« csapott le rá Nina. »En?« botránkozott meg Justin. »En már öreg vagyok. Nálam nem fontos, hogy alszom-e, vagy ébren vagyok. Chalke Ewing is öreg, nála még kevésbbé számít. Chalke-nak egyébként még családja sincs. Nagyon érdekes dolgokról beszéltünk.« Leához fordult. »Charles, nem akar még egy kicsit átjönni hozzánk?« Lea köszönettel elhárította a meghívást. »Nem, bíró úr, megyek. Hazakísérem Mrs. Delaneyt.« »Hazavigyem?« kérdezte Francis Corától. »Nagyon lekötelez vele«, felelte Cora. Bacheék megitták maradék pezsgőjüket. Justin Gow kivételével hamarosan mind elszéledtek. »Nincs kedvem lefeküdni«, mondta Nina. »Haza fogom kísélni Justint. Hiszen itt lakik szemben.« »Elment az eszed«, mondta Wilson. »Nina sokkal rosszabb, mint Annabel, vagy Cordelia«, állította.

•

»El kellett mennem hazulról«, mondta Nina Gownak. »Ha csak egy percre is. Tulajdonképpen hulla vagyok, de sohasem voltam éberebb.« Most már igazán hajnalodott. A juharfák zsenge levelei élesen kiváltak a fakó ég háttéréből. Már látni lehetett a North Avenue gyeppel körülkerített, magányosan álló, négyszegletes, fontoskodó épületeit. Friss, tiszta, zamatos volt a levegő. Nina átment Justinnel Gowékhoz. Ahogy mondta: rettenetesen fáradt volt s egyben rendkívül éber és tudatos. Mindent élesen látott, ami körülötte történik. Justin kicsi, sötét könyvtárszobájában, ahol a bíró rendszerint tartózkodni szokott, felemelkedett egy férfi egy alacsony számlyról. »Emlék-

szel még, Nina, Chalke Ewingre, Mary fivérére?» Nina semmit sem tudott róla. Idegen arc volt. Alacsony férfi, — ez kiábrándítólag hatott Ninára — keskeny, magas vállal, nagy orral. Bőre sokkal barnább volt, mint amennyire a tropikus napsütés indokolhatta. Nina felettébb tárgyilagosan a májára gyanakodott. Rövidre nyírt őszbecsavarodó haja úgy feküdt a fejbőréen, mint valami ezüstszövésű, összegyűrt sapka. »Jóreggelt«, mondta Ewing. Nina kellemetlennek, keménynek, agresz-szívnek találta a hangját.

A mellettük lévő asztalkán korsó állt poharakkal, a földön egy üveg Bacardi. Ewing a korsóra nézett. »Kár«, mondta. »Üres. Az angostura is elfogyott.« »Micsoda?« kérdezte Nina. »Rumswizzlet ittunk«, mondta Justin. »Jónéhány pohárral«, tette hozzá. »Egyebet se teszünk, amióta hazakerültem erről az átkozott táncmulatságról. Chalke Krétáról mesélt. Résztvett a cnossosi ásatásokon.« Chalke Ewing a szavába vágott. »Justin éppen olyan felületes, mint Annabel. Az igaz, hogy a görögökről beszéltünk, de Cnossos égeai város volt.« Nina udvariasan érdeklődő arcot vágott. »Csak egy percre jöttem«, mondta helyetfoglalva. Észrevette, hogy Chalke erősen szemügyre veszi. Mint a legtöbb férfi, kikkel este társalgott, Chalke is be volt állítva. Lehet, hogy magam sem vagyok egészen józan, gondolta Nina.

Mélységes elégedettséget, rég vágyott boldog nyugalmat érzett. Mint akinek semmi köze sincs az őt körülvevő anyagi világhoz. Mintha a két férfi hangja messziről, üveges csengéssel érné a fülét. »A lényeg az«, jelentette ki Chalke, »hogy a görögök barbárok voltak. Ha ezt nem látod be, akkor semmit sem értesz. Semmit«, ismételte erőlyesen. »A görögök vadak voltak, mint az ördögök. Nem voltak városaik, nem voltak házaik,

nem volt írásuk. Allatbőrökben jártak, kőkorszak-beli emberek voltak. Lejöttek legelőikről, tönkretettek egy szép és civilizált világot. Az égeaiak világát. Cnossost. Az égeaiak eltűntek, — egy részük Palesztinába menekült, a görögök meg letelepedtek a kék tenger partjain. Ez azonban nem fontos. A görögök semmit sem kezdeményeztek. Értsd meg. Az az elterjedt vélemény, hogy Görögország paradicsom volt, teljes ostobaság. Mondd, igazán nincs több angosturánk?« »Kell, hogy legyen még valahol, csak nem találom«, mondta Gow. Nina, noha a férfiak ügyet sem vetettek rá, egyre jobban érezte magát. Justin mindig ilyen volt, mindenről megfélemedkezett, ha valami foglalkoztatta. Chalke pedig, állapította meg Nina, modortalan. »A görög civilizáció«, folytatta Ewing, »az égeain épül fel, azok pedig az egyiptomiak műveltségét vették át. Ha nem tartod szem előtt, hogy a Szahara valamikor őserdő volt, akkor nem tudod megérteni Egyiptomot. Az ősvadászok hét-ezer évvel ezelőtt kijöttek az erdőkből és letelepedtek a Nilus partján.« »Nina mindjárt elalszik«, mondta Justin. Nina tiltakozott. »Szó sincs róla. Nagyon érdekel.« Chalke Ninához fordult. »Milyen kultúrát pusztítottak el a görögök?« »Most magyarázta el«, felelte Nina, »az egyiptomit.« Furcsák a férfiak. Azt hiszik, hogy olyan fontos, amiről gondolkoznak. Például amiről most beszélnek. Kit érdekel, ha egyszer kikerül az iskolából, hogy ki volt előbb valahol. Az egyiptomiakról annyit tudott, hogy cigarettát gyártanak és igen rossz, erős parfümöket, a görögök pedig márványudvarokban élnek és mindegyik szobrot farag. Okosabb volna hazamenni. De nem mozdult.

»A görögök még az isteneiket is más népektől kölcsönözték ki«, folytatta Ewing. »Afroditét például a babilóniaiaktól. Azok Istarnak hívták.«

»Ejha«, szólott közbe Nina. »Mint a párizsi szabómat.«

Ewing ügyet sem vetett rá. »A rómaiak átvették a görögöktől és Vénusznak nevezték el. A zsidók az arab sivatagból hozták magukkal a vallásukat. Még az orrukat is a hetitáktól örökölték. Görögországot, — folytatta — a demokrácia és a háborúk tették tönkre. Az athéniek, akik demokraták voltak, összes nagy embereiket félreismerték és halálra gyötörték. Euripidesről nem vettek tudomást, Phidiást börtönbe vetették, Periklest sikasztással vádozták és pénzbírságra ítélték, Alkibiadest száműzték, Sokratest meggyilkolták, Plátónak pedig óraadással kellett megkeresnie a kenyerét. Az állam nem tudta használni őket.«

Szebbnél szebb nevek ringatóztak Nina bóbiskoló öntudatában. Alkibiades, Perikles és Plátó. Egymás kezét fogták és táncra perdültek. Mégis az volt a gyanuja, hogy Ewing vigasztalan dolgokról beszél. Ez mindjárt be is igazolódott. »Mindebből az következik«, folytatta Ewing, »hogy az Egyesült Államok történeti jelentősége csak átmeneti, s annak is felettébb gyalázatos. Az állam ma erős, legalább is anyagilag, s ezidőszereint még köztársaság. Ez azonban semmit sem jelent. Az Egyesült Államok a régi Rómának felelnek meg, a római jog híjával. Ne feledd«, fordult Justinhoz, »hogy a rómaiakból éppúgy hiányzott a szép iránti érzék, mint az amerikaiakból. A rómaiak találékonyak voltak, csatornákat építettek és országútakat, — ezt is az egyiptomiaktól tanulták — a szép tárgyakat pedig szekérszám hozták haza a meghódított országokból, Alexandriából, Karthágóból.«

Nina most már mindent tudott. »Megéheztem«, mondta. Nappalodott. »Rántottát szalonnával?« kérdezte Justin. »Kávét, kávét«, mondta Ewing.

Nina erélyesen felállt. Úgy ismerte Gowék konyháját, mint a magáét.

Miközben Nina a villanyfőzőn a rántottát kavargatta, egyre felháborítóbbnak találta Ewing kijelentéseit. Amit az Egyesült Allamokról mondott, tiszta nemzetgyalázás. Mindez bizonyára azért van, mert májbajos. Ha meggyógyul, majd a nézetei is lehiggadnak. Amerika a legtökéletesebb ország, ami valaha volt. És elpusztíthatatlan és egyre tökéletesebb lesz. Justinra is haragudott, mert elmulasztotta rendreutasítani Ewinget. Keresett egy lábast a szalonnához, kivette a kávéskannát. Kötény után nézett, hogy a zsír rá ne fröccsenjen a ruhájára. Az éjszaka hangulata nem-hogy javult volna, egészen elromlott. Itt áll és rántottát süt Justin Gownak és Mary fivérének. Egészen elkedvetlenedett. Kenyeret is pirítok, gondolta.

Ültek hármasban a konyhaasztal mellett, rántottát ettek és kanadai szalonnát. Nina valósággal elképedt, hogy Chalke mennyi rántottát töm magába. »Ne egyék többet«, szólt rá meggondolatlanul. »Miért ne?« kérdezte Chalke. Nina érezte, hogy az arca lángbaborul, de már nem hátrálhatott meg. »Félek, hogy nem tesz jót magának«, jelentette ki. »Azért vannak ilyen nézetei.« Justin ostobán felnevetett. »Igaza van Ninának«, mondta. »Rosszmájú vagy.« Chalke tovább falatozott. »Ha a rántotta a hazafiasság, a hisztéria és a vallás ellenszere, akkor örökké csak rántottát eszem.«

»Maga semmiben sem hisz, ami másokat lelkesít?« érdeklődött Nina. Chalke azt mondta, hogy nem. Nina kezdett kijönni a sodrából. »Maga az Egyesült Allamokban született, mégis folyton kritizálja. Cuba talán különb?« kérdezte gúnyosan.

»Hogy különb-e?« kapta fel a fejét Chalke elképedt csodálkozással. »Össze sem lehet hasonlítani őket. Ez aztán vitán felül áll. Cubában szabadság van. A férfiak udvariasak. A nők, amennyiben súlyt helyeznek a szeméremre, szemérmesek, amennyiben nem helyeznek súlyt rá, hála Istennek egyáltalában nem azok. A dohányuk utólérhetetlen, a konyhájuk utólérhetetlen. Végül — legalább ezt az egyet méltányolhatná — Cubában nem mennek aludni az emberek.«

»Hiszen az csak egy hitvány sziget«, biggyesztette az ajkát Nina. »Akkora, mint a tenyerem. Még csak nem is fehérek lakják. Legalábbis nem olyan emberek, mint az amerikaiak. Ha nem termelnének cukrot, azt se tudnánk róluk, hogy a világon vannak.« Chalke újabb adag rántottát szedett a tányérjára. »Magáról se tudna senki, ha nem termelne cukrot. A cukor és az élet kölcsönfogalom. Mindakettő égési termék. Cubában természetesen irtózatosan meleg van. Lángolóan meleg. Buja növényzete zöld lángokra emlékeztet. És veszélyes hely. Minden hely veszélyes, ahol a férfiak szabadok. Az a férfi, aki nem udvarias, aki nem diszkrét, aki nem csak a maga dolgaival törődik, az nem él sokáig.« »Minél többet hallok Cubáról, annál kevésbbé érdekel«, mondta Nina. Tulajdonképpen azt gondolta, hogy minél jobban kezdi ismerni Ewinget, annál jobban utálja. »Nem is magának való«, mondta Eving. »Sajnos, már a cubai nők is veszítenek történelmi charmejükből«, fordult Gowhoz. Ninának az volt az érzése, hogy Ewing nem óhajt vele tovább vitázni.

»Ma már a cubai nők is klubokba járnak, jazzzenére táncolnak, az utcákon ögyelegnek. A szép, nagy fésük és a mantillák eltűntek. De ez mindenütt így van. Erről kár beszélni. A nőket nem szabad komolyan venni. Szilárd meggyőződésem,

hogy valamikor kedvesek, gyengédek, szenvedélyesek voltak. Vállalták érzéseiket. De azok a nők nem voltak amerikaiak. Az amerikai nők rájöttek egy értékes titokra: hogyan lehet sokat kapni, anélkül, hogy az ember adna érte valamit. És erre a célra külön típust termeltek ki: az amerikai férfit. Szentül hiszem, hogy sehol és semmilyen korban nem éltek olyan bárgyú, pipogya emberek, mint az amerikaiak. Te kivétel vagy. Justin, te nem vagy tipikusan amerikai. Különös ember vagy. A nővérem pedig csodálatos nő. Mégis azt hiszem, hogy egy évben legfeljebb kétszer mond igazat. Túlzás. Minden két évben egyszer. Amít Amerikában hallasz, az hatéves gyermekek értelméhez szabott mese, csinos képecskékkel, semmi más.» »Jó magának, hogy olyan okos«, mondta Nina barátságatlanul.

»Meséskönyv egytagú szavakkal«, ismételte Ewing. Végre elkészült a rántottájával. Hosszú, világos szivarra gyújtott és lassan szürcsölni kezdte a kávéját. »S tudod, mi a sors iróniája, Justin?« folytatta egyre fölényesebben. »Ti az amerikai nők teremtményei vagytok és most már kezd nem tetszeni nekik, amit maguk csináltak. Únnak benneteket. Barátom, a nők hallatlanul közönségesek. És már nemcsak a férfiakat únják, akiket nagykeservesen megformáltak maguknak, hanem sajátmagukat is meggyűlölték. Bántja őket, hogy olyanok, mint a lencsi-babák. Nem akarnak háziasak lenni, nem akarnak vallásosak lenni, nem akarnak erkölcsösek lenni. A vallásos nő az a nő, aki nem tud mit kezdeni az érzékiséggel, a házias nő unalmas, az erkölcsös nőnek rossz a teste és irigy a lelke.«

»Csodálatos ember vagy«, lelkendezett Justin. »Igazán. És még korántsem vagy kész. Még a fele benned maradt. Amit a feleségemről mondottál,

aki mellesleg a nővéred, felettébb megnyugtató. Remélem, következetes marad magához és nem fogja kívánni tőlem, hogy kétszótagú szavakat olvassak. Kétszótagú, — kétértelmű tényeket, Chalke. Azt már nehezen tudnám elviselni. Lassanként megszoktam, hogy barátságosan az orromnál fogva vezet. Félek, Nina, hogy Chalke barátunk csakugyan nem becsüli meg azt a rendkívüli előnyt, hogy amerikai polgárnak született. Kérje meg, Nina, mesélje el magának a mormonok templomáról és a répáról, — a cukorrépáról, vagy cukornádról — szóló tanulmányos történetet.»

Nem érdekelnék a történetei, gondolta Nina. Aztán észrevette, hogy Chalke nagyon figyel. Mire végleg zavarba jött.

»Remek szabója van«, mondta Ninának. »Kérdés, hogy időszerűek-e a ruhái. Amerikában nem azok. Magának azonban, ha nem veszi zokon, jól állnak.« »Tudtam, hogy Chalke nem lesz következetes«, jegyezte meg Justin. »Meghátrált. Bókol.« Az ablak sárga függönyén betörték a napsugarak. »Ideje, hogy aludni menjek«, mondta Chalke. »A nappal nem érdekel. Munkára, veszélyre való.« Nina látta, hogy Chalke fáradt. Az volt a benyomása, hogy nála a beszéd csak ürügy, hogy a szavai mögött rejteget valamit. De vajjon mit? Nem volt kedve találgatni. Mary azt mondta, hogy Chalke rendszerint csak egy hónapot tölt Amerikában s annak is a nagyobb részét New-Yorkban. Bár már vinné el az ördög. Ewing-nek keskeny kezei voltak, ideges, hosszú ujjakkal. Könnyedén meghajolt, szó nélkül megfordult és kiment a szobából. »Ügy-e, Mr. Ewing beteg?«, kérdezte Nina. »Lehet«, mondta Justin. »Nem beszélt róla. Hazakísérem.« Nina tiltakozott. »Olyan, mint Wilson, aki még a klubba sem enged egyedül, holott a szomszédban van. Különben is kom-

promittálna. Ilyenkor állítanak be a cselédek. A tejet már biztosan meghozták. »Köszönöm, hogy átjöhettem és végighallgattam a beszélgetésüket. Maga nagyon jól beszélt.« Már nem volt olyan friss a levegő. Kezdett fülledt lenni.

Nina bizonytalan zajt hallott — aztán rájött, hogy Wilson mozog a szobában nagy óvatosan. Ettől egészen felébredt. Órájára nézett. Tizenegy óra mult húsz perccel. Soha nem szokott ilyen sokáig feküdni, most is kedve lett volna kiugrani az ágyból, de erőt vett magán és kezeit tarkója alá tolva, jóízűen kinyújtózott. Eszébe jutott, hogy vasárnap van, Actont löncsre várják valahol, Wilson és Cordelia idehaza maradnak. Pár szót vált Rhodával, aztán, még a löncs előtt, bekocsizik a városba Clough-hoz. A vasárnapi ebédet már megbeszélte, azzal nincs gondja. Eszébe jutottak az előző éjszaka epizódjai, arcok, hangulatok, események, egyre több és több, a benyomások csakhamar egymást ostromolták. A ruhája sikere, Francis, Acton, aki rendreutasította, a részeg és kötekedő Roderick, Mr. Lea és Evelyn Delaney. Sorra vette a férfiakat, akik táncra kérték. Eszébe jutott Wilson izgalma a pezsgő miatt. Maga előtt látta Cora Lishert, rosszul szabott fekete ruhájában és rózsaszínű harisnyáiban, Justin Gownt, ahogy Annabel után érdeklődik. Így jutott el Mary fivéréhez, Chalke Ewinghez.

Íránta való ellenszenve — most vette észre — nyugodt, jóindulatú kíváncsisággá tompult. Nem volt kellemetlen elgondolkozni felette. Már nem idegesítette. Sőt: viselkedését hajlandó volt mulatságosnak találni és kissé komikusnak honleányi kifakadását Mary Gow konyhájában. Igaz, hogy a viselkedése meglehetősen durva volt, sőt boszszantóan goromba, de Nina kezdett rájönni az

okára. Felfedezésére nagy súlyt helyezett. Gorombaságával valójában csak iránta való közönyét akarta hangsúlyozni. Ez minden nőt idegesít olyan férfitől, aki egyáltalában szóba jöhet, aki még — férfi. Nina rájött, hogy ez fordítva is igaz. Hogy a férfiakat — akár fiatalok, akár öregek, akár vonzók, akár utálatosak — épúgy bosszantja, ha a nő nem veszi őket észre. Chalke tehát azért volt goromba hozzá, mert Nina nem vette észre. Igaz, hogy dicsérte a ruháját, de a viselkedésével tönkretette bókjai hatását.

A fürdőkádban rájött, hogy azokra a dolgokra is emlékszik, amit a férfiak egymás között beszéltek, miközben ő bóbiskolt. Sőt annál mélyebben az emlékezetébe vésődtek, mivel félig éber, félig alvó állapotban ült köztük. Alkibiades, Perikles és Plátó, mondogatta újra. Az első értett a hajózáshoz, Periklest sikkasztással vádolták és pénzbírságra ítélték, Plátó kényszerűségből óraadással foglalkozott. Különös képek táncoltak a szeme előtt. Barbár görögök állatbőrben. Nagyorrú, vén zsidók, akiknek az orra, ha soká nézte őket, ki-egyeneseedett. A pukkadásig felfujt s aztán szét-pattanó Egyesült Államok. Oly mindegy, hogy mi a véleménye az Egyesült Államokról, nyugtatta meg magát Nina. Az Egyesült Államoknak nem fáj. Persze, szörnyen túloz, — a férfiak mindig túloznak — de kétségkívül van a véleményének valami alapja. És nekik megmondhatta a véleményét. Remélhetőleg, Cubában elhallgatja szülőházájára vonatkozó nézeteit.

Cubát az Egyesült Államokkal összehasonlítani természetesen ostobaság. Azt ma már biztosan ő is belátja. Hogy szabad egy olyan országot, amelyben meszticek laknak, ahol nyílt utcán le-szúrnák az embert (ezt Havannában járt nőismé-rőseitől hallotta Nina), a világ legelső országával

összehasonlítani? Kiválasztotta a ruhájához illő harisnyát s közben azon gondolkozott, amit Chalke az amerikai nőkről mondott. Két nőt említett, akik közül egyik sem tipikusan amerikai. Isteni teremtetéseknek nevezte őket, mert vállalták az érzelmeiket. Eh, az amerikai nő is vállalja az érzelmeit, ha igazi férfival akad össze. Ha az alkalom úgy kívánja. Néha megvolna a férfi, de nincs meg az alkalom, máskor megvan az alkalom és nincs meg az igazi. Persze ha egy nő buta, akkor buta. Oly sok körülményt kellene figyelembe venni. Egész más dolgokat. Nem, az amerikai nők nem hidegek, csak eszesek. Francis is mondta. Ha egy nő huzódozik egy férfitől, mert nem alkalmas pillanatban jelentkezett, mert nem érez semmit iránta, akkor hidegnek mondják. De amit Chalke Justinról. Maryről s az egytagú szavakról mondott, az mulatságos volt. Nina már nem emlékezett vissza, hogyan került ez szóba, de van benne valami. A férfiaknak nem lehet mindent megmondani. Gondolni sem szabad arra, hogy az ember őszinte legyen hozzájuk. Ha ő minden áldott nap megmondaná Wilsonnak a maga igazát! Wilson, a hasad olyan, hogy nem is tudom, mihez hasonlítsam. Wilson, ha még egyszer az én fésűmet és kefémet használod és bennhagyod a fogai között a rövid, ősz hajszálaidat, meghalok az undortól. Utálatos, ahogy a fürdőszobában krákogsz és köpködsz. Wilson, menj el hazulról, menj el valahova, az idegeimen táncolsz, elviselhetetlen vagy. Beszélj, csak beszélj, úgy se hallgatók oda! Wilson úgyszólván elég indulatos, pedig olyan gyengéden bánok vele, mint a hímes tojással. Ha megmondanám neki az igazat, megfojtana. Csengetett Rhodának. A lány, a bevásárlókönyvvvel a kezében, tüstént jelentkezett. »Hogy tetszett mulatni az éjszaka, Miss Nina?« Nina nem tudott ha-

tározottan felelni. »Türhetően, Rhoda. A ruhámnak nagy sikere volt. Egyébként úgy folyt le az éjszaka, ahogy máskor szokott.« »Hát persze«, bólintott Rhoda. »Azt hittem, fel tetszik tenni valami színt a ruhára«, folytatta. »A nagysága biztosan jobban mulatott volna, ha lett volna valami szín a ruháján. Olyan szépnek tetszik lenni, Miss Nina, élénk színekben.«

»Mindenkivel táncoltam«, mesélte Nina. »Tönkretettem a harisnyámat. Nem a szemek szaladtak le, lyukasra táncoltam őket.« »Hiszen ez pompás!«, lelkendezett Rhoda. Meg volt elégedve az asszonyával. »Tetszett találni valakit?«, érdeklődött. »Szeretőnek valót, Miss Nina.« Nem, mondta Nina, nem talált szeretőnek valót. Sose talál olyat. »Pedig nagy kár, hogy ilyen szép asszony szerető nélkül jár a világban«, sajnálkozott Rhoda. »Valakinek ki kellene kezdeni a nagyságával, de úgy, hogy Mr. Wilson ne vegye észre.« Rhoda nagyot nevetett a javaslatán. »Mit kell vásárolni, Rhoda?«, kérdezte Nina. »Félliter tejszínt, Miss Nina, a puddinghoz, félfont füstölt marhaszegyet a lunchhöz, kenyeret, két font szilvát, de nagyokat tessék venni, mert Mr. Wilson haragszik, ha a szilvák aprók, másfél tucat narancsot, kinyomni, egy font vaját, négy darab mosószappant, három csomó petrezselymet. Torma is kell az ikramártáshoz.«

»Ikrát nem fogok kapni, Rhoda«, mondta Nina. »Igaz, Miss Nina, már megint eltűntek a piacról a halak. Egy-két nap látni őket, aztán elmaradnak. Mindennel így van. Alig jön, már el is mult. Az ember lefekszik valakivel és mire észbe kap, már nagyok a gyerekei. Velem így volt.« Nagyot nevetett. »Ezt mondta az éjszaka Mr. Ewing is«, mesélte Nina. »A dolgok jönnek és elmúlnak. Az országokkal is így van. A régi, híres országok, Gö-

rögország, Róma — elmultak. És Mr. Ewing azt állítja, hogy az Egyesült Államok is elpusztulnak.» »Az könnyen meglehet«, vélte Rhoda. »A Szentírásban is az van, hogy a világ nem tart örökké és ha megfujják a harsonákat, minden elpusztul. Remélhetőleg, még jó darabig nem fujják meg őket.« Nina feltette csinos kis kalapját, kesztyűje után nyúlt s lement a csürbe. A koci négy-szögletes csürben állott, garázsnaak a legjobb szándékkal sem lehetett nevezni. Az autóban Nina felhúzta a kesztyűjét és rátette kezét a kormánykerékre. Simán, ügyesen kifordult az utcára.

Clough csemegeüzletében Nina összetalálkozott Mary Gow-val. A tulajdonos személyesen szolgált ki őket. Aztán félrehúzódtak egy sarokba, hogy megbeszéljék az éjszakát. »Szörnyen érezhetted magadat Chalke-al és Justinnel«, mondta Mary. »Ismerem őket. Justin azt mondja, hogy megmostad a fejüket. Jól tetted. Hallom, Chalke a szokottnál is kiállhatatlanabb volt. Igaz, hogy kimentél a bálteremből Roderick Wade-el? Látam rajta, hogy szörnyen kapatos.« »Igaz«, mondta Nina. »Életében először kért fel táncolni. Azt mondta, azért kért fel, mert nem nézek ki szakácsnénak. Ilyesvalamit mondott. Azt hiszem, a ruhám miatt kért fel.« Mary megnyugtatta, hogy a történetek nem ártanak a hírének. »Ha melltartó volt rajtad, akkor úgy se lehetett szó semmiről.« »Csipkemelltartóm volt«, mondta Nina. »Mr. Lea tetszik nekem. Remélem, lejön még hozzátok. Kissé ittas volt, de mondhatom, kifogástalanul viselkedett. Időközben kikezdett Evelyn Delaneyel, de Evelyn leintette. Talán kicsit hangos. Evelyn csinos és jóindulatú, de azt hiszem, ez nem elég. Valami hiányzik belőle.«

Mary Gow panaszkodott. Már nem tudja, mit

adjon Chalkenak. A körtét szereti, de csak levesben. Azt mondja, hogy Havannában van egy helyiség, Párizsnak hívják, ahol körtelevest szolgálnak fel. »Hogy a narancsot főzzem össze hússal. Beafsteket narancssal, Nina! Mintha nem lenne elég bajom Justinnel, kettesben. Aztán egész nap otthon ül. A tornácon, vagy a kertben, és örökké beszél. Ügylátszik, a cukorültetvényen nincs alkalma rá. Nem golfozik, a klubról halani sem akar, a mozgást utálja. Csak ül, iszik és füstöl. Kijelentem, Nina, hogy már nem is merek hívni senkit hozzánk, mert odatelepészik melléje és leitatja. Különben az éjszakai tapasztalataid után meg tudod ítélni, milyen. Mindig így beszél. Mindenről a világon.«

Nina bólintott. Megérti Maryt. »Mr. Henrynek nem ízlett a szilva, amit utcljára adott, Mr. Clough«, panaszkodott Nina. »Azt mondta, nagyon kicsinyek.« Mr. Clough sajnálta, hogy Mr. Henry nem volt megelégedve a szilvával. »Tessék jumbo-szilvát venni, ajánlotta. A legnagyobb szilvák. És ugyanaz a prima minőség, mint az a szilva, amit Franciaországból kapunk palackban. Ugyanaz a kvalitás. Mrs. Gow, tessék megmondani a bíró úrnak, hogy elsőrendű olasz sajtot kaptunk. Hagymalevesbe valót, ahogy szereti.« Mary Gow: »Örülök, hogy a hagymaleves kiment a fejből, majd még eszébe juttatom, mikor annyi dolog van vele!« »Parancsol még valamit?« fordult a kereskedő Ninához. »Ha nem, akkor kiküldöm a csomagot a kocsiba.« Francis künn álldogált. »Későn jött be ma az üzletbe. De nem is csodálom«, fogadta Ninát. »Elvisz egy félórára magával?« »Örömmel«, mondta Nina. Remélhetőleg nem találkoznak Wilsonnal. Ugyan mit szólna hozzá, ha már délelőtt is olyan férfiakkal látná, akiket délután sem szível?

»Nagyon boldog voltam az éjszaka«, kezdte Francis, mikor a kocsiban ültek. »Annyit voltam magával. A cocktailek, a dinner, a tánc és ott-hon a lakásukban, mikor pezsgőztünk! Magáról különben is mindig a pezsgő jut az eszembe, Nina. Olyan, mint a pezsgő, aranyszínű, ezüstösen gyöngyöző, édes ital.« Nina megállt a Kingsmillstreeten, Modred zeneműkereskedése előtt. »Legyen olyan kedves, Francis, és mondja meg Mr. Bardsleynek, hogy jöjjön ki hozzánk és nézze meg a rádióinkat. Cordelia azt állítja, hogy hibája van és mihelyt kifogásol valamit a rádión, mindig ő is rosszul érzi magát.« Nina nagyon fiatalnak, kellemesnek és gyengédnek találta Francist. Kitűnően beleillett Mr. Clough és Modred zeneműkereskedésének a világába. Behízelgő hangok csendültek fel emlékezetében: Alkibiades, Perikles és Plátó. »Mire gondol?« kérdezte Francis, mikor visszaült a kocsiba. »Messze van tőlem.« Nina elmosolyodott. »Sok-scezer év megszesegeben.« »Ezt ne tegye többé, Nina«, kérte Francis. Kezét Nina kezére tette. Nina feléje fordította tenyerét, hogy Francis szorítását visszaadja. Nagyon-nagyon szerette Francist. »Szeretem, Nina«, mondta Francis halkán, nyugtalanul. »Ügy-e tudja, hogy szeretem?« Ninának ügyelni kellett, utcakereszteződéshez értek, ahol megakadt a forgalom. »Igazán szeret?« kérdezte Francis.

Nina válasz helyett bólintott. »Maga az oka, hogy olyan boldog voltam ma éjjel«, folytatta Francis. »Oly sokat ígért. Nem kimondott szavakkal, hanem a hangjával.« Nina összehúzta szemöldökét. »Mikor, Francis?« kérdezte a fiatalemberre pillantva. »Biztos, hogy nem értett félre? Helyesen értelmezte a hangomat?« Francis Ninára nézett, aztán elfordult. »Nem értettem

félre», mondta nyugodtan. »De talán nem kellett volna mondanom, amit mondtam. Ostobaság volt.« »Maga nem ostoba«, mondta Nina. »Azt mindenki tudja.« Hangja szinte ingerülten hangzott. »Csak azt nem értem, mire céloz az ígéreteimmél?« »Ne beszéljünk többé róla, Nina. Így ne.« Tartózkodó viselkedése mögött határozottan érezni lehetett a felgyülő indulatot, a türelmetlenséget. »Maga csak arra emlékszik, amire akar«, mondta Ninának. »Természetesen«, felelte Nina vidáman. »Nem ez a legokcsabb? Olyasmire azonban nem igen emlékezhetem, ami nem történt meg. Igaz?« »Ez közel jár a rosszasághoz, erősítgette Francis. »Hát megmondom őszintén, Nina. — Maga remélnem hagyta, hogy viszonozni fogja az érzelmeimet. Hogy egyszer fenntartás nélkül szeretni fog.«

Nina csakugyan hozzájárult ehhez a hitéhez. Minden szóra, minden rejtett célzásra pontosan emlékezett. »Francis, édesem«, kezdte és megfogta a fiú kezét, »szinte lehetetlen, hogy így történjék legyen. Annyira nem ismerem magamat! Ha örökké határozott kijelentésekért gyötör, ha minden áron ki akarja csikarni a beleegyezésemet, délelőtt, a városban, bevásárlás közben, félek, hogy egyszer olyan választ fogok adni, amivel nem lesz megelégedve.« Francis dacos ajkán látszott, hogy nagy megerőltetésbe kerül uralkodni magán. Egy pillanatra idősebbnek látszott, mint amennyire Nina becsülte. Nina megállapította, hogy Francis rendkívül fegyelmezetten viselkedik. Ugyanakkor olyan távol érezte magát Francis-től, mint már régen. Ez kissé kegyetlenné, kissé bosszúállóvá tette, anélkül, hogy tudta volna, miért. »Hol tegyem le?«, kérdezte Francis-től. »Sajnos, nem bírom magát tovább.«

»Ahol akarja«, mondta Francis. »Az autóm-

nak elromlott a fékje, de már bizonyosan megcsinálták. Természetesen szeretném délután látni.» Nina félt, hogy ez nem megy. »Biztosan nehézségeim lesznek Wilsonnal, meglehetősen rosszkezdű. Attól félek, túlságosan hangos volt a számára az éjszaka.«

Wilson a lunchnél — amire Nina el volt készülve — csakugyan zsémbesen viselkedett. Cordelia felett bosszankodott. Cordelia mennyei türellemmel hallgatott. »Teljesen feleslegesnek tartom«, förmedt rá Wilson túlságosan nagy hangon, »hogy egész éjszaka uszkálj. Bizonyára Gow bíró is megmondta Annabelnek a véleményét.« Cordelia már találkozott Annabellel. »Nem egészen«, felelte. »Csak azt kérdezte Annabeltől, hol lesz a választókerülete: Eastlakeban, vagy a kőbányában? Nevetséges, úgy-e? Még esztendőig tart, amíg Annabel szavazhat.« Wilson azzal torkolta le, hogy annak, amit mondott, semmi köze a választókerülethez. Mikor Cordelia udvariasan elkezdekett az asztaltól, Nina a férjéhez fordult. »Jobban meg kell válogatni a szavaidat, ha Cordeliát, vagy Actont rendreutasítod. Ha nincsen száz százalékig igazad, ha látják, hogy csak a düh beszél belőled, vesztett ügyed van.«

»Eszemben sincs félni a gyermekeimtől!« mondta Wilson élesen. »Nem is értem, hogy tudsz kijönni velük.« »Tegnap este értetted«, jegyezte meg Nina. »Tegnap este elismeréssel nyilatkoztál erről a kérdéstről.« Wilson bosszúsan hallgatott. »Velem sose törődsz«, tört ki végül. »Feleségem van, házam van, gyerekeim vannak, van három-négy — legyünk pontosak: négy lomha cselédem és mindebből semmi örömöm.« »Hát mit kezdjek veled?«, mondta Nina. »Akarsz golfozni velem?« Wilson kijelentette, hogy igen, golfozni akar Ninával. Mert Cora Lisher nem áll egész nap a

rendelkezésére, gondolta Nina. Meg egész éjszaka. »Az Isten szerelmére, ne húzz vékony selyemharisnyákat!«, kiáltott Nina után. »Golfpályán lehetetlenek.« Az én lábamon, gondolta Nina, miközben a selyemharisnyát felhúzta, a gyapjúharisnya lehetetlen.

Barátnőit, akiket lunchre hívott, a harisnyákkal és Wilsonnal szórakoztatta. »Lehet, hogy Wilson más nőnek pompásan megfelelne, de én nem tudok kijönni vele. Én valamennyire ismerem magamat és többek között tudom, hogy a gyapjúharisnya nem való nekem. Rémesen vastagítja a bokáimat. Amúgy is elég vastagok, gyapjúharisnyában egyszerűen lehetetlenek.« Mary Gow látott valahol rövid, tarka gyapjúharisnyát, golfozók és a turisták selyemharisnyára húzzák. Angorából, édesek. »Lehet, hogy Wilsonnak igaza van és tényleg kényelmetlen selyemharisnyában golfozni, de én szívesebben vállalom a kényelmetlenséget, mint a kényelmes gyapjúharisnyát. Értetek engem?« A nők tökéletesen értették. »Ha Wilsonra hallgatnék és felhúznám őket«, folytatta Nina, »egyszerre csak észrevenné, hogy milyen vastagok a bokáim és rögtön azt mondaná, jóságos Isten, Nina! Nem is tudtam, hogy ilyen vastagok a lábaid. A férfiak igazságtalanok.« A nők élénken tiltakoztak. »A férjek!« Nina így értette. »Azt akarják, hogy az ember észszerűen öltözködjék s ugyanakkor a lehető legelőnyösebben hasson.«

»Ebben is olyan furcsák«, jegyezte meg Evelyn Delaney. »Elvárják, hogy mutassunk, de mértékel, mondják. »Ha az a szoknya rövid, vagy az a blúz nagyon kivágott, jóságos Isten! A férjek azt akarják, hogy a férfiak bámuljanak meg bennünket, de azért ne lássanak semmit. Mindig mon-

dom Ambrosenek, hogy ez teljes lehetetlenség. Nem lehet üzletet csinálni, ha az ember nem szolgál mintával. Ha az emberrel szemtelenkednek, akkor a férj mindig azt hiszi, hogy a férfiak az okai és ha nem szemtelenkednek, akkor meg azt hiszi, hogy a nő az oka. Az ember kiteheti a lelkét, mégse tetszik nekik.» »Például az ivás«, folytatta Evelyn, felhajtva a cocktailt, amit félretett az ebédhez. »Míg az ember jegyben jár, addig lovagunk és zsarnokunk bűbájosnak találja, ha a kis nő becsíp. Persze, vele, zártkörű társaságban, lehetőleg családi körben. A nő családjában. De ha az ember esküvő után egy korttyal többet iszik a kelleténél, reszket, hogy alkoholisták lesznek a gyerekei.«

»Én szeretem Ambroset, tudjátok, hogy szeretem, de megőrülök tőle. Az ágyban elvárja, hogy olyan legyek, mint egy bajadér, napközben pedig úgy kell viselkednem, mint valami szent ártatlanságnak.« Az asztal végén összesugtak, halkan kuncogtak. »Elsa«, állapította meg Delia Bache. Elsa Carpenter mentegetődzött. »Semmi. Howard azzal utazott el, hogy pénteken visszajön és tegnap valami borzasztót álmodtam. A rémülettől szinte dermedten ébredtem fel. Azt álmodtam, hogy csütörtökön már itthon lesz.« »Azt kívánják«, folytatta Evelyn, »hogy a nő tüzes, szenvedélyes legyen, de ne lássék meg rajta. Olyan legyen, mint egy konyakkal töltött habtekeres. A férjek azt hiszik, hogy a nőben valami különös megy végbe az esküvői szertartás után, — ne vihogjatok, nem arról van szó — hogy a hiúságunk egyszerűen elszibbad és elpusztul. Azt hiszik, hogy ez így van. Talán valóban ez a látszat egy darabig. Pár hétig, pár hónapig, amíg az embert a férjén kívül senki sem érdekli. Ne higgyétek, hogy az elkeseredés beszél belőlem. Tudjátok, mi a véle-

ményem Ambroseról. És nem is vagyok nagyon érzéki.«

»Evelynnek nincs igaza«, mondta Elsa Carpenter. Ő volt az egyetlen elvált asszony közöttük. Elsa, aki nem Eastlakeben született, az egyetlen elvált asszony, akit ismerek, gondolta Nina. Ez a körülmény súlyt adott a véleményének, bőségebb tapasztalatokra utalt. »A férfiek egyáltalán nem óhajtják, hogy a feleségük nagyon is érzéki legyen. Ha a nő szenvedélyesen viselkedik, vagy sejteti a férjével, hogy van benne érzékiség, akkor a férj halálra ijed. A férj tulajdonképpen nem vár sok gyönyörűséget a feleségétől. Lelke mélyén mindig azt gondolja, hogy az élvezet tisztességtelen. Ne felejtsetek el, hogy ezt rendszerint ő maga sem tudja; mi csak arra alapíthatjuk a véleményünket, amit látunk belőlük. Mindez nagyon bonyolulttá teszi a helyzetet. Tulajdonképpen kétségbeejtő, ha meggondoljuk, hogy mi lehetne a házasság. Már az is hiba, mégpedig nagy hiba, ha ezen egyáltalán gondolkozunk. Az embernek a saját férjénél nem lehetnek sikerei. Én sem vagyok elkeseredve. Ez a férfiek természetrajzához tartozik.« »És neked mi a véleményed, Cora?«, kérdezte Mary Gow.

Nina meglepetve pillantott Maryre, aztán Corára nézett. Cora a szokottnál is nyugodtabban, higgadtabban viselkedett. »Nem is tudom, mit mondjak, Mary. Nincs sok mondanivalóm. Nem is igen töröm a fejemet ilyen kérdések felett. Azt hiszem, Evelyn Delaneynek is igaza van és Elsának is. Attól függ, milyen élményei voltak az embernek. Igaz? Nekem mások a tapasztalataim. Thomas házasságunk egész ideje alatt beteg volt. Ő betegeskedett, én meg Anna Louise-zal voltam teherben. Csak annyit mondhatok, hogy nagyon boldog voltam. Valószínűleg elmulasztot-

tam egyet-mást, de nem sajnálom. Mikor Thomas meghalt, Anna Louise-zal vigasztalódtam.»

Nina ebben nem talált semmi érdekeset, semmi megjegyezni valót. Közhelyek. Wilson egyszer azt mondta Cora arcáról, hogy olyan, mint egy eszményi pókerjátékosé. Nina csendes, bensőséges derűjére Mary Gow tovább faggatta Corát. »És mi van Anna Louise-zal? Mik a terveid vele?« Ninának az volt a benyomása, hogy Cora arca felfénylik, mint a vaskályha ajtaja, mielőtt izzant kezd, valahányszor Anna Louise szóba kerül. »Nincsenek terveim«, felelte, »csak reménységeim. Azt szeretném, ha boldog lenne és mindent megteszek, ami tőlem telik, hogy az legyen.« A hangjából kicsendülő, meglepően mély, őszinte, meleg anyai érzés elhallgattatta Mary Gow kíváncsi kérdéseit. Egy pillanatig szinte zavartan hallgattak. Nina — mint háziasszony — megtörte a csendet. »Azt tudjuk, Cora«, mondta.

»Mint rendesen, különvéleményt jelentek be«, kiáltott fel Mrs. Mason Ambler vidáman. Francis Ambler anyja mintegy tíz évvel volt idősebb, mint a többiek. Jóságos, kövérarcú, testes nő volt, aki mindig szorosan testhezálló fekete ruhában járt, amelyben könnyörtelenül érvényesültek testének roppant gömbölyűségei. »Az is igaz«, tette hozzá, »hogy más világból való vagyok. Letűnt korok maradványának hatok köztetek. Bizonyos tekintetben kétségkívül igazad van, Ninám. Én még emlékszem olyan időkre, amelyek egészen mások voltak, mint a maiak. Más férfiakkal. Én a polgárháború kitörésének évében születtem. Képzeljétek csak el. Én nem tagadom le a koromat. Mikor kedves fiam apjával összeismerkedtem Pittsburgban, — akkor költözködött át Eastlakeból, betársult Frank unokafivére kohójába — őt kizárólag vallásos kérdések foglalkoztatták. Frank nagyon sok

szolgálatot tett a methodista egyháznak és Mason kezdettől fogva buzgón támogatta. Valósággal a jobbkeze volt Franknak. Egyházi kérdésekben. Mikor Mr. Ambler megkérte a kezemet, és én igen-
 :el feleltem, felszólított, hogy térdepeljünk le és adjunk hálát az Istennek, esdekeljünk irgalmáért. Nem hiszem, hogy a jelenlevő hölgyek közül bármelyiknek is így folyt volna le az eljegyzése.« »A jelenlevő hölgyek«, jegyezte meg valaki, »kevésbé ceremoniasan hálálkodnak.« Házaseletünk, amíg Pittsburgban éltünk, az áhitat jegyében folyt«, folytatta Ocha Ambler. »Frank halála után férjemre háramlottak Frank egyházközségi kötelezettségei s ő el is látta azokat, amíg egészségi állapota megengedte. Töméredek hivatalos teendője közepette mindig tudott szakítani időt magának arra, hogy a consistórium ülésen elnököljön. Kegyes célokra nagy összegeket áldozott. Istentiszteletről csak akkor maradtunk el, ha el voltunk utazva, vagy ha betegek voltunk. Keresztényi házat vezettünk. Kiváló teológusok, ünnepeelt prédikátorok voltak a vendégeink. Mason mindenben a kezükre járt, anyagi támogatásban részesítette őket. Nem is maradt el a jutalom. Üzlete virult. Mason istenfélő életmódjának tudta be szerény sikereit. Jámorságának és szokásainak. Soha nem olvasott regényeket, szárított körte volt a reggelije. Néha rágyújtott egy-egy szivarra, de a cigarettát utálta. A gyártelepen senkinek se volt szabad cigarettáznia. Egy munkafelügyelőt, akit cigarettázáson ért, azonnal elbocsátott. Később orvosi rendeletre rákapott a sörre, de levétette a palackokról a címkéket és malátanedvnek nevezte a sört. El se hiszik, milyen nehéz volt megszoknom, hogy Mr. Amblernek szólítsam. Mikor az első gyerekünk született, — három kislányt és egy kislányt vesztettem el — azt

mondtam neki — most is élénken emlékszem még rá — »Mr. Ambler, végre nekem is van egy fiam, mint Marynek. Emlékszem, majdnem megfojtott a szakállával, mikor fölém hajolt, hogy homlokon csókoljon.«

»Edes volt, Mrs. Ambler«, jelentette ki Mary Gow őszinte elragadtatással. »Hihetetlen, hogy megváltozott a világ.« »En többnyire a férfiak naivitásán csodálkozom«, mondta Nina. »Wilsonnak ezt nem merném megvallani, mert megfojtana mérgében. De higgyétek el, hogy azok. Ha az ember évekig együtt élt a férjével, rendszerint napokkal előre tudja, hogy mit fog csinálni. Neki még sejtelme sincs róla, s mi napokkal előbb tudjuk.« Nem mert Cora Lisherre nézni. »A férfiak olyan alamusziaknak tartják magukat, hogy azt hiszik, az ördögnek is túl tudnának járni az eszén s közben olyan átlátszóak, mint az ablaküveg. Például Wilson. Mikor nagyon udvarias és figyelmes, előre tudom, hogy — mondjuk így: valami rosszban tör a fejét. Csak tör. Még nem követte el. Mikor elkezd kritizálni, semmivel sincs meglegedve, mikor mindent, ahogy mondani szokta, a maga kellő értékére redukál, akkor tudom, hogy elkövette. Biztosan tudom. Mert ha Wilson olyasmiben sántikál, amiről azt hiszi, hogy ha megtudnám, elkeserítene, akkor sajnál és szeretne boldogítani. Ha pedig elkövetett valamit, amiről biztosan tudja, hogy jelenetet csinálnék miatta, akkor azt hiszi, hogy ha nagyon kritizál, vagy ha nagyon erélyes, nem jut az eszembe, hogy vaj van a fején. Ha pedig egészen rosszkedvű, akkor csalódás érte. Ez olyan világos, mint a nap.

Nina úgy tett, mintha csak a salátája foglalkoztatná (olajbogyó, zöltsaláta, uborkalé és tej-

szín). Csend volt, csak az evőeszközök keccantak. A villák gyengén kapirgáltak a porcellánokat, a selymek halkán zizegtek. Wilsonnal tökéletesen tisztában vagyok, gondolta Nina. De nem tagadhatta le maga előtt, hogy Cora irányában kuszák az érzései. Hogy Wilson szerelmes Corába, azzal nem törődött. Még azzal sem, hogy Cora szerelmes Wilsonba — ami egészen más dolog. De tökéletes közönye ellenére időnként olyan kaján kirohanásokat intézett Cora ellen, a hogy csak tellett tőle. Nem akart kaján lenni. Nem szándékkal tette. Meglepetésszerűleg jött, váratlanul. Valami makacs, mélyen rejtőző gyűlölködés kirángatta nyugalmából. Nemesak, hogy nem bánta Wilson és Cora barátságát, de mi több, őszintén örült neki. Bátorította őket. Wilsonnal sokkal könnyebb kijönni, mióta Corába szerelmes, mint régebben, amikor érdeklődését nem foglalta le a szerelme, amikor érzései kielégítetlenek voltak. Előfordul ugyan most is, hogy indulatba jön, sőt néha elviselhetetlenül durva, de alapjában véve nem igen zaklatja és ezt Corának köszönheti. Annyira, hogy pontosan tudja, mikor van valami baj közöttük, mert olyankor Wilson ismét a régi lesz és kellemetlenkedik.

Ez az a bizonyos ellentmondás, állapította meg Nina, a között ami valóban végbemegy benne, amit érez és gondol s a között, amit állítólag éreznie és gondolnia kellene. Nincs ember a földön, — talán az egy Chalke Ewing kivételével — aki ne tartaná Wilsonnal és Cora Lisherrel szembeni magatartását felháborítóan erköcsellenek. Nyilván igazuk van, gondolta Nina, hiszen mindnyájan egyetértének ebben és mégsem tudott változtatni az érzésein — mert ha könnyebb és kellemesebb az élete attól, hogy Wilsonnak Corával viszonya van, akkor örül,

hogy viszonyuk van. Igenis örül neki s csak olyankor nyugtalankodik, amikor akarata ellére valami kis keserűséget érez Cora iránt. A helyzet egyáltalán csak a gyerekekkel kapcsolatban izgatta. A gyerekek miatt. S ez érthető.

A lunch véget ért. Nina felemelkedett. »Catherine, Elsa Carpenter és Mrs. Ambler nem maradhatnak itt délutánra. Épp egy bridzsparti marad. Velem ne törődjete, nekem nagyon sok dolgom van.« »Nekem is el kell menni egy óra múlva, Nina«, mondta Mary Gow. »Be kell majd ülnöd helyettem.« Mary, Cora Lisher, Evelyn Delaney és Catherine Pryne elhelyezkedtek a nappaliban felállított játékasztal körül. Nina az ebédlőben maradt, tekintete szórakozottan végigsíklott a feldult asztal felett. »Minden nagyon jól sikerült, Harriet«, mondta a szobalánynak. »Mondja meg Rhodának, hogy az ebéd kitűnő volt. Ha a csirkéből maradt, adja be este hidegen. Salátával. A hozzávalót készítse be a konyhába, majd én megcsinálom. Pároljon zöldborsót, adja be egy ezüsstálon, de előzőleg grape fruitot.« Eszébe jutott, hogy desszertről nem gondoskodott. Igaz, szinte szántszándékkal elhanyagolta a dinnert. Ugy gondolta, hogy elég lesz vacsorára, ami a meg lehetőszen fényűző lunchről megmarad. Wilson olyan nehéz kielégíteni. Néha ragaszkodik a desszerthez és komolyan dühbe jön, ha elmarad, máskor meg nem lehet rávenni, hogy hozzányúljon.

»Mi legyen a desszert, Harriet?« kérdezte majdnem csüggedten. »Már nem tudom, mit gondoljak ki.« Harriet számocát javasolt. »Jó. Rhoda törje át szitán. Fagylaltot rendelek hozzá. Ugyis nagyon meleg van. Remek lesz.« Cigaret-tára gyújtott. Mire is gondolt az imént? Igen: Wilsonra, Cora Lisherre és a gyerekekre. Actonra

és Cordeliára. Ezen nincs is mit tünődni. Semmit sem tehet. Tartósan az az érzése, hogy a családjához semmi köze. Ez onnan van, állapította meg, mert annyira eltávolodtak tőle. Úgy viselkednek, mintha semmi szükségük sem volna rá, meg Wilsonra. Nagyon engedelmesek, végtelenül udvariasak, még szeretnek is, de hűvösek és fegyelmezettek. Nina biztosra vette, hogyha Wilsonnal eltűnnének az életükből, gyermekeik zavartalanul folytatnák mostani boldog, szkeptikus és enyhén humorizáló életmódjukat. Lassan át-sétált a lakószobába, ahol simán folyt a bridzs. Már amilyen simán Evelynnel folyhatott. Evelyn gyengén játszott s ami még rosszabb, nemtörődő módon. Tiszteletlenül a bridzs iránt.

Nina felment az emeletre, ide-oda ténfergett. Ott feküdt egy kosárban, kendővel csinosan letakarva, a frissen mosott fehérnemű: elrakta. Összeszedte Wilson harisnyáit és betette őket Wilson szekrényébe. Némelyik javításra szorult, azokat a kosárájába tette. Egy pár végleg elhasznált fekete selyemharisnyát eldobott. A fehérnemű javarészt Wilsoné volt. Ninának csak három hálóinge volt a mosott ruha között és négy vékony, színes kombinéja. Zsebkendői is voltak ugyanebben a színárnyalatban. Megnézte a zsebkendőkészletét, hogy megvannak-e. Ott voltak. Aztán kinyitotta a ruhásszekrényét; az Ish-tarre készítette ruha még az akasztón is remekül hatott. A szoknya mozdulatlanságában is megőrizte azt a szép lendületet, amit a tánc hevében vett magára. Ez a legszebb estélyiruhája. Elég volt ránézni, megérinteni, hogy biztosabbnak érezze magát. Nina gyengéden felrázogatta a tülköt. Milyen fantasztikusan fejeződött be az éjszaka! Alkibiades, Perikles és Plátó. Ismét Chalke Ewingre gondolt. Tulajdonképpen csinos

fiú. Szikár és biztos fellépésű. Nagyon finom külsejű és nagyon férfias. Hangja határozottan kemény.

Most megállapította, hogy Chalke alaposan be volt állítva. De milyen sokat tud! Nina valósággal beleszédült, ha ez az eszébe jutott. Justin Gow is nagy tudású férfi, de ő elvégre bíró. Férfi ismerősei üzleteiken és a golfon kívül nem igen értettek egyébhez. A golf és az üzlet. Azontúl legfeljebb előítéleteik, feltevéseik és maradi elmékedéseik foglalkoztatták őket. Wilson a faüzletein, a golfon és a helyi eseményeken kívül semmiről sem tud. Nem is tekinti fontosnak, hogy máshoz is értsen, egyébről is beszéljen. Francis Ambler valamivel különb. Ő hozzá tud szólni a művészetekhez és beutazta Európát. Ő olvas. Csakhogy nagyon korlátoztak a nézetei. Nem azért korlátoztak, mintha ostoba volna, állapította meg Nina, hanem azért, mert az élete szürke. Eastlake és drága szállodák. Nina maga előtt látta, hogyan ül és étkezik gögösen anyjával a drága európai szállodák éttermeiben. Francis állítólag a Hatton & Company érdekeltséggel tárgyal, papírt ad el a megbízható és gazdag konszernnek, de csak ritkán jár be a városba. Anyja mindig szörnyen oda van, ha Francis elutazik, a legjobban azt szeretné, ha semmivel sem foglalkoznék, bőven van pénzük, szokta mondani. Mrs. Mason Francis minden dolgába beleszól.

Le kellett hogy nézzen a többiekhez, Mary Gownak már mennie kell. Ninának nem volt kedve bridzselni, egyáltalán semmihez sem volt kedve, szeretett volna érzéseibe és gondolataiba merülni, szabadulni az emberektől és dolgaiktól. Bizonyos tekintetben nem is tartozott közéjük. Annyi mindent rejteget magában, amiről azoknak sejtelmük

sincs. A leghalványabb sejtelmük sincs. Akiktől olyan messzire van, mint a régi görögök. Messzebb, mint a rómaiak, mert a görögök sokkal előbb léteztek.

*

Mary Gow félreérthetetlenül erélyes mozdulattal belenyomta a hamutartóba a cigarettáját, letett nyole dollárt az asztalra és felállt. »Köszönöm, Nina«, mondta, »nagyszerűen mulattam, bár szörnyű lapjárom volt.« Nina nem volt szerencsés kártyás, de szerencsétlen sem. Nem volt kimondottan jó bridzselő, de kimondottan rossz sem. Átlagos és kissé szórakozott játékos volt. Cora rendkívül lassan játszott, ajkai némán mozogtak, össze-összeráncolta homlokát. A játék végefelé hátrázott hibákat csinált. Delia Bache jó játékos volt; időnként türelmetlenkedett, de nyomban ellillant a bosszúsága. »Te jössz, Evelyn«, mondta, »Játssz ki már valamit, hiszen még Nina is tudja, hogy van treffed.« Evelyn kijátszotta a treff hetest. Delia alacsony adúval elütötte. »Honnan tudtad?« kérdezte Evelyn. »Mi sem egyszerűbb«, mondta élénken Delia. »Tanuljatok bridzselni tőlem. Minden játékban tökéletes vagyok.« »Azt csinálod velem, amit akarsz, Delia«, kiáltotta Evelyn, »Mit szólna Ambrose, ha látná.« »Gondolkozzál«, szólt rá kurtán Delia. Evelyn érezte, hogy emögött rejlik valami. »Nem tudok gondolkozni«, makacskodott, »nem is akarok. Még Ambrose kedvéért sem. Nekem mostanában minden remekül sikerül. A bridzsen kívül.«

»En se tudtam, hogy Evelynnek volt treffje«, ismerte be Nina, »Azt hittem, már mind kinn vannak. Nem számoltam őket. Őszintén szólva — nem is érdekelt. Wilson azt állítja, hogy a golfpályán is ilyen vagyok. Nem érdekel igazán a játék. Őt érdekli — és ilyenkor dühöng. Mindig ez a hely-

zet.« »Hát mi érdekel?« kérdezte Delia Bache. »Milyen jó, hogy nem tőlem kérdezed«, mondta Evelyn. »A játék semmiesetre sem«, szegezte le Nina. »Az emberek, akik közelállnak hozzám«, folytatta habozva. »Ruhák, érdekes színdarabok, amikben rokonszenves emberek bajokba kerülnek. A zenés és táncos darabokat nem szeretem. A Chanell-parfóm. Ishtarre is remek. És a fürdöm.« »Nem értelek«, mondta Delia Bache, »nekem a bridzs és a golf az életem. Tudod, Nina, hogy szeretlek, de azért meg kell mondanom neked, hogy azt tartom, aki a bridzset és a golfot nem szereti, annál nincs valami rendben. Ha csak nem kimondottan hülye.« »Akkor én hülye vagyok«, szólt közbe Evelyn. »A bridzs a legremekebb észtorna és nincs semmi a világon, ami annyira fejlesztené a jellemet, mint a golf«, folytatta Delia. »Biztosan igazad van«, ismerte be Nina, »s Evelynnel együtt készséggel elismerem, hogy nincs igazunk. Csakhogy én minden jellemfejlesztő dolgot gyanusnak tartok. Nagyon kényelmetlenek. Nem akarok elmaradni Ocha Ambler őszintesége mögött és beismerem, hogy negyven múltam. Nem sokkal, de múltam. Annyi baj legyen. Ha ez gyengeség, én remélem, hogy el fogom tudni viselni a gyengeségemet.« Delia Bache, gondolta, végeredményben meglehetősen ostoba. »Kár, hogy Joe nem hallotta Deliát«, tette hozzá. »Remekül érvelt.«

A ragyogó júniusi délutánra árnyék borult. Nina, aki éppen asztalnál volt, az ablakhoz sétált. »Vihar lesz«, mondta. Fekete felhők gomolyogtak a Kingsmillstreet felől. A juharfák lombjai messzeskéék halvány tömbökben váltak el alattuk. »Nálam minden tárva-nyitva van és senki sincs otthon«, kiáltotta Cora Lisher. »Talán hagyjuk abba«, mondta Delia. »Eppen kész a robber.« Bejelentette, hogy harmincegy dollárt nyert. Nina

simán végzett. Evelyn huszonegy dollárt veszített és őszintén bevallotta, hogy nem érte meg a szórakozást. Felajánlotta Corának, hogy hazaviszi. »Nagyon kellemes volt«, búcsúzott Cora Ninától. Nina barátságosan rámosolygott. »Örülök neki«, mondta. »Szeretném, ha nálunk vacsoráznál egyszer. Wilson majd elhoz az autóján.«

»Köszönöm« mondta Cora »nagyon kedves vagy. De kár volna Wilsonnak fáradnia. A kocsim már tökéletesen rendben van.« Nina nem engedett. »Wilson boldogan megy érted. Neki az nem fáradság. Hisz tudod, Cora.« Cora Lisher azt mondta, hogy senkitől sem szeret függeni. »Természetesen« felelte Nina megértéssel. »A te helyzeted tulajdonképpen kivételesen szerencsés, úgy-? Nincs férjed, akivel súrlódásaid volnának. Azt mondják, hogy a szerelem mozgatja a világot, de gyakran helytelen irányba mozgatja. Igaz?«

»Magamról nem mondhatom« felelte Cora. »Nagyon is tevékeny életet éltem ahhoz, semhogy eltévelyedésnek tekinthetném.« Az idegeire megy az embernek az életére való örökös hivatkozással. Igaz ugyan, jutott Nina eszébe, hogy amikor Cora Thomas Lisherről beszél, tulajdonképpen Wilsonra gondol. Ügylátszik, Wilson teljesen betölti Cora életét, állapította meg derült csodálkozással, Ügylátszik, Cora csodálatosan kifutotta a formáját. Nem mintha rosszabb volna más férfinál, a többenél sokkal-sokkal különb, de mégsem az az ember, akibe egy értelmes nő beleszerethet. »Talán el sem hiszed,« mondta Corának Nina »milyen csinos volt Wilson valamikor. Igazán. Majdnem szép volt. Ma is nagyon rendes, nem mondom, de kissé elhízott. Hiába, a kora.« Cora felhúzta olcsó, sötét kesztyűit. »En mindig nagyon jómegjelenésű férfinak tartottam Wil-

sont» mondta végül nyugodtan. »Nagyon kedves vagy« felelte Nina. Mikor a vendégek eltávoztak, becsengette a szobalányt. »Takarítsa le kérem a bridzsasztalt« rendelkezett, »rakja el a kártyákat, vigye ki a hamutálcákat és a poharakat. Az üveg az ebédlőben maradhat.«

Semmit nem akart látni, ami a bridzspartíra emlékezteti. A távolban gyengén dörgött, az ég egy pillanatra elsötétült, aztán megint kibukkant a nap a felhőfüggöny mögül. A madarak hangosan, édesen csicseregtek a pázsiton. Megszólalt a telefon. Harriet bejött. »Miss Mary kéri a nagyságos asszonyt.« »Nina« hangzott Mary Gow hangja a kagylóból. »Képzeld, mikor hazaérkeztem, otthon találtam Chalke-ot. Megjött Newyorkból. Nem jönnének át Wilsonnal dinnerre? Könnyebbség volna a számodra a lunch után és Justin nagyon örülne.« Wilson még nem jött haza, felelte Nina. »És tudod, hogy milyen. Illetve dehogy is tudod. Nemsokára itthon lesz. Felhívhatlak később?« »Hogyne« mondta Mary Gow és még egyszer megjegyezte, hogy remekül érezte magát Ninánál. Chalke Ewing: visszhangzott Ninában.

Pontosan emlékezett rá. A haja összenyomott ezüstsipka, az orra nagy, a tekintete kajánkodó, nyugtalanító. Világos, nyugtalan tekintet. Nina főleg a tekintetéből állapította meg, hogy beteg. Vajjon min fog ma este dühöngeni? Mit fog megmagyarázni? Tünődött Nina. Szilárdan megfogadta, hogy nem fog kijönni a sodrából, akárhogy dühöng is. A férfiakat csak mulattatja, ha elveszti a fejét. És irtózatosan fölébe kerekednek. Talán megint a régi kultúrákról fog beszélni, remélte Nina. Elhatározta, hogy ki fogja kérdezni az egyiptomiakról. Igaz-e, hogy az egyiptomiaknak éppen olyan levezető csatornáik voltak, ami-

lyen náluk van, a házukban. Az egyiptomi nevek, ezt Nina biztosra vette, nem olyan szépek, mint a görögökéi. A római nevek közönségesek, mint a rómaiak. Ráeszmélt, hogy hatra jár, felment átöltözködni. Felkészül a dinnerre, elintézett dolognak tekinti, hogy Wilson átjön. Ha elmennek hazulról, Cordeliának és Actonnak remek vacsorája marad. Cordelia, aki Prynéknél volt, benézett Ninához.

»Hogy sikerült a lunch?« kérdezte. »Miss Pryne nagyon meg volt elégedve.« Mind meg voltak elégedve« mesélte Nina. Volt egy alig hordott egyszerű sárga ruhája és egy fekete ruhája, hátul világos mintájú, tarka sávval. Ez még nem volt rajta. Az estélyiruhát nem vehette fel. Túl nagy ruha volt és Chalke Ewing különben is látta már benne.

»Megörültél, anyám?« kiáltotta Cordelia. »Hogy nézel ki? Mi van veled?« Nina tűnődve a lányára pillantott. »Ha úgy nézek ki, mint egy örült, legalább ne mondd a szemembe« figyelmeztette Cordeliát. »Attól nem jön helyre az eszem. Azon tűnődöm, hogy melyiket vegyem fel, a feketét vagy a sárgát, a ferde rüssel?« »Volt már rajtad a fekete?« kérdezte Cordelia. »Nem« mondta Nina. Kiemelte a ruhát a szekrényből. Nézték. »Csinos« mondta Cordelia így, közben. De nem tudom megítélni, hogy áll.« Majd a fürdője után magához kéreti, mondta Nina. Kitette az ágyra úgy a fekete, mint a sárga ruhát. Aztán a ruhákhoz illő selyemcipők és harisnyák felett tűnődött. A feketéhez sárgát, a sárgához feketét, döntötte el. Eppen be akarta szólítani Cordeliát, mikor Wilson bekopogtatott. Nina mindjárt látta, hogy rosszkedvében van. »Mary szeretné, ha nála vacsoráznánk« fogadta színlelt közönnyel. »Arról szó se lehet« mondta Wilson nyersen. »Nincs ked-

vem ilyen későn felkerekedni és elmenni hazulról.»

»Mary fivére, Chalke Ewing visszajött« folytatta Nina. »Te átmehetsz, ha akarsz« vetette oda Wilson. Wilson értelmetlen propozíciói! »Nem« mondta Nina. »Kész a vacsora. Itthon maradok.« Most már nem kellett beszólítani Cordeliát, nyugodtan felvehetette a sárga ruhát. Egyre megy. Még fel kell hívnia Maryt. »Tudod mit?« kezdte Wilson jobbkedvéen, »ha Ewing megjött s neked kedved van átmenni hozzájuk, menj át vacsora után. En megigérttem Corának, hogy kiviszem Anna Luise-zal a kőbányába. Vagy inkább velünk tartasz? Azt hiszem, a kőbánya nem nagyon érdekel.« »Biztosan mulatságos lesz« felelte Nina. »Micsoda?« kérdezte Wilson. »Eh, a kőbányába nem megyek, Wilson. Menj csak Corával és Anna Louise-zal.« »Pikniket rendezünk« magyarázta Wilson. »De Cora csak később akar kimenni.« Wilson egészen felderült. Megfürdött és nagy gonddal öltözködni kezdett. »Azt hiszem, a vörös nem áll jól nekem« mondta, nyakkendővel a kezében, a tükör előtt. »Ügyis elég vörös az arcom. Ügy-e, nem is látszom olyan öregnek, amilyen vagyok, Nina? Mi?« Egyáltalán nem, felelte Nina. »De kövér vagyok« folytatta Wilson. »Muszáj lesz valamihez kezdenem. Voltam Standisnál, mértéket vett rólam s azt állítja, hogy a tél óta nem híztam derékban, ami mindenesetre vigasztaló. Télen itt nem igen lehet lefogyni. De azért jól tartom magam, igaz? Sokat éjszakáztam az utolsó időben. Láttad a tőzsdei árfolyamokat? A Papyrus megint felment $2\frac{3}{4}$ ponttal.«

»De hisz ez pompás, Wilson« felelte Nina.

»Mikor szokod meg már végre, hogy felelj, ha kérdezek tőled valamit? Öt perc óta állok ezzel

a nyakkendővel a tükör előtt.« Nina a nyakken-
dőre pillantott. »Zöld talán jobb volna.« Wilson
még mindig nem nyugodott meg. »Ha fáradságot
vettél volna magadnak és megnézted volna a ha-
risnyáimat, tudnád, hogy zöldről nem lehet szó,
legfeljebb kékről.« »A kék is megfelel« felelte
Nina. Erről észébe jutott a saját problémája. Me-
lyiket vegye fel, a sárga, vagy a feketeruhát?«
A sárga mellett döntött, most már annál is ma-
rad. »A feketében nem láttalak.« mondta Cordelia
az asztalnál, »nem tudom, melyik áll jobban.« Ac-
ton megnyugtatta, hogy jól hat sárgában. »Köszö-
nöm« mondta Nina. »Anyád mindig jól hat« tette
Wilson hozzá, »kivált, ha nem tartana fogyó-
kúrárt. Nem is értem, miért nem teszel le róla,
Nina. A legrosszabb, amit tehetsz, ha fiatal akarsz
maradni. Arcod elárul.«

»Lehet, hogy rosszul teszem« jelentette ki Cor-
delia, »de az az érzésem, hogy soha életemben
nem fogok fogyókúrázni. Nem is hiszem, hogy
valaha szükségem lesz rá. Azt hiszem, mi már
nem fogunk elhízni. Olyan karesú persze sohase
leszek, mint Anna Louise, de nem is bánom. Ha
kövér leszek, legyek kövér. A nők borzasztó idő-
ket éltek át, annyi mindenre kellett vigyázniuk.
Es ha valamit elhanyagoltak, nem tetszettek a
férfiaknak. Vagy azt hitték, hogy nem tetszenek
nekik. Mire húszéves leszek, a férfiak jobban fog-
nak öltözködni. Kénytelenek lesznek.« Cordelia
nagyon csinos, gondolta Nina, és még tizenhét
sínes. Határozottan irigyelte. Milyen ragyogó
gondolatai vannak. »Sose aggódj, Cordelia«,
mondta Acton. »Majd beléd szeret valaki, ha még-
oly kövér leszel is. Mindig akadnak férfiak, akik
alávetik magukat a biológiai törvényszerűségnek.
Erről már gondoskodik a természet.« fejtegette.
»Rólad már gondoskodott« vágott vissza Cordelia.

»Hiszen fülig szerelmes vagy Miss Prynebe.«

»Nem is választhattál volna szerencsésebben«, jegyezte meg Nina. A Ninánál alig valamivel fiatalabb Catherine Bacheékkal szemben lakott, a Grove Avenue és a Kingsmillstreet sarkán. Gyakran járt Párizsban, kizárólag francia szabókkal dolgoztatott és nagyon sok tisztelője volt fiatalabb és idősebb férfiaktól. Sajnos, valahogy képtelen volt viszonzni érzelmeiket. Már-már úgy tűnt, hogy sohasem fog többé férjhez menni. »Azt mondd, hogy szerelmes vagyok?« fordult Acton Cordeliához. »Ilyesmit ugyan szemtelenség állítani, de nem veszem tőled zokon. Többnyire szemtelen vagy. Azonban mégis szeretném tudni, honnan veszed ezt? Kötve hiszem, hogy Miss Prynetől hallottad. Nem emlékszem, hogy nyilatkoztam volna előtte.« Cordelia eszébe juttatta, hogy állandóan Miss Prynenél időzik. »Aztán meg tömérdek levelet írsz hozzá és összetéped őket. Aki ilyesmit csinál, az szerelmes. Más nő nem szerepel az életedben.« Acton megismételte eredeti kijelentését, mellyel láthatólag nagyon meg volt elégedve. »Azt mondd, hogy más nem szerepel az életemben.« »Annabel is azt mondja és Faith Bache is azt mondja«, folytatta Cordelia.

»Ami igaz, az igaz«, jelentette ki Acton. »Faithbe, vagy Annabelbe nem tudnék beleszeretni. Nem elég esztétikusak nekem.« »Mik nem?« kapta fel a fejét Wilson. Acton zavarba jött és megismételte: »Nem elég esztétikusak.« »Hát ez meg mi?« kérdezte az apja. »Nem élnek izé... magasabb légkörben«, felelte Acton. »Nem érdekli őket a művészet, az irodalom. Csiszolatlanok.« »Igenis, csiszolják a körmüket«, mondta gúnyosan Cordelia. Nina leintette. »Határozottan neveletlen vagy, Cordelia. Én nem avatkoznék a helyedben Acton dolgaiba, legkevésbé pedig a szívügyeibe.

Nyilván a kultúrtörténeti ismereteik is hiányosak», fordult a fiához. »Bizonyára semmit sem tudnak a görögökről, rómaiakról és a régi egyiptomiakról. Te, mint esztéta, alkalmasint foglalkozol velük.«

»Hogyne, anyám«, lelkenedett Acton. »Remek nő vagy! Sose hittem volna, hogy érdekelnek a görögök és a rómaiak. Együtt kellene olvasnunk a történelemkönyvemet. *Az antik világ* a címe.« »Végre felfedezed anyánkat«, jegyezte meg Cordelia. »A görögökben azt szeretem a legjobban«, fejtegette Acton, »hogy a nőket semmibe se vették. Egyáltalán semmibe. A görög nők sose merték volna bírálni a férfiak cselekedeit vagy gondolatait. Köztük nem juthattál volna szóhoz, Cordelia.« »Valamivel kevesebb görög civilizációra és valamivel több gyakorlati érzékre lenne szükség, Acton«, elegyedett Wilson a társalgásba. »Azt hiszem, okosabban tenném, ha nyáron magamhoz vennék az irodába, minthogy Európába küldelek.« Acton nyomban elvesztette a fejét. »Megígérted«, kezdte, uralkodván magán, de minden szavát megnyomva, »hogy ha egy hónapig szorgalmasan dolgozom az üzletben, adsz ötszáz dollárt, hogy egy hónapot Franciaországban tölthessek.« »Apád természetesen állja a szavát«, jelentette ki határozottan Nina, majd Wilsonhoz fordult: »Én örülök, hogy utazni akar és el vagyok ragadtatva, hogy érdekli az antik népek története és szereti az esztétikus embereket. Párizs — és Catherine Pryne többet használ neki, mintha száz üzletet köt a faszakmában. Nem akarom, hogy Acton egyoldalúlag művelődjék.«

»Nevetséges beszéd«, jelentette ki Wilson. »Ilyet csak egy nő mondhat. Általában értelmes vagy, Nina, azonban néha képtelenségeket mondasz. Apám kiváló szakember volt a faszakmában,

én is az vagyok és Actonnak is annak kell lennie. Erről nincs mit beszélni. Nagyon meglepne, ha Franciaország, vagy Catherine Pryne használna neki. Én elküldtem a princetoni egyetemre, mert az egy jó intézet, és mert szükségét láttam, hogy a korabeli fiatalemberekkel érintkezzék, de hogy a görögökről tud-e valamit, vagy nem, arra fűtyülök. Ezek csak olyan észgyakorlatok, amikkel az ember a szellemi képességeit fejleszti. Az ember lerakja a vizsgáit és aztán elfelejti, amit bebiflázt. Inkább a labdarúgás érdekelné. Én nem jártam egyetemre, apám korai halála miatt át kellett vennem az üzletet, gyakorlatilag képeztem ki magamat, de éppen eleget tudok.»

»A sok tudás«, folytatta Wilson, »bizonytalanná teszi az embert és elégedetlenné. Mindenekelőtt pedig vallástalanná.« Nina csodálkozva nézett férjére. »Én ugyan nem járok templomba«, ismerte be Wilson, »de támogatom az egyházat. Hiszek a hivatásában. Életünk a protestáns vallás erkölcsi elvein épül fel. Ha szabadgondolkodókká válnánk, — amitől Isten óvjon — végünk volna. Egyszerűen készek volnánk. Hiszen láttuk, mi lett Görögországból, amiért nem nyugodott keresztényi alapokon. Csődbe jutottak. Tönkrementek. Amerika a legnagyobb nemzet, amelyet a történelem ismer.« Nina meg akarta jegyezni, hogy az Egyesült Államok csak átmeneti s meglehetősen silány szerepet játszanak a világ történetében, de nem tette. »Minket a keresztény világnézet és az amerikai üzleti szellem tett azzá, amik vagyunk«, folytatta Wilson. »Pozíciónkat csak akkor tarthatjuk meg, ha ezekhez az alapelvekhez ragaszkodunk. Nem óhajtom, Nina, hogy a gyerekeim jelenlétében más elveket hangoztass.« »Ép-annyira az én gyerekeim, mint a tiéid, Wilson«, jegyezte meg Nina nyugodtan. Vajjon mi lehet

ezekután Wilson véleménye a házasságtörésről? tündött. Acton és Cordelia ünnepélyesen felálltak és megcsókolták anyjukat. Mikor elmentek, Wilson kijelentette, hogy a nők szörnyetegek. Vidáman lefetyelnek, akár igazuk van, akár nincs, s minél kevésbbé van igazuk, annál hangosabbak.

Mary és Justin a kertbe vezető lépcső lábánál ült Chalke Ewinggel. A kitéglázott út ott terraszszerű szélesbedett. Sötétedett. A galagonya édesen illatozott. A hatalmas gypeszőnyeg, melyet öreg fák élénkítettek, lenyúlt a Northstreet s az Eastlake határában fekvő zöld mezők és völgyek felé. Mary fehérben volt, Chalke Ewing fehér vászonruhája szinte világított. Justinon bő, fekete kabát volt és fehér flanelnadrág. Nina éppen az arcukba látott. Justin jókedvű volt és kíváncsi. Mary tündő, mintha nem volna jelen, Chalke Ewing, aki éppen hallgatott, agresszivitásba burkolódzott. Nina észrevette, hogy senkinek sincs beszédes hangulata, ő azonban felettébb élénk kedvében volt. Kedve lett volna felszólítani Ewinget, hogy magyarázza meg az egész világot. Ewing azonban sovány lábait egymásra fektetve, csak ült és hosszú, vékony szivarát szívta. »Ismerd el, Ewing«, kezdte végre Mary, »hogy Eastlake júniusi estéken csodálatos.«

»Mikor sötét van«, mondta Ewing »és nem látni Eastlaket. Itt egyszerű az éjszaka, mint a virágok, amiktől illatos. — Mint a galagonya, mályva, vadrózsa és szegfű. Nem izgató. Nem tarkogat drámákat. Bocsássatok meg, hogy megint Cubát hozom fel. A tropikus éjszaka csendes, de félelmetes. Feszül az indulatoktól, mint itt, vihar előtt. Az ottani virágok — igaz, illattalanok. Min-

den nehezebben fogható meg. És mindig van valami zene a levegőben. Nem hangos zene. Nem közletről hallatszik. Egy gitár. Ülök a piazzán és mintha nád zizegne halkan a szélben. Egy gitár. — S talán egy hang is. A dal mindig arról szól, amiről kell, arról, amiért a cubai éjszakában az emberek gitárt pengetnek és dalolnak. És ehhez a spanyol a megfelelő nyelv, mert gyengéd, anélkül, hogy érzelmős volna, romantikus és nagyon mélabús. Tudod, Justin — csodálatos dolog a cubai szerelem. Természetes dolog. Sőt még fontos is.«

»Mindez talán azért van, mert a cubaiak szemében a szerelem mindennél fontosabb. Felolvadnak benne. Szerelmükért készek feláldozni biztos helyzetüket, állásukat, vagyonukat. A vagyonukat, Justin. Ez bizonyára nevetséges, de egyben nagyszerű is, az ember fejlődésének jelen fokán, amikor már majdnem alig állat és még nem egészen angyal. még nem az. Igen. Cubában lehetséges a szerelem. Amíg az ember fiatal. Lehet, hogy a színek teszik ezt, az éjszaka, amiről beszéltem. Ne feledjétek el, hogy a cubaiak nem ismerik a szürkületet. Az éjszaka úgy zuhan le rájuk, mint egy fekete függöny. Egyszerre minden elrejtőzködik. Kések és egyebek. Mindez jót tesz a szerelemnek — s minden másnak rosszat. A színpad állandóan készen áll. Fiatal és bájos nők kerülgetik a veszedelmeket. De a veszedelem, a mélabús, a szenvedélyes szerelem lépten-nyomon előáll. Cubában nem lehet — legalább eddig nem lehetett balga barátság férfiak és fiatal, kíváncsi nők között. Ó, nem. Ott nem pazarolják el a bűvöletüket. Az ilyen barátkozás mindent elsimít, mindent megfoszt az értékétől.«

»Na Nina, most legalább megtudtad, milyen Cubában a szerelem« magyarázta Mary. »Ügy-

látszik, nálunk meghamisították. Ha meggondoljuk, milyen szármalmas nevelésben részesülünk, szinte nem is értem, hogyan szánhatjuk rá magunkat egyáltalában a férjhezmenetelre. Bárkihez is.» Nina hallgatott. A mögött, amit Chalke Ewingtől hallott, valami szörnyű igazság lapangott elásva valahol. Még nem talált rá. Értelme teljesen megbénult Ewing jelentős szavainak és az éjszaka illatainak a hatása alatt, nem engedelmeskedett akarátának. »Mindez nagyon szépen hangzik«, folytatta Mary »de attól félek, hogy az én bájaimnak Eastlake jobban megfelel. Még a balga barátság is illik hozzám. A szomorú igazság az, hogy sohasem kaptam éjjelizenét, aminek pedig nagyon örültem volna. Ennek persze a házassághoz semmi köze. Nem helyeztem volna súlyt arra, hogy az erkélyről kerestem súlyt rá, hogy az erkélyről keressem ki a páromat a sötétben, a hangja után.« »Másról beszélsz«, mondta Chalke. »Én a szerelemről beszéltem. A házasság nem ugyanaz. Emlékezzél vissza, mit mondtam. Hogy Cubában nem nevetéséges a szerelem. A házasság sehol sem nevetséges. A házasság igen praktikus és komoly intézmény.«

»Amerikában összekeverik a házasságot és a szerelmet. A cubaiak nem teszik ezt. Aminek következtében Cubában és Spanyolországban úgy a házasságnak, mint a szerelemnek több a becsülete, mint nálunk.« »Tudod, Chalke, olyan férfihez hozzámenni, akit nem szeretünk, erkölcselenség. Rendes, jólnevelt lány erre képtelen. Nézeteid szörnyen latinok és utálatosak. Nem szabad destruálnod hajadonaink tiszta lelkületét. A szerelmet és a házasságot nem lehet elválasztani egymástól.« »Cubában nem kellene ilyen unalmasan élcelődnöd, Justin«, mondta Ewing. »Szavak mögé menekülsz. Ott becsületesen nyilatkozhat-

nál. En a szerelemről beszéltem, mire Mary közbeszólt és áttért a házasságra. Amiről én beszéltem, az dekoratív és praktikus. Hoztam négy üveg Bacardi rumot is. Azt hiszem, ahhoz még elég világos van idekűnn, hogy swizzlet keverjek.»

Justin Gow felállt és felment a házba. Ádám-mal, a néger házmesterrel jött vissza, korsót, néhány üveg szódavizet, angosturát, cukrot, tört jeget és poharakat hoztak. Asztalkát toltak a lépcsőhöz és Chalke Ewing hozzálátott a swizzle elkészítéséhez. Nina az angosturának és a Bacardi rumnak már a szagától megrészegeedett — erősebb volt a virágillatnál — Eastlake helyett Cubában érezte magát, az éjszaka, ami körülvette, izgatóan telítve volt szenvedélyes és veszedelmes indulatokkal. Félig tréfásan elhitette magával, hogy gitárok édes ritmusát hallja. »Óva intelek ettől az italtól«, figyelmeztette Justin. Azt hinnéd, hogy semmi ereje sincs, pedig rém erős. Azt hiszed, hogy semmi bajod sem történhetik, pedig történhetik. Ezt nem unalmas élcelődésből mondom.« Igazán nem erős, gondolta Nina. Es milyen finom. »En varázslatos dolgokról beszélek, szerelemről és északamerikai anyagiassággal vágnak vissza«, jelentette ki Ewing. »Zenéről és illatról beszélek s a férjeket vágják a fejemhez.«

»Mi komolyan vesszük a dolgokat«, oktatta ki Justin. »Mi jobbak akarunk lenni a zenétől és a szerelemtől. Okulni akarunk belőlük. E tekintetben zavartalan tapasztalatokat szerezni nálunk nem lehet. Időpocsékolásnak tekintenék. Mi csak egy dolgot vagyunk hajlandók pocsékolni: a pénzt. Elszórjuk, vagy elajándékozunk, egyre megy. Nem is értem, Chalke, miért nevezel anyagiasaknak bennünket, mikor ilyenek vagyunk. A franciák, azok igen. Azok anyagiasak. Még a mai árfolyam

mellett is becsülik a frankot. Minden francia tudja, hogy a frankja húsz centet ér, hogy a lira húsz centet ér. És büszkék rá. A márka valamivel értékesebb. Körülbelül a negyedével. A shilling is. Ezeket az érzéseket nem szabad felelőtlenül megbolygatni.» Nina nagyot húzott a hús italból. Az volt az érzése, hogy csak most ismeri meg Justint, abból, amit Chalke az iróniájáról mondott. Persze, amögé rejti magát. Erzékeny ember. Büszke, nem akarja mutatni az érzéseit. Kívül merő gúny és álarc, szavak mögé páncélozza a bensejét.

Többé-kevésbé minden ismerőse úgy viselkedik, ki-ki a maga módján, mint Justin Gow, állapította meg Nina. Igazi énjüket megjátszott magatartások és állítások mögé rejtik, védekezésből. Például: Wilson a dinnernél nevetségesen kifakadt a görög és a római műveltség ellen, mert nem tud semmit és leplezni akarja tudatlanságát. Be akarja beszélni magának, a feleségének és a gyerekeinek, hogy a tudomány felesleges. És milyen izgalomba jött. Nina hirtelen rájött, hogy a férje rendkívül korlátolt. Eddig ezt nem tudta ilyen határozottan. Csak a napokban kezdett önállóan vélekedni felőle. Most az a homályos érzése támadt Ninának, hogy ez veszélyes. Hogy ez Wilsonnal szemben illojális, szokatlanul és nyugtalanítóan lovagiatlan. Eltökélten kiverte a fejéből Wilson ostobaságát, de a felfedezése hűvösen, személytelenül, mint letagadhatatlan igazság, minduntalan vissza-visszatért. Elviselhetetlenül korlátolt. »Kérek még egy kis italt«, mondta. Világos, hogy itt a katasztrófia, Wilsonnal való házasságát komoly veszedelem fenyegeti. Ez nem bosszúság, harag, fáradtság, átmeneti, pillanatnyi állapot, ez szilárd és megmászhatatlan valami.

Nem is annyira az bosszantotta, amit Wilson nem tud, hanem az, amit tudni vél. Nyilván legtöbb nézete hamis. Legalábbis az általános nézetei. Fűrészmalomok és fatelepek tekintetében persze szakember. Sok apró praktikus anyagi dologban jártos. Minden egyebet azonban megfest a személyiségevel, azzal, amiről azt hiszi, hogy sajátmagáról való vélekedése és egzisztenciája érdekében kívánatos gondolnia. És kajánabb, mint akár melyik nő a társaságból. »Komolyan beszélek«, folytatta Chalke. »En elétek tárom értékes világi ismereteimet, évtizedes olvasmányaimnak gyümölcsét és ti erkölcsi — vagyis helyi érdekű — tényeket szegeztek ellenem. Az a baj, hogy mindig ünnepélyesek vagytok. Nem is tudtok mások lenni. Csak egy nép él a földön, amelyik többet unatkozik, mint ti: az angolok. Nehéz választani köztetek. Örömeitek hangyaörömök. Olyanok is vagytok, mint a hangyák: kemények, szárazak, szorgalmasak. Civilizációtok a világ legunalmasabb civilizációja. Már az amerikai. Nem a becsületes hangyáké.«

»Szórakozni sem tudtok« folytatta Ewing. »Nézzük csak a klubjaitokat. Minthogy mindenki feljárhat oda, még csak nem is klubok. A klub bizonyos fajta helyiség. Mit csináltok ti ott? Golfoltok? De arról elnézéssel hallgatok. Golf! Sportnak nevezitek. Cubán, a trópusokon legalább professzionisták sportolnak. A pelota nagyon szép látvány. Az Egyesült Államok sportjai testgyakorlatok. Eppolyan nevetségesek, mint a politika, meg az erkölcs. Azt hinni, hogy a testgyakorlás egészséges, éppoly ostobaság, mint azt hinni, hogy a szerelem áldás. Azt hiszitek, hogy a testgyakorlás mindennek jót tesz? Csak a gondolkozásból gyógyít ki. Nem vettétek észre még? Erős testmozgás után lehetetlenség gondolkozni. A gondol-

kozás meg van mérgezve. Az ember szellemileg és testileg kimerül. Pillanatnyilag tönkre van téve. A legtöbb férfi nagyon gyöngén sportol és többnyire rosszkedvű. Márpedig a rosszkedv, talán nem kell külön hangsúlyoznom, rendkívül egészségtelen állapot. Akik pedig jól sportolnak, azoknak legértékesebb tulajdonságaikat kell feláldozniok az ügyességükért. Bizalmasan megsúghatom, hogy a sportemberek még csak nem is jó szeretők. A sportoló nő pedig a világ legkiábrándultabb teremtese. A napon sütteti magát! A boldog és elfoglalt nő óva ápolja gyenge, rózsaszínű bőrét.»

Nina hangosan felkacagott. »En intettelek, Nina«, mondta Justin szigorúan. »Be vagy csípve.« Nem volt becsípve. Chalke Ewing előadása kihúzta a talajt a lába alól. Nina nem is tudta volna megmondani, mi vesztegette meg, — szavainak magátólértetődő igazsága, vagy nyilvánvaló képtelensége. Mindez annyira más volt, mint amit Eastlakeben, meghitt társaságában hallani szokott. Delia Bache például azt állította, hogy golf és bridzs nélkül nem tudna élni. Justin arra való hivatkozással, hogy a klub elnöke, engedelmet kért Chalketól, hogy elmondhassa védőbeszédét. »Nem ismeresz bennünket, Chalke«, kezdte, »a főbaj az, hogy nőtlen vagy. Nem veszed észre, hogy mi, nős amerikaiak, kivételes alkalmaktól eltekintve, tisztára nők vagyunk. Ha bál van a klubban, elmegyek, leülök valahol, amíg Mary, vagy újabban Annabel, hajlandók hazajönni. Mary még azt is kijelöli, kivel kell táncolnom. Mindez meglehetősen szomorú. Volt úgy is, hogy megtiltotta, hogy valakivel táncoljak. Hogy ez milyen megalázó, — milyen durva illetlenség, azt te, mint nőtlen ember, meg sem értheted.«

»Velem mindig táncolsz«, emlékeztette Nina. »Remélem, nem esik terhedre, legalább is azt szok-

tad mondani.» Hirtelen elhatározta, hogy nem iszik többet. Egész sötét lett. Ahol fák álltak, még tömörebben sötétlett. Mögöttük csillagok látszóttak. Már nem lehetett érezni a galagonya illatát, most júniusi rózsáktól illatozott a kert. Ninát szomorúság fogta el. A körülötte burjánzó élet és természet oly sok szépséget tartalmaz, hogy szebbnek kellene lenni az életnek, Egyszerűbbnek. Az embereknek boldogabbaknak. De nem voltak boldogok, s Nina úgy érezte, sohasem is lesznek azok. Legfeljebb pillanatokra. Most szenvedélyesen vágyott egy tökéletesen boldog pillanatra. Régebben voltak ilyen pillanatai. Wilsonnal. Szegény Wilson. Pedig ő boldog. Corával. Csöndes, érdekes aszszony. Szép alakja van, de cseppet sem nőies. Chalke Ewing új szivarra gyujtott. Mikor a gyufája fellobbant, arca olyan sötétnek és barnának tűnt, mint a dohány.

Nagyon finom a külseje, sovány. Volt-e szerelmes valaha? Nina szerette volna tudni. Meglepően ismeri a nőket. Mélyről és egyben felületesen. Azért felületesen, mert az eszével ítéli meg őket, gondolta Nina. Amennyire a szavai-ból ki tudta venni, érzelmileg nem foglalkozott velük. Ki tudja milyen nőkkel élt Cubában. Barna, szivarszínű nőkkel. Ez nem bántotta Ninát. Sehogy sem értette, mi megy végbe benne. Egyszeriben elvesztette gyerekkora óta ápolt nézeteit. Szigorúbb vizsgálat után ostobaságoknak bizonyultak. Mégis úgy kell tovább élnie, mint eddig, és legalább látszatra annak maradnia, akinek ismerik. Nina nem tudta elfogadni, amit Chalke magától értetődőnek tart. A nőkkel egész máshogy van. Most rájött, hogy az első hosszú szoknyával elvesztette szabadságát. Mikor hosszú szoknyát kapott. Aztán megint a rövid szoknyák jöttek divatba. Ha megtapogatja ma-

gát, a ruha alatt teste mindenütt puha, természetes és vágyakozó. Ez nevetségesen hangzik, de úgy van, ahogy gondolja. Vágyakozott. Alkibiades, Perikles és Plátó. Chalke Ewing a második korsó swizzlet keverte. »Van még jég?« kérdezte Mary. »Bőségesen«, mondta Ewing.

»Cubában«, mesélte Ewing, »minden reggel négy és félliter rumot hoztak fel a házba az élelmiszerekkel. Magas poharakból ittuk, jéggel. Semmi egyebet. Hármában.« »Bizonyosan látott néhány gyilkos forradalmat«, jegyezte meg Justin. »Hogyne. Jónéhányat. Egyet egy sínjavító mozdonyon éltem át. A cubaiak nem tudnak célozni. Sokkal veszedelmesebb volt a juju-lázadás, a sziget belsejében. Tudnotok kell, hogy Orientében a négerek mind Haitiből valók. Ott egész más varázslatok vannak, mint Havannában. Havannában nanigismónak hívják a varázslatot. Orientében brujeriának. Képtelen dolgok. Tüzeket látnak az erdőben és kardalt, vagy dobsúrolást hallanak. Ők nem verik a dobot. A kereszténység kezdete. A pápaság első évei Konstantinápolyban, a római pápák és a szimatikus pápák Avignonban. Luther Márton, Calvin János és Ashbury püspök élednek fel a csupasz négerekben, akik belekkel és sárga festékekkel bemázolva, összegyűlnek a dzsungelben a máglya körül. Előbb a bimbó, aztán a virág. Tízezer esztendővel az Egyház előtt.«

»Ne légy nevetlen«, utasította Mary élesen rendre.

»Nevetlen?« nevetett fel. »A brujókról nem is meséltem. Nem méltányoljátok diszkréciómat, önmegettartóztatásomat. Meséltem a druidákról? Hogy mit csinálnak a fiatal hölgyekkel a szent fák alatt? Ugy-e, nem.« Nina látta, hogy be van állítva, a maga különös módján félrebeszél. »A megváltók egymást követik, az utolsót újra ke-

resztre feszítik. Ezúttal az orvosaik. Altudományos alapon. Dogma és igazság.«

*

Justinnek erről eszébe jutott egy új történeti mű. Meg akarta mutatni Chalkenak, bement érte a házba. Mikor már jóideje elmaradt, Mary felállt. »Megnézem, mi van Justinnel«, mondta. Bement, de tüstént megjelent a lépcső legfelső fokán. »Olvas«, mondta. »Chalke, szóljon fel érte. Ne haragudj, Ninám, akadt egy kis dolgom. Nem jöhetek le. Nem jönnél inkább te be?« Ninának nem volt kedve mozdulni, a házba menni még kevésbbé. Oly jó volt üldögdélni Ewinggel. Ewing hallgatott, friss szivarra gyujtott, a negyedikre, mióta Nina ott volt. Lehetetlen, hogy ne ártsanak meg neki a vastag szivarok, meg a sok rum. A férfiak ostobák. Vagy egyáltalában nem törődnek magukkal, vagy örökké az egészségükért aggódnak. Chalke úgy viselkedett, mintha teljesen megfeledezett volna Nináról. Mire Nina makacszkodni kezdett és elhatározta, hogy nem szólal meg előbb, mint Ewing. Ami nem is késett, mert ha Ewing akart mondani valamit, azonnal ki is mondta.

»Nagyon kellemes idekűnn«, kezdte nem sok eredetiséggel. »Ha az ember semmit nem akar, viszonylag Amerikában is jól érezheti magát.« Nina ezen csodálkozni látszott. »Én azt hittem, hogy magának semmi sem tetszik nálunk. Én viszont igen jól érzem magam Amerikában.« »Azt egyáltalán nem hiszem«, felelte Ewing. »Maga nagyon nyomorultul érzi magát és ezt a viselkedésével el is árulja. Unatkozik.«

Nina elnevette magát. »Úgy látszik, még sajátmagamat sem ismerem«, mondta bele a sötétbe. »Tehát le lehet olvasni rólam, hogy unatkozom. De én azt hiszem, magának sokkal rosszabb, mint

nekem. Bármibe fogadni mernék, hogy azon az utálatos kis serpenyőn, amit szigetnek nevez, szörnyen érzi magát. Örökké a sötétben gajdoló négereket hallgatni! Akkor az én életem százszor érdekesebb. Van férjem, vannak gyermekeim...»

»Van, van«, szakította félbe Ewing szárazon. »Mindezt tudom.«

»Van sok minden, amiről nőtlen embernek sejtelve sem lehet«, kezdte Nina. Egyszerre megelégtelte, hogy csendben legyen, hogy hallgasson. Még ha az, akit hallgat, Chalke Ewing is. Beszélni akart, ki szeretne volna önteni a szívét. Ugy érezte, hogy amit tud, az más, mint amiről a férfiak tudnak. »Aki még soha nem volt nős, az sok mindent gyanít, még ha egyébként rengeteget tapasztalt is. Nem arról van szó, hogy szeretett-e már. Házaseletet kell élni.«

Ewing figyelmeztette, hogy ezt már hallotta. »Mint pusztá állítás, nem hangzik meggyőzően«, jelentette ki. »Még egy érzelgős demokráciában sem feltétlenül szükséges, hogy mindenki házaseletet éljen.« »Maga most hallgasson, kérem, akár milyen nehezére esik is«, mondta Nina erélyesen. »Most én beszélek. Letettem a garast. Nem hallgatom tovább, akármiről beszél is. Istent sem hallgatnám meg; egyszerűen nem figyelnek oda. Neki is beszélnék.«

»Higye el, egészen mindegy, mit mond, akár maga, akár az Isten, már amennyiben nővel beszél. A nőnek mindegy. Az a fontos, hogy érdekli-e őt, akivel beszél, vagy nem. Ha nem érdekli, mondhat mégoly megdöbbentő dolgokat, oda se hallgat. Ellenben, ha érdekli, mondhat akármit, a nő oda lesz tőle. Erti a különbséget?«

»Természetesen«, nyugtatta meg Ewing. »Oly együgyűnek tart, hogy ne tudnám? Biztosíthatom, voltak pillanataim — nem éppen a nyilván-

nosság számára valók —, amelyek mélységesen rávilágítottak a lényegre.«

Nina nem figyelt oda. »Tulajdonképpen mégis nagyszerű, ha az ember meggondolja«, folytatta, »hogy ha maga tetszik egy nőnek, akkor a nő el lesz ragadtatva magától. Tehet a nővel, amit akar. Értse meg, egészen mindegy, hogy maga okos-e vagy sem, a nő azt fogja hinni, hogy okos és lehet a világ legostobább tökfilkója, a nő makacsul ki fog tartani a mellett, hogy a többiek nem ismerik magát. Ha a nő szereti. Mert a nő csak a szívére hallgat. És ha nem szereti, akkor lehet a legokosabb ember a világon, nem számít. Fel se veszi, amit mond neki.«

»Őszintén szólva, most már nem ismerem ki magamat«, vallotta be Ewing. »A nők hibáira mutat rá nevetséges tulajdonságaikra, vagy az erényeikkel kérkedik?« »Dobja el azt a szivart«, mondta Nina. »És ne keverjen több swizzlet. Magából semmi más nem marad, mint füst meg rum. Szörnyűség. Elárultam valamit a nőkről, amit a férfiak soha nem fognak megérteni, soha nem fognak beismerni, mert sérti a hiúságukat.« Az övét nem sérti, nyugtatta meg Ewing. »Ne legyen elbizakodott«, intette Nina. »A maga korosztályából való nők között kevés az egyéniség. Azok után, amiket tudok róluk, nem idegenek számomra. A stílusuk más, de a lényeg ugyanaz. Bosszant a fölényes viselkedése. Mire fölényes? Azt hiszi, hogy maga valami csodabogár, vagy micsoda? Sovány, meglehetősen barnaképű úr, aki Cubában él. Ez nem olyan rendkívüli. Maga nagyon sok könyvet olvasott, mert nem volt más dolga. Szivarozott, swizzlet ivott és olvasott. Végig fog hallgatni, akár tetszik, akár nem.«

»A nők rendszerint amúgyis elhallgatják a véleményüket. Attól félnek, hogy megbotránkoztat-

ják a férfiakat, a társaságukat, a környezetüket. Eltitkolják a véleményüket és mást mondanak, amiről azt hiszik, hogy tetszetősebben hangzik. Ezzel én torkig vagyok. Ezt én nem teszem. Kérem, ne szakítson félbe. Bánom is én, mit gondol. Most látom másodszor magát és mind a kétszer hallgattam, mert érdekelt, amit mesélt. Maga nagyon sokat tud. Mikor néha elhallgatott, mert már nem győzte szusszal, azt gondoltam magamban, szerényen és nagyon alázatosan, hogy ez csodálatos. Hogy maga csodálatos. Hogy milyen csodálatos a maga társaságában lenni. Kész. Most bemehet Justinhoz, ha kedve van hozzá. Nem muszáj. Itt maradhat és hallgathat tovább. És ha befejeztem — de lehet, hogy sohase fejezem be —, mondja meg, hogy csodálatos vagyok-e. Csináljon már valamit. Tetszik a sárga ruhám? Maga persze el se hiszi rólam, hogy két felnőtt gyerekem van. Igazán. Inkább párizsi nőre emlékeztek, mint az eastlakeiekre. Nem igaz? Mihelyt meglátott, — hiszen tudja már a többit, mit tanítsam. Folytassa.»

Chalke Ewing a fonott palack után nyúlt. »Ez több, mint ital. Ez életszükséglet«, magyarázta gyengéden. »Tulajdonképpen szivarra szeretnék gyujtani, de arról lemondok. Na, maga alaposan visszaélt a helyzettel. Tudja, mennyit beszélt össze három másodperc alatt? Körülbelül egymillió szót. Máskor ne tegye. Túláságosan meleg van. Cuba távolról sem ilyen meleg.« Nina boldog volt, hogy legalább részben elmondhatta, ami a lelkét betöltötte. Chalke Ewing túláságosan mereven viselkedik. Justin is. »Nincs is olyan meleg«, mondta Nina. »Megmondom, mit csináljunk. Autózni fogunk. Kocsival jöttem — mostanáig nem tudtam, miért. Kiautózunk a kőbányába. Nagyon sokan vannak kinn.«

Ewing azt felelte: nem hinné, hogy nagy kedve volna a kőbányába menni. »Mellékes«, mondta Nina. »Jönni fog.« Intézkedett. Rendkívül jól érezte magát. Boldogan. Felsegítette Chalke Ewinget a székéből.

»Jót fog tenni magának.« Szorosan egymás mellett ültek a csukott kis kocsiiban. »Nem hiszem«, mondta. »Nagyon nem hiszem. Másért, mint egy szekér sírkőért, nem igen érdemes kőbányába járni.« Nina megállapította, hogy Ewing javul. Az éjszaka csendes volt, szellőtlen, halvány csillagfényben úszó. A lomboszat dús, buja. Az árnyékban gyenge füvek és virágok illatoztak. Sekély, széles folyó mellett suhantak tova. Kellemes hűvösség szállt fel a vízről, lehűtötte Nina arcát. Hallották, hogyan mossa a partot a víz, aztán ez is mögöttük maradt. Ninán egyre jobban erőt vett valami meggyőződés, valami hülyeség. Az, hogy most szökteti meg Chalke Ewinget önmagától, hogy most menti meg. De azt még nem tudta, hogyan. Chalke ajka körül derűs, várakozásteljes kifejezés játszadozott. Hallgatott. Hogy meglesz lepődve Justin, ha kijön a kertbe és nincsenek ott! Hogy szó nélkül eltűntek! Ninának már nem volt kedve beszélni, már nem érezte szükségét, hogy saját törvényeivel és meggyőződéseivel torkolja le Ewinget. Az éj hallgatásra ösztökelte, megnyugtatta kedélyét. Szavaknál mélyebb érzelmek, tudatalatti vágyakozások hatalmasodtak el benne. Milyen érdekes profilja van Chalkenak, a nagy orrával. A sötétben igen erőteljesen hatott.

*

Szűk szoros vezetett a kőbányába magas, szabálytalan sziklafalak között. Belül, a talaj szintjétől mintegy negyven lábnyira, kerek tó csillogott. A meredek sziklákról és földfalakról buján

zöldelő rétekre, kis csalitokra és a lustán nyújtózó folyóra lehetett lelátni. A kőbánya koromsötét volt, de három gépkocsi fénycsóvái világították meg különböző szög alatt a fekete vizet. Először is egy férfit pillantott meg Nina, aki élesen megvilágítva vált el a sötétől a tó túlsó vége fölött emelkedő ugródeszkán. Lendületet vett, szétesapta karjait, bukfencet vetett a levegőben, kirúgta a testét, mire a víz színéhez ért. »Fejest ugrott«, mondta Nina Ewingnek. »Roderick Wade a neve. Nagyon szépen csinálta.« Ewing meglepően csendes volt. Állát tenyerébe támasztva, előregörnyedve ült. Most egy leány lépett az ugródeszkára, rövid, piros fürdőtrikóban, mely előnyösen kiemelte karesú alakját. Lábuíjhegyen állva himbálódzott egy darabig, aztán elegáns ívben levetette magát az egymást metsző fénycsóvák között a vízbe. A víz magasra csapott. Roderick Nina autója közelében kapaszkodott ki a vízből. »Itt van Wilson?« kiáltott rá Nina. Roderick az autóhoz jött és csupasz, víztől csillogó lábát rá-tette a felhágóra. »Kaphatnék egy cigarettát? Volnának szívesek rágyújtani helyettem? Köszönöm szépen. Corával és Anna Louisezal volt itt, de már egy félórája, hogy elmentek. Hány óra?« »Tizenkettő«, mondta Chalke. »Azt hiszem, Roderick, maga nem ismeri Mary Gow fivérét. Mr. Ewing. Roderick Wade.« Roderick biccentett. »Jöjjenek be a vízbe«, indítványozta.

»Késő van már és lusta is vagyok«, felelte Nina. »Kik vannak itt?« kérdezte. »Hát itt vagyok én«, kezdte Wade »és itt van Constance; a piros-trikós lány Claymontból való. Evelyn Delaney Ambrosezal flörtöl valahol a vízben, Acton az imént ment haza. En azt hiszem, egész éjszaka úszni fogok.« »Ne bomoljon«, mondta Nina. »Maga mindent túlzásba visz, Roderick. Negyven-

éves korára rones lesz.« »Csak?« botránkozott meg a fiú. »Annak nem nagyon örülök. Nem szántam magamnak annyi esztendő. Mégegyszer nagyon szépen köszönöm. Nem is tudom, mit — igaz, a cigarettát.« Visszament a vízbe. Olyan, mint egy szép, fiatal indián, mondta Chalke. »Még nem törték be«, mondta Ninának. »De el fog romlani. Alá fog merülni a társaságban, a körülmények lecsiszolják s végül síma, képmutató amerikai gentleman lesz belőle is.« »Maga ne beszéljen«, mondta Nina. »Semmit sem tud mondani, ami érdekelne. Most én dirigálok. Magát itthagynom Constance Wadenek és hazaviszem Rodericket.« Valaki megjelent egy sziklakiszögellésen, magasan a tó felett. »Ambrose Verner«, mondta Nina. »Nem volna szabad ilyesmiket csinálni, de mindúntalan megismétli. Onnan nagyon veszedelmes leugrani.« A jelenség eltűnt. Olyan hirtelen ugrott le, hogy meg sem lehetett figyelni. A víz nagyobb csobbant, mint máskor.

»Mégis csak furesállom«, gúnyolódott Ewing. »Száz meg száz dolog van, amit tudnia kellene, amit csak tőlem tudhat meg és mégis én hallgassak. Gyűlölöm a hallgatást. Meg fogja látni, a végén belepusztulok.« Nina a legkomolyabban megnyugtatta, hogy attól ne féljen. »Nagyon jól tesz magának. Maga nem hiszi, de legalább pihen. Még egy kis darabig szenved, aztán egészen normális lesz. Maga idegességből beszél csak, nem mintha valami fontos mondanivalója volna. Addig szívja azokat a szörnyen erős szivarokat, míg elkezd reszketni, mint egy nyárfalevél és azt se tudja, fiú-e, vagy lány. Mary ostoba. Magát kilenc órákor ágyba kellene dugni. A férfiak mind egyformák. Addig makacsodnak, amíg belebetegsznek, aztán a nők bajlódhatnak velük. Mért nem szív rövid szivarokat?«

»Nem szeretem a rövid szivarokat«, felelte Ewing. »Szárazak és melegítenek. Olyan szivart szívok, amilyent akarok, a teremburáját! Elég volt. Semmi köze hozzá, mikor beszélek és mikor szivarozok.« És előhúzta a szivartárcáját. »Hát csak szívja részegre magát«, förmedt rá Nina. »Nem vagyok a dajkája. Reszkessen, mint a nyárfalevél. Nem viszek mást magammal, ha itt-hagyom.« »Miféle mást?« kérdezte Ewing. »Maga milyen összevissza beszél!« »Nagyon jól tudja, mire gondolok«, felelte Nina. »Más férfit. Egyedül akarok maradni.« Ewing a szeme közé nézett. »Nem én indítványoztam a kirándulást«, emlékeztette Ninát. »En nem akartam jönni, maga kényszerített. En sokkal jobban éreztem magamat a rumosflaskám mellett. Úgy látom, nincs megelégedve a férfiakkal és nem akar módot adni rá, hogy én meg kifejtsem a nőkről való véleményemet.« »Volt már szerelmes?« csapott le rá Nina. Ewing illatos füstfelhőbe burkolódzott.

»Az elmaradhatatlan kérdés«, mondta. »Az egyetlen, ami a nőket érdekli. Az egyetlen valami, aminek fontosságot tulajdonítanak. És természetesen túlbecsülik. A szerelem és a férfiak körül nem bírják el az igazat. Voltam szerelmes«, jelentette ki, »mégpedig nagyon sokszor. Negyvennyolc éves vagyok, negyvennyolc évet éltem, ötszázhatvanhét hónapot. Közel hétezeröttszázötvenhat napot. Kiszámítsam, hány órát?«

»Nem«, mondta Nina nagyon indulatosan. »Elengedem.«

»Pedig érdekes.« Chalke Ewing elgondolkozott. »Négyszázhuszonegyezer háromszáznegyvennégyet. Körülbelül. Nos, ebből a négyszázhuszonegyezer háromszáznegyvennégy órából talán százat fordítottam szerelemre. Nem túlságosan nagy része az életemnek, de még ezt is sokallom. Maradék idő-

met más dolgokra fordítottam: gyermekkorra, mértanra, klasszikus nyelvekre, cukornádra és könyvekre. A kisázsiai ásatásokra és számos könnyebb fajsúlyú dologra.» Ninát nem elégítette ki a válasza. Egyáltalán nem. »En komolyan beszélek«, hangsúlyozta. »En is, az áldóját!« felelte Ewing. »Nem érti, mit akarok mondani?« »Hogy a szerelem csak a nők számára fontos, a férfiak számára nem? Igen, ezt értem. Csak elgondolkoztam. Azt hiszem, ezért értenek a nők jobban a szerelemhez. Maga azzal vádolta az amerikai nőket, hogy hidegek. Nem érti? Hidegeknek kell lenniök. Az Egyesült Államokban a szerelem népszerűtlen. Az üzlet jobban lelkesíti a férfiakat. Wilson többet gondol a favállalatára, mint rám. Sose leszek olyan fontos a szemében, mint a titkárnője. De nem is csinál ostobaságokat a nők miatt. Maga nem ismeri őket. A nő egy percre sem tűrné és Wilson sem tűrné. Elsa Carpenter mindezt remekül elmagyarázta lunch közben. A férjek meg vannak botránkozva, ha a feleség egy kis szerelmet mutat irántuk. Wilson egészen mást akar. Neveljem a gyerekeit, tartsam rendben a házát, legfőképpen pedig büszkélkedni akar velem. Ki kell elégítenem a hiúságát, kedélyessé kell tennem az életét. Nem boldoggá — kedélyessé. Közvetítő vagyok Wilson és a között a rengeteg dolog között, amik izgatják őt. Ha az az érzése, hogy öregszik, el kell vele hitetnem, hogy nem öregszik. Ha eszébe jut, hogy meg fog halni, ki kell vernem a halálfélelmet a fejéből. Ha rosszul golfozik, azzal kell vigasztalnom, hogy szombaton jobban fog játszani. Ha rosszkedvű, addig kell hízelegnem, amíg kiderül. Ha rosszul mennek az üzletei, be kell osztanom a kosztpénzt, de azért minden úgy menjen, ahogy eddig ment.«

»Mindezt fel se venném. Tulajdonképpen nem

is olyan nehéz, ha Wilson nem tenné nehezzé. De nehezzé teszi. Mindig azt hiszi, hogy valami nem stimmel. A fehérnemű, a kávéja, vagy Cordelia viselkedése. És az eredmény rettenetes. Rhodával és Harriettel már nem lehet kibírni, a gyerekek pedig lehetetlenül modortalanok.» Az autó elhagyta a kőbányát, a keskeny sziklakapun kikaparodott a tágas éjszakába. »Remélem, nincs kifogása ellene, ha nem viszem egyenesen haza? Gyönyörű éjszaka van.« Nina Ewingre pillantott. Ewing nem felelt. Arca bosszúsnak látszott. Kis pagonyokon vágtak keresztül, ahol hangosabban berregett a motor, aluszékony kis völgyeken, enyhe hajlású, szőlőkoronázta dombokon. Fűzes között suhogó folyó partján, melynek vizében csillogok tükröződtek. Nina mélyen hallgatott. Ewing sem beszélt. Nina Eastlake felé tartott. Az volt az érzése, hogy nagyon későre jár, de nem bánta. »Csak szerelem ne«, mondta hirtelen, felvéve a beszéd fonálát. Ewing a torkát köszörülte. A gépkocsi megállt Gowék háza előtt. »Jóéjt«, mondta Ewing röviden, hűvösen. Ewing alakja távolodott, eltűnt. Nina szobájában világos volt és szólt a rádió.

*

Wilson volt a szobában. Megfordult és Ninára bámult. Az óráját nézte. »Hol voltál?« kérdezte. Látszott, hogy bosszankodik. »Mindenfelé«, mondotta Nina vidáman. »Egyebek között a kőbányában. Azt hittem, ott talállak.« »Mikor mentél ki a kőbányába?« »Éjfélkor«, felelte Nina és tűzvörös lett. »Hogy jutott eszedbe feltételezni rólam, hogy éjfél után még a kőbányában találsz?« faggatta Wilson. »Hiszen tudtad, hogy kivel vagyok. Cora nem csinál ilyesmiket.« Nina fogytán érezte a türelmét. »Mi az, hogy ilyesmiket? Mi-

lyesmiket?» kérdezte. »Furesa vagy, Wilson. Miért volna éjfél tájt késő? Mondhatom, nem ehhez szoktattál. Nem vagyok próféta, nem álmodhatom meg, mikor változtatod meg a szokásaidat. Igaz?» Wilson megfélekedezett a rádióról. Egy hang szemérmetlenül énekelt: »Ne légy ostoba, kicsikém, künn a kerítésnél várlak én.« Nina alig tudta megállni, hogy ne nevéssen. »Légy szíves, hallgass **végig**«, mondta Wilson. »Úgy látszik, itt az ideje, hogy egyről és másról felvilágosítsalak.« »Szükségesnek tartod?» kérdezte Nina. »Két órára jár, mind a ketten fáradtak vagyunk, jobb volna holnapra hagyni.« Wilson ügyet sem vetett rá. Lomhán leült Ninával szemben. »Városkánk meglehetősen vidám«, kezdte, »mi is jócskán vidámak vagyunk, de úgy látom, hogy a dolgok a fejünkre nőnek. Éjszakákon át fenn vagyunk, leisszuk magunkat és mindent kikottyantunk, ami eszünkbe jut. Magam is hibás vagyok, nem tagadom, de látom, hogy kezd a dolog elfajulni. Hogy mi történik velünk. Ezt szóvá kellett tennem. Meg kell beszélnünk a helyzetet. Hogy mások mit csinálnak, nem érdekel. Semmi közöm hozzá. Hozzád azonban van közöm.« »Mondd már meg, mit vétettem, Wilson«, mondta Nina. »Ez a beszélgetés nevetséges. Nem is értem, hogy miért izgatod magadat.« »Az majd kiderül«, felelte Wilson. »Elvárom tőled, hogy rendesen viselkedj. A feleségem vagy, gyerekeid vannak. Viselkedésed aggasztó, ez így nem mehet tovább.« »Az Istenre kérlek«, tört ki Nina türelmetlenül. »Mondd már meg végre, hogy mi nem mehet tovább.«

»Elhatároztam, hogy a bál után beszélek veled. Itt van az a ruha. Nem akarom részletezni, de a ruhád egyszerűen szemérmetlen volt. Acton húszéves, Cordelia tizenhetedik évébe jár. Az a ruha valami nyugtalanító atmoszférát varázsolt

köréd. Minden férfi megbámult benne. Nem akarom. Mit mondjak még? A részeg Wade-el is kezdte. Kimentél vele az épületből, lesétáltál vele az autóparkhoz. Ez is, az is látott benneteket. Újabban már odáig süllyedtél, hogy az első jöttmenttel beéred. Bárkivel, bármikor. Nappal és éjjel.» Ezen már igazán nevetnie kellett Ninának. »Ne haragudj, Wilson és főleg ne bosszankodj annyira. En nem tudok rajtad segíteni. Mindez olyan — olyan különös.» Wilson bevárta, míg Nina elhallgatott. »Csak nevéss«, jegyezte meg. »Még korántsem vagyok kész. A ruhád egészen közönségessé tett. Ha tudni akarod, úgy néztél ki benne, mint valami párizsi szajha. Ezt érted el vele.«

»Valamennyiünknek az a törekvése, Wilson« jelentette ki ünnepélyes komolysággal Nina. »Azt hittem, hogy ezt tudod. Miután sajnos, nem lehetünk párizsi szajhák, hát legalább hasonlítani akarunk hozzájuk. Nem is hiszed, milyen jól esik ez.« »Légy szíves, viselkedj komolyan«, ordította Wilson. »Hallgass ide. Ez az átkozott ruhadarab köz tulajdonná tette a testedet. Nem tudnám megmondani, hogyan, de ez a tény. A francia ronda, utolsó fajta és minden ronda, utolsó dologban szakemberek. Reggeli nyole órákor jöttél haza. Hogy a népek, akik láttak az utcán, mit gondolnak felőled, nem tudom.« »Az utcán!« tiltakozott Nina. »A Kingsmillstreetről Bacheék kertjén át jöttem haza.« Wilson rámeredt. »A szónoklatod ebéd közben a rómaiakról meg a görögökről. Még bízotod Actont, hogy csak legyen minél szemtelenebb. Azok a régiek époly rondák voltak, mint a franciák, ha éppen tudni akarod. Azért is mentek tönkre. En tisztességes amerikai gondolatokról és eredményekről akartam beszélni, aminek csak hasznát vehették volna, de az téged persze nem érdekeli.«

»Erdekel, Wilson« mondta Nina nyugodtan. »Mondd csak el.« Most már nem iparkodott kibékíteni, megnyugtatóni Wilson, helyreállítani vele a jóviszonyt, messze érezte tőle magát, nyugodt, elfogulatlan kritikával figyelte. »Aztán jött ez a mai éjszaka«, folytatta Wilson. »Miért nem mondtad meg, hogy ki akarsz menni a kőbányába? Azt mondtad, hogy Gowékhoz mégy. Hogyan jutott eszedbe késő éjszaka kimenni a kőbányába?« Válaszra várt, elhallgatott. Nina megfelelt neki. »Tényleg Gowéknél voltam. A kőbányáról azért nem tettem említést, mert nem is sejtettem, hogy ki fogok menni. Csak féltizenkettő után határoztuk el, hogy kimegyünk.« »Határoztuk el, határoztuk el«, utánozta Wilson a hangját. »Erről eddig nem is hallottunk.« Nina Wilsonra meredt. »Komolyan attól tartok, Wilson, hogy megőrültél«, mondta neki. »Ewinggel voltam kinn, eszembe se jutott, hogy ezen fennakadhatsz.« »Mindjárt gondoltam, hogy vele voltál«, jelentette ki Wilson. »Éjfélkor kimentél a kőbányába és két óra előtt tizenhét perccel jöttél haza. El akarod hitetni velem, hogy közel két óra hosszát időztél a kőbányában, késő éjszaka?« »Eszem ágában sincs ezt elhitetni akarni, felelte Nina. Nagyot kocsiztak Chalke Ewinggel. »Olyan szép volt az éjszaka, Wilson! Semmi kedvem sem volt hazajönni. A legszívesebben órákig autóztam volna.«

»Nem is értem, hogy miért nem tetted«, jegezte meg Wilson gúnyosan. »Nem tudom elképzelni, mi hozott haza. Nade végre Ewingnél tartunk. Nem bízom benne. Senkiben sem bízom, aki érintkezik vele. Végtelenül sajnálom, hogy így kell nyilatkoznom Mary fivérééről, de semmi jót sem hallok felőle. Szidja az Egyesült Államokat. Nekem már ez is elég. Szidja a vallást, mégpedig olyan hangon, hogy azt tisztességes ember végig

sem hallgathatja. Menjen vissza Cubába, a néger nők közé. Oda való. Részeges fráter.« A két utolsó ténymegállapításban Nina tökéletesen egyetértett Wilsonnal. Ewing felől gondolkozva ugyanerre az eredményre jutott. »A római marhaságot is tőle vetted át«, folytatta Wilson. »Hallom, miről ad örökké elő.« Nina már nagyon fáradt volt, de erőt vett magán. »Mit akarsz tőlem?« kérdezte. »Azt akarom, hogy megváltozz«, felelte Wilson gorombán. »Majd én segítek a bajodon. Nem tűröm, hogy egy átkozott atheistával kószálj éjszaka.« Nina fenyegető pillantással mérte Wilsont végig. Azon gondolkozott, vajjon mit felelne, ha megkérdezné, hogy töltötte Cora Lisherrel az éjszakát. De jobb, ha nem árulja el Wilsonnak, mi mindent tud róla. Ezeket a dolgokat nem hozhatja szóba. Azt nem lehetne kibírni.

»Atheistának mevezed Chalke Ewinget?« mondta e helyett. »Ez soha nem jutott volna az eszembe. Ő valószínűleg szörnyeteg, de én nem szörnyedtem el tőle. Ezt nem tudom jobban magyarázni, legfeljebb azt mondhatom, hogy a nézetem szerint a bensejében, a szíve mélyén nem is olyan szörnyeteg. Ha egyáltalán él lelki életet, akkor legfeljebb boldogtalan. Téged ő teljesen kihoz a sodrodból, Wilson. En többé-kevésbbé gyereknek tartom.« »Éppen ebben áll Chalke Ewing alattomosága«, hangoztatta Wilson. »Tud a nőkre hatni. Az a férfi, aki minden tehetségét arra használja fel, hogy a nőkre hasson, az egy disznó«, folytatta Wilson. »A tisztességes férfiak védelmükbe veszik a nőket«, jelentette ki. »Védelmükbe veszik, egyébként azonban nem gondolnak velük. A disznóknak viszont örökké nőkön jár az esze. Te ezt nem érted, hát tanuld meg tőlem. És engedelmeskedni fogsz nekem.« »Mit fogok?« kérdezte Nina. Wilson, hom-

lokát ráncolva, végigmérte. »Nem fogsz többet átmenni Gowékhoz«, mondta mogorván. Addig semmiesetre sem, amíg ez az Ewing vissza nem utazik Newyorkba, Cubába, a pokolba, tudom is én, hová. Nem tűröm, hogy összejöjj velem, nem tűröm, hogy beszélj velem. Megértetted?« Nina nem felelt. Wilson türelmetlenül feszengett a székén. »Megértetted?« ismételte. »Felelj! Igen vagy nem?« »Igen, megértettem«, mondta Nina. »Ertelek téged, Wilson«, folytatta »és szeretném, ha te is megérténél. Őszinte leszek. Chalke Ewing tekintetében nem vagyunk egy véleményen. Van itt egy és más, ami érdekel, amit magamnak kell tisztáznom. Természetesen össze fogok jönni velem.«

*

Wilson Henry vérvörös arccal felugrott s indulatában dadogni kezdett. »Egy frászt!« ordította. »Frászt fogsz találkozni velem! Értetted?« Nina meglepetve pillantott rá. Most pontosan olyannak látta Wilsont, amilyen. Teljes részvétlenséggel szemügyre vette és határozottan nevetségesnek találta. Saját énjé azonban jobban érdekelte. Wilson iránt nem érzett semmi tekintetet, semmi szerelmet. Mintha elfújták volna. Ennek örökre vége, állapította meg. Most elvesztette fellette való maradék hatalmát is, minden egyéb után. Neki Wilson nem parancsolhat és nem tarthatja vissza. Őt nem irányíthatja. Nina rájött, hogy Wilsont csak addig ismerte el maga felett állónak, amíg szerette. A szerelem és a félelem összekeveredett egymással. Amíg szerette, amíg akármilyen kevésbé szerette, addig megbecsülte Wilsont, addig törvénynek tekintette nézeteit. S még olyankor is boldog volt, amikor félt, hogy

helyteleníteni fogja a viselkedését; olyan súlyosnak tartotta a rosszalását, hogy el sem tudta volna viselni. A szerelem rabszolgává tette.

»Ne kiabálj velem«, mondta élesen, bántón. »Használni nem használ, csak árthat neked, megint fejfájásod lesz. Ami Chalke Ewinget illeti legokosabb, amit tehetsz, ha nyugton maradsz. En Marynél otthon vagyok. Ez mindig is így volt és mindig is így lesz. Fivére rokonszenves nekem, szívesen hallgatom, jó hatással van rám. Minden eastlakeire jó hatással volna. En nem mondhatom Marynek, hogy nem óhajtod, hogy Ewinggel összejöjjenek. Nem tehetem és nem is akarom tenni. Nevetségesnek tartom. Tehát, amint mondtam, legjobb, ha nyugton maradsz. Nem értelek téged. Előbb a ruhám miatt dühöngsz, — pedig az egy estélyiruha, nem valami rongy — aztán azon bosszankodsz, hogy azt mondtam Actonnak, örülök, hogy érdeklik a görögök, — most meg Chalke Ewing miatt dühöngsz. Ő az utolsó, aki miatt indulatba jönnék. Valószínűleg szörnyű nőnek tart, mert nem nagyon kedves ember, mondhatom. Most pedig menjünk aludni.«

»Azt mondtam, hogy nem fogsz többet Gowékhoz menni, amíg ez az Ewing itt tartózkodik!« ismételte Wilson.

»Ezt már hallottam egyszer«, felelte Nina nyugodtan. »Valószínűleg te nem hallottad a válszomat. Ha ittmarad, holnap biztosan látni fogom.« Wilson előre hajolt és vállonragadta Ninát. »Nem fogod látni!« mondta. »Engedd el a vállamat«, mondta Nina. »Fáj.« Wilson irányában való passzív magatartása nyílt ellenállásba ment át. Maga is megijedt a gonoszságától. Wilson odébb lépett. »Nem tudom, mi esett beléd«, dadogta halálos zavarban. »Nem akartam

neked fájdalmat okozni, Nina. Bocsáss meg.« Nina megátalkodottan, változatlan keménységgel biccentett. »Máskor legalább meghallgattál, igyekeztél megtenni, amire kértelek. Nem akarom elragadtatni magamat. Lásd be, valamiképpen ki kell jönnünk egymással. Ez az Ewing határozottan árt neked. Általában kártékony ember. Ellene vagyok, hogy összejöjj vele.«

»Honnan tudod, hogy Ewing árt-e neked?« ellenkezett Nina. »Lehet, hogy a számodra ártalmas, lehet, hogy általában kártékony hatást tesz, nekem akkor is használhat. Nem tudom, hogy valóban használ-e, elvégre mindössze csak kétszer láttam, de ki kell próbálnom. Nekem, magamnak. Ügylátszik, éppen ez az, amit nem értesz, ami természetes is, hiszen nem gondolkozhatsz helyettem. Talán eddig tudtál, de, sajnos, már nem tudsz. Nem vagyok elbizakodott, de a saját eszemre kell hallgatnom. Ha rosszul járok, úgy kellett nekem, nem fogok panaszkodni, a terhedre esni. De mindenképpen azt fogom tenni, amit jónak látok.« »Nem engedem, hogy tönkretedd magadat«, nyomta meg a szót Wilson. »Módomban áll megakadályozni, meg fogom akadályozni. Azt fogod tenni, amit mondok. Én férfi vagyok, ismerem a világot. Felelős vagyok érted.« »Ostobaság«, felelte Nina. »Házasságunk első pillanatától kezdve én gondoskodtam rólad. Nem esett nehezemre, szívesen tettem, ezentúl is szívesen teszem, de értsd meg végre, mi az igazság. Ne légy, Wilson, gyerek. Naponta tízszer kerülök olyan helyzetbe, amiben nem lehetsz a segítségemre. Ahányszor csak táncolok, kikezdenek velem a férfiak. Persze eredménytelenül, de ez nem a te érdemed, hanem mert elutasítom őket.« Már-már azon a ponton volt, hogy egészen durva igazságokat vágjon Wilson fejé-

hez. »Csak olyan jól intézd te is az ügyeidet, mint én a magaméit.«

Wilson Henry visszahanyatlott a székébe és ráncbaszedett homlokkal meredt Ninára. »Az ügyeimet?« ismételte. »Szóval rólam van szó? Azt hittem, rólad beszélünk. Honnan veszed, hogy ügyeim vannak?« »Alighanem félreértettél«, jegyezte meg Nina. »Nem akartalak megbántani. Dehát az Isten szerelmére,« folytatta, »kell is hogy legyen valakid, különben agyon unnád az életedet.« »Kivel gyanúsítasz?« kérdezte Wilson. Nina ingerült lett. »Ne tőlem kérdezd. Valakivel a városban. Talán a legjobb barátnőim egyikével. Vagy valami rangunkon aluli east-lakei nővel. Ha nincs több mondanivalód, megyek aludni.« Wilson némán, összeroskadva, lehorgasztott fővel ült a széken, kezait térdjei közé szorítva. Látszott a magatartásán, hogy álmélkodik és le van sujtva. Nina nem tudta sajnálni. Semmit sem érzett Wilson iránt. Felállt és felment a szobájába.

Mikor Wilson utána ment, a krémjeivel és a kenőcseivel foglalatосkodott. Nina érezte, hogy Wilson bizalmatlankodva szemléli.

»Megpróbáltalak észre téríteni, de nem akarsz hallgatni rám«, szólalt meg Wilson. Kényszeríteni nem tudlak. Eddig még sohasem kellett, hogy kényszerítselek valamire. Nem voltam előkészülve a történtekekre. Arra, amit mondtál. Most már látom, hogy neked teljesen mindegy, mit gondolok felőled.« Nina megmagyarázta neki, hogy időnként valóban teljesen mindegy neki, hogy Wilson mit gondol felőle. »Az ellenkezője csak rontana a dolgokon, elsősorban rajtam.« »Nem értelek«, ismételte Wilson. »Nem tudom, mi történt. Én az vagyok, aki voltam. A hangulatom sem rosszabb, mint máskor. Nem vagyok

sem türelmesebb, sem türelmetlenebb.« Fürkészve nézte Ninát. A szemei alatt a fáradtság árnyékai sötétlettek. Erélyes fellépése, hangsúlyozott férfiassága, önérzete összeomlóban volt.

A sötétben, kezeit tarkója alatt összekulcsolva, Nina még egyszer végiggondolta a helyzetet. Megállapította, hogy nagyon komoly. Végérvényesen kiderült, hogy Wilsont nem szereti. A szálak, amik hozzá fűzték, amik igen messzemenő értelemben egyesítették őket, elszakadtak. Úgy tekinti Wilsont, mint aki kívül áll az életén.

Wilson, anélkül, hogy teljesen értette volna a történeteket, megalázva érezte magát. Felelősége, az egyetlen élőlény, aki érdekeit a saját érdekei fölé helyezte, akiben tökéletesen megbízhatott, megtagadta, cserben hagyta. Nem csoda, hogy összekuszálódtak a gondolatai. Nagyobb szerencsétlenség nem is érhetett volna, állapította meg. Büszkeségén súlyos sérelem esett. Ezt Corának kell meggyógyítani. Ami lehetséges, gondolta Nina. Hallotta Wilson lélekzetvételén, hogy még ébren van, de nem volt kedve beszélni vele, megnyugtatni, könnyíteni boldogtalan állapotán. Ez egészen új dolog volt. Azelőtt nem tudta volna megtenni, hogy észre ne vegye, mindent megpróbált volna, hogy visszaadja önbizalmát. De nem tudott változtatni a történeteken. Wilson mindig ostobán bánt vele, már a házasságuk első éveiben is. Nyugodt lelkiismerettel természetesnek találta, hogy ő gondolkozik mind a kettőjük helyett. Később házsártos lett. Úgy viselkedett, mint aki Ninát a tulajdonának tekinti, akivel úgy beszélhet, ahogy kedve tartja. És ez tragikus, mert hiszen az egész helyzet félreértésen alapul. Azon, hogy rosszul kezdte és ostobán viselkedett.

Wilson Henry nyugtalanul forgolódott ágyában. Nyilvánvaló, hogy nem bujhat ki a bőréből és nyilvánvaló, hogy Nina sem bujhat ki a bőréből. Csakhogy eddig mindig Nina áldozta fel magát, ha arra került a sor. Nina mindig kész volt áldozatot hozni s Wilson elvárta, megkövetelte tőle az áldozatokat. Világos, hogy a viselkedése méltánytalanság volt Wilsonnal szemben, hanem most nem akarja feláldozni magát. Ez a törtétekből nyilvánvaló. Bele kell törődnie a megváltozott helyzetbe. Vigasztalódhatik Cora Lisherrel. Nina mindenben a kezére fog járni Cora körül. Vajon mikor fogok találkozni Chalke Ewinggel? — töprengett Nina. Hátha már holnap elutazik New-Yorkba, ahol vállalatának fiókiintézete van? Nina nem tudta elképzelni, mit gondolhat felőle Ewing.

Nina tiszta fejjel ébredt. Úgy találta, hogy az élete felettébb egyszerű lett. Wilsonnal való kapcsolata a jövőben kielégítő, majdnem öröndetes lesz. Biztosra vette, hogy Wilson észre fog térni, ami pedig önmagát illeti, elhatározta, hogy Wilson miatt semmi körülmények között sem jön ki a sodrából. Nina csodálkozva megállapította, hogy majdnem rokonszenvvvel gondol Wilsonra. Kellemes, praktikus érzés. Wilson, mint mindig, lenn reggelizett, neki Harriet tálcán hozta fel a reggelijét. Wilson elment hazulról, anélkül, hogy mint máskor, feljött volna reggeli után egy kis tereferére, mielőtt napjukat megkezdénék. Szombat volt, ilyenkor Wilson nem megy a városba, nem mehetett messzire. Valószínűleg lenn van a garázsban, a kocsijánál. Szép nap van, állapította meg Nina. Verőfényes, felhőtlen égbolt terült a kicsat-

tanóan zöld világ fölé. A nők feltűnően tarka ruhákat hordtak, a levegő színektől villog, a hangok öblösek, zeneiek, messzeesengőek.

Wilsont illetőleg igaza volt. Hallotta hangját a földszinten. »Nina«, kiáltott fel. »Mikor ebédelünk? szeretnék minél korábban. Megígérttem Joel Bachenek, hogy háromnegyed kettőkor golfozok vele.« Nina kinézett az ajtón. »Rendben van«, kiáltott le vidáman. »Háromnegyed egykor ebédelünk. Nem késel el.« Hát nem jobb, ha enged, mintha zsörtölődnék vele, hogy mért forgatja fel a házi rendet? Karajt csináltat zsírban sült burgonyával és sült paradicsommal. Semmi akadály a sines, hogy háromnegyed órával korábban ebédeljenek. Semmi baj. A bosszúság, az ellenkezés tiszta energiapocsékolás. Az ember kifárad a napi események körüli veszekedésben, még mielőtt csak egy is megvalósulna közülük. Wilsont többé hallani sem lehetett. Nina tudta, hogy a tornácon ül és ujságot olvas. Tíz óra volt. Nina megállapította, hogy az élete könnyű, sőt kimondottan fényűző. Mindenük megvolt, amit kívánhattak, azt tették, amit akartak; bármi történjék is Cordeliával a közeljövőben, Wilsonnak módja van rá, hogy kelőképpen ellássa, Acton pedig, ha jónak látja, átveheti a régi, tekintélyes, gazdag vállalatot. Neki van egy Ishtarre ruhája. Wilson ülhet, amíg kedve tartja az ujságjával, a gondolataival a napsütéses tornácon.

Végre elkészült a toalettjével. Kék flanelszoknyát vett fel, vászon ingblúzt és búzavirágszínű pullover-t. Kivágott gyíkbőr cipőt és ezüstones keskeny gyíkbőr-övet. Nem fest rosszul, állapította meg. Mikor a gépkocsija megállt Clough üzlete előtt, Francis már várta. Rögtön hozzálépett. »Magát már egyáltalán nem lehet látni«, panaszkodott. »Senki se hinné, hogy örülden szeretel-

mes belém. Minek ez a nagy elővigyázatosság? Ne mondja, hogy délután el van foglalva, nem érdekel, velem lesz.» »Természetesen«, mondta Nina. »Miért is ne? Különben akármilyen programot csinálunk is, a végén a klubban kötünk ki, mint mindig.« »Valószínű«, mondta Francis. »Nina«, folytatta, »maga újabban a szokottnál is csinosabb. Legeslegújabb. Mi az oka ennek?« Nina mosolygott. »Nem tudom, mi az oka, Francis«, felelte, »Azt se tudom, hogy igaza van-e. Talán csak azért hatok így, mert jól érzem magam. Ma különösen.« Francis kimentette magát, el kell mennie. »Találkát adtam anyámnak a bankban, de a délutánt a lunch-el kezdjük, Nina. Bemondom magam.« »Jó, hogy bevásárlás előtt mondja és nem utána«, felelte Nina. »Háromnegyed egykor«, kiáltott Francis után. »Wilson korán elmegy hazulról.« Nina örült, hogy Francis lunchre jön. Ez egyszerűsíti, kellemesebbé teszi a Wilsonnal való első együttlétet az éjszakai beszélgetés után.

Francis egyszerű és kellemes ember, gondolta lunch közben. Akaratlanul is könnyű, mulatságos atmoszférát teremt maga körül. Úgyesen társalog. Mindenkihez van egy-két kedves szava. Cordelia kedvelte Francist, viszont Acton ki nem állhatta. Acton vagy apjának hangsúlyozott közönyét utánozza Francissal, vagy Nina miatt érez valami bizonytalan ellenszenvet az irányában. Lunch közben valamennyien élénken, buzgón társalogtak. Látni lehetett, hogy Wilson számára is könnyebbség Francis jelenléte. Az idő melegebb lett, de a nap nem veszített a szépségéből. Teljes csend volt. A Grove Avenue juharfái meg se rezzenek. Catherine Pryne pázsitszőnyegén ezüst sugarakat táncoltatott az öntözőcső. Wilson szivarra gyújtott és lement a tornácra. »Átmegyek a klubba«, szólt utána Nina. Wilson, szívarral a

kezében megállt, de nem nézett vissza. »Ahogy akarod«, mondta erőltetett nyugalommal.

»Jól tette«, jegyezte meg Francis. Nina a gyorsan távolodó Wilsont nézte. Még mindig fiatalosan, fürgén mozog. »Wilson jó formában van«, mondta szórakozottan. »Maga most itt van, Nina«, mondta Francis. »Vegye tudomásul, hogy még nem ment át a klubba és ha átmegy, el fogom kísérni, ahogy előre bejelentettem.« Nina rámosolygott és barátságosan megsimogatta karját. Mulatságosnak találta, hogy körülbelül úgy érez Francissal szemben, mint Wilson iránt. Mindketten meghitt világához tartoztak, mind a kettőjükben megbízhatott. El sem tudta képzelni, mit tenne, hogy tudna meglenni nélkülük. Mind a ketten szeretik őt. Ő is szereti Francist. Hogyne szeretné! Francis oly jó hozzá. És ő is mindenre hajlandó érte. Majdnem mindenre. De nem vágyódott rá, nem érezte szükségét, hogy lefeküdjék Francissal. Nevetséges, szerencsétlen kifejezés. Nina nyíltan, szakértelemmel szemügyre vette Francist, ebből a szempontból s ma sehogy sem tudta elképzelni. Igyekezett, de nem ment. »Szerelem magát, Francis« mondta bensőségesen.

Francis arca sugárzott. Nina keze után nyúlt, erősen megszorította. »Vigyázzon«, figyelmeztette Nina. »Acton és Cordelia itthon vannak, az utca tele van járókelőkkel.« Francis elhúzódott Ninától. Szája körül makacs vonás jelent meg. »Kezd ebből elegendem lenni, Nina«, mondta. »Ünom a családját, ünom a járókelőket, ünom a várakozást. »Ne várjon tovább, Francis«, mondta Nina. »Számталanszor megmondtam, hogy a maga iránti érzelmeim teljesen önzetlenek.« Francisnak nem tetszett ez az emelkedett hang. »Nem akarom, hogy önzetlenül érezzen az irányomban«, tiltakozott. »Azt akarom, hogy követelöz-

zék és ne bánja, mi lesz. Minden nő így tesz, ha szerelmes. Maga ezt éppen olyan jól tudja, mint én. Legyen könnyelmű, felejtse el, hogy vannak a házban, hogy családjá van. Nem akarom, hogy a járókelőkre gondoljon.»

Igen, ilyen a szerelem, gondolta Nina — felelőtlen, meggondolatlan, kétségbeesett. »Egy nő sem feledkezhetik meg annyira magáról«, felelte Francisnak, »Isten tudja, hova jutna, még mielőtt ideje volna ráeszmélni, mit követett el.« Francis tagadólag csóválta a fejét. »Félek, hogy nincs igaza, Nina. A legtöbb nő egyebet sem tesz. Nyilvánosan, vagy négy fal között. Balgaságokat beszél, édesem. A nők akkor is elkövetik, amihez kedvük van, ha kibeszélik őket. Alapjában véve fütyülnek a világra. A nők sokkal kevésbé civilizáltak, mint a férfiak. Bőrük alatt valamennyien vadak.« Nina vidáman felnevetett. »Hogy maga miket beszél Francis. Félek, összekever azzal, akinek látni szeretne, vagy — nem bánom — azzal, aki lenni szeretnék, de az ismeretes ok miatt nem lehetek. Nem engedhetem meg magamnak ezt a fényűzést. Mi nők, nem tehetjük. Nagyon hozzászoktunk a titkolódzáshoz. Apró dolgokból tákoljuk össze az életünket s ezek az apró dolgok nagyon fontosak, mert bennük élünk. De azt elismerem, Francis, hogy ez meglehetősen sivár dolog.« Hirtelen felállt. »Ha nem megyünk át a klubba, üres tépelődésekkel nyomorítjuk tönkre ezt a gyönyörű napot. Menjünk. Többet kell golfoznom, alig mozgok valamit. Ha ez így megy tovább, olyan kövér leszek, hogy ujjal fognak mutogatni rám.« Francis bátorította. Nyugodtan hízhat. »Látom, hogy szeret«, mondta Nina. »Akit a férfi szeret, azt mindig soványnak találja. De tudja, hogy oda volna, Francis, ha elhíznék? Maga is, Wil-

son is, valamennyien! Aggódtok az egészségemért, de elsősorban a saját gyönyörűségeteket ke-
resitek.«

*

A golfpálya kilencedik puttinggreen-je közvetlenül a klubház feljárója mögött fekszik, egy törpe fa szomszédságában. Francis hintaszékeket hozott s a fa árnyékában elhelyezkedett Ninával. Egyre szebb lett a nap. Ahol Nina ült, látni lehetett a golfpálya görbületét s azon túl a zöldelő gyümölcsfákkal beültetett kis völgyet, a patakok csillogó ezüstoffonalát, régi tanyák szürkellő kőfalait, hatalmas csűröket, messzebb erdős dombokat, smaragdzöld búza- és kukoricaföldeket. Balkéz felől, a legmesszebb fekvő dombról idelátszott Amblerék lapostetejű háza, széles pázsitszőnyeg közepén. Még kora volt. A délutáni játékosok közül senki sem jutott el a kilencedik greenig. Wilson, — akit Nina nem az alakjáról, vagy a vonásairól ismert fel, hanem valami meghatározhatatlan összbenyomás alapján — a nyolcadik greennél vesztegelt. Nina felsóhajtott.

»Milyen szép mindez«, merengett általánosságban. »A fű, az árnyékok, a dombok! A legbájosabb hely a világon. Itt a legjobb élni. Mary Gow fivére, Chalke Ewing azt állítja, hogy lehetetlen hely. Gyűlöli a klubokat. De mit tud felőlük! Sohasem érezte nálunk jól magát. Kubában él és az emberiség multjáról szóló könyveket böngészi nap-hosszat. Hihetetlen tudása van. Elvezet hallgatni, Francis. Évekig el tudnám hallgatni.« Francis kö-zömbös maradt. »Láttam őt«, mondta, »nagyon le van sülve, olyan, mint egy néger. Beszélni nem hallottam. Valószínűleg nem is fogom. Nem tartozik közénk, nem jár sehova. Nézze, Wilson.« Nina oldalt fordult. Wilson elütötte a labdáját. pontosan belepottyant a lyukba. »Remek!« ujjon-

gott Nina. »Wilson most boldog, de én is. Nem is hiszi, milyen jókedve lesz. Három napig olyan kezes lesz, mint egy angyal.«

»Láttad ezt?« kiáltotta Wilson Nina felé. »Láttam«, kiáltotta vissza Nina. »Mesteri volt!« »Boldog ember«, jegyezte meg Francis. »Kevéssel beéri.« Nina nem válaszolt. A megjegyzés bosszantotta. Francis mindent olyan magától értetődőnek tekint. Nina hol meglepődött, hol mulatott maga felett. Most minden igaz ok nélkül neheztelt Francisra. Es csodálkozott, hogy neheztel rá. Méghozzá így. »Sok mindenért irigylem Wilsont«, mondta végül. »Kiváló tulajdonságai vannak. Például ahogy a saját világát bámulja. Mindennel meg van elégedve, ami beléje tartozik. Csak rajtam akad fenn néha. Mikor kivonom magam abból, amit a sajátjának tekint. Eastlakeból, a golfból, a faüzből. Az Egyesült Államokból, ami felett nem szabad kritikát gyakorolni. Bár hasonlítanék hozzá, Francis.« Francis feszült figyelemmel hallgatta. »Végigfűt a hátamon a hideg, ha azzal fenyeget, hogy meg akar változni«, felelte. »Hála Istennek, nem áll módjában. Maga az marad, aki. Akár akarja, akár nem. Elethossziglan. Azt hiszem, a lunch óta még nem mondtam, hogy szeretem, Nina. Szeretem magát.« »A lunch óta?« kérdezte Nina.

Nina oda se hallgatott. Delia Bache jött feléjük Faith-tel, a lányával. Francis székeket hozott. Mary Gow is megérkezett. Francis széket hozott neki. Majd Catherine Pryne. Francis széket hozott Catherinenek. Cora Lisher közeledett, majd Annabel Gow és Anna Louise, székekkel, »Kedves magától, Anna Louise, hogy széket hozott az édesanyjának«, mondta Francis. »Szeret a fűben ülni?« Annabel, Faith Bache és Anna Louise letelepedtek a fűbe, a többiek lába elé. »Senki sem jutott el a kilencedik greenig«, jegyezte meg Nina. »Ha már

az urak komolyan veszik a golfot, jobban kellene játszaniok. Egyedül Wilson tud játszani.»

»Ha az ember nagyon ügyes valamiben, abból csak bosszúsága van«, jegyezte meg Mary Gow. »Vagy megutálják az ügyessége miatt, vagy örökre ugyanazt várják tőle. Talán még jobb, ha az ember nem jut el a célhoz.« Nina a körülötte ülő asszonyokat figyelte. Delia Bachet, Maryt, Cora Lishert és Catherine Prynet. Körülbelül egykorúak voltak, ugyanazokban az eszmékben nőttek fel. Annabel Faith és Anna Louise, akik festői csoportban kuporogtak a fűben, már más korszak, más világ gyermekei. Nina úgy találta, hogy Mary valamenyiük nevében nyilatkozott, azt hiszik, hogy fejlődnek, hogy veszettül modernnek. Nos, hát nem fejlődnek, nem modernnek. Ruhájuk ugyan más, mint a tavalyi volt, elfogulatlanul cigarettáznak, olyan szavakat, kifejezéseket használnak, olyan dolgok iránt érdeklődnek, amiket használni, amik iránt érdeklődni — nőnek! — tiztizenkét évvel ezelőtt, még illetlenség lett volna. Ezek azonban semmiségek. Nina esküdni mert volna, hogy Cora Lisher tökéletesen régimódi és konvencionális.

Ez hirtelen érdekelni kezdte, mert úgy érezte, hogy ő kivétel a szabály alól. Az volt az érzése magáról, hogy megváltozott, függetlenebb lett. Ez a változás — úgy tetszett Ninának — az alatt a rövid idő alatt ment végbe, mióta kifejtette Francisnak, hogy milyen nehéz a nők helyzete. De lehet, hogy lassan változott meg és csak most ismerte fel, hogy megváltozott. Határozottan az az érzése, hogy kiszabadult a korlátok közül, amelyek mások cselekedeteit és gondolatait megkötik. Jobban érti az életet. Ez az. Utóbbi időben mindent sokkal világosabban lát. Már annyira van,

hog्य azt is tudja: nincs semmi új, nincs semmi, ami állandó. Minden, ami történik, valami elmúlt, régi történés következménye. Aztán megszűnik, mássá lesz a jövőben. Görögország és Róma. Alkibiades, Perikles és Plátó. E gondolattársítás elébe idézte Chalke Ewinget — egyik hosszú szivarról a másikra gyújt, a sötétben rumswizzlet iszik és berúg tőle.

Fehér vászonruhát hord, erélyes jelenség. Körvonalai elmosódnak az illatos nyári éjszakában. Mutató ember, gondolta Nina. Kifogástalanul öltözködik. Mary azt meséli, hogy rengeteg pénzt keres. Megpróbálta elképzelni Cubán, őrlítő melegben, körülötte végeláthatatlan cukornádföldekkel. Csizmában, széleskarimájú szalmakalapban. Amint kemény, ellentmondást nem tűrő hangon parancsokat osztogat az ültetvényen izzadó négereknek. A háza tornácáról — mesélte Ninának — hallani lehet a négerek dobolását. A háza alkalmasint künn van a cukornádföldeken. Egyedülálló ház lehet. Rumot iszik, számtalan könyvnek egyikét olvassa, lámpa fénye mellett. Nem normális élet, nem boldog élet. Túlsoká is csinálta. A sok töprengésbe belesavanyodott. Minek olyan dolgokon töprengeni, amik holnapra amúgy is megváltoznak? Chalkenek boldognak kellene lennie.

•

Nina gondolatai, érzései súlytalanokká váltak, mint a lombok közt bujkáló aranyvillogás. Egyre jobban érezte magát. A golfpálya felől érkező hangok, a körülötte ülő nők távolodtak, testetleneekké váltak. A lányok egymásba karoltak és kacarászva odébb sétáltak. Francis felállt, bement a klubházba. Nina szinte örült, hogy elment. Unta kissé Francist. A társaság végérvényesen tudomásul vette, hogy összetartoznak. Pedig

hát alaptalanul. Francissal kapcsolatban rájött valamire, ami majdnem olyan fontos, mint az a felfedezése, hogy Wilsont már nem szereti. Szigorúan véve, Francist sohasem szerette. Ez kétségtelen. Nem is fogja szeretni soha. Nem is lesz az övé soha. Miért nem? — tűnődött Nina — és arra az eredményre jutott, hogy túl jól ismeri, túlfiatalnak tartja Francist. Francis könyörög, ajándékot kér tőle, várja, hogy Nina megjutalmazza rajongását, hűségét. Mi köze a szerelemnek ehhez? A szerelem más. A szerelem nem jutalom, hanem birtokbavétel. A nő úgy viselkedik, mintha odaadná magát, de ez csak tetszetős szólásmondat, mert a nő akarja a férfit, a férfi testét kívánja.

A csábító fogalma, tűnődött Nina tovább, kényelmes, de ostoba mithosz. A nők pontosan tudják, miért tartanak szeretőt. Nem a szenvedély veszi el az eszüket, dehogy. »Min tűnödsz, Nina?« kérdezte Delia Bache. »Olyan gonosz kis arcod van.« Nina elnevette magát. »Azon, hogy minden milyen komikus«, felelte Nina. »Főként a gavalérok.« »En nem találom komikusnak Francist«, szólt közbe Cora Lisher. »Már mint gavallért. Sajnálom, hogy olyan ritkán néz felénk.«

»Magához, vagy Anna Louise-hoz?« kérdezte Nina közömbösen. Cora kitért a válasz elől. »Felénk. Jobban szeretném, ha Anna Louise érdekelné, annak legalább volna értelme.« »Edes volna: Francis Ambler és Anna Louise«, mondta Mary Gow. »Vagy hogy egészen őszinte legyek, Francis és Annabel Gow.« »Francis és Faith Bache ellen sem volna kifogásom«, jegyezte meg Delia Bache. Catherine Pryne Ninához fordult: »Mit szólna mindehhez, Nina?«

Mindazzal ellentétben, amit Nina az imént Francis iránti érzelmeiről megállapított, most ti-

tokban bosszankodott. Ha nem is szerelmes Francisba, úgy van rendjén, hogy Francis szerelmes legyen beléje. Eszeágában sem volt szerelméről könnyelműen lemondani. »Szép volna«, mondta Catherine. »Milyen kár, hogy nem vehet mindenkiket feleségül. Volna még néhány jelölt, sajnos, nincs jelen az anyjuk a képviselőjükben. Sorshúzást kellene rendeznünk, Francissal, mint főnyereménnyel.« Delia véleménye szerint Ninának ebben az esetben osztozkodnia kellene Ocha Amblerrel a sorsjegyárusításból befolyó összegeken. »A mamának egy garast sem adnék«, mondta csipősen Nina. »Magamnak tartanám meg a bevételt.« Tudta, hogy Cora Lisher feszülten figyeli. Eh, ő sokkal többet tud Coráról Wilson jóvoltából, mint amennyit Cora valaha is tudhat róla. A férfidiszkreció átlátszó ablak, be lehet látni rajta legtítkosabb gondolataikba, érzelmeikbe. Titkolózni nem tudnak, csak korrektek. Sohasem beszélnek, mindent elkövetnek, hogy megőrizték a rájuk bízott titkokat, de akármennyire imponáló is a korrektségük messziről, elméletileg, alapjában véve átlátszó burok. Cora beszédes lett.

»Azt sem tudom, mit kezdjek Anna Louise udvarlóival. Nem tudnak egyebet nyújtani rossz ginnél és úgynevezett szerelmüknél.« »Nincs egyebem, babám, csak a szívem«, dalolják, »de a szívem érted ég.« »Mit érezzen egy anya, ha örökké csak ezt a nótát hallja? Kedvesnek kedvesek.« Hangja, magatartása határozottabbá vált. »Illetve még csak nem is azok. Nem érdemlik meg Anna Louise-t. Még senkivel sem találkoztam, aki megérdemelné. Még ha ezer Francist gyúrnának is össze, az sem volna elég jó a számára.« Ha az ember összekerül Cora Lisherrel, gondolta Nina, elkerülhetetlenül meg kell hallgatnia Anna Louise kimerítően hosszadalmas magasztalását. Amíg az

ember lassacskán únni kezdi Anna Louise szőke fűrtjeit, merev kék szemét és túlkifogástalanul mintázott száját. Unalmas, gondolta. Tipikus Lisher.

Wilson újra feltűnt, a klubház felé tartott Joel Bache-vel. A hölgyek látták, hogy pénzt ad Joelnek. »Remek«, jegyezte meg Delia, »legalább Joelnek is jókedve lesz.« Catherine Pryne elnevette magát. »Jól néztek ki a férjeitekkel«, mondotta. »Példátok nem nagyon csábít, hogy még egyszer kötélnek álljak.« Catherinenek szürke, fureszán zöldes csillogású szemei voltak s mint rendesen, remek szabású zöld ruhája. »Remélem, nem akarsz férjhez menni«, mondta Nina. »Actonnak megszakadna a szíve.« »Ne félj, nem hanyagolom el«, nyugtatta meg Catherine. »Megvallom neked, Nina, néha megkínálom szívarral.«

»Akkor hát azért rajong úgy érted«, felelte Nina. »Nagyon sokat köszönhet neked, Catherine. Többet, mint nekem.« A fa árnyéka odébb húzódott, Mary Gow felállt. »Pompás itt, de tudod, Nina, hogy szokta Chalke mondani: semmi sem tarthat örökké. Vagyis haza kell mennem. Chalke nem mozdul ki a házból és Justin sem. Gubbasztanak, isznak, a leghéghetlenebb dolgokat követelik.« Mikor Mary elment, Cora Lisher megemlítette, hogy még sohasem látta Chalke Ewinget. »Azok után, amiket hallok róla, nem is vagyok kíváncsi rá«, folytatta. »Valaki azt mondta róla, hogy minden tekintetben lehetetlen figura. Jaj, ne haragudjék, édes Nina, hogy visszamondtam. Tudom, maga rendkívüli embernek tartja és azt mondta, hogy évekig együtt tudna lenni vele.« Nina nagy hidegvérrel válaszolt. »Komolyan? Ha jól emlékszem, csak annyit mondtam, hogy évekig el tudnám hallgatni, mert valahogy más, mint azok a férfiak, akik sohasem mozdultak ki East-

lakeból. Természetesen a helybelieket is szeretem, de időnkint jólesik mással is elbeszélgetni. El tudom képzelni, hogy más ugyanígy fogja fel Wilsont.« Cora azt felelte, hogy ő jobban szereti a normális embereket, mint akik különös életet élnek s akiket különös gondolatok foglalkoztatnak.

»Magának szerencséje volt, Cora«, felelte Nina. »Thomas Lishert az Isten is magának teremtette. Nem emlékszem egyetlen Lisherre sem, aki valami rendkívülit cselekedett volna. Aki feltűnt volna. Már az is csoda, hogy Thomas nem eastlakei nőt vett el.« Elege volt Cora Lisherből. Már nem érezte jól magát. Idegesítette a golfpálya, a klubépület. A verandát csiripelő nők és a golfpályáról visszatérő férfiak lepték el. A délután nyomasztóan meleg lett. Azt is szörnyűnek találta, hogy Wilson folyton a szeme előtt van. Francistól is szabadulni akart. Attól is félt, amit Cora esetleg mondani talál. Valami nagyon kellemetlent. Felállt. »Túl meleg van«, mondta. »Benézek egy percre.« De nem ment be, hanem megkerülte a klubépületet és megkereste a kocsiját. Elindult a golfpálya mentén és befordult Gowék felé.

Mary Gow a szobájában volt. »Kedves, hogy eljöttél«, mondta Ninának. »Ittmaradsz dínere?« Telefonálj Wilsonnak. Egyszer már át kell, hogy jöjjön. Napok óta nem volt nálunk.« »Nem lesz még otthon«, mondta Nina. »Fél óra múlva felhívom.« »Beszélni akartam veled róla, Nina«, folytatta Mary. »Az a gyanúm, hogy rosszul kezeled őt. Te leszel az oka, ha baj lesz nálatok.« Nina kíváncsian, csodálkozva nézett Maryre. »Cora miatt mondom«, tette hozzá Mary.

•

»Őszinte leszek«, folytatta. »Wilson folyton Corával van. Nekem senki se mondaná vissza,

mert tudják milyen jóba vagyunk egymással, Ninám, de tudok a dologról, te is tudod, hogy pletykálnak róluk. Nekem mindegy, mi történik közöttük s azt hiszem neked is, de mégis hibás vagy.« Mindazok után, amiket Marytól hall, mondta Nina, az a benyomása, hogy Wilson a hibás. »Ne nevettesd ki magadat«, mondta Mary. »Nagyon jól tudod, hogy Wilson nem felelős azért, amit csinál. Azt teszi, amit lehetővé teszel a számára. A Wilson-féle férjek minden csapdában benne ragadnak, ha egyszer beleestek. Te lehetővé teszed, hogy Corával összejöjjön, holott huszon-négy óra leforgása alatt véget vethetnél a dolognak. Meg is kellene tenned. Nem az a fontos, hogy únod Wilsont, hogy most kiválóan únod, hogy minden áron boldog szeretnél lenni, hogy meg akarod változtatni az életedet. Az élet lehetne talán más, de nem más és nem is lesz más. Soha. Ebbe bele kell törődnöd.«

»Mondd már, hogy egyszer-kétszer hetenkint unatkozni fogsz Wilsonnal. Titkold el, tedd magad túl rajta. A saját érdekedben. Wilson gyerekes. A férfiak mind gyerekesek. Mikor lunchönnálád voltam, nem beszéltem erről, négy szemközt akartam megtárgyalni veled. Általában minden férj olyan, amilyenné tesszük. Vannak rossz férjek is, de most nem azokról beszélünk. Wilson nem rossz. Nem az a kimondottan jó lélek, sőt kíméletlen, de például Justin, ha ki van merülve, fagyos és kegyetlen, minden szavával halálra sért. Chalke szerint egyikük sem ért a nőkhez. Lelkük mélyén egyiküknek sem kellünk, alsóbbrendű lényeknek tartanak bennünket. Mondhatnám úgy is: más világba sorolnak be bennünket, nem a magukéba. Valami házias világba. Hagyjuk nyugodtan rájuk, hogy az igazi világnak, a valóságos világnak ők az urai. Már tudniillik addig, amíg titokban mi

irányítjuk a dolgokat. Te azonban nem teszed ezt. Te kötelességmulasztást követsz el, édes Ninám.»

»Engem, őszintén megvallva, nem érdekel a dolog«, ismerte be Nina. »En egyszerűen nyugságot akarok. Valami szabadságfélét. Még ha csak szellemi értelemben is. Szeretem a ruhámat, mert jól áll és szeretek whiskyt inni, ha kedvem szotytyan rá. Ha kedvem kerekedik leinni magamat, szeretném megtenni. Ezért tűröm, hogy Wilson Corához jár. A dolog így áll: könnyebb a sorom, ha hagyom, hogy összejöjjön Corával. Ezt már kitapasztaltam. Nyíltan megmondom neked, hogy támogatom őket. Ezt természetesen helyteleníteni fogod. Akárhogy panaszkodsz Justin szigorára, te csak neki élsz. Mondd, ha nem igaz. Te beéred vele.« »Igyekszem beérni vele«, mondta Mary. »Fegyelmezned kell magad, Nina, különben borzasztó dolgok fognak történni veled. Hallgass rám.«

»Mi történhetik velem«, kérdezte Nina. »Azt hiszem, azzal se törődnek, ha történne valami. Nem is tudom, Wilsonról beszélsz-e, vagy rólam? Ami Wilsont illeti, mondok neked valamit. Lehet, hogy van valami dolga Corával, sőt, talán nagyon is sok, de abból nem jön ki semmi. Már tudniillik komoly értelemben. És ha Cora azt hiszi, hogy igen, akkor ostoba. Tökéletesen ismerem Wilsont. Akárhogy emésztí a szenvedély, sohasem lesz bátorsága kiállni Coráért. Nem az az ember, nem abból a fából faragták. Nincs nő, aki ki tudná ráncigálni a házából, azokból a viszonylatokból, amiket helyeseknek tart. Ő rendkívül konvencionális és erkölcsös. Mégha fülig szerelmes is. Ha viszonyt kezdene Corával, nem ismerne magára többé. Mégha frissen jönne Cora ágyából, akkor is oda volna, hogy ilyesmit feltételezel róla. A pusztá gondolatától oda volna, Mary.« »Ne

beszélj ostobaságokat», mondta Mary. »Nem ostobaság«, erősítette Nina. »Ha Wilson azt hallaná valamelyik házasember ismerősünkről, hogy viszonya van, kitiltaná a házunkból.«

»Mindezt csak közlöm veled, de megmagyarázni nem tudom. Ha Cora csak valamivel is többre számít, mint amije Wilsonból van, akkor bedőlt neki. En meg éppen most jöttem rá, hogy más vagyok. Ha én egyszer beleszeretnék valakibe« »A levegőbe beszélsz«, szakította félbe Mary. »Te se csináltál semmit. Bolonddá tartod magadat. Hiszen éppen azért vettelek elő. Azt hiszed, hogy érted Wilson. Ismerlek téged kívülről-belülről. Ne felejtse el, nő vagyok. Felelős vagy Wilsonért és Coráért és ha nem veted hamarosan végét a dolognak, meg fogod látni, milyen pácba kerülsz. Wilson nagyon szépen keres, te majdnem fényűzően élsz, bájos gyerekeid vannak, Wilson nagyon jó színben van, rokonszenves, férfias jelenség, mindenki szereti és becsüli, soha nem volt említésreméltó nehézséged vele, a legjobb férj, akit kívánni lehet.«

»Valami megzavarta a fejedet. Még nem tudom mi. Ne félj, hamarosan rájövök. Meg is mondhatnád. De csak a felfogásod változott meg, nem a személyiséged. Te nem fogsz megváltozni.« Nina érezte, hogy valami idegenség támadt közöttük. Mary azt hiszi, hogy ismeri, pedig sejtelve sincs felőle. Mary Gow kissé fárasztó. Nina eddig észre se vette. Pedig nem változtam meg, gondolta, csak kezd bosszantani, hogy nem lehetek az, aki vagyok. Nem lehetek örökké Wilson dajkája. A fényűző élet nem minden. Nem akarok lelkileg és szellemileg tönkremenni, nem akarok csak a testemnek élni. Azt akarom, hogy lelkem a szellememet szolgálja, — illetőleg a szellemem a testemet, hogy lelkileg felmagasztosuljak. »Kedves tőled, Mary«,

mondta. »Egyáltalán nem kedves tőlem«, felelte Mary élesen. »Ha ilyen feleleteket adsz, nem fogok törődni veled. Ideje Wilsont felhívni.«

Harriet jött a telefonhoz. »Mr. Henry hazatüzent, hogy ne várjuk vacsorára. Mindenütt kereste a nagyságos asszonyt. Mr. Acton elment Miss Prynehez. Miss Cordelia itthon van, át fog menni a klubba, táncolni. Mr. Ambler telefonált, később újra ideszól. Kérdezteti, hol lesz este a nagyságos asszony.« »Wilson nincs otthon«, mondta Nina. »Acton Catherinenél van, Francis szeretné tudni, hol leszek este.« »Akarod közölni vele?«, kérdezte Mary. »Üzend meg Francisnak, hogy jöjjön át hozzánk vacsorára.« »Nem akarok Francissal együtt lenni«, mondta Nina határozottan. »Ha már elkezdtem«, mondta Mary barátságosabban, »beszéljük ki magunkat. Tudod úgy-e, hogy az eastlakei anyák a legszívesebben megfojtatának egy kanál vízben. Nem is veszem rossz néven tőlük. Francis az egyetlen, aki számba jöhet. Elütöd őt a lányok kezéről. Pedig nem is kell neked. Ez a legridegebb önzés tőled, Nina. Én csak Ochát csodálom. Férjes asszony vagy, dohányszol az utcán, whiskyszódázol és érzéki pillantásokat vetsz az ő Francisára.«

»Tudom, tudom. Erzékiiségről szó sincs, ne is védekezz. Szeretném Francist megpofozni, olyan hülye. A férfiak kétségbeejtők. Megértem, hogy kellemes neked, ha körülöttesz lebzsel, de én nem tudnám mit kezdek olyan férfival, aki nem akar semmit, csak hódol és szolgál. Ha pedig nem éri be ennyivel, akkor vagy inkorrekt vagy az irányában, vagy rá fogsz fizetni a dologra. Tönkre fogsz menni ebbe, Nina.« »Szó sincs róla«, felelte Nina. »En végtelenül szeretem Francist. Rendkívül kedves és szórakoztató. Nem vagyok belé szerelmes, ebben igazad van. De nem fogok neki fáj-

dalmat okozni. Anyák, ne nyugtalankodjatok. Még harmincéves sincs — a legjobb, ami vele történhetik, hogy a világon vagyok. Gondom van rá, hogy ne szórja el a pénzét, hogy kímélje az egészségét és hogy a jellemét fejlessze.« Mary Gow elkészült a toalettjével. »Lehetetlen vagy«, mondta. »En megtettem a kötelességemet. De tudom, hogy hiába beszélem ki a lelkemet, ha Chalke-kal összejössz. Látod, Nina, Chalke más, mint te. Ő olyan, amilyennek mutatja magát, mindig aszerint is cselekedik. Azonnal Elárulok róla neked valamit, amire magadtól soha nem jönnél rá. Ne mondd neki vissza, hogy tőlem tudod. Ő idealista.« Nina elnevette magát. »Ha te mondd, akkor biztosan az«, gúnyolta Nina Acton kedvenc mondásával. »Ha idealista, akkor én az vagyok, aminek Wilson a külső után elnevezett: párizsi szajha.«

*

Gowék vacsorája nagyon vidám volt. Chalke Ewing, ki lesújtó véleménnyel volt a nyugati világ nevelési rendszeréről, — a keletit is beleszámítva, amint sejteni engedte — előadta, mire oktatna volna Annabelt, ha az véletlenül az ő gyereke. Ő minden tekintetben régimódi, jelentette ki. »En a lányokat más dolgokra tanítanám, mint a fiúkat. De mennyire másokra! Ki nem állhatom a férfias jellegű nőket. Szerencsétlen összeállításnak tartom. Persze, nem azokról a nőkről beszélek, akik alapján véve férfiak. Ilyen sok van, különösen a háború óta, miután férfiakban aránylag hiány van. Hanem olyan nőkről, mint Annabel, Faith Bache és Cordelia. Arra tanítanám őket, hogy vonzók legyenek. Mert«, folytatta »férfi sokféle van, de nő csak kétféle. Vonzó és hasznos. A hasznos nőket hagyjuk, az Isten akárhova tegye

őket. Engedjék meg, hogy kifejtsem a nézeteimet. En arra tanítanám a lányokat, hogy minél vonzóbbak legyenek. Tízéves korukban kezdeném a nevelésüket, amikor ösztönéletük tudatosodik. A japánok még korábban kezdik a gésákkal. Elsősorban bájos viselkedésre tanítanám őket. Sokat kellene a szabadban tartózkodniok, lovagolnának, futnának, sétálnának, játszanának. Rossz időben olvasgatnának. Mikor már a betűket ismerik, rendelkezésükre bocsátanám gazdag könyvtáramat, olvassák, amihez kedvük van. Weinigert, vagy ponyvaregényeket. Sose szólnék bele olvasmányaikba. Két-három év múlva franciára, spanyolra és németre tanítanám őket. Olaszra nem. Előadás-sorozatot tartanék a ruházkodás történetéről, a régi társadalmak és városok életéről, a változó erkölcsi fogalmakról. Főcélom az volna, hogy a nők szempontjából ismerjék meg a világ történetét. Önmagukon keresztül.»

Justin Gow Annabelhez fordult: »Éppen ideje, hogy megkérdezd, felkelhetsz-e az asztaltól és elmehetsz-e. Elmehetsz.« Annabel durcáskodott. »Nem megyek«, mondta. »Eszemben sincs. Ez sokkal érdekesebb.« Ebben Justin egyetértett vele. »Nehéz az élet«, morogta. »Apád azt óhajtja, Annabel, hogy eredj«, szölt rá Mary. »Kedves Annabel«, mondta Ewing »szüleid nem óhajtják, hogy leplezzem képmutató viselkedésüket.« Mikor Annabel elment, Justin Gow kijelentette, hogyha Chalke erkölcsi fejtegetésekbe kezd, kénytelen elküldeni a lányát hazulról.

»A gondjaimra bízott leánykáknak megmagyaráznám, mi a különbség magatartás és erkölcs között«, folytatta Ewing. »Az egyik a pillanat gyakorlati parancsa, a másik az évszázadok nyomása.« Justin a feleségére nézett. »Épp a kellő pillanatban távolítottam el Annabelt«, jegyezte meg.

»Mindjárt téged is elküldelek. Ninával, sajnos, nem tehetem. Wilson nincs itt, hogy megvédje erkölcsseit.« Chalke Ewing elszántan folytatta: »Felesleges buzgóság erőszakkal önmegtartóztatásra kényszeríteni. Nem imádkozni kell érte, hanem fel kell hívni a figyelmét az eredendő bűnre. Természetesen a bűnről is előadássorozatot tartanék. Csakhogy nem bűnnek nevezném, hanem szépségnek. Aztán rátérnék az igazság kifürkészésére. Az öltözködésről szóló kurzus végén elővenném a leányokat és megmagyaráznám nekik, milyen fontos dolgot tanultak. Belátnák, hogy a ruházkodás, mindazzal, ami hozzá tartozik, a legjelentősebb dolog az életben. Ők nem a görög- és renesszanszmárványszobrokon és festményeken tanulnák meg mi a szépség, hanem önmagukkal összefüggésben. A szépség — az öltözködés, a ház, a virágok, az élet gyakorlati aprólékosságainak szerény szépsége valóság lesz számukra. Ebédeket rendelnének, de maguk nem főznének.« Mary közbeszólt: »Természetesen minden egyes leánynövendék számára tartogatsz egy csinos fiatalembert, minimálisan harmincezer dollár évi jövedelemmel!« Chalke Ewig az asztalra csapott. »Azért a lányért, édes Mary, aki az én iskolámból kerül ki, ötven dúsgazdag fiatalember fog harcolni. Őt lépést nem mehet egyedül az utcán, aki az iskolámból kikerült. Attól tartok, hogy az első két-háromszáz esztendőben, (mert addig tart, amíg a férfiak hozzászoknak ezekhez az isteni teremtésekhez) irtózatos vérengzések lesznek az iskolám környékén. Darabokra fogják szagatni az ártatlan, bűbajos lányokat. Végül«, folytatta »mikor már felfogták a szépség egyszerű alapelveit, felkerülnek a legfelsőbb osztályba.« Justin kérte, várjon, míg a konyakot betölti. »Az utolsó évfolyamban a szerelemről hallgatnak előadásokat. Nem az Isten

iránti szerelemről, nem is a haza irántiról, hanem a férfiak irántiról», tette hozzá.

»Szerelem és férfiak. Sok mindent el kell felejteniök. Körülbelül mindazt, amit magukkal hoztak. Körülbelül mindazt, ami azóta történt, amióta a katakombák keresztényei megmérgezték Rómát. Mióta a kereszténység megölte a szépséget. A baj tulajdonképpen ott kezdődött, amikor a zsidók rájöttek, hogy a férfiak bűnösök, a nők pedig rosszak. Mikor az arabs nomádok kitették a beteg nőt a pusztába, hogy meggyógyuljanak. Túl kell jutnunk az ótestamentumon.« »Esküszöm, komolyan beszél!«, mondta Justin. »De még milyen komolyan«, erősködött Chalke. »Arra tanítanám a kislányokat, hogy a testük síma, mint a sèvres-i porcellán és édes, mint a tearózsa. Meggyőzném őket, hogy a testük természetből édes és síma. Megértetném velük, miért kell illatosnak lenniök, mint a tearózsának. Hisz ez világos. Kuszaság és összevisszaság a lelkiük. Anyjuk erre löki, Jézus arra húzza őket és a Kingsmillstreeten várja őket egy fiatalember.«

»En erre a világra nevelném a lányokat. Justin. Ne érts félre. Sok pénzbe kerülne eltartani őket. De megérné. Ezen nem múlik. Kifizetődnék extravagáns öltözködésük. Fényűzésre, extravaganciákra mindig van pénz. En elővenném azt a virágszerű teremtményt és megmagyaráznám neki, mi célból teremtetett és mi lett belőle. Ne felejtse el, annak a társadalomnak nevelem, amelyben élünk. Megtudná, hogy arra született, hogy tizenkét-huszonöt gyereket hozzon a világra és megtudná, hogy természetes rendeltetéséről a fennforgó viszonyok között szó sem lehet. Megmagyaráznám nekik, hogy az ösztönből, amely azelőtt eszköz volt, cél lett.« Justin közbeszólt: »Tökéletesen igaz, Chalke. Az ösztönt, amely eredetileg

arra szolgált, hogy az emberi nem fennmaradását biztosítsa, az ösztönt, mely elfeledteti a nővel a szülés fájdalmait, önmagáért tisztelik.»

»Miért is ne?«, kérdezte Ewing. »Tényleg az történik. A mai átlag-nő körülbelül tizenöt esztendeig él a gyerekeinek. A kultúra és a szakszerű testápolás tiz esztendővel meghosszabbította a nők fiatalságát. Vegyünk egy nőt, aki húszéves korában férjhez megy. Mi történik? Tizenöt esztendeig eltartja valaki. Rendszerint a férje. A nők ma nem akarnak többet három gyereknél. Ez akár helyes, akár helytelen, mindenesetre tény. Az első két-három gyerek után nem hajlandók többé szülni. Kimélik az alakjukat.«

»És minden egyebet«, tette hozzá Justin. »Erről még nem is beszéltél. Mért nem akarnak a nők nők maradni?« »Még rátérek«, nyugtatta meg Chalke. »Még nem vagyok kész nevelési rendszeremmel. Az anyatípus régen idejét multa. Belátható időig a jelszó a karesúság, a báj lesz. Guszta dolog, mi?«

»Guszta dolog«, morogta Justin.

»Ordináré hülyék vagytok«, állapította meg Mary.

*

»Korántsem fejeztem be«, jelentette ki Ewing.

»Sejtettük«, bólintott Justin. Chalke folytatta előadását. »Megmagyaráznám a lányoknak, hogy a férfiak és nők között fennálló egyedül korrekt kapcsolat (a vérrokonságtól eltekintve) a szerelemnek nevezett szenvedély. Csak az. Meg kellene tanulniok, mi a különbség a platói szerelemnek nevezett szép elmélet és a platonikus barátság-nak nevezett nevetséges frázis között. Rövid előadásban kimutatnám ezeknek a barátságoknak az értelmetlenségét és kiküszöbölném ezt a kifejezést a szótárunkból. Különben erről a nők meglehetősen sokat tudnak már, csak zavarosak a fo-

galmaik. Évezredekén át elhitették velük, hogy nincs igazuk. Ha figyelembe veszem azokat a nehézségeket, amikkel meg kellett küzdeniök, csodálom, hogy még egyáltalán vannak nők. Mondhatom, szívósak. Minden szép és kíváncsú, független asszony a szívére hallgat, semmi egyéb. Oktatásom egyetlen célja, hogy ezt a magatartást lehetőségessé tegyem. Vagyis őszinteségre akarom nevelni őket. Boldoggá akarom tenni őket. Szeretetre méltókká.»

»És az volna az eredmény, hogy elvetemült teremtetések kerüljenek ki az iskolából«, jelentette ki Mary. »Természetesen«, mondta Chalke. »A régimódi nők elvetemültnek tartanak őket. De a régi szellemben nevelt nők hamarosan kipusztulnának. Beolvadnak a hasznos nők csoportjába, vagy kihalnak. Különben mindez még általános. A részletkérdéseket a végére hagytam.«

»Halljuk«, biztatta Justin. »Folytatod?« kérdezte Mary. »Már fel akartam akasztani magamat.«

»Ne szakítsatok folyton félbe«, mondta Ewing. »Minden a tanáron, az előadókon múlik. Meghívnék egy barcelonai nőt a legyező használatának tanszékére. Órákat tartana a magasfésűről és a mantonról. Újra divatba hozná a mantillát. A világ legjobb szabói felkeresnének modelljeikkel, előadásokat tartanának az öltözködésről, kiegészítve egy régész, egy modern történész és egy műtörténész kurzusaival. Ehhez csatlakozik az ékszer-történetéről szóló előadássorozat. A táncot egy argentinai, egy bécsi keringőkirály és egy newyorki hivatásos stepp-táncos tanítaná.«

»Matematikai tanfolyam nem lesz? Meg angol nyelvórák?« érdeklődött Justin. »De igen«, felelte Ewing. »Az egészen kis lányok számtant is tanulnának: összeadni, kivonni. Egyebet nem. Erre egy negyedév bőségesen elég. És levélírási lecké-

ket adnék a tizenharmadik század szellemében. A lírai költészetet sem hanyagoljuk el. A rideg prózát annál inkább. Súlyt helyezek az illatszerismerére. Milyen illatokat kell használni, mikor? Természetesen az arcfestést is tanítanám. Felújítanám a test színezésének művészetét. Karmint a kellő helyekre. Az egyiptomi nők barna aszfalttal és antimónnal festették magukat. Szemük fölé villogó-zöld sávot festettek, hogy csökkentsék a tüzes egyiptomi nap erejét. Akinek csúnya a hangja, azt átküldeném a hasznos nők főiskolájára. Enektanítás nem lesz, csak némi zongora. A kövér lányok — de olyanok nem is lesznek —, a félszeg lányok, a kellemetlen lányok, a csúnya arcbőrrel, vagy más testi fogyatékkal rendelkező lányok és az unalmas lányok — ilyenek se lesznek...»

»Elég, elég«, mondta Justin. »Hagyd már abba. Megjegyzem, még mindig nem írtad le az iskolát. Különben ebben Mohamed megelőzött. Csakhogy ő az intézetet — nem tudom, miért — a hívők paradicsomának nevezte.«

Nina hallgatott. Chalke rosszul néz ki, állapította meg. Bőre száraz és sötét, mereven csontjaira tapadó ráncai a behajtogatott papír élére emlékeztették. Látszik, hogy fárasztja a beszéd és szünet nélkül locsog. Ninának eszébe jutott, hogy Mary idealistának nevezte. Mi az idealista, tűnődött Nina. Nyilván az, aki mindent szebbnek lát, mint amilyen a valóságban. Csakhogy akkor ostobaság Chalkeot idealistának nevezni. Az élet, legalább is az Egyesült Államokban, nem is lehetne rosszabb, mint amilyennek látja. Epp az ellentéte az idealistának. Chalke pesszimista. Pesszimista az, folytatta Nina, akinek nincs rendben a kedélye. Múló állapot. Ki lehet gyógyulni belőle. Chalke Ewing még rendbejöhet. Valakinek

segíteni kellene rajta, döntötte el. Azonnal. A késedelem veszély.

Halálra fárasztja a beszéd, a gondolkozás. Jókedvre kellene hangolni.. Ennyi az egész. Aki derűs, aki boldog, az nem töri a fejét, az él. Es erre csak nő veheti rá, csak nő válthatja meg a bogaraitól, terelheti vissza a testéhez. A maga valóságához. Nevetséges állítás, hogy a szerelem — vagy a szenvedély — csak az egészen fiataloknak való. Valószínűleg jobbat tenne neki, mint bármi egyéb. Mindenesetre jobbat, mint a dohány és a rengeteg rum. Egyik üveggel a másik után. A legrosszabb, amit tehet, az, ha visszamegy trópusi magányába. Az egyedüllétbe. Cubába, hogy pontosak legyünk. Nina hirtelen szükségét érezte, hogy mindezt azonnal közölje Chalke-al. Pontrólpontra. Szinte hallotta már, hogy ismétli rendelkezések formájában a gondolatait. Nem szabad, hogy beszéddel fárassza magát. Hagyja Justint beszélni. Épúgy szereti jártni a száját, mint maga. Mire a vacsora végére érünk, maga roncs lesz. Nem csodálom, hogy naphosszat az ágyában hever. Ha ilyen sok rumot iszik és ennyit szivarozik, át fog alakulni rumosüveggé, vagy dohánypalántává. Rummal öntözött dohánypalántává. Már egyáltalán nem tekintette Chalkeot rendkívüli, regényes existenciának. Nem tesz jót neki, hogy rendkívüli. Sokkal rokonszenvesebb volna, ha kicsit kövérebb lenne, kicsit józanabb. Regényessége rejtélyessé teszi. Nina nem tudta, mi lesz. Lehet, hogy holnap már elutazik New Yorkba, vagy Cubába. Anélkül, hogy bejelentené. Nem lehet tudni, mire gondol. Ninát ez kezdte bosszantani. Nem értette, miért beszél annyit nevetséges leányiskolájáról. Semmi értelme sincs. Hiszen ilyen iskola sohasem lesz. Azt akarja mondani ezzel, hogy az olyan nők, mint Mary,

vagy Delia Bache, vagy én: érdektelenek vagyunk? Ügylátszik, ezt akarja mondani. A legnagyobb neveletlenség.

*

Chalke elhallgatott, teljesen a szivarjának szentelte magát. Kúsza, ősz haja, fáradt arca ellenére fiatalosan hatott. Mindenki hallgatott az asztal körül. Justin mély gondolataiba merült, Mary arca kemény volt, mint a márvány. Ninát kimondhatatlanul meleg boldogságérzés járta át. Lénye teljesen elveszítette beidegzett hajlékonyságát. Öntudatának határai elmosódtak. Gowék ebédlőjét rózsza- és rozmaringillat járta át, mint künn a kertet. Rózsák a sötétben. A tornác egyik végét halványsárga virágú, vastag jázminsövény zárta le. Az asztalon égő gyertyák fénye ugyanabban az aranyos színben remegett. Nina nem érzett szellőt, de a lángok gyengén rezegtek. Cigaretájának vékony füstvonala imbolygott. A konyakospoharak üresek voltak, az üveg kiürült. A forradalmi előadás után beállt hosszú csöndet Nina megnyugtatónak találta. Chalke előadása viharra, felhőszakadásra emlékeztette, vad energiája orkáni erővel tört hallgatóira. A zivatar elvonult, a világ megnyugodott. Az egyetlen hang, amit hallani lehetett, gyenge bagolyhuhogás volt egy juharfa sötét koronája felől. Halk, vontatott hang, folyam zúgásához hasonlított.

Vajjon mi fogja megtörni a csendet? — tűnődött Nina. Mary, Chalke és Justin — egyikük sem tudott megszólalni, olyanok voltak, mint az élettelen tárgyak. Mintha megszakadt volna az életük, mintha beleolvadt volna a végtelen csendbe. A bagoly halkan huhogott. Nina szinte félt, hogy valami kis mozdulat, vagy hang előbbutóbb megtöri a hallgatást. Ugy érezte, a legcese-

kélyebb nesz lerombolná jelenleg békésen illatozó világát, mint valami derűs égből lecsapó irtózatos dőrej. Szorongott attól, hogy a békés hangulatnak végeszakad. Félt a változás fátyolos arcától. Chalke Ewing éles krákogása annyira megijesztette, hogy felsikoltott. »Soha nem hallottam ilyen hangos krákogást«, jegyezte meg Mary. »Nem is értem, hogyan tudod torokkal csinálni.« Az ebédlő nagy ablakai — tulajdonképpen ajtók voltak — közvetlenül a tornácra nyíltak. Nina kilépett a puha, mély sötétbe. Úgy találta, hogy az ég majdnem bíborszínű. A csillagok csiszolt réz-érmekre emlékeztették. A bagoly — alkalmasint az, amelyik az imént huhogott — lassú, lomha, hallható szárnyesapásokkal fellibbent a tornác szomszédságában álló fára. Nina lépteket hallott a hátamögött. Erőtéljes, illatos szivarfüstöt érzett. Chalke Ewing hallgatva állt mellette és kibámult az éjszakába.

Nina hallotta gyors, nyugtalan lélegzetvételt. Rájött, hogy ugyanabban a ritmusban lélegzenek. Nyomást érzett a szíve tájékán, meg kellett tőle szabadulnia. Az volt az érzése, mintha enyhén fojtogatnák. Mellkasa észrevehetőleg zihált. Kezét egyik mellére tette s annak valóságán elcsodálkozott. Megzavarodott. Behúnyta szemét, érezte, hogy távolodik. Szédült. Szerette volna, ha Chalke Ewing megszólal, félt, a fojtogató érzése erősödött. A háztól és a sövénytől közrefogott tornác irtózatosan fülledt volt. A kert biztosan kellemesebb, hűvösebb. Némán lement a tornác széles lépcsőjén a kertbe. Chalke Ewing követte, lassan bandukolt Nina mellett a pázsiton. Szivarja eltűnt.

Valamelyikünknek meg kell szólalni, gondolta Nina. De nem tudta, mit mondjon. Nem érezte elég erősnek magát, hogy a társalgást megin-

dítsa. Mintha megnémult volna. Meg kellett nyugtatnia magát — de ennek semmi köze sem volt az öntudatához —, hogy félelme alaptalan. Nem némult meg. De e megállapításban még benne rezgett előbbeni riadalma. Semmiben sem volt egészen bizonyos. Érezte, hogy valami meghatározhatatlan, de kézzelfogható veszedelem környékezi, amelyet csak közönséges fecsegés és elkopatatott frázisok távolíthatnak el.

Megállt, menekülőben beszélni akart, de Chalke átkarolta és megcsókolta. Szájoncsókolta és erősen magához ölelte. Furesa volt. Több volt, mint hogy az ajkuk összetapadt. A lábizmokban kezdődött, csípőt csípőhöz feszített és kimondhatatlan fájdalommal szorongatta melleit. Ezt még soha nem tapasztalta. Nem tudta, hogy egy csók végtelen időig tarthat. Beburkolta, mint az éjszaka, kiszakította nappalaiból. Lekötötte szemeit — mint a sötétség —, eltakarta előle az ismerős, szilárd világot. Aprókat, fulladtakat lélegzett, a hátához tapadó kar kemény pántjában. Erzése már kevésbé volt határozatlan és ijedt. Szorosabbra fűzte karjait Chalke Ewing közül és kimerült, tehetetlen gyengeségben elengedte magát.

Chalke erősen ölelte, arca szorosan Nina arca előtt állt, de nem ért hozzá. Ajkait összeszorította, szemeit összebb húzta, — csúnya volt. »Szeretnék leülni«, mondta Nina. Hangja bizonytalan volt, — de legalább meg tudott szólalni végre. A ház előtt veszteglő székek felé tartottak. Chalke átkarolva támogatta, amit Nina kényelmetlennek talált. Szeliden kiszabadította magát. »Azt hiszem, már jól vagyok«, mondta. Örült, hogy végre leülhet. Chalke Ewing szorosan melléje ült. Megfogta Nina kezét és nem engedte el többé. Ujjai szeliden szorongatták Nina ujjait. »Hova lett a bagoly?« kérdezte Nina. »Különben nem szeretem

a hangját, de ma csodálatosnak találtam. Oly rosszul repülnek, az ember el se hinné róluk, hogy egerekre vadásznak. Mezei egérekékre. Mondj el mindent, amit a baglyokról tudsz», kérte Chalkeot. Chalke elnevette magát. Nina szíve megdobbant. Chalke boldogan, jókedvűen nevetett.

»Alkalmasnak találja ezt az órát arra, hogy madártani előadást tartsak? Baglyokról, denevérekről? Megint lexikon legyek?« Nina megszorította a kezét. »Gyönyörűnek találom, hogy olyan sokat tudsz, Chalke. Csak azért mondtam. Különböztetést hiszem, kissé sokat beszélsz. Rosszul leszel tőle. És nem törődsz vele, ki hallgat.« Chalke újra elnevette magát. »Unalmas voltam?« Nina tiltakozott. »Dehogyan. Csodaszépen beszéltél. De szeretném, ha kímélnéd magadat.« »Miért?«, kérdezte Chalke. Nina hallgatott. »Miért akarod, hogy kíméljem magam?«, firtatta. Nina sóhajtott. »A kedvemért«, felelte. »Most önzőnek tartasz. Azt kellett volna mondanom, hogy magad miatt, a saját javadra. Megerőltet. Tönkre mégy bele. Gyötör a sok tudás.« Olyan soványak a kezei. Nina érezte a csontjait. »Meg kell híznod«, mondta meglepetésszerűleg. S ez olyan komikusan, olyan tárgyilagossággal hangzott, hogy elnevelték magukat.

»A trópusokon nem jó kövérnek lenni«, magyarázta Chalke. »A sarkvidékre gondoltál, ahol kell a zsír.« Nina térdei már nem reszkettek annyira. Nyugodtabban, egyenletesebben lélekezett. De gondolkodni még nem tudott. Egyelőre nem is akart. Lesz rá később elég ideje. Most csak élni akart, mint elenyésző paránya a bíboréjszakának, mint a a csiszolt ezüstre emlékeztető csillagvilág paránya. Lebegni akart a nagy vörös, júniusi rózsák illatában. Rózsasövénnyel a szíve körül. Szívtartó látott Chalke kezében és anélkül, hogy Chalke észrevette volna, bensőségesen elmosolyodott. Ez

egészen ő. Most szivarra akar gyujtani. A gyufa felvillanó lángja megvilágította egy pillanatra Chalke arcát a sötétben. Végre megbékült. Ertelme alávetette magát a testének.

Nina kíváncsian várta, mit fog Chalke mondani. Eltökélte, hogy — egyelőre legalább — fontoságot fog tulajdonítani mindennek, ahogy Chalke akarja. Csókolódtak és nem történt semmi. De ha kell, vállalja a történetek összes következményeit. Ez az állásfoglalás ösztönös volt Nina részéről, némiképpen önvédelem. A kettőjük testi közelsége, függetlenül attól, hogy Chalke számára mit jelentett, benne magasan égő, mindent felémésztő lángot szított. Meg kellene szólalnia, meg kellene, hogy magyarázza, mi történt kettőjük között. Olyan jól meg tud mindent magyarázni. Jelentse ki, hogy a csókolózás semmire sem kötelez. Mondja meg tüstént, vagy csókolja meg újra. Chalke szivarozott.

*

Justin Gow lejött a tornácra. »Mindjárt itt lesz«, mondta szék után nézve. »Kicsoda«, kérdezte Chalke. »A rumosüveg«, felelte Justin. »Mi van veled? Ittléted óta először fordul elő, hogy több mint egy fél órája rum nélkül vagy.« Nina ott ült, belesemmisülve a sötétbe és valami fenséges, valami csodálatos boldogság fogta el. Tudta, hogy ez az érzés, amely eltölti, valójában még a boldogságnál is több. Mintha minden kételye, mely valaha foglalkoztatta, elsímult volna. Elcsittult volna. Mint mikor egy üres korsót csordultig megtöltenek. A rumswizzle mámora nem okozhat ilyen nagy, hatalmas elragadtatást. Azt képzelte, hogy az ajkai Chalke ajkaitól sajognak s ez az érzés határozott volt, mint a valóság. Gépiesen kipirosította ajkait. Ha Chalke nem törölte meg a száját, látszani fog a rúzs rajta. Miután pedig az a

rúzs az övé volt, boldogan remélte, hogy ottmaradt és Chalkeot boldoggá teszi. A csókja ottmaradt. Most eszmélt rá, milyen szenvedélyesen csókolta meg Chalkeot. Fenntartás nélkül odaadta magát. Az a halvány félelem, melyet már az imént is érzett, ismét feléledt. Odaadta magát Chalke Ewingnek, akit alighogy ismer. Elismételgette magában azt a keveset, amit tudott róla: Mary fivére, évek óta Cubában él, nőtlen és mindent tud a világon. Ennyi az egész. És még valami: hogy ő, Nina Henry szereti. Attól a pillanattól fogva szereti, mikor Justin szobájában meglátta.

Mélyen felsóhajtott és eszébe jutott, hogy átlítólag minden sóhajtás egy vércseppet von el a szívünkből. Chalkeért boldogan vesztegeti véréit. Szereti. Hogy általában mit jelent szeretni, nem tudta, de hogy a jelen esetben mit jelent, ahhoz nem fér kétség. Szeretné, ha Chalke újra megcsókolná. Aztán újra. És ha már nagyon sokat csókolta és ha már nem bír tovább az izgalmával, akkor teperje le, sajátítsa ki, tegye a magáévá. Justin Gow kertjében ült. Ádám az asztalra állította a rumosflaskát és a poharakat. Mary Gow lejött a lépcsőn, hozzájuk ült. Mind ezt homályosan helyeselte, akarta. »Nem látok senkit és semmit, hallom a poharakat, a jeget, a kanalakat. Erzem a rumszagot«, mondta Mary. Chalke felállt, helyet kínált Maryt. »Te is akkor jössz, mikor inni lehet«, mondta Marynek. »Éppen csak a ruhádat ismerni fel, Nina«, folytatta Mary. »Ha nem tudnám, el se hinném, hogy itt vagy.«

»Itt vagyok«, mondta Nina »és olyan remekül érzem magam, hogy sem beszélni, sem dohányozni nincs kedvem. Ez a kettő különben Chalke és Justin hivatala.« Először mondta ki mások előtt Chalke nevét és kíváncsi volt, vajjon Mary észre-

veszi-e. És kétségbeesve leste, fog-e Chalke Ninát mondani. Nem tette. Az asztal előtt állt, jól kivethetően és mégis elmosódva, fehér vászonruhában és rumswizzlet kevert. Ninának úgy rémlett, hogy örök idők óta ismeri. Sovány, bizonytalan körvonallú s mégis olyan közel áll a szívéhez. Korsóban italt kever. Minden, amit a kezével csinál, hibátlan, tökéletes. Átnyujtotta Ninának a tele poharat. »Magának szántam, mint mindent, ami jó«, mondta. Nina felhajtotta a hideg, erős, illatos italt. Nem akart semmi olyat tenni vagy mondani, ami elterelhetné gondolatait a kertben történetekről.

Abban reménykedett, hogy hallgatni fognak, hogy senki sem fog törődni a jelenlétével. Bizonyos dolgok felett döntenie kell. Szereti Chalke-ot. Mit jelent ez tulajdonképpen? Mit jelenthet egyáltalán? Amíg nem tudja, hogyan ítéli meg Chalke a helyzetet, nem tudja eldönteni, mit jelent. Mit jelent Chalke számára? Hihetőleg sokat, nagyon sokat. El kell érnie, hogy egyedül lehessenek. Kettesben. Kedves, nevetséges frázis! A legtermészetesebb az volna, ha Chalke hazamenne vele. Vajjon hova mehetett Wilson, vajjon meddig marad el? Valószínűleg Coránál van s így nem marad ki soká. Arra nagyon ügyel. Karkötőórájának mutatói nem világítottak, sejtelve sem volt, hány óra lehet. Nem kérdezhetette meg. Kevéssel hét után vacsoráztak. Ha nyolc óra körül álltak fel az asztaltól, most körülbelül fél tíz van. Tíz óra tájban azt fogja mondani, hogy haza kell mennie. Chalke talán ajánlkozni fog, hogy hazakíséri. Sohasem volt náluk. Wilson tizenegyre esedékes. Természetesen udvarias lesz Chalkehoz a saját házában. Chalkeal nem is lehet más. Nem tudta elképzelni, hogy Wilson, vagy bárki más büntetlenül beleköthetne Chalkeba.

Ninának oly ismerős volt mindez: a sötétbe merült pázsit, a székek a lépcső lábánál, az italok, a szivarok, Mary halványkék ruhája a sötétben, Chalke erősebben világító fehér vászonruhája. Justinnek csak a hangját lehetett hallani. Időnkint cigarettára gyujtott. Mindez tökéletesen meghitt volt és módfelett szép. Az életben nem sok történik és mégis elviselhetetlenül sok, gondolta Nina. A több kevesebbet jelentene. A dolgok vagy az emberen kívül történnek, vagy az emberben. És az előbbiek sohasem olyan jelentősek, mint az utóbbiak. A borzalmas, vagy szép események megszokott környezetben és látszólag a legközségesebb pillanatokban jelentkeznek. Az ember sohasem tudhatja, mikor üt beléje a villám. Hát most beléje ütött. Justin Gow kertjében. Mikor Chalke Ewing megcsókolta. Nem is csók volt. A csók tulajdonképpen sohasem csók. Kevéssel előbb Roderick Wade csókolta meg őt; s az nem volt falrengető esemény. Kellemes volt, örvendetes, kevésbé izgató. De mikor Chalke megcsókolta, támolygott a világ és kialudt, mint a gyertyaláng.

»Ocha Ambler meghívta péntekre a klubtagokat«, mondta Mary. »Ha arra gondolok, hogy milyen teát kapunk nála, jobb szeretném, ha elmaradna. Különben is torkig vagyok a klubbal.« Senkinek sem volt megjegyzése. Nina nem is hallotta, mit mondott Mary. Csak valami testi gyönyörűséget érzett, a beteljesedett óhajlás cikázó villámát. Chalke izmos, kemény karjával magához szorította. Tíz óra körül jár, gondolta Nina. Felállt. »Sajnálom, hogy mennem kell«, mondta. »Ostobaság«, mondta Mary. »Wilson nem lesz még ott-hon. Ki gondol ilyen melegben alvásra?«

»Haza kell mennem«, ismételte Nina makacsul. »Kora délután óta el vagyok. Rhedára és Harrietre semmit sem lehet bízni. Mindent külön

meg kell nekik mondanom. Vagy a jégszekrényt hagyják nyitva, vagy a villanyt égetik feleslegesen, vagy elfelejtik becsukni a konyha ablakait s az egész ház teli van moszkítókkal.» »Ebben az esetben nem marad más hátra«, mondta Justin lomhán. Chalke felállt. »Ilyesmi a cubai személyzetemmel nem fordulhat elő«, jegyezte meg. »Egy pillanatig sem kellene jégszekrénnel, vagy konyhaablakokkal törődnie.« »Sajnos, nincs cubai személyzetem«, mondta Nina. Neki be kell érnie Rhodával és Harriettel. Arca tüzelt a családokozástól, haragtól. Végre, bármennyire szeretné is, mégsem kérheti meg Chalkeot, hogy kísérje haza. »Haza mersz egyedül menni?« Kérdezte Justin. »Mindig egyedül járok haza«, mondta Nina majdnem élesen. »Hiszen itt van mindjárt«, tette hozzá. »Jóéjszakát«, mondta Chalke. »Jóéjt«, mondta Nina. »A swizzle remek volt.« Arra törekedett, hogy hangja és viselkedése élénk, majdnem tulságosan élénk legyen. Mary a kert széléig kísérte. »Utálatos férfiak«, mondta. Ráragadt valami Nina hangulatából.

Másnap reggel Nina egész lényét egymásnak ellentmondó érzelmek küzdelme töltötte ki. A legerősebb érzés valami szünni nem akaró, sugárzó boldogság és elégedettség volt. Környezete aranyfényben úszott, lelke ragyogott. A gyöngédség, amit a világ irányában érzett, majdnem szétfeszítette a szívét. Wilsonnak csupa jót kívánt, csak hagyja békén. És remélte, hogy Cora Lisher kelőképpen méltányolja bájait, érdemeit. Corának boldogságot kívánt. Mindenre kész volt gyermekeiért. Cordeliáért feláldozza magát, Actont támogatni fogja esztétikai törekvéseiben. Rhodának feltűnt, mikor a reggelit felhozta, Nina pompás

kedélyállapota. »Jaj, de nagyszerűen néz ki, Miss Nina. Mint egy kislány. Csak úgy sugárzik a boldogságtól.« Ninának eszébe jutott Rheda jósága, ragaszkodása. Szeme könnyelábadt. Legszívesebben megsímogatta volna Rhodát. Oly kedvesek hozzá az emberek, alig lehet elviselni. Meg sem érdemli, hogy ilyen jók hozzá.

Aztán Chalke viselkedése felett tünődött. Mit jelentett a csókja? S hogy fogta fel? Alkalmat adott neki arra, hogy hazakisérje, számított is rá s végül hopponmaradt. Gúnyos volt és fölényes, mint máskor, tudomást sem vett Nináról. Pedig a Gowék kertjében történtek után valami magyarázatfélével mindenesetre tartozik. Elvégre nem gyerekek már. Chalke nincs Acton korában és ő nem Annabel. Nem is úgy csókolta meg, mint ahogy gyerekek csókolódnak. Egy csók, mint már tegnap megállapította, jelenthet sokat és semmit. Azonban kétségtelen, — hiszen eleget csókolódzott életében — hogy a csókja Chalkeot is éppen úgy átjárta, mint őt magát. Amit Chalke tett, amit érzett, nem volt véletlen, nem volt üres kaland. Nem tudta Chalkeot közönséges érzéki lénynek elképzelni. Hiszen nem is szereti a nőket. Nem szeknyavadász. Férfias, értelmes lény, italos ember. Az iszákos férfiak többnyire érzéketlenek a női bájak iránt. Nem táncol, a társaságot gyűlöli, a ridegség legszembeötlőbb jellemvonása.

Nina nem értette őt. Tulajdonképpen arra számított, hogy Chalke fel fogja hívni, átjön hozzájuk, becsenget, érdeklődik utána, kiül a tornácra megvárni Ninát. Az adott helyzetben, az adott körülmények között, akármelyik megoldást választja, egyaránt természetes. De egyiket vagy a másikat meg kellene tennie. Elvégre értelmes ember és feltétlenül tudnia kell, mi megy végbe Ninában. De úgy viselkedik, mintha megbánta volna

a történeteket. Nina Henryben az a gyanú támadt, hogy Chalke elragadtatta magát, s utána nyomban megbánta, mert attól fél, hogy csak bosszúsága lesz a dologból és igen kevés öröme. Nehéz szomorúság nehezedett Nina szívére. A derűs érzés, amivel felébredt, elillant, Chalke tartós hallgatása, félreérthetetlenül közömbös viselkedése megölte életörömét. Nem is ment be szókása szerint kocsiáján Mr. Clough üzletébe. Rhoda jegyzéke alapján telefonon rendelte meg a szükségeseket. Félt, hogy miközben el van, Chalke felhívja, vagy felkeresi s nem találja otthon. Kiült a verandára új fehér flanelruhájában, vékony fekete gypjű pulloverben, ezüst övvel a derekán. Világos, könnyen hullámos hajába fekete szalagcsókot tett. Legszebb, kivágott fehér antilop-cipőjét húzta fel és azokat a majdnem átlátszó harisnyákat, amiket annyira szeretett. A lehető legelőnyösebben hatott. Megszólalt a telefon. Delia Bache volt. Lunchre hívta jövő csütörtökre. A tornác alatt léptek hallatszottak. Egy szörnyű külsejű, visszataszító mosolyú fiatalember szólította fel Ninát, hogy néhány újságra való előfizetéssel támogassa egyetemi tanulmányait. »Elég lapot járatunk«, mondta neki Nina. A tolakodó fiatalember minden áron el akarta Ninával olvastatni a folyóiratok jegyzékét. Nina szó nélkül visszaadta neki. »Ha mindenki olyan volna, mint ön, sohase fejezhetném be a tanulmányaimat«, hangoztatta.

»Hát aztán«, mondta Nina közömbösen. »Engedje meg, hogy még egyszer elmagyarázzam miről van szó«, makacsodott a fiatalember. »Ha ön egy lapra előfizet, én azonnal megkapom a jutalékomat. Es ha együtt van a pénzem, visszamehetek az egyetemre.« Acton azt mondta volna, ezt már hallottuk. »Köszönöm, nem kell«, ismételte Nina és végérvényesen visszaadta a jegyzéket. A

telefon ismét megesörrent. Valamelyik lány kereste Cordeliát. A délelőtt elviselhetetlenül hosszú volt, aztán egyszerre vége lett. Nina egyedül ebédelt. Mi sem volna természetesebb, gondolta, mint átmenni Gowékhoz. Természetes volna, de jelenlegi lelkiállapotában képtelennek tartotta rá magát. Chalke nek kell átjönnie. És ha sohase jön? tette hozzá kétségbeesetten. Bánatát feltörő haragja még elviselhetlenebbé tette. Chalke igazán komiszul viselkedik. Nem lehet megesókolni valakit s aztán úgy tenni, mintha semmi sem történt volna. Viselkedése, saját fontosságának feltűnő hangoztatása szinte nevetséges. Túlságosan komolyan veszi magát. Csakhogy ezek a megfontolások semmivel sem csökkentették Nina szörnyű hangulatát. És Chalke csak a kisujját kell megmozdítani, hogy újra kimondhatatlanul boldog legyen!

Három óra után átjött Mary Gow. Hintaszékbe dobta magát, cigarettára gyújtott. »Olyanok, mint az ördögök«, kezdte. »Lebzszelnek, isznak és szídják a világot. Ma még rosszabbak, mint máskor, mert szerencsésen elérkeztek a valláshoz. Hallanod kellene őket. Nem is tudom, hogy a jó Isten hogy tűrheti ezt. Mikor eljöttem, mert már nem bírtam tovább, Chalke azokról az időkről beszélt, amikor több pápa volt egyszerre. Azt mesélte, hogy a francia király megorrolt valamiért az olasz pápára és külön pápát kreált magának. Annabelt, amikor csak lehet, elküldöm hazulról, de már az is elég, amit hallott, hogy tökéletesen el legyen rontva. Nálad olyan nyugság van, Nina. Minden olyan kedves, olyan normális.« »Igen«, mondta Nina. »En a magam részéről normálisnak, kedvesnek tartom az otthonomat.« Mary az arcába pillantott. »Ha megint rákezesz a tegnapi litániára, hogy mi a kötelességem Wilson és a családom iránt, itt a tornácon megfojtalak«, jelentette

ki Nina. »Ezekről a dolgokról ma hallani sem akarok.«

»Eszem ágában sem volt előhozakodni velük«, felelte Mary. »Megmondtam, amit szükségesnek tartottam és kész. Nem vagyok tolazkodó. Egész más ügyben jöttem át hozzád. Ha hiszed, ha nem hiszed, úgy igaz, ahogy mondom. Már William-nak is mondtam a klubban. Már intézkedett is.« Nina növekvő érdeklődéssel hallgatta. »Na?«, kérdezte »köpd ki!« »Hanyatt fogsz esni«, mondta Mary. »Hanyatt fogsz esni. Nem fogsz hinni a füleidnek. A hallottak után. Képzeld, Chalke estélyt akar adni. A klubban!«

Ninát hirtelen elöntötte a boldogság meleg, szorongó érzése. Chalke Ewing estélyt ad a tiszteletére. Erre más magyarázat nincs. Ő egy különös ember. Kedves és különös. Ahelyett, hogy átjönne hozzánk, estélyt ad. Ez igazán remek alkalom lesz arra, hogy találkozzanak. »Chalke valamit akar csinálni«, folytatta Mary »és ezt találta a legheylesebbnek. De nem szabad mindenkit meghívnom, akit szeretnék. Szigorú határokat szabott. Azt mondta, hívjalak meg téged és Wilsont, Bacheéket, ez már hét, Catherine Prynet, hogy páros szám legyen és Ambleréket. Szóval tizen leszünk. Biztosan remek lesz. Chalke azt mondta, beszéljek Williammal, rendeljük meg a vacsorát. Italt New Yorkból hoz. Azt hiszem, nagyszerű estély lesz. Megvallom, Nina, boldog vagyok, hogy Chalke rászánta magát. Felveti a pénz és egy jó embere sincs.

»Bizony, ez szomorú«, mondta Nina. »Szörnyen egyedül van. Talán jobb volna, ha vissza se menne Cubába. Végre már nem mai gyerek. Egyedül éljen öregségére? Aztán örökké iszik. És egyedül gubbaszt és addig szívja azokat a hosszú, kormfekete szivarokat, amíg elszédül.«

»Szalonkát már nem kapni«, mondta Mary, »de

William nagyon jól készíti el a fiatal csirkét, meg a fiatal gyöngytyúkot. És broccolit kell adnunk. De hidegen, french dressinggel. A Sauce hollandais-t hagyjuk, nem megy össze a sok itallal. Péntek a legalkalmasabb. Szabadok vagytok jövő pénteken? Chalkeot addig igénybe veszi a new-yorki vállalata.« Nina megköszönte a meghívást. »Köszönöm, Mary. Tudod, hogy szívesen megyünk. Gyöngytyúk jobb volna, mint csirke. Chalke is bizonyára előkelőbbnek tartaná.«

•

Nina Chalke Ewing estélyére az Ishtarre-ruháját vette fel, felavatása óta először. Wilson, aki a nyitott ablaknál ült, az utolsó pillanatra hagyva, hogy toaletttjével elkészüljön, szivarozgatott és szótlan szemlélte Ninát. Mióta Nina olyan későn jött haza Chalke-al tett autókirándulásáról, ami arra a keserű összeszólalkezésre vezetett, nem szólt Ninához, még csak közvetve, fátyolozottan, konvencionálisan sem érdeklődött a dolgai iránt, hanem gondosan titkolt kíváncsisággal, magában dúlva-fulva, figyelte. Különben hüvös volt és udvarias, mintha hangsúlyozni akarta volna viselkedésével és szűkszavúságával, hogy nem óhajt beavatkozni Nina magánügyeibe. Lehet, hogy ez, jelezte viselkedése, komoly, sőt megbocsáthatatlan hiba, de legyen az. Viselkedése, gondolta Nina, sértett büszkeségéből fakad, ha nem is tudja, részben pedig abból a kényszerűségből, hogy Corát fedezze. Nina legszívesebben megnyugtatta volna, hogy ez teljesen felesleges. De képtelen volt szóvátenni Wilson előtt Corával való bensőséges kapcsolatát. Wilson különben sem hagyta volna.

A párizsi estélyiruha hatása rögtön jelentkezett, mihelyt Nina magára vette. Alig simította le

csípőjén a szoknyát, alig simult testéhez a lágy atlasz, zenét hallott a magasban, távoli, vidám dallamokat, amelyek egyre közelebből hallatszotak. Tőle telhető türelemmel Wilsonra pillantott. »Készülj el már«, szólta rá. »Miért ülsz így itt?« Folyton itt vagy az orrom előtt.« Wilson megmagyarázta, hogy ha már felvette volna a gallérját, ki kellene cserélnie. »Rettenetes meleg van. Tulajdonképpen már készen is vagyok. Már csak a gallér, mellény és a kabát hiányzik. Sőt. Mellényt nem is veszek.« »Azt nem teheted«, mondta Nina. »Nem jöhetsz dinnerre mellény nélkül. Nem is értelek, hogy jut ilyesmi az eszedbe? A pikémellények különben sem nehezek. Ilyen hanyagságot nem tűrök.«

»Túrnöm csak nekem kell«, jelentette ki Wilson. »Ne gondold, hogy amiért nem beszélek, minden rendben van. Például a ruhád. Már egyszer megmondtam, hogy nem az ízlésem. Persze, mégis felvetted. Miattam! Nem olyan fontos.« Abbahagyta, felállt, gallért vett. Miközben a nyakendővel bajlódott, a gallér összetört. »Tessék«, mondta és új gallér után nyult. Kis idő múlva gombokat rakott egy fehér mellénybe. »Hűsít«, magyarázta, »ha gombokat érzek a testem és a seiyem, illetve a szövet közt.« Nina oda se figyelt. A zenét hallgatta, nézte magát a tükörben. Igazán jól hatott. Alakja, noha túl van a negyvenen, kifogástalan. Nincs még egy ruhája, amelyben ennyire érvényesülnének vakítóan fehér, kerek és mégis gyengéd vállai, karjai. Haja, melynek színe aranyra és cigarettahamura emlékeztetett, puha, könnyed és csillogó keretet vont arca köré. Néhány csepp parfümöt hintett fülére, tarkójára, felső ajkára.

Wilson majdnem türelmesnek nevezhető arc kifejezéssel várta, hogy elkészüljön.

Nina Fordon akart a klubba menni. Wilson bágyadtan ült mellette. »Pokoli meleg van«, mondta Nina. »Biztos csuronvizes lesz a ruhám, mire kiszállunk. Hátamon patakok csörgedeznek. Nyáron lehetetlen öltözködni. Az ember dinnerre megy és még fenn jár a nap az égen.« Wilson elkedvetlenedett. »Nyilván Amblerné mellé ültetnek«, kezdte »s ő újra el fogja mesélni nekem, hogy Mason Pittsburghban lélekmentéssel foglalkozott, ahelyett, hogy vasat gyártott volna. Alaposan be kellett volna whiskeyznie. Rám fért volna.« Nina megnyugtatta, hogy a dinneren elegendet ihat. »Hogyne! Sherryt, meg ronda francia borokat és portókat!« elégedetlenkedett Wilson. »Utálom őket. Az ember akármennyit iszik, csak a hasa puffad fel. A baccardi-rumtól fejfájást kapok. Nagyon jól tudod, hogy mindig megfájdult a fejem, valahányszor rumot ittam. Csak a whisky, a szilvórium, a gin és a sör komoly ital. Kérdezd meg bárkitől. A borokat, meg az édes pancsokat utálom.«

»Értesz is te hozzá«, mondta Nina fölényesen.

»Lehet, hogy nem értek hozzá«, ismerte el Wilson. »Amerikai vagyok. Amerikában nőttem fel, amerikai szellemben neveltek. Nemsokára odáig jutunk, hogy menteketni kell magamat emiatt és vörösborra kell fanyalodnom. De még nem tartunk ott. Biztcsan Amblerné és Catherine Pryne közé ültetnek. Catheryne Párizsról fog fecsegni és ha ráadásul Ewing is rákezd a maga Kubájára, akkor én — nem is tudom, mit fogok csinálni. Ha fogadásból unalmasabb társaságot kellene összeállítanom, elveszteném a fogadást.« Ninát annyira bosszantotta ez a beszéd, hogy majdnem elvesztette önuralmát. »Kár, hogy Mary nem hívta meg Corát.« Wilson Ninára pillantott, elsötétülő arcán látni lehetett, hogy bosszús szavak és szemrehá-

nyások tolonganak a torkán. De hallgatott. Megfordult s kinézett az ablakon a golfpálya buja zöldjére. Nina tudta, hogy hibát csinált, de nem izgatta ezzel magát. Minek? Annyira már nem kell, hogy tekintettel legyen Wilsonra. Ha nem tetszik neki, hogy szóba hozta Corát, mondja meg a magáét, tegyen, amit akar. Több mint húsz esztendeje túri kaján megjegyzéseit, okvetetlenkedéseit; elég volt. Nem fogja örökké elnyomni hagyni magát. Mire a klubhoz értek, izzadt és dühös volt.

»Estélyiruhában jössz?» fogadta Mary a küszöbön. »Hisz ez szerény családi összejövetel. En ebben a melegben a legegyszerűbb ruhámat vettem fel. Ami a kezem ügyébe akadt. Catheryne Pryne szintén párizsi estélyiruhában jött. Ugy fogok hatni köztetek, mint valami szakácsnő.« Nina megállapította, hogy a meleg mindenkinek a kedélyére nehezedik. »Jaj, de csinos a ruhád, Nina«, mondta Catherine. »Ezt még nem is ismerem. Rögtön látni, hogy Ishtarretól való. Ebben ő felülmúlhatatlan.« Justin Gow és Chalke cocktaileket keverték az ebédlő egyik asztalkájánál. Nina észrevette, hogy friss, jégbehűtött kaviár is van. Chalke Ewing elmaradhatatlan fehér vászonruhájában fagyosan, korrektül, kifogástalan udvariassággal szorgoskodott. Széles, fekete selyemszalag volt kötve a derekára. Nina Ewingre mosolygott és nyíltan az arcába pillantott, mire Chalke könnyedén, kissé mereven feléje köszönt. »Kedves, hogy eljött«, mondta.

»Ugyan«, felelte Nina, csipősen. »Örülök, hogy itt vagyok. Nem tudom, emlékszik-e a férjemre, Wilsonra«. A férfiak kezefogtak egymással, Wilson mondott valami üreset, konvencionálisat. Ewing cocktaillal kínálta, amit Wilson kitűnőnek talált. »Még egyet?« kérdezte Chalke. »Kérem«, mondta Henry, éppoly röviden. Nina ivott egy

cocktailt, aztán még egyet. Többet nem akart. A new-yorki italokra gondolt. A friss kaviár hihetetlen gyorsan elfogyott. Még néhány cocktailt ittak s aztán Mary közbelépett. »Nem poharazni jöttünk, hanem dinnerre. Rajtam a felelősség, üljünk asztalhoz.« Kimentek a tornácra, mert künn volt terítve. »Te itt ülsz, Chalke«, mondta Mary, Mrs. Ambler és Nina között. Justin, ülj Nina mellé. Justin mellé Delia Bache, aztán Francis jön, Wilson Mrs. Ambler és Catherine Pryne közé, mellettük Joel Bache, én meg Joel és Francis közé ülök.« Nina Henry gratulált neki. »Remekül rendezted.« Wilsonra rá se mert nézni. Az asztal igazán csinosan volt terítve, tömérdek régimódi kövirózsával, Mary elküldte ezüst-páváit. Cubán sem lehetett volna romantikusabb. Justin ragyogó kedvében volt. »Figyelmettem asszonyom«, fordult Mrs. Amblerhez, »hogy Chalke éveket töltött a trópusokon és a meleg kissé megzavarta az esztét. A hittérítőkről például rendkívül rossz véleménynel van.« Sajnos, meglepően sok művelt ember ismeri félre őket, felelte Mrs. Ambler. »Pedig ha tudnák, milyen jót tesz a pogányoknak az imádság és minden hasznos amerikai intézmény. Mason azt szokta mondani, hogy Isten országában nincsenek tartományok. Mason felebarátjának tekintette még a négereket is. Keresztényi szeretetben óhajtotta egyesíteni a különböző fajokat.« »És rájuk tukmálni vasáruit«, tette hozzá Francis ingerülten. »Pedig a négerekkel, akik csak orrkarikának használják a vasat, nem lehet sokat kezdeni.« »Örüljünk és adjunk hálát Istennek, hogy olyan szép, praktikus eredménnyel munkálkodott«, jegyezte meg anyja kenetteljesen.

Catherine Wilsonnal társalgott. »Ismerd el, Wilson«, kezdte, »hogy ez a mennyei madeira százszor különb ital, mint a mi italaink, a gin, a whisky, meg a cocktailek. Igazán csak Franciaországban érdemes inni, ahol ilyen borok között válogathat az ember. Az amerikai italok, Istenem, — hiszen mindenki tudja, miből készülnek — tisztára mérgek.« Wilson nem felelt. Helyette Amblerné nyilatkozott. »Franciaországban minden bűnnek vonzó külseje van«, mondta pohárát félretolva. »Odaát csalárd világ van, Catherine. Én szentül hiszem, hogy a mi életmódunk a helyesebb. A javulás is gyorsabban következett be nálunk, mert nem iszunk könnyű borokat. A szalónok maguktól megszűntek«, folytatta. »Én még élénken emlékszem a szalónokra«, szólt közbe Chalke Ewing. »Többnyire utcasarkokról nyíltak. Most elérzékenyülve beszélnek róluk, mert már nincsenek, valójában azonban felettéb unalmasak voltak. A józanok számára unalmasak, a részegek pedig egyszerűen olyan intézménynek tekintették, mint a benzinkutakat. A whiskyjük rendszerint rossz volt. De a berendezésük egy dekoratív elemét a javukra írom: a rézrudakat.« Amblerné vidáman folytatta: »Mason sose tette be a lábát a szalónokba. Ő azt hangoztatta, hogy a példa a legerősebb ösztönző a jóban és rosszban egyaránt. Azt szokta mondani, hogy aki szelet vet, vihart arat. A kártyázásnak is ellene volt. A családi körben folytatott ártatlan időtöltések is elfajulhatnak s aki rabjukká lesz, nemcsak a pénzét veszti el, hanem esetleg a lelki üdvösségét is.«

»Ez igaz«, erősítette meg Francis. »Aki kártyázik, abból kártyás lesz.« Amblerné elmosolyodott. »Francis hibáztatja, hogy olyan sokat beszélek az apjáról. De ha szétnézek a mai fiatal-

emberek között, akarva, nem-akarva, Masonra kell gondolnom.« Ninát mindez rendkívül mulattatta. Chalkeal, mint házigazdával, igen meg volt elégedve. Méltóságteljes volt és közvetlen. Semmi olyasmit nem mondott, ami vendégeinek előítéleteivel, vagy meggyőződéseivel ellentétben állott volna. Kipihentnek látszik, gondolta Nina. Wilson — mint ahogy gyanította — a legrosszabbul járt. Miért is ültette Mary Ocha és Catherine közé! Catherine természetesen egész este Párizs és a franciák egyedülálló erényeit fogja méltatni. Francis, látta, rosszkedvű volt. Nagyon sok madeirát ivott és nagyokat hallgatott. Nina időközben szinte elfelejtette, hogy a világon van. Pedig ezt nem szabad Francisnak észrevennie. Vigyáznia kell, hogy érzelmeiben meg ne bántsa. Francisnak nagyon sokat köszönhet. Iránta való hajlandósága megállapodott a csendes jóindulat végérvényes kikötőjében. Nem háborították érzelmi kilengések és félreértések. Már nem is értette, hogy viselkedhetett Francissal szemben még nemrégiben is úgy, ahogy. Majdnem illetlenül. Feléje biccentett. Francis kérdő s egyben sértődött arc kifejezést öltött fel.

Az első fogás után gyöngytyúk és pezsgő került az asztalra. A pezsgő felfrissítette a kedélyeket. Delia Bache újra kijelentette, hogy neki elég a pezsgőspalackokra pillantani, hogy jókedve kerekedjen. Amblerné Mason újabb hőstettét adta elő. Halálos ágyán visszautasította a pezsgőt, nehogy kísértésbe hozza az ápolónőt. Nina látta, hogy Wilson nyugtalan. Ez lehangolta. »Remek vacsora, Wilson, úgy-e?« kérdezte ragyogva. Wilson — mi mást tehetett volna — biccentett és azt mondta: remek. De aztán renitenskedett. »Tudom, hogy a pezsgőt különben finom italnak tartják«, jelentette ki, »magam is pezsgő-

gővel vendégelttem meg nemrégiben a társaságot, de rám kár vesztegetni. Minden cseppért kár, én nem méltányolom. A madeirát sem. Ez valószínűleg azért van, mert nem Franciaországban nevelkedtem, nem volt részem ebben a szerencsében, mint Catherinenek. Nekem Amerikában kellett maradnom. Itt maradtam és megszerettem Amerikát. Ami francia, azt nem sokra becsülöm.» »Nagyon is becsülted őket a háborúban«, felelte Catherine. Nina észrevette, hogy Catherine dühbe gurul.

»Igaz«, ismerte be Wilson, »nem lehet tagadni, jó katonák voltak. Szőrös katonák. De békében nem szeretem őket. Engem hagyjanak békén. Ugy beszéltek róluk, mintha csak franciák volnának a világon. Mintha Párizs volna az egyetlen város a világon. Már a szokásaikat sem állhatom.« »Nem is ismered őket«, vetette oda Catherine. »Mindenki tudja, milyenek a franciák«, jegyezte meg Wilson. Közismert dolog. Ne tedd nevetségessé magad, Catherine. Ne tégy úgy, mintha nem akarnál megérteni. A franciák lenézik a nőket. Cinikusak. Annyira sem becsülik őket, mint én ezt a pohár pezsgőt. Nézd meg a könyveiket, a színdarabjaikat, a filmjeiket.« »Milyen francia könyveket olvastál az utóbbi húsz esztendő alatt?« kérdezte Catherine élesen.

»Eppen eleget«, felelte Wilson. »Eppen eleget. Tudom, mit beszélek.« Hogy csak a könyvek címeit ismeri! »Az ördögbe. Catherine, ne hozz ki a sodromból«, zsörtölődött Wilson. »Ismerlek, amióta a világon vagy és azt hiszem, megmondhatom neked magyarul a véleményemet. Az amerikai nők szeretik a franciákat. Hogy miért, nem tudom megérteni. Az amerikai férfiak pedig nem szeretik őket. Kész. Amerikai ember nem értheti meg a franciákat.« »És mi van a francia

nőkkel?» kérdezte Catherine. »Azokat már méltányoljátok, azt hiszem.« A színpadon, felelte Wilson. Társaságban. Amíg az ember fiatal. »Ami nem nagyon hízelgő rájuk. Mindenesetre feltűnő, hogy egy barátom sem vett el francia nőt.« Ninát kezdte Catherine Pryne bosszantani. Nem kellene vitatkoznia Wilsonnal. Hisz Catherine nem olyan buta. »Senki se vonhatja kétségbe«, vetette Chalke közbe, »hogy a francia műveltség igen magas színvonalú. Bár én a spanyolokat jobb szeretem. Kevésbé szeszélyesek. És nagyon önértetek. A manilai ütközetnél nem nagyon tettek ki magukért.« jegyezte meg Wilson. Chalke elismerőleg nyilatkozott Dewey tengernagyról. »A népek megöregszenek, mint az emberek«, folytatta szeretetreméltóan. »Manillánál egy nagyon fáradt aggastyán felett diadalmaskodtunk.«

»Maradjunk Franciaországnál«, makacsodott Wilson.

»Már éppen eleget időztél a franciáknál, Wilson, hadd már«, szólt közbe Nina. »Látod, hogy bosszantja Catherinet.« »Ne törődj Catherinnel«, mondta Wilson. »Elbir egy kis bosszúságot. Gondoljunk csak vissza«, jelentette ki diadalmaskodva, »Az orleansi szüzet is ők égették meg! Ez mindennél többet mond. A hajadont, aki megmentette hazájukat, aki hősiebben harcolt, mint a férfiak. Megégették, kérem!« Catherine Pryne mézédiesen mosolygott. »Szörnyű volna, ha igaz volna, csak hogy nem igaz«, jegyezte meg. »Az angolok égették meg.« Wilson hangosan felnevetett. »És te ezt szó nélkül hagyod?« fordult Joel Bachehez. »Hogy az angolok égették meg az orleansi szüzet! Az angolok! Óriási! Kik is égették volna meg mások, mint az angolok? Sportból, úgy-e? Nem, nem, Katikám, ezzel nem rehabilitálsz szőrös és beillatosított ideáljaidat. Nem, éde-

sem!» Wilson felhajtotta pezsgőjét. Catherine Prynenek könnyek gyűltek a szemébe. Kezei reszkettek. »Mr. Ewing«, fordult Chalkehoz, »kik égették meg az orleansi szűzet?»

»Birtokjogi kérdésekből keletkezett az ügy«, kezdte magyarázatát, »amit vallási differenciák komplikáltak. Ez volt egyben az első erőlyes tiltakozás a feminista mozgalmak ellen.« »Másszóval a franciák ellen. En utálok őket«, tette hozzá Wilson. Catherine fátyolos tekintettel felugrott és berohant a klubépületbe. »Tessék«, mondta Nina Wilsonnak. »Elérted, amit akartál.« Wilson csodálkozó képet vágott. »Miért?» tiltakozott. »En csak azt mondtam, hogy az amerikaiakat jobb szeretem, mint a franciákat.« Nina kiment Catherine után. A garderobban akadt rá. »Buta voltam«, ismerte be Catherine. »En is«, mondta Nina dühösen. »Jobban ismerhetnéd a férfiakat, ha nem is vagy férjnél. Eppen mert nem vagy férjnél, ha tudni akarod a véleményemet. Azok után, amiket Párizsról mesélsz! Hozd rendbe magad, térj eszedre. Nemesak rólad és Wilsonról van szó, gondolj Maryre. Mennyi fáradságot vett, hogy a fivére estélye sikerüljön!« Amblerné, Delia és Mary Gow értük jöttek. Catherine kijelentette, hogy nagyon szégyelli magát.

*

Amblerné kivételével valamennyien cigaretára gyújtottak. »En nem vagyok rájuk kíváncsi és ők is bizonyára boldogok, hogy megszabadultak tőlünk«, mondta Mary. »A férfiakat szeretem, de nagyon megerőltetők. Az ember nem adhatja szabadon magát a társaságukban.« »De mennyire nem!« kiáltott fel Delia. E tekintetben a franciák valóban különbek, jegyezte meg Catherine Pryne. Mert érzékenyek és respektálják a nők érzelmeit.

»Akkor adjunk duplán hálát, hogy amerikai férfiakkal volt dolgunk«, mondta Amblerné. »Végigfut a hátamon a hideg, ha olyan férfira gondolkok, aki tudja, hogy milyenek az érzéseink. Ez illetlenség, gyermekem.«

»Mondd, Catherine, te lefeküdnél egy franciával?« kérdezte Nina. Catherine Pryne habozott. Nem azt akartad kérdezni, angyalom«, felelte. »Az érdekel, hogy aludtam-e velük. Nem elégíthetem ki a kíváncsiságodat, édesem. Hogy férjhez mennék-e franciához? Ha beléje szeretnék, igen. Es ha ő is szeretne. Szokásai nem zavarnának. Valószínűleg azért nem, mert ismerem a szokásaikat.« Nina még mindig bosszankodott Catherineen.

»Nem is jellemzők rájuk a szokásaik«, jelentette ki. »És ahhoz, hogy tudjuk, mi a szerelem, nem kell feltétlenül Franciaországban élni. Amerikában is van elég nő, aki minden tekintetben éppen olyan elfogulatlan, mint a francia nők. Akik éppen annyit tudnak, mint ők, talán még többet. Teljesen egy véleményen vagyok Ambler-nével. Nekem nem kell olyan férfi, aki ötven százalékban nő. Szőrös nő. Nem tudom, miért vagyok elragadtatva ettől a szótól, hogy szőrös. Nekem ezerszer rokonszenvesebb a brutális férfi, mint a finom. Azt akarom, hogy leigázzanak.« Chalke Ewing, akit nagyon finom embernek tartott, leigázta. Valami nagyszerű brutalitást sejtett a viselkedése mögött. »A konyak, amit a fivére hozott, remek volt«, mondta Amblerné Marynek. »Emlékszem, Mason kapott egy üveg konyakot. Valami nagyon régi konyakot. Az orvosok azt mondták, nagyon jót tenne a szívének, ha néha kortyintgatna belőle.« »Ügylátszik, kevés jó dolog van a világon, amivel nem környékezték meg a derék Masont«, jegyezte meg Delia

gúnyosan. Amblerné rejtélyesen mosolygott. Amblernének sem volt még soha ilyen szűk ruhája, állapította meg Nina.

Úgy találta, hogy túl soká maradtak el az asztaltól. Feltűnően soká. Valami növekvő izgalom vett Ninán erőt, úgy érezte, hogy valami nagy boldogság áll előtte, egész közel. Mikor visszatértek a tornácra, megállapította, hogy a konyakosüveg kiürült. Amit Amblerné titokban bizonyára sajnál. Wilson félrehúzta. »Utálatosak ezek a nők«, mondta.

»Te voltál utálatos Catherine-nal«, felelte Nina. »Kiállhatatlan voltál. Nem is tudom, hogyan fogod kimenteni magadat előtte és Mary Gow előtt.« Nina szántszándékkal túlozta az incidens jelentőségét, hogy hasson. Egyáltalán nem volt jelentős. Francis csatlakozott hozzájuk. »Őn igazán lebecsüli a bor és a szivarok értékét«, mondta Wilsonnak. »A franciák mások.« »A franciák akasszák fel magukat«, felelte Wilson és otthagya Francist Ninával. »Legfőbb ideje«, mondta Francis Ninának. »Úgy megyünk el egymás mellett, mintha alig ismernők egymást, pedig azt hiszem, hogy szeretem magát.«

»Nagyon kedves magától, Francis«, felelte Nina barátságosan és semmitmondóan. »Szörnyen elhanyagolt.« Mikor, tűnődött vágyódva és kétségbeesve, mikor fog Chalke alkalmat találni arra, hogy beszéljen velem? Hogy egyedül maradjon velem? »Itt áll mellettem«, folytatta Francis »és mégis az az érzésem, mintha valahol nagyon messze volna. Mintha az igazi énje elment volna valamerre és itthagya volna a testét, hogy ne kövessem. Még a hangja sem a régi, Nina. Nem ismerek rá a tekintetére. Mégis úgy határozott, hogy nincs szüksége rám?« Mohó, mint mindig, figyelmeztette Nina. »Es mindent a leg-

lehetetlenebb időben akar megbeszélni. Biztosra veszem, hogy édesanyja minden szót hall.« Francis a pokolba kívánta édesanyját. A nap végre lement, a sugárzó telehold elfoglalta helyét, bizonytalan ezüstös csillogás — nem is fény, inkább ragyogó fátyol — borult a golfpályára. Nina arrafelé pillantott. Az éles holdfényben álló fának az árnyéka fekete spanyol csipkemintára emlékeztette.

»Szeretem, Nina«, mondta Francis.

»Kedves Francis«, felelte Nina. Hangja megváltozott. »Kávét szeretnék inni. Szólna Wilsonnak?« Nina visszament az asztalhoz. Chalke Ewing Justinnel társalgott. »Remélem, meg van elégedve«, fogadta Ninát. Justin Gow felállt és átült Catherine Prynehez, akit egyedül hagytak. »A maga kedvéért rendeztem«, mondta Chalke. »Tudom«, felelte Nina. »Mindjárt gondoltam, amikor Mary meghívott. Mostanáig nagyon szerencsétlenül éreztem magam. Nem tudtam, hogyan vélekedsz — felőlünk.« William kávét szolgáltat fel. »Nem ment másképp«, mondta Chalke majdnem nyersen, mikor a pincér elment. Nina Chalke-ra tekintett. »Hogy képzeled?« kérdezte. Chalke két vékony, barna ujjá közt megforgatta az üres konyakospohárkát. Aztán Ninára mosolygott. Ez a mosoly olyan fiatalos, üde és elviselhetetlenül behízelt volt, hogy Nina majdnem felsikoltott.

»Ahogy akarod.«

Nina csak ezt akarta hallani, csak ezt akarta tudni. Most. Megitta a kávét és csak ennyit gondolt: jó kávé. William remek kávét főz. Sokkal jobbat, mint Rhoda. Tűnődött, miért van ez így. Szerette volna, ha Chalke még sokáig hallgat. Azután, amit mondott, mást fel se tudott volna fogni hirtelenében. Ismételte a mondatát. Alki biades, Perikles és Plátó. Az éjszaka, Chalke

kemény, határozott hangja, a rumswizzle erős illata. A baccardi és az angostura. A citromillat. A gyertyák leégtek az ebédlőasztalon, mindjárt kihűnynak. A lángok komolyan hajladoztak. Imbolyogva rezegtek előre-hátra. Gyertyalángok. A hold a tornácra sütött. Puha ezüsfátyol és mülékony aranyvillogás. A hold és a gyertyák. Chalke Ewing szivarra gyújtott. Ezt is szóba kell, hogy hozza. Ne szívjon annyit. De nem most. Nem ma éjszaka. Arca eltűnt a füstfelhőben, majd kibontakozott. Nina megvárta, míg minden vonása előtűnik, hosszú orra, tünődő-sötét szemei, az árnyékos, összevont szemöldökök alatt, egyenes, keskeny szája. Hallotta, hogy Justin Catherine-nel beszélget. Kedves Justintól. Joel Bache hangja távolabbról hallatszott. A többiek körülültek és hallgatták. Időnként hahotáztak.

Egy pille veszedelmes közelségben körözött egy gyertyaláng körül. Nina elzavarta. Megmentette életét. »Dőreség«, oktatta Chalke. »Az első és legerősebb életösztön a fény felé törekedni. Mit számít, hogy a pille megég. Az ösztön mindennél értékesebb.« »Tökéletesen igazad van«, mondta Nina. »Szórakozott voltam. Szentimentális. Fájdalmasnak találtam, hogy akárcsak egy pille is elpusztuljon ma éjszaka. Itt.« Nem volt igaza, ismerte be Ewing. Ninának van igaza. Nina gyengéd gúnnyal pillantott Ewingre. »Félek, hogy komolyan beteg vagy, hogy rámhagyod, hogy nekem van igazam«, mondta. »Elismered, hogy nem volt igazad? Nem ismerlek rád, Chalke. Nem ismerlek, Chalke.«

Chalke meglendítette jobbkezét, melyben szivarját tartotta. »Magam sem ismerem magamra«, vallotta be. »Világos, hogy súlyos beteg vagyok. De mi bajom lehet? Meg tudnád mondani, Nina?« Még sohasem szólította Ninának. Kérdésére persze nem volt mit felelni. Nina visszatartotta lélegzetét.

Rettenetesen félt, hogy Ewing maga adja meg a kérdésre a feleletet. De nem: megismételte a kérdést. Hangosan és önmagának. »Meddő dolog a tudomány«, mondta. »Mikor feleletet kellene adnia valamire, nem felel.«

»Mikor a legnagyobb szükségünk volna rá, cserben hagy bennünket«, folytatta. »Félek, hogy ez örökké így lesz. Minden eldöntetlen marad. A tudomány, a megnyugvás elmerül a szív feneketlen mélységeiben. Ez csak metafora«, nyugtatta meg Ninát, »tudománynélküli költőktől kölcsönvett kép. A hold alapjában véve utálatos pléhtányér. Csillog, de tányér. Hatása mégis rendkívüli. Költők. Tömérdek költő.« Nina figyelmesen nézte. »Be vagy rúgva, Chalke? Már megint?« Ebbe bele lehet örülni. »Minden valaha volt költő a szívem fenekén van«, folytatta. »Milton, a kemény, éretlen, klasszikus bogyó; a pacsirtává lett Shelley; Beddoes, a szerelem ellenszere.« Nina félbeszakította, kezére tette a kezét. »Soha«, könyörgött. Az ellen-szer a halál, felelte Ewing.

Chalkenak nem maradt ideje az általánosságban és határozatlanul felvetett problémát tisztázni. Mary Gow megzavarta őket. »A vacsora végetért«, jelentette. »Chalketól azt hallom, hogy elfogyott az ital. Hiába ültök az asztal mellett, semmit sem kaptok már.« Wilson rosszkedvűen került haza. Letörve, elernyedve üldögélt zöld se-lyempizsamájában és fapapucsaiban. Szivarozott. »Fülledt, mozdulatlan a levegő«, mondta Nina. Belebújt a hálóingébe, lecsúsztotta kombinéját és bement a fürdőszobába, hogy arcát rendbehozza éjjelre. Ez majdnem egy negyedórát vett igénybe. Mikor elkészült, ugyanabban a helyzetben, ugyanabban a megsemmisült hangulatban találta Wil-

sont. »Miért hagyod ennyire el magadat?« szólt rá türelmetlenül. »Nem is hiszem, hogy olyan rossz hangulatban vagy, mint ahogy mutatod. Csinálj valamit. Legalább gyujts rá egy cigaretára.« Minek? mondta Wilson. Még dohányozni sincs kedve az embernek, olyan hőség van. Minél többet gondol az ember a melegre, annál jobban szenved tőle, mondta Nina. Gondoljon másra. Neki minden gondolatát, egész lényét Chalke foglalkoztatta. Az estély — Wilsonnak Catherine Pryne-el való veszekedésétől eltekintve — nagyon szép volt. Mindenki remekül mulatott. Nina persze tökéletesnek találta. Chalke beismerte, hogy nem pusztá hetykeségből csókolta meg. Megnyugtatta Ninát érzelmei felől, amik egyeztek Nina óhajai-val. De vajjon tudja-e Ewing, hogy mi az, amit még — ó mennyire — szeretne. Lehet, hogy nem is sejti, mi mindent óhajt tőle. Mindent! »Már mikor elindultunk, megjósoltam, hova fognak ültetni és milyen lesz az estély«, mondta Wilson. »Igaz«, mondta Nina szórakozottan. Chalke meg fogja látogatni. Hamarosan. Es ki fogja önteni a szívét. Egészen. Nina az ágyon feküdt, még a takarót sem húzta magára. Wilson meg se mozdult. Nina látta mellének körvonalait és rózsaszínű, arányos kis lábait. Ez rendben van. Chalke nem fog csalódni a testében. Csókjával elárulta, hogy közönyössége színlelt. Erősen, egészségesen érzéki. A vonzó emberek mindig egészségesen érzékiek. Olyan férfias a hangja, mint senkinek.

Chalkeről önmagára terelődtek gondolatai. Ideje tisztázni, hogy is van Chalke-al. Hogy is vannak egymással? Lehet, hogy nagyon komoly kérdésekre kell válaszolnia, ha Chalke meglátogatja. Az elsőre, a legkomolyabbra, akár mindjárt felelhet, akár most is. Elképzelte a jelenetet, ami valószínűleg le fog játszódni közöttük. Sze-

retsz, Nina? Nina feküdt az ágyon és mosolygott. Szeretlek, Chalke. Mert szereti. Ennek a ténynek a büvölete kezdte elterelni a valóságtól Ninát. Szerette Chalke Ewinget. Valamikor Wilsont szerette. Aztán ez megszűnt. Francist sohasem szerette. Ezt Francis többé-kevésbé mindig is tudta, állapította meg Nina. Francis érzelmileg egy szemernyit sem érdekelt Ninát. Ezt most kegyetlen világossággal látta. Ez most valami kemény, ragyogó büszkeséggel töltötte el. Hogy Chalkeon kívül senki sem érdekli. Így van jól. És fontos, hogy ezt tudtára adja Chalkenak. Ilyen vagyok. Összes férfiismerőseit kiküszöbölte érdeklődési köréből. Semmi köze hozzájuk.

Wilson végre felállt, elfújta a fiókosszekrényen álló gyertyákat és nagyokat nyögve lefeküdt. »A vánkos meleg, mint a kályha« mondta Ninának. »Az éjszaka meleg« mondta Nina. Alighanem úgy lesz. Mindenkinek melege van. Nina nem úgy találta. »Gondolj másra« ajánlotta Wilsonnak. »Te mire gondolsz?« érdeklődött Wilson szerencsétlenül. »A boldogságra« felelte Nina, »a boldogságra és az alvásra. Ha megengeded, én most aludni fogok.« Persze eszeágában sem volt aludni, remélte, hogy nem álmosodik el. De nem akarta, hogy Wilson fecsegién és zavarja a gondolataiban. Hogy Chalke Ewingre vonatkozó elképzeléseiben és emlékeiben háborgassa. Furesa, hogy a nemzeti emlékűnnep alkalmából ismerte meg Chalkeot. Illetőleg másnap. Először nagyon ellenszenvesnek találta. Aztán Mary konyhájában újra beszélt vele. Hazafias szólamokat hangoztatott. Nevetséges volt. Kiderült, hogy milyen szörnyen tudatlan. Tulajdonképpen Wilson szavait szajkózta. Wilson szemléletét és nézeteit ismételte el Chalke és Justin előtt. Ezen már túl van. Már nem olyan ostoba, már sokkal többet

tud. Semmi sem állandó, semmi sem tökéletes, a mult átalakul jelenné s a jelenből jövővé lesz.

Nina Henry vagyok, Wilson Henry hites felesége, kétgyermekes anya — Acton tizenkilenc, Cordelia tizenhetedik évében van — és szerelmes vagyok Chalke Ewingbe, Mary Gow Cubán élő fivérébe. Pontosan tudta, mit ért szerelem alatt. Ez nem vitás immár, napnál világosabb. Az övé akar lenni és azt akarja, hogy Chalke az övé legyen. Ennyi az egész. Tulajdonképpen roppant egyszerű dolog. Tökéletes dolog. Egyre fokozódó ingerültséggel ismét azokra a nőkre gondolt, akik a szerelmet és az életet komplikálják. Wilson a szokottnál is nyugtalanabb volt, kétségbeesve forgolódott ide-oda. Nina dühbe jött és nagyon élesen rászólt: »Uralkodj magadon, Wilson.« A szavai fagyosak és pontosak voltak, mint a frissen vert pénz. »Nem vagy víziló és ez az ágy nem pocsolja.« Wilson sóhajtozott. »Csak ne gondolnál kellemes dolgokra«, felelte. Nina látta, hogy Wilson nagyon szerencsétlenül érzi magát, reménytelenül egyedül van és barátkozni szeretne. Erről elkésett. Jelentkezett volna előbb. Csöpp melegséget, csöpp jóindulatot sem érzett iránta. »Ne forgolódj annyit«, mondta neki. Valami andalító közönyt érzett Wilson közelségével szemben. Az volt az érzése, hogy hangosan kimondta Chalke nevét. Egyszer. És ha kimondta? Annyi baj legyen. A napsütés felébresztette. Wilson már fenn volt. Hallotta a zuhany tompa zuhogását. »Szörnyű éjszaka volt«, mondta Wilson a fürdőszoba küszöbén állva, roppant lepedőjével dörzsölve magát. »Hallottam, hogy a toronyóra elüti az egyet, a kettőt, a hármát, a négyet. Istennemre, Chalke Ewingnek ajándékozom Cubát. Úgy, ahogy van, a cukorral együtt. Ott igazán csak henyélni és inni lehet.«

Nina biztosra vette, hogy életének legfontosabb napja előtt áll. Elképzelhetetlennek tartotta, hogy Chalke ne jelentkezék. Üzenni fog, hogy látni akarja. Nina kedélye — a fürdőkádban ült — egyenletesen nyugodt volt. Chalkehoz való viszonya a lehető legegyszerűbb. Egy szó. Szeretlek. A többi rajta múlik. Az ő dolga. Nina csak boldog akar lenni. Látni, hallani, érezni akarja Chalkeot. Hogy le fog-e feküdni vele, azon nem tünődött most. Ertelmetlen probléma. Ha nem lesz az övé, akkor elpocsékolta az életét. Elvesztegette. Miért született a világra? Hogy Chalke-é legyen. Testestől-lelkestől. Hogy Chalke szerelmével összetörje, az érzéketlenségig megsemmisítse. A nők mindent kibírnak.

Wilson kijött vékony, virágos pongyolájában a fürdőszobából. »Olyan piros vagy, mint a pipacs«, mondta Ninának. »Bizonyára az arcmon feküdtem«, felelte Nina. Lomhán figyelte, hogy öltözködik fel Wilson. Mikor elment a városba, az üzletei után, gondosan felöltözködött. Mélységes ellentétben mindazzal, amit a Nina helyzetében lévőkről állítani szoktak: Nina megéhezett. Harriet ribizkét hozott tejszínnel, pirított vajaskenyeret és rántottát friss paradicsommal. Ezt se szabad csinálnom többé, állapította meg Nina, az üres tányérokra pillantva. Szörnyen el fogok hízni és Chalke vissza fog menni a barna cubai hölgyekhez. Cordelia jött be. »Actonnak nem sokára letelik a hónapja az üzletben«, mondta. »Remélem, hogy Párizs és Miss Pryne meg fogják vigasztalni. A nők igazán szerencsés teremtések, anyám. Tudod, úgy-e? Folyton panaszkodunk, de csak a hatás kedvéért. Nem akarjuk, hogy a férfiak rájöjjenek, milyen jó dolgunk van. Tíz óra elmúlt és még ágyban vagy. Semmi dolgod a világon, csak azzal törödsz, hogy ne legyen na-

gyon meleged.« Nina a lányára nézett. »Igazad van, Cordelia«, hagyta helyben. »Semmi dolgom a világon és csak azzal törődöm, hogy ne legyen nagyon melegem. Mi sem egyszerűbb, igaz? Előbb azonban tisztába kell jönnöm magammal, hogy csakugyan azt akarom-e.« »Nevetséges«, mondta Cordelia.

Tizenkét perccel négy óra után Chalke Ewing felbukkant az utcán és belépett a kertajtón. Nina pontosan tudta, mennyi idő van, mert a tornácra ült és ösztönszerűleg a karkötőórájára pillantott. A vászonruha helyett szürke flanellruha volt Ewingen, amelyet, amint Nina tüstént észrevette, nagyon megszokott. Kitünően állt rajta, inge puha volt, fehér, fekete nyakkendőjében kis gyöngy csillogott. Ragyogó sötétbarna cipő volt a lábán. Oly sötét cipők voltak, hogy Nina első percben feketéknek nézte őket. Ewing melléje telepedett. »A szivarjaidat persze elhoztad«, kezdte Nina boldogan. »Mit akarsz inni?« »Talán narancsszörpöt«, mondta Ewing, »vagy pinya colátát. Alkoholt ebben a melegben és ebben az órában csak golfozók isznak.« Ninának feltűnt, hogy Chalke, vidám fellépése ellenére, rendkívül komoly. Szivarra gyujtott, aztán félretette. Elfeledkezett róla. Sötét, fürkésző tekintettel vizsgálta Ninát. Nina ideges lett. Szíve fájdalmasan, szabálytalanul, nyugtalanítóan vert. De erőt vett magán és Chalkera mosolygott.

»Csalódní fogsz bennem«, kezdte Chalke végül, »ki fog derülni, hogy nem vagyok az, akinek tartottál. Nem vagyok tökéletes világfi. De még mennyire nem! Kérlek, ne áruld el csalódásodat, hallgass nyugodtan végig. Soká fog tartani. Nagyon sok mondanivalóm van. Természetesen kettőnkre vonatkozólag. Szeretném, ha nem

hangolna le, amit eddig mondtam. Nagyon sok mindenről kell beszélnem, mindent meg kell magyaráznom. Először is, tudod, sohasem voltam nős. Hogy miért, azt már megmondtam neked. Én összeférhetetlennek tartottam a házasságot és a szerelmet. Jobb és boldogítóbb volna, ha fednék egymást, de a házasságban nem az a lényeges, hogy fedjék egymást. Egyszerűen az az igazság, hogy sohasem kellett házasodnom. Meg voltam elégedve az életemmel; sohasem voltam egyedül. Ha szükségét éreztem annak, amit egyelőre nevezünk szerelemnek, átmentem Havannába, vagy még oda sem. Cubán nem nehéz megkapni azt, amit szerelemnek neveznek. Nem nehéz és nem rossz. Azonban házasodni Cubában nem lehet. Nem hinném, hogy valaha elvennék cubai nőt, más nő pedig nem tudna Orientén élni. Cukornádültetvényen. Akárkit vennék el, boldogtalanak éreznék magát Havannában.»

»Viszont én sem hiszem, hogy boldog tudnék lenni másutt, mint Cubán. Legkevesebb az Egyesült Államokban. Tudod, hogy vélekedem az itteni életről. Például az eastlakeiről. A klubbotokkal! Rémes» Chalke Ewing a szivarja után nyúlt és meggyújtotta. »Egyet megtanultam a spanyol civilizáció romjai felett«, folytatta. »A következőt: ne keverjük össze a nőket. Ne keverjük össze egyik típust a másikkal. Most nem a bájos és hasznos nők típusáról beszélek. Néha használható ez a megkülönböztetés, néha nem. Most a konvencionális és a nem konvencionális nőkre gondolok. A nem konvencionális konvencionális nők nem érdekelnek, a konvencionális nem konvencionális nőket pedig korbácsolják, verik. Joggal. Azt hiszem, már ezt is elmondtam neked Cubával kapcsolatban. Mindez halálosan komoly.«

Elhallgatott és fürkészve figyelte Ninát. Bé-

készen tünődve szivarozott. »Nem tudom eléggé hangsúlyozni, mindez mennyire komoly«, ismételte. »En ott keresem az örömet, ahol helyeslik. Ahol nem okozok vele bajokat, a dolog hátarain túlmenően. Ahol, hogy úgy mondjam, készel intézik el a dolgokat. Ezt a spanyoloktól tanultam Cubában. És ez lett életem fundamentuma. Nem háborodtam fel semmin, nem is moralizálok«, magyarázta nyomatékosan. »Ez a fel fogás véletlenül megfelel nekem. Ilyen vagyok. A másik fajta élet tönkretenne«, folytatta. »Félek, Természettől fogva hazug vagyok és mégis félek a hazugságoktól, főként a nem egészen felületes hazugságoktól félek. Ez sem erkölcsi probléma tulajdonképpen. Értelmes álláspont. Az ember nem mártja bele a kezét vitriolba. Ha tudja, hogy vitriol. Ha becsüli a kezét. Ha vár tőle valamit. Megszokni a hazugságot olyan, mint a vitriol. Márpedig én hazug vagyok. Ezzel, amennyire lehet, tisztába kell jönnöd.«

Vajjon mit akar mondani? — tünődött Nina kétségbeesetten. Akármit is, bizonyára valami fontosat. Chalke nyugodtan beszélt tovább, anélkül, hogy Ninát különösebben szemügyre vette volna. »Valószínűleg türelmetlenkedsz«, mondta neki. »Igyekezz türelmes lenni. Mindez nagyon világos. A következőkre jutottam«, mondta Chalke Ewing. »El akarlak venni feleségül.« Hangja teljesen nyugodt volt, a szívtartó végérvényesen félretette, kezét békésen összekulcsolta. »Ha megengeded, mondanék még egyet-mást, mielőtt szóhoz juttatnálak. Elmagyaráztam neked, hogy mind a mai napig összeférhetetlennek tartottam a szerelmet a házassággal. Sose hittem volna, hogy összeeshetnek. Azt hiszem, tévedtem, Nina. Azt hiszem, összeeshetnek. El akarlak venni feleségül, és szeretlek. Szándékosan mondom így, rendsze-

rint fordítva történik. Előbb van a szerelem, aztán jön a házasság. A szerelem házasságra vezet. Az egyik jóváteszi a másikat. Lehetségessé teszi. Engem ez nem érdekel. Nem tudnék viszonyt kezdeni veled.»

»Mindenekelőtt ezt akartam közölni veled. Semmi liezon. Biztosra veszem, hogy megértesz. Nem akarok liezont veled. Ez egyszerű. Illetőleg egyszerű lehetne. De nem egyszerű. Mikor elhatároztam, hogy azonnal felutazom New Yorkba és onnan visszautazom Cubába, rájöttem, hogy nem az. Ezért kerültelek ilyen soká. Ezért halogattam a veled való találkozást. Nem értettem a helyzetet. Láttam, hogy szeretlek és hogy ez veled kapcsolatban mit jelent. Nem akartam elhinni. Nem akartam nősülni. Elmondtam, miért nem. Hiába. Elutaztam New Yorkba, de vissza is jöttem. Azonnal. És mindössze egy dolog állt világosan előttem. Nem akarok liezont, abban az értelemben, ahogy ma liezonokról beszélnek.»

»Nem akartam hazug helyzetet«, nyomta meg a szót keserűen.

»Ha azt akarnám«, folytatta, »mi jönne ki belőle? Mi volna az eredménye? Kapkodó találkák, titkos találkák, rossz helyen és rossz időben. Megalázó pillanatok. Az örömünk nem volna öröm, mert soha nem volna nyugtunk. Ezekben az arrangementokban az a legszomorúbb, hogy örökké szerelmeskedni kell. Másra nem jut idő. Mert ritkán találkozhatunk és minden percünk hallatlanul értékes. Nem lehet pihenni, nem lehet egyszerűen boldognak lenni. A szenvedély és a boldogság nem ugyanaz. Az ember akkor boldog, amikor a szenvedélye elcsöndesedett. Nyugság nélkül nincs boldogság és a szóbanforgó arrangementoknak az az ismérve, hogy örökös nyugtalansággal járnak. Örökös nyugtalansággal. Hidd

el nekem. És a hazugságok! A véget nem érő hazugságok. Hazudni a férjednek, a gyerekeidnek, a cselédeidnek. Hazugságok közepette élni. Lesni, hogy a férjed elmenjen hazulról. S miközben várod, felgyül benned a keserűség, a gyűlölet. Reszketni, hogy a férjed váratlanul hazajön. A keserűség és a gyűlölet megmérgezné a lelkedet.»

»Es ne felejtse el, hogy mindig tudnak a dolgról. Mindig vannak, akik rájönnek. És ki vagy szolgáltatva nekik, függesz tőlük. Cselédaktól, rosszindulatú barátnőktől, férfiaktól. Ne érts félre. Van férfi, akinek mindez megfelel, akik nagyon ügyesek ebben. És közben elégedettek. En nem. Az életem, a tapasztalataim elrontottak. Hogy mi az, ami elrontott, az előbb már megmondtam. Nem akarom a nőket összekavarni. Nézd, édes Nina, nincsenek jó és rossz nők, fehérek és feketék, a valóságban nincs különbség nő és nő között. A társadalomban azonban van. A társadalom mesterkelt képződmény. Rendszer, bizonyos mennyiségű ember számára lehetővé teszi, hogy kijöjjenek egymással. Ez a civilizáció. Így hát mindenképpen ugyanarra a megoldásra jutottam. El kell szakadnom tőled, vagy el kell, hogy vegyelek feleségül. Elszakadni tőled nem tudok.»

»Most már értelek, Chalke«, szólalt meg végre Nina. »Most már biztosan értem, szépen elmagyaráztad. Oly szép és oly hirtelen mindez, hogy nem is tudom, hamarjában mit feleljek rá? Hogy akarsz feleségül venni?« »Ez felületes kérdés«, mondta Chalke. »Beszélünk kell Wilsonnal. Tüstént. Nekem. Mind a kettőnk nevében. Kellemtelen jelenet lesz, de át kell esnünk rajta. Elvégre semmit sem tehet. Nem tarthat vissza, ha nem akarod. Nem vagyunk Cubán. Cubán más-

hogy történhetnék.« »Hogyan?« kérdezte Nina. »Cubán a klíma nem kedvez az értelmes megfontolásnak. Cselekvésre ösztökéli az ottaniakat«, magyarázta Chalke. »Itt mérsékelt égöv alatt vagyunk. A dolog praktikus részével ne törődj.« Gyöngéden, firtatva Nina arcába pillantott. Nina látta, hogy Chalke mélységesen meg van rendülve, bár nem hagyta el magát.

Nina zavartalan boldogságát nyugtalanító szavak és homályos, kényelmetlen felismerések dúlták fel. Egyelőre nem akart semmi másra gondolni, csak Chalke iránti szerelmére és Chalke iránta való szerelmére. Egyáltalán nem akart gondolkozni. Érezni akart. Minden olyan menyyei volt, olyan új. Minden egyébre — a valóságra — lesz még idő, kétségtelenül. Nina ezer dőre mellékkérdéssel akart Chalke-ra törni. Ismételtén — százszor és százszor — hallani akarta tőle, hogy szereti. A férfiak azonban nem olyanok, mint a nők. Ha azt hiszik, hogy komolyan kell viselkedniök és meg kell magyarázniök a viselkedésüket, nem lehet rávenni őket, hogy másról beszéljenek. De már az is boldoggá tette, hogy Chalkeot hallgathatja, hogy hallja parancsoláshoz szokott hangját, hogy látja sötét arcának váltakozó kifejezéseit. Szája nagyon erőlyes. Eszre sem vette eddig, milyen kemények és keskenyek az ajkai. Mosolyát a tekintete tette lenyűgözővé. Örökké el tudná hallgatni. Mindegy, miről beszél. Minden, amit mond, elbűvölő.

Chalke részben kitalálta gondolatait.

»Sajnálom, hogy ilyen anyagi vagyok, mikor tulajdonképpen el kellene merülnünk a boldogságban. De azt hiszem, így kell viselkednem, ha azt akarom, hogy a boldogságunk tartós le-

gyen. Jobb, ha bosszúság előzi meg a boldogságunkat, mintha követné. A legjobb azonnal túlesnünk a kellemetlenségeken. A másik, amitől reszketek: a megalkuvás. A megszokás. Lásd be, Nina, hogy ezeknek a dolgoknak azonnal elejét kell venni. Világosan, félreérthetetlenül. Erre szükség van. Ebből is láthatod, hogy szeretlek. Hogy mennyire szeretlek. Hallhatod a hangomon, láthatod az arcomon, felismerheted a terveimen, a reményeimen.» Nina előre hajolt és megérintette a kezét. »Ne emészd magad ezek miatt, Chalke«, mondta Nina. »Semmin a világon nem szabad elkeseredned. Tudod, hogy szeretlek és hogy pontosan azt fogom tenni, amit mondasz. Mindez olyan — olyan nagyszerű, hogy nem is tudom még felfogni. Nem akarok gondolkozni, Chalke. Arra akartalak megkérni az imént, gondolkozzál helyettem. De jobb szeretném, ha nem tennéd. Egyikünk se gondolkozzék. Eljünk. Együtt. Szorosan együtt. Oly szorosan, mint soha senki előttünk.«

»Akkor fel kell függeszteni a boldogságunkat«, mondta Chalke. »Más mód erre nincs. Legalább is számomra. Erre céloztam, mikor kijelentettem, hogy nem vagyok világfi. Megvallom ugyan, hogy a magam részéről a legelegánsabb megoldásnak találom, ámbár elismerem, hogy nem egészen mindennapi. Utóvégre minek elcsúfítani az életet? Minek szajhát csinálni abból, aki tiszta életre született?«

Ha a szobában volnánk, megcsókolhatnám Chalkeot, gondolta Nina. Acton és Cordelia egész délután elmaradnak. Felállt. »Kezd nagyon meleg lenni, Chalke. Menjünk be.« Bementek a nyitott üvegajtón, Nina hirtelen megfordult. Chalke Ewing megcsókolta. És még aztán is percekig magához szorította. De azután félreérthetetlen

mozdulattal eltolta magától Ninát. »Utoljára történt« mondta »Wilson Henry házában.« Nem fontos. »Nem kell minden csekélységen fennakadnod«, mondta Nina. »Mostanáig hagytalak beszélni, most rajtam a sor. Mindenekelőtt kijelentem, hogy szeretlek, erre mindúntalan vissza fogok térni és ezzel fogom befejezni. Szeretlek, Chalke.«

Nina a kispamlagon ült, Chalke szemben ült vele és nézte. »Szeretlek, érted? Ez a fontos, minden egyéb, amiről beszélünk és amit teszünk, időpocsékolás. Boldogok leszünk, talán a szerelmünk jóvoltából, talán mert okosak vagyunk. Hogy a két ok közül melyikből, nem tudom. Azt neked kell tudnod.«

»Te mindenben biztos vagy, én csak egyben vagyok biztos. Mindig így lesz, ezen nem változtathatunk. Az is mindegy, tudod-e, hogy az az egy, amiben biztos vagyok, fontosabb mindennél. Mert minden egyéb ez. De ezt te sohasem fogod megérteni. Nem tudom, világfi vagy-e, vagy sem. Ez teljesen mindegy nekem. Nem fontos. Csak egy fontos, az, hogy bízzál bennem. Bízzál a szerelmemben. Szeretlek, Chalke. Tudtad te ezt? A férfiak szépeket gondolnak a szerelemről, de csak a nők tudják, mi az. Legyünk boldogok. Boldoggá tudlak tenni. Azt hiszed, hogy gyakorlati ember vagy, pedig én vagyok a praktikusabb. Szeretném, ha szivarra gyujtanál, aranyom. Akkor nyugodtabban hallgatnál végig. Nem vagy jó hallgató. Ha összeköltözködünk, örökké hallgatni foglak. Ne tördj semmivel. Baccardim nines, csak malátasöröm. De a gin és a malátasör majdnem olyan jó. Hozom a gint.« Nina kiment a szobából és hozott egy üveg gint, becsöngette Harrietet és utasította, hogy hozzon malátasört, jeget és

citromot. »De a citrom zöld legyen és vágja ketté és szedje ki belőle a magokat.« Visszajött, Chalke fölé hajolt, erősen a vállára támaszkodott. Állt a széke mögött. »Ne mozdulj, ne szólj, még nem vagyunk készen.«

»Sose leszünk készen«, mondta Chalke. »Ez a leggyönyörűbb. Annyi mondanivalónk van, hogy egy életre elég.« Nina befogta Chalke száját. »Örökké együtt kell maradnunk és sohasem fogunk aludni«, mondta. Harriet behozta a citromot, a jeget és a poharakat. Nina elkészítette Chalke italát. Eléje állította az asztalkát az ezüst hamutálcával, cigarettájával és poharával, viszsaült a díványra. »Így lesz majd«, mondta Nina. »Butát mondtam. Így van. Nem tudom megérteni, Chalke.« Nina szerette volna megcsókolni a fiút, szeretett volna melléje ülni, de Chalke szigorú, komoly magatartása a helyére szögezte. »Vidámak leszünk, Chalke?« kérdezte viharosan. »Szívből vidámak? Gyönyörű dolog hallgatni téged, de időnként szeretek butaságokat elkövetni. Ugy-e, nem fogsz haragudni? Ugy-e nem fogsz csalódni bennem? Én boldogabb vagyok, mint te, — a nők boldogabbak, mint a férfiak. Mindent szeretek, amit teszel. Szeretem, mert te teszed, mert jólesik neked. Ilyenek vagyunk. Ha almát árulnál, a legszebb foglalkozásnak tartanám az almaárulást. Imádnám az almákat. Ha részvényekkel kereskednél, a részvényeket imádnám. Mert a te foglalkozásod. Szeretném, ha megértenél. A férfiak nem szokták ezt megérteni.«

»Örülök, Chalke, hogy férjnél vagyok. Ne érts félre, kérek. Nagyon sokat tanultam. Megtanultam, hogyan tehetlek boldoggá. Igazán boldoggá. Mikor fiatalabb voltam, még nem értettem ehhez, Kusza teremtés voltam. Tudni kell, mi

teszi az embert boldoggá. Arra a nő soha nem jön magától rá. Meg kell tanulni. Meg is tanultam. Meglátod, milyen gyönyörűen fogunk élni, kettesben.» Ewing félbeszakította. »Még ma este beszélünk kell Wilsonnal. Elég volt a titkolódzásból.» Ninát heves félelem fogta el. »Ne tegyük, Chalke!» sikoltotta. »Ne ma este. Nem tudnám ilyen sebtében. Nem is gondoltad komolyan, hogy ma este. Próbára akartál tenni.»

»Próbára akartalak tenni?» képedt el Chalke. »Mit akarsz ezzel mondani?» Nina érezte, hogy titkolnia kell riadalmát, megdöbbenését. »Meg akartál győződni róla«, hebegte, »hogy mennyire szeretlek. Tégy a magadévá. Győződj meg úgy. Akkor megtudod. Szavakból nem tudod meg. Nem tudom neked megmondani. Amikor akarod, a tiéd vagyok. Ne gondoldj Wilsonra. Ne törődj vele, kinek a házában vagy. Mindez semmire sem kötelez. Semmi közünk Wilsonhoz. Már rég nem szeretem őt. Már akkor sem szerettem, amikor még nem szerettelek. Ezzel tisztában kell, hogy légy. Több mint egy éve nem voltam az övé, több mint egy éve. Őt nem fosztjuk meg semmitől. Ő az, aki elvesztett. Már éppen eléggé komplikált minden, minek még jobban összegabalyítani? Még annyi mindenről kell döntenünk, mielőtt bárkivel is beszélnénk. Például hol fogunk élni? Te azt mondtad, hogy Orientében nem házasodhatsz meg. Meg kellene néznem. Hátha jól érezném magam ott. New Yorkba is mehetnénk. Ott van az irodád. A nő máshogy fogja fel ezeket a dolgokat, mint a férfiak. En ötvenféleképpen tudok gondolkozni, te pedig csak egyféleképpen. Fékezd magad.« Ewing igen figyelmesen hallgatta. Homlokán kételkedő árnyék suhant át. »Itt csak egyről van szó«, mondta erélyesen. »A korrektségről. Lásd be, hogy minden más aztán jön.«

Nina személyi varázsát, igézetes lényét tudatosan koncentrálván, Ewingre mosolygott. »Belátom, Ewing. Természetesen. Belátom, mert értelek. Tudom, hogy korrekt vagy.« Közben azon tündött, mi az értelme ennek a szónak, hogy korrekt. Ő Wilson Henry neje — függetlenül attól, hogy Wilsont nem szereti — és ugyanakkor tulajdonképpen Chalke Ewinghez tartozik. Ezen nincs mit töprengeni, így van és kész, változtatni rajta nem lehet. De érezte, hogy Chalkeot szavakkal kell megnyugtítani. El kell hitesse vele, hogy az, amit csinál, tulajdonképpen nem az, ami. Azért ismételteti folyton, hogy Wilsonnak mindent meg kell mondani. Még ma este! Ami tisztára lehetetlenség. Először is csak ötödször látja Chalkeot. Két hete sincs, hogy ismeri. A szituáció olyan komikus, hogy nem is lehet komolyan beszélni róla. Wilson azt mondaná, hogy megbolondult. Hogy Mary Gow mit mondana, azt el sem tudta képzelni Nina.

»A korrektséget hagyjuk későbbre« mondta Nina ellentmondást nem tűrő hangon. »Korrektség nélkül nem megyünk semmire, tudom, de a türelem is fontos. Türelemmel kell lennünk, Egyelőre az a fő, hogy el akarsz venni és hogy én alig várom, hogy elvegyél. A többi magától jön, mint a gyermekáldás. Szeretnék gyereket tőled, Chalke. Chalke, szeretnék gyereket szülni neked.« Chalke határozott mozdulattal az asztalra tette poharát. »Hogyne, Nina. Ha nem jár veszedelemmel. Magam is szeretném. A házasság gyerekek nélkül szármalmas dolog. Szeretném, ha fiam volna. Sok-sok éjszaka tündöttem ezen, egyedül üldögélve házam tornácán. Vagy mikor a főmérnöknel ruletteztem. Boldog, nevetséges tervezetések. Chalke Ewing, a negyedik. Én a harmadik vagyok. Mindez messzire visszanyúlik.

Nem beszélek róla soha, nem fontos. Nevetnivaló. Tíz nemzedék, száz nemzedék, mi az? Térben és időben! Egy Ewing semmi. Hulló falevél. Annál is kevesebb.»

»Nem szabad így beszélned« mondta Nina. »Ne halljam tőled többé.« Mikor bejöttek a tornácra, a napsugarak négyszöget rajzoltak a szőnyegre, Chalke mellé, most ez a négyszög olébb vándorolt. Odébb kúszott a síma parketten és négyzetté egyenesedett ki. A délután múlik, gondolta Nina. Nemsokára hazajönnek a gyerekek. Wilson is megjön. Olyan különös volt most Wilsonra gondolnia. Hazajön, valah'va, ami már nincs. Hozzá. Nemcsak szerelmileg idegenedett el Wilsontól, hanem egészben. Chalke pohara üres volt. »Akarsz még gint és malátasört?« kérdezte. »Most nem« mondta Chalke. Pillanatnyilag nem szivarozott, gondolatokba merülve nézte Ninát s ez Ninát kezdte nyugtalanítani. »Ma Bacheéknél vacsorázunk« mondta Ewingnek. »Ha lehet, korán elszabadulok. Kinn leszel a kertben? Justin-nel, Maryvel és a rumosflaskával?«

»Alighanem«, mondta. »Gyere át, ha lehet. Ha csak egy pillanatra is. Egy rövid pillanat veled. Nina, szebb, mint a legszebb élet nélküled. Olyan lesz az életünk, Nina, mint egy röpke pillanat.« Ninát mély öröm fogta el. Ha Chalke szépeket mondott, szenvedélyes hálát érzett, szerette volna a nyaka köré fonni a karjait, szerette volna magábaolvasztani. »El kell szánni magunkat arra, hogy minél előbb megtegyük a szükséges lépéseket«, folytatta Chalke. »Lesz egy kis vihar, kis nyári zivatar; talán ijesztő, de hamar elmúlik. Nyom nélkül elmúlik, Nina. A nap tüstént fog sütni és sugarasabb lesz, mint valaha. A világ fényes lesz, madarak csattognak és virágok fognak illatozni körülöttünk.« Édesen beszél gondolta Nina.

»Még volna egy és más mondanivalóm«, folytatta Ewing. »Gyakorlati dolgokról. Szerencsére módom van gondoskodni rólad. Pénzem elég van. Több mint harmincezer évente. Biztos pénz. Nem függ a cukorterméstől. Gazdag nem vagyok, de a jövedelmem bőséges. Megvallom, nem is nyilatkoztam volna, ha sokkal kevesebbet keresnék. Ennyiben feltétlenül világfi vagyok. A szerelem nem fér össze a szegénységgel a mai társadalomban. Nem, nem. Szép asszonynak pénz kell. Egyenletes kedélyállapot, csinos ruhák. Mint ami rajtad volt, mikor Justinnel átjöttél. Azon a történelmi nevezetességű napon. Szép asszonynak, fiatal lányokról sohasem beszélek, pénzre van szüksége. Kell, hogy pénze legyen. Hogy gondozhassa a bájait. Szegényes környezetben elvész a varázsa, a mosogatás tönkreteszi értékeit. A nő varázsának egyik főtényezője az elkülönülés és az elkülönülés, úgy a személyes, mint a társadalmi, drága multság. Eszembe se jutott volna áldozatot kérni tőled.«

»Ezer örömmel meghoztam volna érted, Chalke«, fogadkozott Nina. »Boldogan nyomorognék veled.«

»De én nem szeretnék nyomorogni veled« mondta Chalke. »Végre is nem vagyunk már állatok. Ami nem tagadom, talán hiba. Illúzióra van szükségünk. Arefestékre, púderre, mindarra, amit az öltözködés jelent. Sok mesterkélt gyönyörforrásra.« Nina szemrehányólag pillantott Chalkera. »Szóval egyszerű, olosó ruhácskában nem is szeretnél?« »Egyszerű, olosó ruhácskában is szeretnék, ha rád volna szabva és jól állna neked. Mit mondasz Cubáról? Nem tudom. Egy évre, az év egy részére megpróbálhatnád. Közben Havannában laknánk. Van ott egy kis házam a Vedadón. Kerttel. Kilátással a tengerre. Most le van zárva, de egy

órán belül beköltözhetünk. Megpróbálhatnád Orientét is. Érdekelne az újszerűsége. New Yorkról is szó lehet. Nem vagyok fanatikus, de megállnám a helyemet. Van még bennem egy-két amerikai jellemvonás. Spanyolországba nem szeretnék elvinni. Talán egy-két, esetleg három év múlva. Szeretném, ha megtanulnál spanyolul.»

»Boldogan« lelkendezett Nina. »Azt mondják, nem olyan nehéz.«

»Nem olyan nehéz?« csodálkozott Ewing. »Ki mondta ezt neked?« A legkörmönfontabb nyelvek egyike. A faj minden modorosságát ismerned kell, hogy korrektül beszéld. Ismerned kellene a mórokat és a keresztényeket. Ismerned kellene a trópusokat és Afrika javarészét.« »Igyekeznek, Chalke.« mondta csüggedtebben Nina. »Nagyon igyekeznek, hogy meg légy velem elégedve. Talán vinném valamire.« Tünődött, oda merjen-e ülni melléje a szék karfájára, oda merje-e nyomni az arcát az arcához. De arra az eredményre jutott, hogy már késő. Minden pillanatban hazajöhet valaki. Ewing arany karkötőórájára pillantott. »Megyek« mondta. És felállt.

»Igyekezzél minél korábban elszabadulni Bachéktól« ismételte. »Boldoggá tesz, hogy látni foglak. Ha nem jöhetnél, reggel felhívlak telefonon. El kell utaznom New Yorkba a vállalatomhoz. Kéthárom napra. Előbb azonban szeretném végét vetni ennek a bizonytalan helyzetnek. Jobb szeretek Wilson szeme közé nézni, mint a hátamögött cselekedni.« Nina látta, Ewingnek eszébe se jut, hogy megcsókolja. Még sohasem látott férfit ilyen merevnek. »Szeretsz, Chalke?« kérdezte. »En szeretlek. Mondogasd magadban, hogy szeretlek, mikor átmegy a kerten, mikor átmegy az utcán. Hogy egész szívemből szeretlek. Hogy egészen a tiéd vagyok. Szőröstül-bőröstül. Mindörökké ámen.« Nem

kell, hogy mondogassam, jegyezte meg Chalke. »Kímondtad. S visszhangja bennem zeng és szünet nélkül ismételteti. Te pedig ismételd el magadnak, hogy az a kevés, ami vagyok, az a kevés, ami maradt belőlem, a tiéd, Nina. Mert már nem vagyok az, aki voltam, Nina« figyelmeztette, »ezt is tudnod kell. Néhány évvel ezelőtt váltólázba estem és nem úgy kerültem ki a betegágyból, ahogy belefeküdtem. De rosszabb nem vagyok, mint a jellemem, abba pedig már beletörődtél. Tulajdonképpen nem vagyok tökéletes roncs.« Nina hitetlenkedve nevetett. Ewing kiment. Nina látta továtünni sovány, erélyes alakját. Széleskarimájú, igen szép, szalagnélküli panamakalapot viselt. Nina torkát könnyek fojtogatták. »Chalke« mondta hangosan. A játékos napsugarak elvonultak a szobából.

*

Mire Nina el tudott szabadulni Bacheéktól, nagyon későre járt. Mozgalmas este volt, kártyáztak, folyton történt valami, rengeteget beszéltek. Nina szórakozottan, oda sem gondolva, mindenben részt vett. Noha figyelmetlenül játszott, huszonöt dollárt nyert. Aztán némán bandukolt hazafelé Wilsonnal. Az ég csillagtalan volt. A nagyon forró éjszaka úgy terült fölébük, mint valami sötét sátor ponyvája. A Northstreet felől autók túlköltek.

Nina világosan látta, hogy Wilson fiatalos életkedve végérvényesen megsavanyodott. Erélye megtört, biztonságát elvesztette, kevesebbet beszélt, gondolataiba merült, homlokán árkok mutatkoztak. Idősebbnek tűnt. Tekintetének más lett a kifejezése. Többször volt fáradt, mint friss. Ajka elernyedt. Ez a felfedezés nagyban megerősítette Ninában azt a benyomást, hogy Chalkehoz való viszonya rendkívül komoly. Nem is annyira az győzte meg, amit Chalke mondott,

hanem a magatartása és a hangja. Ma még sikerült elhalasztani az elkerülhetetlen döntést, de ez már nem késhetik. Helyt kell állania, eleget kell tennie Chalke várakozásának. Nina egyre erősödő, majdnem elviselhetetlen gyönyörűséggel gondolt Ewingre. Lelki gyönyörűség volt, de ugyanakkor a testének is jól esett. Fűtötte, izgatta. Testileg kényelmetlenül, rosszul érezte magát s ugyanakkor kimondhatatlanul boldog volt. Elmerült benyomásaiba. A legfontosabb problémát igyekezett elfelejtetni.

De minduntalan visszajött. Makacsul, szorongatóan. Mit is akar tőle Chalke? Istenem, világosan megmondta. Azt akarja, hogy menjen hozzá feleségül és hogy ezt haladéktalanul jelentse be Wilsonnak. Nyilvánvaló, hogy nem éri be azzal, hogy Wilson hajlékában csókolódzzék vele. Ezt világosan értette Nina. Ami túlment ezen, azt már kevésbbé. Az már a férfiak különös természetéből következik. Chalke époly felelősnek érzi magát Wilson irányában, mint Ninával szemben. Sőt pillanatnyilag úgy fest a dolog, mintha Wilson fontosabb volna a számára. Hisz meg se kérdi Ninától, mi a véleménye, ragaszkodik hozzá, hogy Wilsonnal mindent közöljenek. Haladéktalanul. Pedig azzal várnunk kell, gondolta Nina. Persze, hogy szeretne Chalkeal élni és erre nincs más mód: hozzá kell, hogy menjen. De ezt alaposan meg kell gondolnia, sok mindent el kell intéznie előbb. Ez csak érthető. Ahhoz is joga van, hogy egy darabig boldog legyen. Gondtalanul. A szerelem előbbrevaló, mint a házasság. A helyzetük eljegyzésre emlékeztet, mintegy szabadságot kapott, hogy megszokja Chalke iránt való szerelmét. Hogy felkészüljön rá, testileg, lelkileg, sőt ruhabelileg is. Ruhákra Chalke természetesen nem gondol, bár

az is fontos probléma, mit vihet el magával azokból a kosztümökből, amiket Wilsontól kapott. Nem mintha Wilson kicsinyes volna, igazán nem az. De mit vigyen Chalkehoz — saját-magán kívül? Keveset. Majd elintéződik. Aztán a válasz. Wilson nem fog körülményeskedni. Ugy van, ahogy Chalke mondta, nem akadályozhatja meg. A legkényelmesebb válóok a hűtlen elhagyás és a tartásdíj megtagadása. Soká tart. Ha nem téved, két esztendeig.

Ninában egyre jobban erősödött az az elhatározás, hogy a saját feje szerint fogja intézni a dolgait. A férfiak mohók. Chalke Ewing is az. Mihelyt praktikus dolgokra kerül a sor, tehetetlenek. És mégis rájuk kell bízunk magunkat, milyen komikus, hogy így van! Chalke csak várjon. Nem kell soká várnia, tette hozzá. Nem is akarja távoltartani magát tőle. Nina valósággal szédült az örömtől, ha a Chalke-al való együttélésre gondolt. A könyörtelen reggeli világításban szemügyre vette magát. Arcával és nyakával meg volt elégedve. A teintje jó volt, a nyaka rugalmasnak látszott, vékonyabb volt, ráncatlanabb, simább, mint hitte volt. Évekbe telik, mire roncs lesz. Wilson sokáig öltözködött, nem ment a városba.

»Cora nincs a városban« közölte Ninával. »Georgiába kellett utaznia, ebben a hőségben! Valaki megbetegedett. Anna Louiset itthon hagyta.« »Meddig marad el?« érdeklődött Nina. Wilson nem tudta. »Két-három hétig körülbelül. Akarsz golfozni?« Ninának eszeágában sem volt Wilsonnal golfozni, de úgy tett, mintha gondolkoznék. »Sajnos, nem megy« mondta végül. »Rendeteg fehérműt kell tisztítóba adnom, meg kell számolnom őket, hogy elvihessék.« Valójában nem akart elmenni hazulról. Hátha Chalke Ewing

beszélni akar vele. Náluk, vagy egyebütt. Megígérte, hogy délelőtt felhívja, — Wilson remélhetőleg nem fog idehaza lábatlankodni. Wilson szörnyű handicap volt a számára. Nina észrevette, hogy Acton és Cordelia szavait kezdi használni. Találó kifejezések. Telefonon persze csak hétköznapi dolgokról beszélhet Chalkeal, de a hangjában minden benne lesz. Ebben a legkevésbé sem kételkedett. Mindazt a gyengédséget bele fogja tenni a hangjába, amit szavaival nem vallhat be. Chalke bizonyára felkeresi délután.

»Miért nem kérded meg Justint, ráér-e? ajánlotta Wilsonnak. »Hiszen szeretsz vele játszani. Ne hívd fel. Nincs a hivatalában. Sétálj át hozzá és igyál vele valamit!« »A nőknek fogalmuk sincs az ivászatról« jegyezte meg Wilson. »Kinek jut eszébe kora reggel inni? Délelőtt inni a legnagyobb nevelatlenség. Aki délelőtt kezd, az egész nap folytatja. És ha az illetőt Chalke Ewingnek hívják, hajnalig abba sem hagyja. Nem tudom, mit esztek rajta? Elismerem, hogy nem olyan utolsó fráter, mint a híre, de rokonszenvesnek nem nevezhető. Cinikusnak látszik. Akinek nem voltak az életben sikerei, az megsavanyodik. Mint afféle felbemaradt ember, mindenütt hibát keres, csak ott nem, ahol van, sajátmagában. Nem is kell beszélni vele, hogy az ember lássa, mekkora cinizmus szorult belé. Már a tekintete is szarkasztikus.« »Nem igaz, hogy nem vitte semmire«, tiltakozott Nina. »Mary Gow azt mondja, hogy nagyon sokat keres és a cukoriparban igen nagy tekintélye van.« »Nem lehet olyan nagy tekintély« mondta Wilson.

»Nyilvánvaló, hogy nem lehet nagy fiú, mert ha az volna, nem élne Cubán. Ott csak azok maradnak, akik a cukorgyárat vezetik. A vállalkozók az Egyesült Államokban élnek. Ezt ne vond két-

ségbe, magától értetődik. Aki vitte valamire, az nem marad a dzsungelben, a négerek között. Mi a fenének tenné, ha az Egyesült Államokban élhet? Nem is csodálom, hogy Ewing olyan fekete és szarkasztikus. Én a helyében kétszer olyan fekete lennék és négyszer olyan kellemetlen. Aki nem kerül fel ebbe a környezetbe, ahol minden a legprimább, az élehetetlen!» ismételte Wilson. »Annak kell lennie.« Ninát kegyetlen bosszúszomj fogta el. Összeharapta ajkait, fátyolos tekintettel nézett Wilsonra. »Ha az Egyesült Államok vezető embereiről beszélsz, arra felelj, miért utaznak egyre többen Európába és miért maradnak egyre többen odaát?« »Azt megmondhatom neked« biztosította Wilson. »Mert szamarak.« Nina hátat fordított neki s félvállról vetette oda: »Nem tudtam, hogy a nők között is vannak szamarak. Mindenesetre utálatos kifejezés. Légy szíves, ne hagyd el ennyire magadat, mert ilyenkor derül ki, milyen ordinaré vagy. Sértegetted Catherine Prynet és kimutattad egész korlátoztságodat.« Wilson válaszáat meg sem várva, kiment a szobából. Mi köze Wilsonnak Chalke arcszínéhez és szarkazmusához? Rövidesen rá fog jönni, hogy Chalke nem is olyan élehetetlen. Ha a feleségéről, Nináról van szó.

*

Szólt a telefon. Chalke jelentkezett. Nina dühében már azt se bánta volna, ha Wilson mindent hall. »Holnap New-Yorkba kell mennem, kérlek. És mint mondtam, két-három napig valószínűleg ottmaradok. De csak este utazom, dinner után« mondta Chalke. »Nos? Mit szólnál hozzá? Mit csinálnál délután?« Nina azt mondta, hogy az utazásától egyáltalán nincs elragadtatva. »Autózatlanánk« indítványozta. »Négy óra tájban, mikor

már kezd hűvösebb lenni.» Ewing kitűnőnek találta a programot. Kikocsiznak Ninával a várost környező erdőkbe, élvezni fogják a szép, nyári napot. Ewing elismerte, hogy Eastlakenak szép a környéke. »Szeretem a fákat« mondta, »semmi közül az emberekhez és a politikához.« Nina ujjatlan, nagyon könnyű kék chenille-virágos batisztruhát vett fel ez alkalomra — alatta úgyszólván semmi sem volt — és szorosan simuló fekete selyemsapkát. Egyik kezével a kocsit vezette, a másikban a cigarettáját tartotta. Úgy érezte, jóban van Chalkeal. Vállával szorosan hozzája simult. Térdeik gyakran surolták egymást.

Nem is annyira boldog volt, inkább gondtalan. Egész lényével lázongott életének és helyzetének kényszere ellen, okosságát szélnek engedte. Teljesen átengedte magát érzelmeinek. Elhatározta, hogy percenként félre fogja fordítani a fejét, megcsókolja Chalkeot, csupasz karját szorosan nyaka köré fonja és a fejét odahúzza a mellére. Az országúton jártak, a szántóföldek és gyümölcsöskertek között álló szürke, ritka tanyák elmaradtak mögöttük. Emberekkel nem találkoztak. Nina egyre jobban vágyódott arra, hogy Chalkeot megérintse, hogy hozzásimuljon. Mit érezhet Chalke? Nem tudta elképzelni. Magatartásából nem találhatta ki, arra már rájött. Tárgyilagosan, személytelenül, mereven ült Nina mellett. Barna vászonruhában, flannelnadrágban. Fekete nyakendővel. Panamakalapja az ülésen hevert.

— Mire vár? — tűnődött Nina. Meg kellene fognia a kezemet, meg kellene, hogy csókoljon. Odon, fedett fahídhöz jutottak, mely úgy feketéllett a sugaras, forró délutánban, mint valami hűvös, elhagyott alagút. A deszkák recsegték a kerekek alatt, a korhadó fa nedves kipárolgása megcsapta orrukat. A híd közepén nyíló ablakból egy pilla-

natra eléjük tárult a széles folyóra és a zöld mezőkre nyíló gyönyörű kilátás. Nina nagyon lassan vezetett. A hely alkalmas. Nina most vagy soha. Kikerültek a fedett hídból, Ewing nem mozdult. Nina ingerülten ajkába harapott. »Békés tájék« mondta Ewing. Nincs köze a jelenhez. Alszik. »Nina« fordult barátnője felé, »végére kell járnunk a dolognak. Nem akarlak úntatni mindazok megismétlésével, amiket már megbeszéltünk. Nem maradhatunk ennyiben. Okvetlenül beszélnem kell Mr. Henryval. Ne feledd el, nekem is vannak elintéznivalóim. Meg kell egyet-mást beszélnem a vállalatnál, ahol érdekelve vagyok. Rád való tekintettel rendeznem kell az ügyeimet.«

»Köszönöm, Chalke« mondta Nina. »Nekem egyedül te vagy fontos. Nekem egyedül te vagy az ügyem. Nem értem, hogy beszélhetsz pénzdolgokról, mikor először vagyunk egészen egyedül. En nem tudnék ilyen praktikus lenni. Teljesen értelmetlennek találom az ilyen beszédet. Képtelen vagyok gondolkozni. Itt vagyok, szorosan melletted és meleg is van ahhoz, hogy terveket kovácsoljunk. Gondold meg, hogy szeretlek. Ez az egyetlen, amit tudok. Másra sohasem leszek használható, mással sohasem fogok törődni. Csak azzal, hogy nagyon szeretlek. Jó lesz így, Chalke?« Chalke gyengéden, szenvedélyesen Ninára pillantott. »Tudod, hogy szeretlek. Elég felelőtlen voltam ahhoz, hogy megvalljam neked« mondotta. »Olyan nagyon szeretlek, hogy egy pillanattal sem akarom tovább halogatni a kelleténél, hogy az enyémnek mondhasalak, hogy a magamévá tegyelek« jelentette ki határozottan, egyszerűen. »A tied akarok lenni« mondta Nina mohón. »Hiszen éppen erről van szó. A tied. Amikor akarod. Egy pillanattal sem akarom tovább halogatni, mint amennyire muszáj.« Megállítom a kocsit, gondolta és bemegyünk a

bokrok közé. Érezte Chalke karját az ülés támláján a háta mögött. Chalke egy pillanatra magához húzta. »Az Istenért, ne hidd, hogy hideg vagyok!« kiáltotta, »hogyan keresem a nehézségeket«.

»Ma este túl kell, hogy legyünk rajta.«

Nina szorosan hozzája simult. »Ne ma este, Chalke« könyörgött. »Először tisztába kell hogy jöjjenek magammal. Hallgass meg, Chalke, angyalom. Ma este nem mondhatjuk meg Wilsonnak, nem tudnék felelni a kérdéseire. Nem is hiszed, milyen lehetetlen helyzetbe hozol.« Ninának úgy rémlett, hogy Chalke arca elsötétült. »Nemcsak Wilsonról van szó, Chalke. A gyerekeimre is gondolnom kell. Nekik is meg kell mondanom. Hiszen ők nem is gyerekek már. Gyakran az az érzésem van, hogy idősebbek, mint én, talán nincs is szükségük rám. Hidd el, Chalke, könnyű szívvel hagyom el őket érted. Nem fogok belehalni, ha meg kell válnom tőlük. De valamit kell, hogy mondjak nekik. Nem akarom, hogy rossz emléküket legyen rólam. Wilson nem fog hallgatni tudni, ha megmondom neki. Mind meg fogják tudni, Acton, Cordelia, Rhoda és Harriet. Mind.«

Ahogy Rhoda és Harriet az eszébe jutott, maga előtt látta az egész jelenetet és csaknem elállt a szívverése. Heves gyomorgörése támadt. Látta Rhodát, reggel a bevásárlási listával, hallotta meleg, szívből jövő sikongását, látta Harrietet, frissen vasalt, fehér kötényben hozza a reggelit. Ült a kerék mellett és kibámult a szélvédőn az országútra. A meghitt kép elmosódott, a kocsis egy kilométerkö felé imbolygott. Csak Chalke ne vegye észre, miket érezek, miket gondolok sopánkodott kétségbeesve. Ettől rögtön magához tért. Újabban mindig szilárdan megállta a helyét. Összeráncolta homlokát és megadva magát a sorsának tovább vezette a kocsit.

Ideje visszafordulni, gondolta Nina. Chalke némán, boldog ernyedtséggel gyönyörködött a vidékben. A nap lángolt. Nina érezte, hogy cserepes ajkait porréteg fedi. Legalább ezen változtathat. »Meg kell csinálnom az arcomat« mondta. »Átvennéd a kormányt?« Kipúderezte orrát, kirúszolta ajkait. Érezte, hogy könnyezik, bizonytalan félelem fogta el. Miért nem akarja Chalke megcsókolni? Miért nem kedves hozzá? Miért nem jelenti ki, hogy minden jól van úgy, ahogy van? De Chalke nem gondolt erre. Szivarra gyujtott. Nina elnevette magát. Rögtön jobb kedve lett. »Min nevensz?« kérdezte Chalke. »Rajtad« mondta Nina. »Együtt vagyunk, szeretjük egymást, autózunk a szabadban, rétek között, fedett hídon és egyetlenegyszer sem csókolta meg. Éppen csak hogy megsimogattál és utána szivarra gyujtottál. Mintha évek óta házasság volnánk.« »Ostobaság« mondta Chalke. »Megmagyaráztam neked, hogy mi a különbség szerelem és házasság között. El foglak venni. Komoly aktus lesz, a megfelelő társadalmi és anyagi biztosítékokkal. Most sem a hely, sem az idő nem alkalmas szenvedélyes kitörésekre.«

»Csókolózni mindig lehet« makaeskodott Nina. »Remélem, nem botránkoztatjuk meg a teheneket és a gazdákat, akik mérföldekre vannak tőlünk. Ha ilyen szemérmes vagy, szemtelen leszek. Szemtelen kedvemben vagyok, Chalke, nem is sejtéd, milyen szemtelen kedvemben vagyok. A férfiak sokkal korrektebbek, mint a nők,« folytatta egyre jobbkedvre derülve »a férfiak konvencionálisak és tisztelik a látszatokat, ami tulajdonképpen nevetséges, mert ha baj van, sohasem ők isszák meg a levét. Csókolj meg, Chalke. Lesz ami lesz.« Chalke nyugodtan szivarozott. »New-Yorkból« mondta kisértetve »fel foglak hívni telefonon, hogy a hangodat halljam, hogy megtudjam, mi van veled,

mit csinálsz? Illetve nem foglak felhívni, nem tehetem, Nina. Kellemetlen következményei lehetnének számodra.» »A legkevésbé sem, biztosította Nina. »Rendkívül kínos volna« felelte Chalke. »Tudod, hogy ítélem meg a helyzetet.«

*

Nina valósággal fellelegzett, mikor Chalke Ewing elutazott. Egy-két nappal kitolódott életének legfájdalmasabb elhatározása. Mihelyt visszajön, újra hangoztatni fogja, hogy beszélnie kell Wilsonnal. Chalke csupa gyöngédség és keserű eltökéltség. Nina leszögezte, hogy utóbbi tulajdonosságát is szereti. Követelőző törhetetlen lényének nagy része volt abban, hogy Nina olyan biztosnak érezte magát, hogy annyira el volt szánva multjával szakítani. Igen, elhatározta, hogy megteszi. De, mint ahogy már próbálta Chalkeal megértetni, előbb pontosan tudnia kell élettervük küszöbön álló programpontjait. Nyugodtan, szilárdan, higgadtan akar nekivágni az ismeretlennek. Minél tovább tűnődött, annál nyugtalanítóbbnak, megoldhatatlanabbnak látta az előtte álló kimagyarázkodást. Könnyű Chalkenak azt állítani, hogy Wilson semmit sem tehet. Vele, Ninával szemben szörnyen viselkedhetik. Ki tudja, milyen szavak fognak ajkára tódulni, afölött való megbotránkozásának a kifejezésére, amivé Nina lett.

Nina a tornácon ült, késő délután, a nap sűrű, fátyolszerű párában bukott le s a világ szürke lett. Irtózatos ez a nedvesség, gondolta Nina. A Grove Avenue juharfái csöpögtek, lombjuk lomhán, mozdulatlanul csüngött, mintha zöldre mázolt, nehéz érccirádák volnának. A városra nyomasztó némaság nehezedett. Nina kívül-belül ismerte Eastlake-et, a város minden egyes

utcáját, úgyszólván minden egyes lakóját. Itt született. Tizenkétesztendő volt, amikor a családja elköltözött Eastlakeből, de Nina visszakerült, itt járt jegyben, itt ment férjhez. Ez egyszerre megváltozott. Nem mintha Eastlake megnagyobbodott volna, — más lett. Ninának úgy tűnt, hogy a városról és az emberek dolgairól való tudása fokozatosan csökken. Egyre kevésbé érdekelték a komoly ügyek, apró-cseprő dolgok foglalkoztatták. Minden sokkal drágább, mint házasságának első éveiben, huszonegynéhány évvel ezelőtt volt, most minden a duplájába kerül, sőt még többbe és Wilson azt állítja, hogy minden rosszabb, mint hajdan. Amiben azonban Nina nem ad neki igazat. Eppen ellenkezőleg. Majdnem minden jobb. Azelőtt csak a nyári hónapokban lehetett friss főzeléket kapni, most télen is kapni Mr. Bladesné boltjában. Februárban is tart articsókát, körtét, szamócát. Friss ízletes szamócát, belga szőlőt. Mr. Clough üzletében se szeri, se száma az ízletes csemegéknek, amiket azelőtt csak nagyvárosokban árultak. Mr. Scanell halcsarnokában osztrigát kapni, rákot, pontyot.

Igaz, hogy Eastlake sokat veszített egyszerűségéből, amit senki sem akar tudomásul venni, pedig tény. Nemcsak a táplálkozás tekintetében finnyásabbak az emberek, az életmódjuk is sokkal fényűzőbb, mint azelőtt. Nem ő az egyetlen asszony, akinek ágyába hozzák a reggelijét. Sokkal többet szórakoznak, mint régebben, úgyszólván szünet nélkül szórakoznak. Táncesték a klubban, nyáron minden szombaton, télen is sokszor, lunchök és kártyapartik golf, vacsoratársaságok — hetenként négyszer-ötször is meghívják őket ide vagy oda Wilsonnal, hosszabb, rövidebb autókirándulások. Összes ismerősei isznak. Márpedig

az ital, a jó ital szörnyen költséges. Tilos hamisítatlan whiskyt, Scotchot és gabonapálinkát tartanak, van, aki maga csinál gint, tiszta alkoholból. Van dinner, ahol Cordial, Grand Marnier, Benedictine és Vieille Cure kerül az asztalra. Wilson pezsgője! Egyszer tévedésből neki kézbesítették ki Wilson szivarszámláját. Háromszázhetven dollárt tett ki!

Eastlake megváltozott, az aszfaltjárdák újak, idegenszerűek, a járókelőket nem ismeri és mégis az az érzése, hogy a várossal való régi kapcsolata megmaradt. Hiszen a szülővárosa! Környéke meghitt, bizalmas, ismerős. Csak most, amikor el akar szakadni Eastlaketől, eszmél rá Nina, milyen nagy hatással van rá ez a város, mennyire köti őt. Ez a vidéki város, mely egy meglehetősen széles, zöld körzetet ural, mélységesen át van hatva a maga fontosságától, szigorúan tekintélytisztelő, korrekt a nézeteiben. Akármennyire megváltozott, önmagáról való vélekedését nem adta fel. A változás felszínes, állapította meg Nina, csak a lakosság életmódja változott, szemléletük a régi maradt. Ha Wilsont elhagyja, és követi Chalkeot, rengeteget fognak beszélni róluk a régi, hagyományos értelemben.

Természetesen mindenki Wilson mellett fog állást foglalni s őt könyörtelenül el fogják ítélni. Mary Gow lesz a legelső részvétlátogató Wilsonnál. Mary valószínűleg soha nem fog neki megbocsátani, hisz nemcsak a családjának fordított hátat, hanem a fivérével szökött meg. Egyetlen barátnője sem fogja belátni, hogy nem tehetett másképpen. Még ha el is válik Wilsontól (ezt is el kell még intézni), házasságtörő asszonynak fogják tekinteni. Sőt rosszabbnak, mintha házasságtörést követett volna el, mert nevetségessé tette létalapjukat, az erényt. Ninát nehéz

mélabú fogta el. Mindaz, ami előtte áll, rettenetesen végleges. Ez a gyötrelmes érzés temetéseken szokta elfogni. Valósággal megkönnyebbült, mikor Cordeliát látta jönni a kert felől. Cordelia ki volt pirulva, izgatott volt; egy pillanatra Ninához ült, a szék karfájára. »Kinn voltunk a kőbányában« mesélte, »de nem volt belőle semmi örömöm. Anna Louise-zal voltam s az unokafivérével, aki most, hogy az anyja távol van, náluk lakik. Visszajövet elakadt a rozoga autójuk. Jó messzire a várostól. Úgy kell nekem! — De James Angellel nem akartam kocsiba ülni.« »Azt hittem, hogy szereted James Angelt« mondta Nina. Cordelia ráhagyta. »Nagyon szeretem őt. Csak azt nem tudom, vegyem-e tudomásul, hogy ő is szeret. Mert az egészen más. Ezt te aligha érted.« Nina mosolygott. »Idegessé teszel, Cordelia« mondta a lányának. »Ügylátszik azt hiszed, hogy soha senkit sem szerettem az apádon kívül és fogalmam sincs a szerelemtől. Tökéletesen értelek s nagyon meg vagyok elégedve veled, hogy ilyen finoman érzel a korodhoz képest.« Cordelia rá se hederített. »Értsd meg« folytatta »az a legnagyobb rendben van, hogy James szeret. Az is rendben van, hogy megmondja. De ha úgy tennék, mintha elhinném, akkor kigyulladna a szerelemtől a házunk. És ez teljesen felesleges, igaz? Az én koromban! Vagy örülnél, ha gyermekedet menyasszonyi ruhában látnád? Kiszolgáltatnád fátyolba burkolva, viasz-narancsvirággal a hajában James Angel buja vágyának?« Nina őszintén fel volt háborodva. »Szörnyű miket beszélsz, Cordelia. Ilyesmiket ne halljak többé. Különbséget kell tenned szabad véleménynyilvánítás és otrombaság között.« Magában azonban mulatott a James Angel és a bujaság közötti gondolatársításon. James Angel kínosan

korrekt modorú, jólfésült, szalmaszőke fiatal-ember volt. »Hiába beszélsz« mondta Cordelia »én tenyeres-talpas teremtés vagyok. Nem akar-tam vele kocsiba ülni, annak köszönhetem az egészet. Anna Louise órákhosszat kutyaolt a porban és éppen olyan frissen jött haza, mint ahogy elindult. Őt nem üli meg a por, nagy-n rendes lány, nincs annyi vaj a fején, mint ne-kem. Férjhez kellene mennem. Igazán az a véle-ményed, hogy nem férek a bőrömbe, anyám?«

»Sose tudom, mikor beszélsz komolyan« pa-naszkodott Nina. »Igazán nem tudom, mit gondol-jak felőletek.« Cordelia feltápáskodott és hátba-veregette Ninát. »Szándékosan hagylak kétségben. Megőrülnél, ha megtudnád, hogy milyen vagyok. Bájos, és szutykos. De várj csak, mindjárt olyan fehér leszek, mint a frissen esett hó.« Azzal odébb állt. Nina tudta, hogy Cordelia a nemzedékét jellemző könnyelmű, kétértelmű modorban meg-vallott valamit neki. Házasságról, James Angel-ről beszélt. Nina tudta, hogy Cordelia nem menne Jameshez, hogy a helyzete nyilvánvalóan gon-dolkodóba ejti. Nina új és meglepő világításban látta most — és egyszerre megértette Cordeliát. Szinte csodálkozott, milyen ostobán, milyen ma-kacsul elzárkózott eddig a megértése elől. Cor-delia olyan egyszerű, olyan világos, mint a nap. Lényének legszembeötlőbb jellemvonása — mint a vele egyidős lányoknak általában — a kétel-kedés.

*

Cordelia elejétől kezdve kételkedik, amire a régebbi nemzedékek támaszkodtak, amiben hittek, amitől reszkettek. Élénkebben gondolkodik, mint Nina; kételkedik a szüleiben, a szerelemben, a vallásban, nem mutat hajlandóságot, nem érzi szükségét, hogy alkalmazkodjék hozzájuk, mint

azelőtt tették, mechanikusan, problémamentesen. Persze Cordelia is kénytelen alkalmazkodni a tekintélyekhez, nem udvariatlan, nem okoz nehézségeket. De egyáltalán nem rejti véka alá azokról a dolgokról való véleményét, amiknek aláveti magát, önállóan gondolkodik, befolyásolhatatlannul. Lénye visszatükrözi egy kétkedő korszak problémáit és kételyeit.

Senkinek sincs sok meggyőződése manapság, gondolta Nina, de a legtöbben, főleg akik idősebbek Cordeliánál, keserűen lázonganak a körülmények ellen, amiket megváltoztatatlannak, elkerülhetetleneknek tartanak. Erre Roderick Wade kitűnő példa. Cordelia azonban nem küzd magával. Ő nem számít semmire, eleve bizalmatlan és kishitűsége folytán igen sok csalódást és bántódást elkerül.

De még sem küszöbölheti ki életéből az ősi s elkerülhetetlen érzelmi kényszerűségeket, gondolta Nina. Azok előbb-utóbb győzedelmeskedni fognak magas értelmisége felett, s ki lesz szolgáltatta nekik. Nina mélységes szánalommal gondolt a Cordeliát fenyegető gyötrelmekre. — Halálára. Milyen gyorsan felnőtt ez a gyerek, gondolta bánatosan, mert még gyereknek tekintette Cordeliát, helytelenül. Pedig Cordelia kész nő volt. Milyen öntudatos, mulatságos poronty volt valamikor! Acton komoly gyerek volt, Cordelia ellenben már csecsemőkorában mulatságos volt. Milyen kedves, ünnepélyes bizalommal totyogott, milyen mulatságos volt pufók arcocskájának komolykodó kifejezése, milyen mulatságosak voltak első, nevetségesen komolykodó szavai! Eleinte nagyon csúnya kislány volt, kövér, kicsattanóan piros, indulatoskodó, de mindez megváltozott. Most nagyon csinos. Talán még mindig túlságosan igényes kissé, ami levon a ked-

vességéből, de humora egyre javul. Cordelia tulajdonképpen vértnek használja. A mennyekben való bizakodás helyett humorára támaszkodik.

Tizenkétéves korában Cordelia elszántan játszotta a kismamát. Naphosszat el tudott bábáskodni babáival, némelyiket ágyába is magához vette, órákhosszat prédikált nekik, tanította, korholta őket, kezüknél-lábuknál fogva lóbálta s olyan erővel esapta le őket, hogy megsérültek vagy összetörttek. Aztán ez is megváltozott. Cordelia kezdte elhanyagolni babáit, megfélemezett róluk, jelleme megszilárdult, karaktersvonásai kialakultak. Akkoriban, jutott most Nina eszébe, bizonyos mértékben elidegenedtek egymástól. Cordeliához való viszonya veszített régi közvetlenségéből és bensőségéből, hidegen, rezerváltan álltak egymással szemben. Nemcsak Cordelia húzódott vissza, Nina is defenzívába került. Aminek nyilvánvalóvá válását Nina az anyai tekintély hangsúlyozott, néha már-már túlságba vitt szigorával leplezte. Más szóval néha lehetetlenül haragudott Cordéliára. De akárhogy viselkedett, Nina érezte, hogy a lánya időnként kissé nevetégesnek találja viselkedését.

Most nem volt iránta semmi harag. Sajnálta, hogy elmulasztotta közelebb-kerülni Cordéliához. Minél jobban kezdte érteni a lányát, annál jobban szerette; és minél tovább tűnődött ezen, annál jobban nyugtalanította, hogy aligha lesz szerepe Cordelia jövőjének kialakulásában, majd ha az igazi James Angel előkerül! Hogy Cordelia esküvőjén csak mint szemlélődő szerepel majd. A gondolatra, hogy Cordelia férjhez fog menni, szíve egy pillanatra görcsösen összeszorult. Kisebbség-nagyobb mértékben mindig ilyen szorongás fogta el, ha esküvőre gondolt. Az esküvők rejtélyes módon izgatták. — Az esküvő olyan vidám

és olyan szomorú dolog. Sok szép ruhával és virággal, ragyogó világi színjáték; örömmel töltötte el, bántotta hiúságát és kissé lehangolta. Könnyes vidámság. Láttá Cordeliát fehér selyemben-csipkében — sok-sok méter selyemben és értékes csipkében, menyasszonyi fátyollal a homlokán. Most hátraveti fátylát és tiszta, mennyei, elragadtatott sugárzással tovalebeg. A távolból a nászinduló mélyarany dübörgését hallotta.

A mélabús hangulatból, amelyre egyre mélyebben belesüppedt, Wilson érkezése rázta fel, aki kocsin jött haza a pályaudvarról. Wilson kiszállt az autóból és vánszorgó léptekkel feljött a tornáczra. Mióta az esztét tudja, nem volt ilyen szörnyű napja a városban, mondotta. Az emberek ájuldoztak a hőségtől, a karjukon vitték a kabátjukat. »Itt elég kellemes« állapította meg a feljárónál, elégedetten szemlélve a kedélyesen be rendezett tornácot, a lugast, a kert gyepszőnyegét. »Igazán nem panaszkodhatunk. Nem is tudod, milyen jó nekünk, Nina. Az élet sokkal nehezebb és küzdelmesebb, mint ahogy képzeled. Neked az semmi, hogy van egy nagy házad, kerted és gépkocsid. Azt hiszed, hogy annak így kell lenni. A nők ilyenek. De nem ingyen adják, Istenemre, nem!«

»Tudom, Wilson« mondta Nina. »Csak azt nem tudom, vajjon mindez valóban olyan fontos-e, mint ahogy hiszed. Más dolgok is vannak. A helyedben nem fárasztanám magam a beszéddel. Félholt vagy a melegtől. Menj fel és öltözködj át.« Wilson megállt a küszöbön. »Van egy ujságom, ami talán érdekelni fog« folytatta. »Megválasztottak az Eastern Weymouth-fenyőkitermelő részvénytársaság elnökévé.« »Gratulálok, Wilson, ez remek« mondta Nina. »Meghiszem azt. A Weymouth-fenyő a fák királya. A keményfa

nem érdekel. Hagyjuk a tölgyet és a gesztenyét. A Weymouth-fenyő vajpuha és tartós, mint a vas. Mindenre használható. Amire csak akarod. Es rendkívül ritka, ami még értékesebbé teszi. Drágul, mint a fene. Finom holmikat készítenek belőle. Ebben a minőségében nélkülözhetetlen. Még a papyrus sem közelíti meg a Weymouth-fenyőt. Egy szép szál Weymouth-fenyő szebb minden szobornál és képnél, Nina. És többet tartalmaz az összes könyveknél. Csak rá kell jönni a nyitjára.»

A Weymouth-fenyőért való rajongása, állapította meg Nina, diadalmaskodott kimerültsége felett. »Egy-egy szál fenyő egész regény« magyarázta, egyre növekvő lelkesültséggel. »Láthatod bennük az erdőt, ahogy kiterébélyesedtek, az elmúlt korokat, medvékkel, vadállatokkal és indiánokkal. Kezdődik az irtás, lefektetik a vasúti síneket, a medvék és az indiánok eltűnnek. Ez a haladás. Ez Amerika. Jönnek a favágók, hallod a fejszéket csattogni, hallod a fatörzsek zuhanását, hallod a szekercéket, hallod a fűrész, hallod a kis gőzmasinákat. Nincs az az könyv, ami megközelítőleg ilyen izgalmas volna.« Acton kijött a tornácra, Cordelia is előkerült, csodálatosan lehülve, könnyű, halványlila ruhában. »Miről szaval apánk?« érdeklődött. »Úgy hangzik, mint valami himnusz.« Wilson bement a házba. »Apátok igazán nagyon elnéző az irányotokban« jegyezte meg Nina. »Szeret bennünket« mondta Cordelia. »És aki szeret, az türelmes. Igaz, Acton?« Acton, különben kifogástalan modorát meghazudtolva, felkérte Cordeliát, hogy törődjék a saját dolgaival.

Ninát öltözködés közben erősen nyugtalanította, amit Wilson a Weymouth-fenyőkről mondott. Előbb Cordelia esküvőjének az elképzelésé-

vel gyötörte magát, most azon évődik, amit Wilsontól hallott. Volt valami új, valami egészen új a hangjában, a gondolataiban. Cordelia humorát és keménységét néha elviselhetetlennek találta Nina. Wilson, a maga furcsa, körmönfont módján, romantikus volt. Mégis volt hát valami benne, amit Nina nem tudott értékelni, amit nem támogatott. Eletmódja és üzletei elnyomták, megölték költői hajlandóságait. Amit most Wilson iránt érzett, új volt, nyugtalanító. Nem szerelem, hanem túláradó részvét. Csakhogy erre későn jött rá. Most már arra sincs módja, hogy felismeréseinek következményeit levonja. Meg kell maradnia a mellett, hogy mindez nem fontos. Veszteség, igaz, de amit Chalke Ewinggel nyer, bőségesen kárpótolja mindenért, amiről le kell mondania. Nem szabad, hogy elérzékenyüljön, hogy elengedje magát. Hisz ő még csak annyira sem fontos Wilsonnak, mint a Weymouth-fenyő-kitermelő-részvénytársaság vagy Cora Lisher. Ápolja Cora a romantikáját. Cordelián sem tudok segíteni, ha rátör a szerelem vad és kegyetlen valósága, gondolta Nina.

*

Még az asztalnál ültek, amikor Francis megjelent. Széket húzott az asztalhoz, Harriet behozta a kávéját. Harriet és Rhoda a legjobb barátaim, mondta Francis. Sohasem feledkeznek meg rólam, ismerik a szokásaimat. Nina megállapította, hogy Francis mutatósan néz ki. Francis mindig mutatósan nézett ki, ha bosszankodott. Ilyenkor minden mozdulatán látszott, hogy felveti a pénz. Felülről lefelé nyilatkozott berendezésről, nézetekről, porcellánokról. Egyébként estélyiruhában volt, ingmellében gyöngyök ragyogtak. És ha Francis Eastlakeben, ok nélkül, frak-

kot húzott magára, ez nála mindig a kritikus fölény jele volt. Érthető, hogy neheztelt, hiszen Nina elhanyagolta; szó nélkül faképnél hagyta a klubban és nem sietett kimenteni Francis előtt a viselkedését. Milyen különös! Ha Francis megsértődött valamin és hűvösen viselkedett, Nina mindjárt közelebb érezte magához és sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonított a személynének. Közönye kíváncsiabbá tette, érdekesebbé.

»A fiatalság szemmel láthatólag kezd érvényesülni« állapította meg Francis. »Lehet, hogy tényleg értékesek, de az is lehet, hogy öregszen és a fiatalokat a fiatalságuk miatt kezdem becsülni. Tegnap este fiatalokkal vacsoráztam a klubban. Félttem, hogy unatkozni fogok. — De-hogy. Remekül mulattam. Nagyszerűen táncolnak. A legjobban Cordelia. Acton azonban kissé lehangoltnak látszott.« Az igaz, mondta Cordelia. Acton erélyes mozdulattal letette kanalát és hosszú, sötét pillantást vetett Cordeliára. A pillantás hatott, állapította meg Nina. Miss Pryne nem került szóba. »En is erre az eredményre jutottam« mondta Nina. »Ma egész délután a fiatal nemzedék felett gondolkoztam és el vagyok bűvölve tőlük, de nem azért, mert fiatalok, hanem mivel nem fiatalok.« Francis nem győzte dicsérni, milyen egyszerűen gondolkoznak, milyen őszinték a cselekedeteikben. »Olyan természetesek, mint a fiatal palánták« állapította meg.

Nina érezte, hogy Francis szándékosan kelemetlenkedik. Ez bosszantotta. Francis tele van nőies tulajdonságokkal. Szereti indirekt bosszantani az embert a mondásaival. S mivel úgyszólván a saját eszközeivel harcolt Nina ellen. Ninának kimondhatatlan örömet okozott megghiúsítani kaján szándékait. »A hasonlat pompás« mondta. »Pontosan olyanok, mint a fiatal palánták.« Cor-

delia s nyomban utána Acton felállt és elkészönt. »Társalgásunk alatta marad igényeiknek« szegte le Wilson, mikor elmentek. »Elvben tökéletesen egyetértünk« fordult Nina Francishez. »En a lánvokat érdekesebbnek találom, mint a fiúkat. A lányoknak úgylátszik, hamarabb jön meg az eszük, viszont a fiúk tovább maradnak fiatalok. Nekem éppen ez tetszik bennük. Nagyon szeretem a deresedő haju fiúkat. A lányok már tapasztalatokkal jönnek a világra. A fiúk nem. Nekik mindenre maguknak kell rájönniök, ami rendszerint negyven esztendeig tart, ha nem tovább.«

Francis, miközben Wilson az öngyújtóval vesződött, rosszalólag pillantott Ninára. Nina kellemesnek érezte hatalmát. Francis már rég nem nézett ki gazdagnak. Nina megállapította, hogy Francis életszükséglet a számára. Elválaszthatatlanul összefügg eastlakei kapcsolataival, szerves része a jelenségeknek és embereknek, amelyek, mióta tud magáról, kitöltik és uralják az életét. Személy szerint senki se fontos, együttvéve azonban erős és gyengéd emlékekkel kötik a multjához. A tágas, meghitt szobában Francis végre módot talált arra, hogy négy szemközt maradjon Ninával. »Maga szörnyű hozzám« mondta megragadva Nina csuklóját. »Nem értem, hogy miért? Mi van magával, Nina? Maga megváltozott, maga nem az a Nina, akit ismerek, nem az a Nina, akit szeretek.« »Egyáltalán nem vagyok szörnyű« mondta Nina. »Maga volt szörnyű, mikor fiatal palántákról fecsegett. Az akarja, hogy ezerévesnek érezzem magamat?« Emberek közé kellett, hogy menjen, védekezett Francis, beszélnie kellett valakivel, hiszen Ninával már sose tud találkozni.

»Nina, édes, aranyos Ninám, nem tudok mellenni maga nélkül. Miért gyötör, mondja?

Mondja, hogy nem rosszaságból teszi, mondja, hogy szüksége van rá, hogy az életéhez tartozom, hogy az enyém.« Nina ült, Francis föléje hajolt, felemelte magához, karjaiba zárta. Megcsókolta Ninát. Nina semmit sem érzett. Visszacsókolta Francist, de tudta, hogy az ajkai jéghidegek. Kényszeredetten Francisra mosolygott. Láta a fiún, hogy oda van. Visszahanyatlott a székbe, fáradtan, kimerülten. Mikor látja Chalkeot? Holnap este. Legrosszabb esetben holnapután. Akarja Chalkeot. Szüksége van rá. Anynyira vágyódott utána, hogy semmi egyébbe nem tudott gondolni. Minden más érdektelen. Kívülről semmi sem fontos. Az sem, hogy bejelentik-e a szerelmüket. Valaki mozdult mellette. Nina teljesen megfélemedezett Francisról. »Hazamegyek« mondta a fiú. »látom, nem érzi jól magát. Nina, holnap délelőtt felhívom. Holnap kedd van, ugy-e? Eljöhettek csütörtökön dinnerre? Igen?« Nina bólintott.

Mikor elment, egyszerre csendes lett a szoba, a ház, a forró éjszaka. Nina tovább nyugtalanodott. Baljós a levegő, gondolta. Össze kell, hogy szedje magát, fel kell készülnie Ewingre. Szíve helyett a fejére kell hallgatnia. Amire, kivált ma este, képtelennek érezte magát. Holnap majd szembenéz a valósággal. Ami délután foglalkoztatta, most őrijítő gyorsasággal kavarni kezdett Ninában, valósággal szédült belé. Cordelia belegabalyodott a menyasszonyi fátyolba. Acton esdekelve kérte Catherine Prynet, hogy szökjék vele Párizsba, Wilson sopánkodott, hogy Nina kompromittálta az Eastern Weymouth-fenyőkitermelő részvénytársaság előtt, Mr. Scannell elkapták csápjaikkal a homárok, drága angol biscuitok — Mr. Clough üzletéből — kavarnak a levegőben, Mr. Blades táncrea perdült a kel-

virágokkal és a spárgákkal, az összes eastlakeiek köréje tódultak és azt állították, hogy Chalke iránti szerelme közönséges házasságtörés. Wilson, aki a tornác túlsó végén fekvő kis szobába vonult vissza írni, ahol az aktáit tartotta, (nagyjából megfelelt Justin könyvtárszobájának), előjött. Nina őszintén megörült neki. Wilson leült és Ninára nézett. Látszott rajta, hogy elhatározta magát valamire. »Nina« kezdte azon a hangon, amelyet komoly megbeszélések alkalmával szokott használni, »holnap este el kell utaznom. Délre, Szombaton itthon vagyok dinnerre. Már egy hónapja foglalkozom ezzel a gondolattal, máig halogattam, de nem megy tovább. A Weymouth-fenyőkitermelő részvénytársasággal kötött megállapodásom érlelte ki, illetve döntötte el.«

»Hova utazol?« csodálkozott Nina. »Carolinába«, mondta Wilson általánosságban. Meglehetősen fesztelenül viselkedett. »Lehet, hogy mélyen le kell utaznom délre, de nem hiszem. Bosszantana, mert olyan hőség van arrafelé, mint a pokolban. Ha már Eastlakeben is kibírhatatlan a meleg, képzelheted, milyen hőség lehet Dél-Carolinában.« »Ha már leutazol Dél-Carolinába«, indítványozta Nina, »kedves volna tőled, ha még egy kissé lejjebb utaznál s meglátogatnád Corát. En az ő helyében nagyon meg volnék hatva, ha megtennéd. Eastlakei ismerős. Ő Georgiában van, ha nem tudnád a címét, könnyűszerrel megtudhatod.« Wilsont meglepte az indítvány. Előbb bambán Ninára meredt, aztán tűnődővé símult arc kifejezése. »Meg lehetne csinálni«, mondta. »Sajnos, nem hiszem, hogy megtehetem. De ha Georgiába is le kellene utaznom, akkor Barton tartományban lesz dolgom s az már nincs messze Cedartowntól. Ha ugyan Cora Cedartownban van. Dehát ezt, mint mondd, megtudakolhatom. Annyi tény, hogy el kell utaz-

nom«, mondta és ezzel napirendre tért Cora meglátogatása felett. De rendkívül jó kedve támadt. »A dolgok kezdenek nagyon szépen alakulni, Nina«, folytatta. »Remélem, elismered, hogy sokkal jobb formában vagyok, mint azelőtt. Okosabb vagyok. Minden házaspárnak át kell esnie néhány keserves hónapon, esetleg éven is. Ki kell várni, míg a dolgok kialakulnak. Ezeken az időkön körülbelül túl vagyunk. Most az a fontos, hogy megértsük egymást. Nincs minden úgy közöttünk, ahogy volt, Nina, de ennek is megvannak az előnyei. Szeretném, ha mindig szem előtt tartanád rólad való véleményemet. Soha az életben senki sem lesz olyan fontos a számomra, mint amilyen te vagy, Nina. Mert te remek nő vagy s megérted a dolgokat.« Vagyis, gondolta Nina, lehetővé teszsem Wilsonnak, hogy nyugodt lélekkel meglátogathassa Cora Lishert Georgiában. Nem lesznek gyerekes lelkiismeretfurdalásai.

Mikor Chalke felhívta, olyan élesen csengett a telefon és jöllehet órák óta várta a hívását, olyan váratlanul, hogy Nina teljesen megzavarodott. »Igen, jól vagyok«, mondta. »Örülök, hogy visszajött. Nagyon boldog vagyok.« Chalke olyan tartózkodó hangon beszélt, olyan szörnyű óvatosan, hogy Nina sietve bejelentette neki Wilson elutazását. Wilson Georgiába utazott, meglátogatni valakit. Egy nőt. »Nagyon kedves volna téled, ha átjönnél vacsorára«, folytatta. »Harrietnek kime-nője van, másokat nem hívhatok, Mary meg fogja érteni. Részletesen el kell mondanod, mit végeztél Newyorkban.« Lehet, mondta Ewing. Mikor? »Hét-kor«, felelte Nina. »Örölsz, hogy újra itt vagy?« »Köszönöm, igen«, mondta Chalke. Ennyi volt az

egész. Ninának csak akkor jutott eszébe, mikor már letette a kagylót, hogy mára, csütörtök estére már van egy megállapodása. Hogy is lehetett ilyen ostoba! Francis vacsorára mondta be magát. Most, hogy Chalke-ot várja, megint hideg közönnyel gondolt mindenkire. Francistól igyekezni fog minél előbb megszabadulni. Majd megmagyarázza Chalkenak a helyzetet.

Chalke valamivel előbb állított be Francisnál. Nina éppen elkészült a toalettjével s a nappaliban időezett, mikor Chalke érkezett. Megint fehér vászonruhában volt, fekete nyakkendővel, puha fekete selyemövvvel a derekán. Chalke fürgén feléje sietett, megfogta Nina két kezét, Nina feléje hajolt, Chalke megcsókolta. Nina hirtelen fellobbanó szenvedéllyel csókolta vissza. Erezte, hogy boldogságát nem tudja magában tartani. Léptek hallatszottak a tornác felől, Francis, minden teketória nélkül, bejött. »Halló, Nina«, kiáltotta jókedvűen. »Ez aztán a meglepetés! Bemondom magamat családi vacsorára és a család helyett Mr. Ewinget találom itt.« »Nagyon kedves tőle«, mondta Nina szívélyesen. »Wilsonnak el kellett utaznia délre, a weymouth-fenyők honába, a gyerekek pedig ki-autóztak Cape May-be. Mindig Francis keveri a cocktaileket, ha Wilson nincs idehaza«, magyarázta Ewingnek. »Kérem, Francis, menjen ki az éléskamrába és nézze meg, van-e minden ami kell.« Mikor Francis kiment, gyorsan megmagyarázta a helyzetet Chalkenak. »Teljesen elfeledkeztem róla. Meg fog fájdulni a fejem és hazaküldelek benneteket. Te aztán visszajössz. Úgy-e visszajössz, Chalke?«

A férfi komoly határozottsággal nézte Ninát. Nina el volt rá készülve, hogy megint azzal áll elő, milyen kellemetlen a számára az a bizonytalan állapot, amelyben vannak. De Chalke hallgatott.

Ninának az az érzése támadt, hogy nem óhajtja ismét szóba hozni kívánságait. Megmondta a véleményét és méltóságának tudatában elvárja Ninától, hogy minden további magyarázkodás és vita nélkül aláveti magát annak az elvnek, amelynek életbevágó fontosságot tulajdonít. Nina ennek gyerekes önzéssel örült. Ez néhány nappal meghosszabbítja zavartalan boldogságát, amire szüksége van. Mert éppoly kevésbé kész dacolni környezetével, megválni tőle, mint Chalke elutazása előtt volt. Nem a szándékban van a hiba, de minél jobban közeledik a pillanat, amelyben komolyan el kell szakadnia a multjától, annál tornyosulóbbnak látta az akadályokat. Francis bejött a keverőpalackkal, Rhoda kíséretében, aki az előételt hozta — zsírban sült olajbogyót — és a poharakat. Nina megállapította, hogy Francis hangulata szemlátomást romlik.

Chalke Ewing semmivel sem járult hozzá, hogy a helyzeten könnyítsen. Megkóstolta a cocktailt és kritikus tekintettel nézegette poharát. Francis egyszerre hajtotta fel a magáét. Azt a szerepét játszotta, amelyet Nina a mutatós megjelenéssel szemben »európai modor«-ának nevezett. Böbeszédűen, nagyképűen kérkedni kezdett esztétikai igényeivel. »A trópusokon nincs művészet«, jelentette ki a harmadik cocktail után. »Igaz«, hagyta rá Ewing. »Többek között ezért élek Cubán.« »A meglett embereket nem érdekli a művészet. Köszönöm, nem kérek többet«, mondta Ninának, aki a keverőpalack után nyúlt. Francis homloka elsötétedett. »Kénytelen vagyok ellentmondani«, jegyezte meg. »Igen sok meglett embert ismerek, akiket a művészet érdekel. Az igazán finom embereket rendszerint nem is érdekli más.« Chalke kötekedően mosolygott. »Mondjon csak nyugodtan ellent, barátom. Miért ne tenné? Művészetről fő-

ként nők és műkereskedők fecsegnék. Az előbbieket éretlenek, az utóbbiak becsstelenek.»

»Kérem, kérem« tiltakozott Francis. »En sokat beszélek a művészetről, mert szenvedélyesen érdekel. Már most mi vagyok, nő, vagy műkereskedő?«

»Ugy látom, sem az egyik, sem a másik« mondta Chalke nyugodtan. »Egyszerűen tájékozatlan.« Ujra Ninához fordult. »Ön el sem tudja képzelni, asszonyom, hogy a művészet milyen ostobaság. Például a görög művészet. Nem csoda, hogy akkor kezdett virulni, amikor a görögök már a végüket járták. Mikor kifogyott belőlük a szusz. Mikor a hősi korszakuk, a jelentős korszakuk végét ért, arra használták fel a tehetségüket, hogy történeteket és legendákat szöttek a nagy idők hőseiről. Szögezzük le, Nina, hogy a tehetség semmi. Az emlékezés támogatására szolgál, jelentés márványban, színben, ha ugyan az ilyesmi jelentésnek tekinthető. S ez egyformán áll minden korszakra. Az emberiség történetében vannak szép és áldozatos klimaxok aztán silányabb korszakok jönnek, amiknek a során a szerzetesek, a művészek és egyéb lombrózó-figurák a dicső idők eseményeivel andalítják a népet.«

»Szóval« támadt rá Francis tüzesen »önnek Andrea del Sarto Lombrózó-figura volt?«

»Véletlenül jó véleményem van felőle« jelentette ki Ewing. »Mert állítólag matematikus volt. Egyszerűen az történt,« fordult Ninához, Francisra ügyet sem vetve »hogy a művészek előszemtelenkedtek és ugyanolyan jelentőséget tulajdonítottak maguknak, mint az általuk feldolgozott emberek és események. Megbolondították a közvéleményt és a tömeg — amelynek, ne felejtjük el, soha nincs igaza — hősként ünnepelte a művészeket. Nem a Herkules erejét csodálták, hanem a Herkulest ábrázoló szobrokat. Nem a tökéletes szépség után

való áhítózást tartották nagyra, hanem a Vénusz-szobrokat.« »Francis, maga ne igyon többet« mondta élesen Nina.

»Kénytelen vagyok« jelentette ki Francis. »Ha egész este ilyesmiket kell hallgatnom, muszáj vigasztalódnom valamivel. Mégis csak hallatlan. Hogyan? A művelt világ minden kincsét szemétdombra veti? A Louvret, San Lorenzot, az Alhambrát, mindent feláldoz! Gondolja meg, Nina.« »Semmit sem gondolok meg« felelte Nina röviden. »Ezt Chalke Ewing nem mondta.« »Őszintén szólva én sem becülöm sokra a képtárakat és a régi olajfestményeket. A szobrokat meg egyenesen utálok.« Francis ezen felettébb csodálkozott. Túlságosan csodálkozott. »Öreg olajfestményeket« utánozta Ninát. »Ki tudja, milyen olajfestményekre gondol! És utálja a szobrokat. Herkulest és Vénuszt!« Chalke Ewing félbeszakította. »Velem pöröljön« mondta Francisnak. »En romboltam le az ideáljait, nem Mrs. Henry. Maga tipikus műkedvelő. Olyan dolgokról beszél, amikről dunsztja sincs. Üres tényeket ismétel, amik jelentőség nélküliek. Volt trójai háború — ezt ma már kimutatták — és volt egy Heléna. De ennek a ténynek a történelmi jelentőségéről önnek fogalma sincs. Az ön értelmét néhány verssor is kielégíti. Jobban mondva összezavarja. Egy név. Homeros. Ön azt hiszi, hogy érzelmi alapon értelmi ítéleteket mondhat, holott az érzelmei valójában lapos és közönséges érzélgősségek.« Francis tántorogva felállt. »Homeros« ismételte ünnepélyesen. »A görög dicsőség, a római nagyság.«

»Nem Homeros« igazította ki Ewing. »Edgar Allan Poe.«

Francis ingerülten végigmérte Chalkeot, aztán ügyetlenül meghajtotta magát Nina felé. »Remélem, nem veszik rossznéven, ha távozom« fordult

Ninához. »Látom, nincs kifogása ellene. Engem pár verssor is kielégít, mondhatnám, megzavar. Még ha nem is Trójára vonatkoznak. Nem, nem. Eastlakera. Ránk.« Hihetetlenül kaján, gondolta Nina. Merev volt, kimért. »Sajnálom, hogy men-nie kell« mondta Francisnak. »De miután rengeteg cocktailt ivott, talán jól teszi, hogy hazamegy. Kompromittált, Francis« Francis ügyefogyottan felvonta a szemöldökét. »A kompromittálással el-késétt« jelentette ki. »Miattam ne fájjon a feje, Nina. Nehezen tanultam meg a leckét, de most már értem Helénát. Ewing tanár úr, a nagytudományú pozőr jóvoltából. Ertem magát. Ertem a helyzetün-ke.« Merev, bizonytalan léptekkel, de eltökélt ki-fejezéssel az arcán elhagyta a szobát. Nina levegő után kapkodott. »Végre« mondta. »Ettől megsza-badultunk. Legalább nem kell fejfájásra hivatkoz-nom. Feleslegesen fájdukt meg a fejem.« »Aminék részben én vágyok az oka« ismerte be Chalke. »Ez a Francis Ambler olyan büszke a pénzére, hogy egyszer már az orra alá kellett dörgölnöm, milyen kevés van a fejében. Pár pillanat mulva azt is tudni fogja, mi van a gyomrában.«

*

Nina kiment a konyhába. »Vigye ki az egyik terítéket, Rhoda« mondta a leánynak. »Mr. Ambler nem várja be a vacsorát. Az egész cocktailt ő itta meg.« »Mindent megivott, Miss Nina?« álmélko-dott Rhoda. »Ejnye, ejnye, Mr. Francis nem szo-kott ilyesmit csinálni.« Hamiskásan Ninára sandí-tott, aztán széles nevetésre húzta a száját. Szívvel-lélekkkel nevetett. »Az ment el, akinek kellett, Miss Nina. Ha már elment valaki, jobb, hogy Mr. Fran-cis ment el, Miss Nina. Miss Mary fivérét nem sza-bad kiengedni a házból, Miss Nina. Ugy tessék bánni vele, hogy eszébe ne jusson elmenni. Ma,

mikor mindenki el van.« »Ügyeljen, Rhoda,« mondta Nina »hogy jól el legyen keverve az olaj a salátával.« Visszament a szobába. Chalke nyugodtan ült a helyén. »Hallgass« intézkedett Nina. »Érezd jól magad és ne kínlódj a szavakkal. Ma nem érdekel, ami elmúlt, nem tudom, hol vagyok, Amerikában-e, vagy Afrikában, nem akarok leányiskolákról hallani. Semmi olyat nem tudsz mondani, ami érdekel, egyet kivéve, mindig ugyanazt. Tudod, mit. És Rhoda sines a szobában. Mondhatod nyugodtan. Ideülhetsz az asztalhoz és megcsókolhatsz. Így kell tenned majd, ha összeházasodtunk. Mihelyt összeházasodtunk. Meg kell majd csókolnod. És ha még olyan éhes vagy is. Vedd tudomásul, hogy soha nem lesz nyugtod tőlem. Nehogy azt hidd, hogy olvashatsz. Elveszem tőled a könyvet. Nem fogom megengedni, hogy gondolkozzál, Chalke. Be fogok tolakodni a gondolataid közé. Gondolkodni rossz dolog.«

»Ha akarnám, megkerülhetném az asztalt és megcsókolhatnálak. Ugy-e, erre nem is gondoltál? Rajtunk és Rhodán kívül senki sines itthon és Rhoda csak akkor jön be, ha becsöngetem. Nem ismered Rhodát. Ő azt hangoztatja, hogy mindekelőtt boldognak kell lenni. Ő nem törí a fejét azok felett a dolgok felett, amik minket foglalkoztatnak. Minket, édesem. Én nagyon szeretem Rhodát és ma este úgy gondolkozom, mint ő. Nem csinállok gondokat magamnak többé, Chalke. Te is úgy gondolkozol, mint Rhoda? Ne is felelj. Ő olyan okos, hogy te biztosan hülyének tartanád. Nem vigyázok a nyelvemre, Chalke. Szándékosan beszélek összevissza. Mostanában rettenetesen aggódtam Cordelia és Wilson miatt és nem akarok okosan viselkedni. Tulajdonképpen senki sem akar okos lenni. Szíve szerint senki sem akar. Szíved szerint te sem akarsz okosan

viselkedni. Szeretnéd, ha megkerülném az asztalt és megcsókolnálak.» »Salátát szeretnék«, mondta Chalke Ewing. »Milyen saláta lesz, Nina?« Nina becsöngette Rhodát. »Uborkasaláta«, mondta. »Ha fel akarnám sorolni, mi minden van a majonézben, hajnalig beszélhetnék. Csókokról uborkasaláta jut az eszedbe? Igen? Ez a gondolattársítás is lehetséges? Hideg, mint az uborka. Ha ilyen vagy, szégyeld magad. Ha hideg leszel, az orrodnál foglak vezetni. Az orrodnál foglak vezetni, Chalke.«

Chalkeot hidegen hagyta a szóáradat. Látszólag lepergett róla. Kávét ivott, szivarozgatott és tűnődve szemlélte Ninát. Nina csezengett. »Ha elkészült, Rhoda, leszedhet. Mi még ittmaradunk. Vegye igénybe a kocsimat. Rettenetesen meleg van és mindent egyedül csinált. Szép időben a lányok gyalog mennek haza, nem laknak messze. Eastlakeben mind hazajárnak éjszakára a cselédek. Mit is akartam mondani, Chalke, mikor nevetlenül félbeszakítottál?« »Nem szakítottalak félbe«, mondta Chalke halkan, fáradtan. »Ki tudhatja, mit akartál mondani, Nina? Senki. Ha jól emlékszem, azt mondtad egy uborkáról, hogy a fiad.« Nina gyengéd gúnnyal ránevetett. »Nem a fiam, a szeretőm«, javította ki. A szeretőm felszeletelt uborka. Jégbehűtött uborka. Ugy-e, milyen csönd van a házban? Ugye, remek? Mindig tudom, mikor nincs itthon Cordelia, olyankor nem szól a rádió. Csak olyankor nem szól. Szóaltassuk meg? Látom rajtad, el akarod magyarázni, mi a modern zene lényege. Abból ugyan nem eszel! Semmit se fogsz elmagyarázni.« Fellállt és Chalkehoz lépett. »Ha nem mondd, hogy örültem szeretsz, egész este nem nyithatod ki a szád.«

Lehajolt és megcsókolta Chalkeot a két szeme között. És nézte. »Kíváncsi voltam, hogy festesz

a rúzsommal», vallotta be. Chalke ülve maradt, magához húzta Ninát. Feje Nina keblére simult. Nina teste vágytól és örömtől tüzelt. Annyira lehajolt, hogy az arca Chalke arcán feküdt. Ugy helyezkedett el Chalke ölében, hogy ajka az ajkához ért. Hosszabban, bensőségebben csókolóztak, mint valaha. »Menjünk a tornácre«, lihegte kifulladásra Nina. »Jobb odakünn.« De Chalke a tornácon újra csak szivarra gyujtott. Félreérthetetlenül úgy viselkedett, mint aki semmi más nem akar, csak nyugalmat. Önuralma valóban rendkívüli, állapította meg róla Nina. Chalke szívesen van vele, egyáltalán nem vizesuborka, hanem úgy látszik, elhatározta, megvárja, amíg összeházasodnak. Pedig, Istenem, ma mindent szabad. Szerették egymást. Kivánták egymást. Egyedül vannak a sötét, rejtegető éjszakában. Még Rhoda is elment, aki arra buzdította, hogy csábítsa el Chalkeot.

Nina világosan látta, hogy kitört köztük a harc, — az ősrégi harc. Ő kívánta Chalkeot. Chalke is kívánta őt, de Chalke majdnem ugyanakkora fontosságot tulajdonított egyéb kívánságainak. Sőt ezek talán fontosabbak a számára. Ha el tudja érni, hogy Chalke elfeledkezzék a szempontjairól, győzedelmeskedett. Ha Chalke éri el, hogy Nina türelmesen bevárja, amíg a szempontjait érvényesíti, akkor Chalke győzedelmeskedett. De ha így fordul a dolog, állapította meg Nina, akkor Chalkeot nem hódította meg tökéletesen, akkor Chalke sohasem lesz egészen az övé. Már pedig Nina erre áhítozott. Azt akarta, hogy Chalke egészen alámerüljön szenvedélyes szerelmében, szorítsa az arcához az arcát és felejtse el az egész világot. A testem legyen a világa és a túlvilága. A férfiak ezer fontos és kevésbé fontos dologgal csalják a nőket. Szeretnek valakit s köz-

ben más dolgokra fordítják az idejüket. Nevetséges dolgokra. Fára vagy cukornádra. Sokszor, nagyon sokszor órákhosszat golfoznak, vagy olvasnak. A férfinak titokban terhes a nő felettük való hatalma, — és ha mégannyira szeretik is — szinte megkönnyebbülnek, ha egy kis időre felszabadulhatnak alóla. Nina erélyesen megfogadta, hogy Chalkeot soha nem engedi szabadon.

Először is már nem olyan fiatalok. Negyvenedik évükön túl találtak egymásra, szerettek egymásba. Nincs vesztegetni való idejük. Nina boldogan töltendő hátralévő idejét Chalke karjaiban, akár ha bele is pusztul a szerelembe. Mi másért éljen az ember? Nincs más, amiért élni érdemes. De érezte, hogy Chalke nem osztja a felfogását. Egyáltalán nem. Es ezért lehetetlen a helyzet. S talán mindez nem is szükséges ahhoz, hogy győzedelmeskedjék, hogy egészen a magáénak mond hassa Chalkeot. De vállalja részét a harcban, egymásért, egymás ellen.

Nina — hogy katonai szakkifejezést használjunk — csatát provokált. Ha most vereséget szenved, mindent elveszít. Amíg nyugodtan viselkedik, nincs semmi baj. Chalke, akármennyire szerelmes is beléje, nem megvetendő ellenfél. Csodálatosan erős jellem, határozott egyéniség és mértéktelenül elbizakodott. A felette való győzelemhez nem elég a siker. Minden fifikáját bele kell vetnie a küzdelembe. A siker veszedelmesebb lehet a számára, mint a vereség. Ezzel Nina tökéletesen tisztában volt s ettől mégjobban elvesztette a fejét. Mert ő Nina Henry és nem a meggondolt Mary Gow. Ő felszabadult Eastlake nyomása alól.

Ennyi veszelem közepette nyugodtan ült a helyén, mintha csak a cigarettája érdekelte volna, amit a kezében tartott. Mozdulatlan, néma éjszaka volt. Később (nagyon késő lehet!) majd feljön a

hold. Eszébe jutott Francis. Milyen merev léptekkel ment ki a szobából. Ezúttal végleg elment, gondolta Nina. Hát aztán! Valamivel előbb tűnt el az életéből, mint a többi dolog. Ennyi az egész. Lassanként egy terv, egy lehetőség bontakozott ki Ninában. Növekvő figyelemmel vizsgálta. »Chalke«, mondta, »azt hiszem itt sokkal melegebb van, mint Cubában. En nem szoktam meg a hőséget, mint te. Mit szólnál ahhoz, ha kikocsikáznánk? Egyszer már autóztunk, akkor is bántatlanul hazaszállítottalak.« Ewing felállt.

Hogy bántatlanul kerül-e haza, majd elválik, gondolta Nina.

Imitt-amott fellegek takarták az eget, a ragyogó csillagok időnként elhomályosodtak. Nina leengedte az autó ablakait, a nyomasztó, forró hőség arcába csapott. A csonka hold felszállt az égre és imbolygó, változó erejű fényt bocsátott a rétekre és csermelyekre. Mind a ketten hallgattak. Chalke karja a támlán feküdt Nina mögött s időnként súrolta Nina vállát. Nina boldog volt és aggodalmas. Nyugtalan. Vacsora előtt fájt a feje s most visszatért a fejfájása. A fájdalom hátul ült, lesben s rossz előérzetekkel gyötörte. Szikla sötét árnyéka borult eléjük. »Fogalmam sincs, hol vagyunk«, mondta Chalke. Nina lassan befordult a kocsival a kőbányába vezető szorosba. Elesen szétnézett, senkit se látott. Tovább ment a tó partján, amíg a kocsival megfordulhatott. Akkor elengedte a kormánykereket, csendesesen ülve maradt és kibámult a tó sötét tükkrére. Hirtelen fáradtság, kétség fogta el. Úgy elernyedtt, hogy mozdulni se tudott. Arra sem volt ereje, hogy cigarettára gyújtson. Chalke kinyitotta a koci ajtaját, kiszállt, lesétált a tóhoz. Nina egyre nyugtalanabb lett. Chalke visszajött, visszaült melléje a kocsi-
ba.

Atölelte, magához húzta Ninát. Levette Nina kicsi, szoros kalapját és megcsókolta a haját. Nina izgett-mozgott, aztán odébbhúzódott. »Szörnyen melegem van«, mondta. Kiszállt a kocsiból. Figyelmesen nézte a vizet. Aztán határozott mozdulattal megfordult. »Szeretnék fürödni, úszni«, jelentette ki. Ewing kiszállt a kocsiból.

»Jó gondolat«, mondta, »csak hogy, sajnos, nem lehet megvalósítani. Nem hoztunk magunkkal semmit. Se fürdőruhát, se törülközőket«.

»Minek«?, mondta Nina. »Teljesen felesleges. Koromsötét van s az emberek manapság különben is úgyszólván meztelenül fürödnek. Ebben a hőségben pillanatok alatt megszáradunk. Senki se jár erre ilyenkor, senki sem fogja megtudni. Gyerünk a vízbe, Chalke.« Chalke szemmél láthatólag aggályoskodott. »Nekem sokkal könnyebb, mint neked«, mondta. »Félek, hogy kényelmetlenül fogod érezni magad, visszamenet.« Nina átment a kocsitúlsó oldalára, leült a hágsóra, lehúzta a cipőjét. »Mingyárt kész vagyok«, mondta. Elhatározta, hogy magán hagyja a melltartóját és a bugyiját. Igazán nem szólhat semmit. Fejére húzta a ruháját és kibujt belőle. Lecsatolta harisnyakötőjét, holmiját kupacba rakta a kocsiban. Lassan, habozás nélkül, hátra se fordulva, lement a vízhez. Meztelen testét kellemesen csiklandozta a levegő. A szabadságnak valamilyen új, egészen különös érzése fogta el. Elégtétellel állapította meg, hogy teste van. Olyan érzés volt ez, mint otthon a fürdőkádban, de százszor erősebb. Ninának úgy tűnt, hogy soha nem élt ilyen hatványozottan.

Halk neszt hallott maga mögött, Chalke állt mellette. Alsónadrágban jött úszni, korrektül. Chalke megállt mellette, láthatóan ügyelve, hogy ne érintkezzék Ninával. Nina megfogta a kezét. »Gyere, megmutatom, hol van a lépcső. Levezet a

vízbe.« Nina leült egy deszkára és a vízbe lógatta a lábait. Pompás volt. Ott volt az ugródeszka is, Chalke nyugodtan a szélére lépett és simán a tóba vetette magát. A következő pillanatban már szelte a vizet. »Jó langyos«, kiáltotta Ninának. »Ne üldögélj ott, gyere be a vízbe. Le fog hűteni.« Nina lassan, egyenletes tempókkal odaúszott, ahol Chalke lubickolt. Majd a hátára fordult és Chalke karjára tette a karját. Nyomban alámerültek. »Nem merülsz elég mélyen a vízbe«, tanította Chalke. »Lejebb a fejjel.« Odébb úszott, majd visszatért.

Nina magasba lendítette a két karját és alámerült. Mikor a tó fenekére ért, hirtelen nagyon megijedt — milyen különös ez, milyen erővel tódul a víz a fülébe — és néhány gyors csapással a felszínre küzdötte magát. »Chalke«, kiáltotta. Chalke. Chalke hozzája sietett. »Mi baj?« nyugtalanzkodott. »Mi történt?« Mikor már egész közel volt hozzá, Nina megvallotta, hogy semmi sem történt. A lépcsőhöz úszott és kiment a partra. »Ülj mellém«, kérte Chalkeot. Átölelte és közelebb húzta magához. Testük egymáshoz simult, bőrük érintkezett. Ninát leírhatatlan jóérzés töltötte el. »Milyen jó ez«, mondotta. »Hát nem borzasztó, hogy éli le a legtöbb ember az életét? Nézd, már negyvenéves vagyok és eddig még sohasem éreztem zavartalanul boldognak magamat. Soha nem éreztem magamat úgy, mint most. Most zavartalanul boldog vagyok, Chalke és tudom, — ez a leggyönyörűbb — hogy még nagyobb boldogság vár rám. Valószínűleg el sem fogom viselni tudni. Valószínűleg belepusztulok. Ám legyen.«

»En is rosszul éltem«, vallotta be Chalke. Amíg meg nem ismertelek, nem is tudtam, milyen rosszul. Az az érzésem, hogy egész életemben téged kerestelek. Egyedül téged. Persze nem tud-

tam. Néha majdnem elégedett voltam. Képzeld csak«, lelkendezett. »Nélküled.« Nina ösztönösen nyaka köré fonta a karját, vizes mellére vonta Chalke fejét. »Ne gondolj rá többé«, suttogta. »Soha. Többé nem hagylak el, érted? Ezt mélységes meggyőződéssel mondom, pedig alig tudom elhinni.« Chalke nyugodtan pihent az ölében, aztán nagyon szeliden kiszabadította magát Nina karjaiból és felállt. »Öltözz fel, Nina«, figyelmeztette. »Törülközz meg az alsónadrágomban. Nincs rá szükségem.« Nina keservesen csalatkozva feltápáskodott. Hiába izgatta fel magát.

»Mindig neked van igazad, Chalke«, ismerte be az autó felé ballagva. »De ne haragudj, időnként kissé lehangol a viselkedésem.«

Indulatos, heves mozdulattal letépte bugyiját, a melltartóját és a földre dobta »Nesze az ingem«, mondta Chalke. A hűtő felett Nina felé nyújtotta a ruhadarabot, de Nina szántszándékkal megkeverte a kocsi s csak aztán vette el Chalketól. Leült Chalke mellé a lépcsőre és körülményesen szárítgatta a lábait. Az volt az érzése, hogy Chalke ügyet sem vet rája. Újra megkeverte a kocsi, elhozta harisnyakötőjét, harisnyáit, cipőjét és ruháját. Semmi kétség, elvesztette a csatát. Nem hódította meg Ewinget. Chalke maradt felül, állapította meg, még hozzá megalázó fölényvel. Neheztelt Chalke-ra s egyben hevesen csodálta. De inkább neheztelt. Nincs hozzá joga, hogy közömbös maradjon az irányában. Nina rákapasolt, a motor fülsiketítő zajjal berregni kezdett, a kocsi meggondolatlanul gyors iramban kifutott a köbányából. Chalke karja könnyedén megérintette Nina vállát. Valamit mondott spanyolul. Amennyire Nina értette, azt, hogy nagyon szép este volt.

»A levegő fülledtebb, mint volt«, jegyezte meg

Nina. »Legjobban szeretnék meztelenül kocsizni. De legalább volt annyi eszem, hogy a harisnyámat nem húztam fel. Amúgy is tönkretettem. Hogy a cipőm hogy fog kinézni, nem tudom.« Chalke nevetett. »Úgy beszélsz«, mondta, »mintha én indítványoztam volna, hogy fürödjünk.« »Hát persze, hogy te indítványoztad«, felelte Nina. »Nekem soha nem jutott volna az eszembe. Nem is értem, hogyan tételezhetted fel rólam, hogy ilyen vakmerőség eszembe juthatna. Légy szíves, vedd át egy pillanatra a kormánykereket, amíg a gyufát előveszem.« Szeszélyesen úgy tett, mintha megakarná perzselni Ewing orrát, de Chalke elfújta a lángot. »Vigyázz, az Isten szerelmére«, intette Ninát. »Gyúlékony anyagból vagyok.« Ezt már megsokalta Nina. Egyenesen Ewing szemébe nevetett, de a kacaj a torkán akadt. Ewing ujjai vad hirtelenséggel a vállába mélyedtek. Ez oly váratlanul jött, a fájdalom olyan erős volt, hogy elvesztette a kormány felett való uralmát, a kocsifordult s a csak a bozóttal benőtt árok szélén állt meg.

Szerencsére nem történt nagyobb baj, Nina megkönnyebbülve visszavezette az útra a kocsit. Chalke hallgatott. Támlán nyugvó karja gyöngéden Ninához simult. Ninának öt helyen sajgott a válla. Ahol Ewing ujjai beléje hatoltak. Bosszús támadókedvét határozatlan félelem váltotta fel. Bizonytalanná lett. Rövid habozás után Chalkera pillantott. Csak a tarkóját látta. Chalke kinézett az ablakon.

•

Még sajgott a válla, de Nina most máshogy értelmelte a fájdalmát. Megfizethetetlen, csodálatos gyönyörűségnek találta. Nem tudott rá visszaemlékezni, érzett-e egyáltalán valaha ilyen heves

örömet. Vállát a koesi oldalához nyomta, hogy jobban sajogjon. Lénye, magatartása megváltozott Chalke irányában. Elöntötte a gyöngédség, úgy érezte, hogy Chalke őrangyalának kell lennie, hogy meg kell védenie az élet minden kellemetlenségétől, csalódásától. Nyugtalanságát mélységes nyugalom váltotta fel, a világegyetem zavartalan rendbe simult, a csillagok, a virágok, a nappal, az éjszaka, az élet, szerelem egymást magyarázták, egymást egészítették ki. Igen óvatosan vezette a kocsit. Még mindig hallgattak. A félhold úgy kandikált le az égből, mintha oda volna szögezve. Ki volt az, — melyik bibliai figura, — aki ráparancsolt a napra, hogy ne mozduljon, amíg meg nem nyerik a csatát? A hold várja szerelmünket — gondolta Nina.

»Te sohase cigarettázol?«, kérdezte Chalketól. Kényelmes dolog. Nincs annyi baj vele, mint a szivarral. Kedved volna rágyujtani, mindjárt ott-hon vagyunk s még mindig nem fogyott el a szivarod. Kínába jutnánk, mire a végére érnél. A Csendes-óceánhoz. És elveszítenélek.« Nina bensőséges, nyugodt derűvel beszélt. Szavaival kikárpitozta a visszaérkezés atmoszféráját. Nem akarta, hogy Chalkenak ideje legyen gondolkozni. Ne legyen kívülünk semmi más, óhajtotta Nina. Semmi, csak a bujkáló remény. Csak az ellenállhatatlan, gondosan takargatott vágy. Tervei elpárologtak, elmerültek árnyéktalan érzéseiben. Minden kéte-léről megfélelkezett. Lemondott boldogtalan fufangosságáról. Ezen egy pillanatra elcsodálkozott, aztán nem gondolt rá többet. A tűnődést nem sokra becsülte.

Ha az ember szavakba öltözteti érzelmeit, megváltoznak, eszmélt rá Nina, még ha csak lélekben teszi is, eltorzítja őket. A szavak megfosztják az érzést frissességétől, árnyalataitól. A szavak

közhelyé, hazuggá teszik. A szavak utálatos, bántó köntösbe öltöztetik a legszebb érzéseket is. A város felső végén, a Northstreeten jöttek be Eastlakebe. Kocsival, élőlénnel nem találkoztak. Nina gépe tompa, gyorsan tovahaló zajjal sietett a behúzott, sötét ablakredőnyök között. Balra tartott, elhaladt Justin Gow kertje mellett, keresztezte a Kingsmillerstreetet, majd Bacheék házat elhagyva a sötét csűr felé tartott. »Eredj a kapuhoz«, mondta Nina Chalkenak, »még beleütöd magad valamibe a sötétben.« Lecsavarta a lámpát, a vakító, fehér fénycsóvák kihúnytak, rázárta a csürt a kocsira. »Nincs az ajtón kilincs?« kérdezte Chalke. »Nem találom.« »Magától csukódik«, mondta Nina.

Nina lassan megkerülte a házat s a tornác végében bukkant elő. Chalke utolérte. Felmentek a tornáclepcsőn, Nina világot gyújtott a nappaliban. Zöld papírerényős kis lámpa volt, alacsony asztalkán állt, gyengén világított. »Muszáj innom egy pohár vizet«, mondta Nina. Chalke indulni akart, Nina visszatartotta. »Te semmit sem találnál meg. Ül le, visszajövök.« Chalke lomhán, ellenkezés nélkül engedelmeskedett. Nina kiment a konyhába, kivette a jégsekreányból a vizeskorsót, öntött magának. Lassan, a mosogató előtt állva, ivott. Ösztönszerűleg, indokolatlanul halogatta a visszatérését. Valahogy nem akart visszamenni Chalkehoz — mintha csak késleltetni akarná az éjszaka eseményét, ígérését.

Mégis csak visszament. Chalkeot úgy találta, ahogy hagyta. Keze a szék karfáján hevert, ahogy az imént, lábait görcsösen összekulcsolta, tekintetét a földre szegezte. Nina tűnődve állt mellette, előre szegzett állal, félig csukott szemekkel. Ezer gondolat keringett a fejében, de elfojtotta őket, hallgatott. A szavak veszedelmesen kiélezi az ér-

zéseket, várakozásokat. Megfordult és csendesen, mint egy tovaillanó gondolat, kisurrant a szobából. Hálószobájában fátyolos tekintettel levetkőzött. Megnézte balvállát és mélységes megelégedésére megtalálta a bőrén az öt ujj kékesen feketéllő markáns nyomát. Ninának az volt az érzése, hogy a kőbányában valami vékony, idegen, szagtalan, kellemetlen réteg rakódott a testére. Meg kell fürödnöm, gondolta. Megeresztette a csapot — a víz olyan forró volt, hogy alig lehetett kiállni — beillatosította a fürdővizet és kéjes borzongással átengedte testét a gyönyörűségnek. Mozdulatlanul gubbasztott, apró, tovalibbenő, megnevezhetetlen érzések rabjaként ernyedtt mozdulattal nyult a szappan, a szivacs után. Gondosan megszárogatta magát, fekete selyempapucsokba bújtatta lábait — csatjuk a sarkát csapkodta — vékony, fekete selyempongyolába bújt.

Előbb beillatosította magát, aztán hosszan, tűnődve a ládafiók fölé hajolt, ahol a hálóingeit tartotta. Nehezeére esett eldöntenie, melyiket vegye fel: a piros rózsabimbókkal és zöld koszorúkkal mintázott pehelykönnyűt, vagy a fekete csipkével díszített, kávébarna crêpe de chinet? Az előbbinél maradt, kevésbbé volt buja. Alig érezte, nem volt annyi súlya sem, mint egy sóhajnak. Az ablakhoz ült, kibámult az éjszakába, a csonka holdat nézte. Eszébe jutott, mennyit nézte már a Grove Avenue juharjait, minden évadban és minden időjárás mellett — gőzölgő nedves ködben, kandirozott gyümölcsre és kristálycukorral bevont csokoládéra emlékeztető dércsillogásban, a tavasz halványzöld hangulatának kicsattanó rügyezésében, aranyló őszen és a tél fehér némaságában. Barát-ságos, széles, árnyékos utca. Wilsonnal elakadt a szavuk izgalmukban, mikor a házat megvették. A legszebb ház Eastlake legszebb részében. A Grove

Avenuen, a klubtól pár lépésnyire. Akkor érezték először, hogy valakik.

Nina nem hallotta, mikor jött Chalke utána, de megérezte. A szíve összeszorult, melle zihálni kezdett. Hogy a hálósobájában járkál, valóság volt és egyben álomszerű. Álomszerű, de nem nyugtalanító. A tények összeolvadtak képzeletének szüleményeivel. Közelebb álltak az ábrándhoz, mint a testi vágyakozáshoz. Nina érezte, hogy a kezei jéghidegek, pedig nem volt ideges. Egy pillanatig sem tétoვázott. Elkerülhetetlennek tartotta, ami körülötte történik, ami végbemegy benne. Chalke hozzája lépett, Nina felállt. Átadta Chalkenak a helyét, a szék támlájára ült, hozzája tapadt. Nem volt lázas, nem volt izgatott. Egyáltalán semmit sem érzett. Láttá, hogy Chalke arcán, a szoba homályán túl, némi fáradtság borong. Azonban az többé-kevésbbé mindig ránehezedett. Nem jelent semmit, biztatta magát Nina. S álmatagon beszélni kezdett — hallotta, hogy beszél.

»Az életet nem lehet irányítani. Soha. Maga irányítja magát, akár akarjuk, akár nem. Éppen csak hogy sürgethetjük kissé a dolgokat. Neked talán nem is okoznék vele örömet, ha megvallanám, hogy sürgettem őket. Oly rettenetesen vágyódtam utánad. Nem éppen az után, hanem utánad. Nem akartam a kelleténél tovább várni. Félttem a várakozástól. Annyi minden közbejöhethetett volna. Én nem erőszakolhattam, hogy szeressél. Azt sem erőszakolhattam, hogy szeresselek. Eleinte dühös voltam rád, de már akkor tudtam, hogy más megy végbe bennem. Még nem tudtam felismerni, mi. De mikor azon a szombaton kijöttem a klubból, multamtól elszakadva és átmentem Maryhez, — hozzád: akkor már tudtam. Mikor megcsókoltál, majd elaléltam, úgy vártam a csó-

kodra. Minden akkor dőlt el. Örökre. A szerelem erősebb nálunk. Most már semmit nem akarok, csak azt, hogy boldog légy velem. Semmit nem bánok, csak az érdekel, hogy boldog légy. Csak te érdekelsz. Sürgősen a tied akartam lenni. Hogy értsél. Hogy ne legyen semmi függőben köztünk. Hiszen kívántál. Nem is tudhatod, mennyire kívántál, — nem tudhatod, amíg nem vagyok a tiéd. Minden más közömbös előttem. Hidd el, minden más ...» Nina Chalke karjaiba vetette magát. Egyik papusa leesett. Behúnyta a szemét. Az volt az érzése, hogy nagyon-nagyon fiatal és hogy még semmi fontos nem történt az életében. Fiatal, romlatlan, szeplőtlen.

Az volt az érzése, hogy Chalke fel van öltözve és az ágya fölé hajol. Ösztönszerűleg nyaka köré fonta csupasz, fáradt karjait, lehúzta magához, szájuk találkozott. Valamin megütközött. Fakónak találta Chalkeot. Arca máskor sötét volt. Addig tűnődött ezen, amíg észrevette, hogy az egész szoba fakó. Derengett, de még nem volt viradat, csak a virradatnak, hajnalnak ígérete. Kimondhatatlan békesség töltötte el Ninát. Mire másodszor is felébredt, nappali világosság volt a szobában, fény porzott a padlón, künn vörösbe gyütyült. Ruhái, amiket éjjel ledobált magáról, összegyűrve heverték a széken. Tisztítóba kell, hogy küldje a ruháját. Chalke alsónadrágjába törülközött. Az éjszaka összes eseményei eszébe jutottak. Minden, ami történt, magától értetődő volt, természetes. Önmagára terelődtek gondolatai. Nyugodt volt, rendületlenül nyugodt. Holott másképp kellett volna, hogy érezze magát. Hisz megcsalta az urát.

Ez, — mintahogy azonnal meg is állapította, — semmit nem jelent. Halvány mosollyal szélnek

eresztette a gondolatot. Egyáltalán nem érezte magát hibásnak. Még arról sem tudta meggyőzni magát, hogy kivételes esemény történt. Pedig kivételes esemény volt. Annak kellett tekinteni. Először is nem Wilsonnal feküdt ágyban, hanem mással. A második férfivel életében. Pedig negyvenkétéves. Ez a legfontosabb. Ez azt bizonyítja, hogy nem elvetemült, nem rossz nő. Legalább is nem abban az értelemben az, ahogy Eastlakeban rossz nőnek neveznek valakit. Ellenkezőleg. Valójában: jó feleség volt. Hogy már nem az, arról nem ő tehet. Wilsont már rég nem szerette, mikor Chalkeba beleszeretett. Mikor Chalkeba beleszerettem, ismételtette Nina. Wilsont sohasem szerette így. Soha, soha soha. Egy életet töltött el vele, gyerekeket szült neki, de soha nem érezte vele azt, amit Chalkeal. Erről egyszerűen nem tudott. Milyen érdekes, gondolta Nina.

Ez azt jelenti, hogy *egy* bizonyos emberhez kell férjhezmennni és hogy *azt* a bizonyos embert senki sem pótolhatja. Feltéve, hogy Chalke Ewingből csak *egy* példány van a világon. De az egészen bizonyos, hogy belőle csak egy van. Számára nincs más férfi az egész világon. Gondolatai alámerültek érzelmeinek tengerébe. Lehúnyta a szemét, merengett, emlékezett. Nem azzal követ el hibát, hogy Chalke Ewinghez megy, hanem az volna hiba, ha Wilsonnal maradna, az volna, szögezte le Nina, az igazi csalás. De honnan tudhatta volna, hogy Wilson nem felel meg, mikor nem volt alkalma rájönni, hogy mi az, amit keres. Miután nem volt módja összehasonlításra, beérte Wilsonnal. És persze, azt hitte, hogy a szerelem nem különb, mint amit tapasztalt. De most, de most! Ha nem akad össze Chalkeal, tovább éli Wilsonnal az életét, szerelemtelenül. Leéli üresen az életét. De szerencsére összeakadt Chalkeal,

megmenekült. Mikor a legtöbb nő szerelmi élete a befejezés felé tart, Chalke az útjába akadt és olyan boldogságban részesítette, amilyenről álmodni se mert volna azelőtt.

A kisasztalkán álló órára pillantott. Még csak húsz perccel mult hét. Rhoda és Harriet nem állnak szolgálatba nyolc előtt, rendszerint késnek is néhány pillanatot. Még órákig lustálkodhatik, semmi dolga. Wilson Georgiában van Cora Lishernél, a gyerekek kirándultak Cap May-ba, Nina örült, hogy egyedül van. Semmi sem tereli el a gondolatait, ábrándozhat, elmerülhet szerelmében. Hangulata szelíd volt, ébren is. Olyan volt, mint a vihar utáni csend. Ninát meglepte a nyugalma. Azért vagyok nyugodt, állapította meg, mivel minden olyan természetes. Maga a természet. Nem mintha ami tegnap és ma történt, Isten akarata volna, — Istennel úgy volt, mint Wilsonnal, — mindketten a multját jelentik. Ezen nem lehet változtatni, ez így van. Istennek semmi köze a házassághoz, állapította meg Nina, a házasságok nem az égből köttetnek, hanem kizárólag és egyedül a földön. A történetekről éppoly kevésbé tartozik Mr. Swingfellownak, a lelkésznek beszámolni, mint Istennek.

Egyre szabadabbnak érezte magát, egyre kevesebb erkölcsi béklyó, tekintet és igény terhelte. Azelőtt rengeteg bírása volt, állandóan ítélkeztek felette, gátolták cselekedeteiben. Mától kezdve *egy* bírát ismer csak el: önmagát. A mennyektől és a pokloktól való félelme semmivé lett. Szomszédaiknak, az eastlakeieknek véleménye közelebbről érinti. De annyira már tőlük sem tart. Chalkeal előbb-utóbb amúgy is Wilson elé kell állaniok. Az eastlakeiek amúgy is csakhamar megtudják, hogy mindentől el akar szakadni, amit ők fontosnak, nélkülözhetetlennek tartanak. Hogy mindezt

megveti. Chalkenak tökéletesen igaza van, amikor arra az álláspontra helyezkedik, hogy a lehető legsürgősebben, a lehető legbecsületesebben, a lehető legkövetkezetesebben el kell intézni, amit el kell. De nekem is igazam van, érezte Nina. A férfiak kapkodnak, sohase veszik tekintetbe a viszonyokat. Mielőtt mindentől megválna, bele kell törődnie, hogy mindent maga mögött hagy, amire szokott. S Nina újra felsorolta magában azokat az érveket, amik amellet szoltak, hogy még ráér Chalke iránti szerelmét bevallani.

Remélem, most már Chalke is belátja, hogy igazam van, gondolta. Eszébe jutott, milyennek látta Chalke arcát, mikor az pirkadat előtt eltávozott. Fakónak tűnt, idegennek, távolinak, majd nem ijesztőnek. Pedig nem is fakó. Érzéki család lehetett, félálomban volt. Chalkenak szép, nyílt, barna arca van. A trópusok napjától eszerzett, — tette hozzá. Egyelőre inkább költözik vele Cubába, mint New-Yorkba. Jobb mindentől elszakadni, ami régi életére valamennyire is emlékezteti. Talán meg is kedveli még a rekkenő hőséget, a cukornádföldeket és az alkonyati dobszót. Ott magánosabban élhet Chalkeal, mint az Egyesült Államokban. A fő, hogy egymásnak éljenek, hogy Chalkeot semmi más ne érdekelje. Hiszen figyelmeztette, hogy el fogja dugdosni a könyveit, meg fogja zavarni a gondolatait. Nem részt kér Chalke életéből, hanem mindene kíván lenni. Kevesebbel nem éri be.

Gondolatai elmosódtak, újra elaludt. Mosolylyal ébredt. Kilenc óra lehetett. Hallotta Harriet-et takarítani a lenti szobákban. Erélyesen, sebbel-lobbal takarított. Aztán abbahagyta. Nina nem tudta elgondolni, mit csinál. Talán kiment a konyhába cigarettázni. De csakhamar nagy dörrel-dúrral tovább takarított. Nina csengetett. Harriet

azonnal feljött. »Réméhes vagyok, Harriet. Mondja meg Rhodának, lágytojást szeretnék. Ő már tudja, hogy szeretem. És egy-két szelet szalonnát. És piritós kenyeret. Rhoda kenje meg.« »Ennyire éhesnek tetszik lenni?« álméllkodott Harriet. »Hála Isten, hogy éhes a nagysága. Máskor annyit sem eszik, mint egy veréb.«

Rhoda felhozta Ninának a reggelit. Szokása szerint az ablakba állította és odasétált Nina ágyához. »Tessék felkelni és fürödni«, mondta erőlyesen. »Kihül a tojás meg a piritós.« Erős, fekete kezeivel kiemelte az ágyból Ninát. »Tessék szótfogadni.« Rá se nézett Ninára. Isten talán nem tud mindent, de Rhoda igen, álméllkodott Nina. Rhoda okosabb, mint az Isten és sokkal megnyugtatóbb. Nina megfürdött, aztán mohón megreggelizett. Lágytojást, négy darab vajas piritóst, nagyon sok szalonnát és két csésze tejeskávét. Mint egy barbár. Legalább három fontot hízott. A Grove Avenue már tüzelt a hőségben. A juharfák széles leveleit vastagon fedte a por. Még emlékezett rájuk, mikor súlyosak voltak a nedvességtől és csöpögtek Tíz óra mult és semmi dolga. Semmi, de semmi. Péntek van, a gyerekek csak késő délután érkeznek haza, Wilson holnap jön meg dinnerre.

Mikor látom Chalkeot? tűnődött Nina. Még ma, természetesen. Valószínűleg este. Este átmegy Gowékhoz, üldögeálni fognak a kertben. Rumswizzle mellett. Szivarfüstben. Chalke gyönyörű hangja. Ma haza fogja kísérni. S aztán rögtön visszamegy. Most már nem volt türelmetlen Nina.

Mikor megreggelizett és felöltözködött, még jobb kedve lett, sugárzott a derűtől, frissen túlesett jelentéktelen házi teendőin, a városba autózásán és a bevásárláson. Kioktatta Harriet-et, hogy

ha az ember a fejét használja, kevesebbet kell szaladgálnia. Rhodával igen erélyes volt. Milyen nehéz elhinni, hogy a ház, amelynek úrnője, már nem lesz sokáig az övé. Hogy az abroszokra, amiknek a számát buzgón szaporította, a nagyobb és kisebb szalvétákra, amiket olyan jól ismert, másnak lesz gondja. Cora Lishernek. Az ablakokban és az asztalon mindig volt virág; tavasszal fehérek és bíborvörösek, ősszel rózsák és rézszerű krizantémok, télen nehézillatú afrikai liliomok. A vázák az ebédlő faliszekrényében álltak. Nina a konyhában szokta megtölteni vízzel őket. Nemsohára mindez másképp lesz. Nina úgy tudta, hogy Cora nem becsüli a virágokat, mert a házában még sohasem látott virágot. Cora egyetlen virága, Anna Louise.

Nem marad más, össze kell szednie mindent, ami a tulajdona és megfelelő intézkedéseket kell tennie hogy idegen nők — Cora Lishernek — bele ne üssék az orrukat a dolgaiba. Fent szekrények vannak régi holmikkal, ruhákkal, levelekkel és apróságokkal tele dobozokkal, amiknek évek óta feléje se nézett. Fényképek, legyezők, kesztyűk, régi táncrendek pirinyó rózsaszínű ceruzákkal, megfakult szalagoeskákon. Annak a lánynak az emlékei, aki ő volt valaha. Maga se tudja, mi mindent rakott félre, csak mert az életében szerepet játszott. A mult, állapította meg Nina, kizárólag azért olyan romantikus, mert elmúlt. Oda lett. Semmi sem hozhatja vissza. Az évek nem jönnek újra elő, sem a napok, a pillanatok soha-soha nem jönnek vissza. És ahogy az évek, a napok és a pillanatok elmúlnak, úgy mulunk el velük és bánatosan nézünk utána annak, ami soha nem tér vissza, amik soha nem lehetünk többé. Mint a villám fénye, olyan ez. Az ember kinn van West Pointban, báránycák ugrándoznak a Cullem Hall-

ban és egy roppant figyelmes kadét levágja a zubbonyáról a rézgombjait, nekünk adja, muzsika száll a levegőben, akácillata van az éjszakának s mikor az embernek újra kezébe kerülnek a rézgombok, kiderül, hogy huszonöt évig heverték egy kartondobozban és megfeketedtek az időtől. Az idő eljár. De ez nem hangolja le Ninát, nem is szomorítja túlságosan. Egy-két pillanatra élesen látja, milyen az élet, — ennyi az egész. Elég megállapítani, hogy a mult kissé romantikus. Kétségbeesni nem kell felette. A kétségbeesés ellen Chalke Ewing az orvosság. S miután ő szereti Ninát, miután Nina az övé, a világ minden más dolga érdektelen.

Nina már gondolt rá, de most nyugtalankodva újra eszébe jut, mit vigyen magával abból, amit Wilsontól kapott. Egy dolgot tüstént megállapít: összes ékszereit itthagya Cordeliának. Ládikába rakja őket, pontos jegyzék és levél kíséretében, lepecsételi és hátrahagyja a lányának. Személyesen nem tudná átadni. A toaletasztalához lépett, kihúzta a fiókját, kirakta az ékszereit. Most vette csak észre, hogy még az ujján van a gyémánt jegygyűrűje. Lehúzta — végérvényesen, gondolta — és odatette a többihez. Itt a gyöngysora. A gyöngyök kicsik, de szépek, halványrózsaszínűek, a lánc nem is rövid. Van egy hajlítható gyémánt-karkötője, Wilson első ajándéka s egy másik, sokkal értékesebb briliánskarkötője, négyszögűre csiszolt kövekkel. Van karkötője sötét, hibátlan zafirokból, platinából és aranypikkelyekből. Van egy széles gyémánt mellűje, kis gyémántesattja és tömördek gyémánttűje, kalapra, ruhára való. Van egy nagyon szép menyasszonyi gyűrűje, nagyon egyszerű, platinakeretbe foglalt, gyönyörű rubinttal és van egy szép smaragdgyűrűje. Egyik órája gyémántokkal és onixszal van kirakva s

gyöngylánca van, a másikat, a mindennapit, borszijen hordja.

Ezek a legfontosabbak. De van itt még rengeteg kevésbbé értékes apróság, ezüst dísztűk fiatallány korából, zománckarkötők és tűk, ékszerutánzatok, amiket anyjától örökölt, — ezeket az apróságokat megtartja — aztán itt vannak a kézelőgombjai kristályból, ezüstből és aranyból. Ez, néhány kézelőgomb kivételével, amiket Actonra hagy, mind Cordeliára marad. Ezzel most nem ér rá bajlódni, egyik-másik tárgyat talán még fel is kell vennie. Mit is kezdene a gyöngyök nélkül? Chalke ma este még úgysem beszél Wilsonnal. Nem is beszélhet, mert Wilson nincs itthon. Csak sikerült volna az útja, csak ne kellett légyen csalódnia Corában. Szórakozottan eltűnődött egy pillanatra: vajjon szállodába mentek-e, vagy a bokrok közé, — tette hozzá galádul. Ma este nem veteti Chalke a szemére, hogy még Wilsonnal él. Nina boldog volt. Úgy érezte, hogy végérvényesen Chalkehoz tartozik. Azért lelkesedik, azt tartja fontosnak, amit Chalke. Eppen ezért kár volna ezt az új, ezt a csodálatos boldogságot megzavarni, mohón elszűrkiteni.

Nem halogatni akarom boldogságunk betetőzését, szegezze le Nina, hanem lassan és a magam módján akarom elérni. Előbb mindent el kell hogy intézzek, ami foglalkoztatott, már pedig nem intézhetem el rendesen a dolgaimat, ha Wilson időnek előtte megtudja, hogy el akarok válni tőle. Akkor itt olyan szörnyű napok következnek, hogy nem lesz nyugtom és türelmem a dolgokat értelmesen elintézni, rendezni. Olyan lesz az a pár nap, mint valami gyötrelmes álom. Mert most már csakugyan fenntartás nélkül Ewinghez tartozik. A tegnapi éjszakát megelőzően nem is igen tudta, hogy ez mit jelent. Most azonban, ismerte be Nina,

most, ebben a pillanatban maradék nélkül boldog vagyok. A kusza helyzet, ami Chalkenak annyi fejtörést okoz, őt cseppet sem zavarja. Helyzete, Wilsonhoz való viszonya, még csak nem is foglalkoztatja. Egyelőre nem is cserélné fel mással, még előnyösebbel sem. Nina minden változástól fél egy kissé. Abban azonban Chalkenak igaza van, hogy csak akkor lesz szép az életük, ha túl lesznek ezeken a kényelmetlenségeken. Ha ezen a bizonytalan állapoton túl lesznek.

Ide-oda cikáztak a gondolatai, egyik tényről, egyik megállapításról a másikra. Gondolatai idegesíteni kezdték. Akár kellemes, akár kellemetlen dolog jutott az eszébe, mindjárt másra kellett gondolnia. Pedig nem akart kapkodni. Ez így nagyon fárasztó. Volt úgy, hogy romantikus rajongással a multjába menekült, a következő pillanatban pedig már azon töprengett, mi történjék az ékszerivel. Egyedül óhajtott élni Chalkeal Cuba perzselő ege alatt, aztán úgy tűnt neki, azzal is beéri, hogy Eastlakeben van, elválasztva Chalke-tól. Ezt a második elképzelést most már kezdte világosabban érteni. Örült, hogy úgy szeretheti Chalkeot, ahogy most szereti. Jó volt rávenni, hogy bejöjjön a hálósobájába, hogy Wilson tulajdon házában befeküdjék az ágyába. Ezzel valami mélyen ülő bosszúvágyát elégítette ki. Dühös Wilsonra, mert éveken át hatalmaskodott felette s megnyirbálta az életét. Nina esztendőkön át Wilsonra pazarolta magát és most jött csak rá, mily keveset kapott érte. Eszébe jutott, milyen boldog volt és mennyire izgatta, mikor mezítelenül ült Chalke mellett az autó hágesóján és a fiú alsónadrágjába törölgette a lábait. Mióta az eszét tudja, mindig ilyesmiről ábrándozott.

Torkig van a tisztességgel, az önmegtartóztatással. Eszébe jutott, amit Chalke mondott első ta-

lálkozásukkor a nők titkos alávalóságáról. Ez is csak azt bizonyítja, hogy mindig igaza van. És most — ez a legfuresőbb — éppen ez a tulajdonsága áll útjában Chalke szenvedélyes vágyának. Ő rendezett és elfogadott formák közé akarja terelni a szerelmüket. Természetesen ellenkezés nélkül engedni fog neki. Abban bizakodott, hogy majd csak összeegyezteti valahogy, amit lehet és amit nem lehet. Láttá, hogy egy órára jár, itt a löncs ideje és Chalke még nem telefonált. Talán még alszik, gondolta. Ma bizonyára későbbben kel, mint máskor. Igen, hátralévő napjait Chalke oldalán fogja tölteni, derűsen és kiegyensúlyozottan. Az éjszaka tapasztalatai után bizonyára sikerülni fog. Chalke engedett és most már rajta a sor, hogy egészen neki szentelje magát. Rhoda meglepetést tartogatott a löncsre, málnaomlettet, cukrozott málnalével. A két lány a konyha ajtajában álldogált, lesték, örül-e Nina a meglepetésnek.

A löncs után Nina kiment a tornácra. Meglepetve látta, hogy megeredt az eső, bár a nap süttött. Kövér cseppek bombázták a lépcsőket és nyomban felszáradtak. Az eső elállt, de a levegő nem hűlt le. Nina kezdte elhagyatottnak érezni magát. Chalke már bizonyára fenn van, két óra mult. Felhívta Gowék lakását, Maryt kérte a telefonhoz. Lora, Mary szobalánya, azt mondta, hogy Mrs. Gow Pryneéknél löncsöl. »Mr. Ewing otthon löncsölt?« érdeklődött Nina. »Igen«, mondta a lány. »Megebédelt és elment.« »Nem mondta, hova megy?« faggatta Nina tovább. »Nem, azt nem mondta.« Nina felment a szobájába. Később úgyis át kell öltözködnie s nem akarta, hogy Chalke toalettje közben lepje meg. Elhatározta, hogy korábban fürdik, mint máskor — most

mindjárt — és elkészül a toalettjével. Kibujt a ruhájából, a kombinéjából, pongyolát vett magára, meleg volt, álmosítóan meleg délután. Nina leült egy pillanatra az ágya szélére. Ugyanakkor kábultan észrevette, hogy elterült az ágyon.

Mikor felébredt, olyan melege volt, mint még soha, egyik karja elzsibbadt s valami nagy veszteség, valami nagy lelki szenvedés gonosz előérzete nyugtalanította. Az a homályos érzése támadt, hogy elmulasztotta a kötelességét, — nem készült Chalke látogatására. Csengetett. Jóideig kellett várnia, amíg Harriet kifúlva, sietve magára kapkodott ruhadarabjaiban előkerült. »Senki sem telefonált?« kérdezte Nina szigorúan. »Senki, aszszonyom. Nem szólt a telefon.« »Hol van Rhoda?« kérdezte Nina. »Rhodának el kellett menni«, jelentette a lány, »mindjárt itt lesz, csak hazaszaladt.« »Maga nagyon jól tudja, Harriet, hogy ha egyedül van, tisztességesen kell kinéznie, látogató jöhet.« Harriet tudta, dehát nagyon meleg volt, levetkőzött egy pillanatra, tüstént rendbeszedi magát. Nina az órára pillantott. Háromnegyed hat lesz. Hova, tűnődött, hova mehetett Ewing? Érthetetlen. Kis dolgokban figyelmetlen ugyan, de fontos ügyekben annál megbízhatóbb. Chalke a legjellemebb ember, akivel valaha találkozott.

Kemény és határozott. Csak a szerelme gátolta, hogy könyörtelen legyen irányomban. Ninának eszébe jutott, milyen makaesul ragaszkodik elveihez s ez most nyugtalanítani kezdte. Meg fog változni, gondolta. A szerelem közelebb fogja hozni az élethez, közelebb hozzám. Akármennyire hajthatatlan is, mikor komolyan szemben álltunk egymással, kénytelen volt engedni. Testem, szerelmem letörte az akaratát. Nina a kádba lépett és megint megállapította, milyen remek dolog. A habos vízből illatos pára gőzölgött fel az arcába. Kedvtelve

szárogatta magát, — sajnos, nem vehette igénybe Chalke alsónadrágját — berizsporozta testét, apró, finom mozdulatokkal beillatosította magát. Chalke este fekete-fehérben volt. Nina fehér csipkeruhát vett magára és — mint a szeretőm, gondolta — puha, fekete selyemszalagot kötött a derekára. Még nem ajándékozta el a gyöngyeit, felvehette őket. Mihelyt megjönnek a gyerekek és megvacsoráztak, átmegy Gowékhoz.

Egy szempontból mindenesetre jobb lesz, ha mindenen túl leszünk, gondolta Nina: nem kell majd törnöm a fejemet, hol lehet Chalke. Mindig tudni fogom, mit művel, mi foglalkoztatja. Nina elég erősnek érezte magát ahhoz, hogy megszabadítsa Chalkeot a gondjaitól. A nő társasága, a nő testi odaadása erre kiválóan alkalmas. Elfeledteti a külvilágot, odafűzi a meghitt, gyönyörűséges otthonhoz. Ő jó élettársa lesz Chalkenak. Csacsogni fog és kényszeríteni fogja Chalkeot, hogy meghallgassa. Le fogja szerelni szigorú fellépését, ideges hangulatait. S ha Chalke kipihente magát, elég jelentékeny lesz ahhoz, hogy teljesen igénybe tudja venni a figyelmét. Ezekben látta Nina a tökéletes házasság feltételeit. Szerencse, hogy nem akadt előbb össze vele, — még ha természetesen búsult és lázongott is a felett, hogy anynyi esztendőtt vesztettek — mert így viszonylag elég későn ért meg számára, lett méltó hozzá.

Ha Ewing előbb merül fel az életében, megzavarta volna Ninát, megfélemlítette volna tudásával, fölényét nem bírta volna el. Tehetetlenül kiszolgáltatta volna magát Ewingnek, mint valami buta liba. Nesz hallatszott a földszintről, sietős léptek, üde, türelmetlen hangok. Acton és Cordelia megjöttek Cap Mayból, felsiettek az emeletre, bekopogtak Ninához. »Egész úton én vezettem a kocsit«, kérkedett Cordelia. »Még a tutajon

is a kormánynál ültem.« Acton kivételesen elmerte, hogy Cordelia pompásan vezetett. Nina megállapította, hogy mind a ketten lesültek. »Háromszor fürödtünk a tengerben«, mesélte Cordelia. »Minthogy kocsival voltunk, nem kellett sietni, az utolsó pillanatban jöttünk ki a vízből és törülközőben hoztuk haza a nedves fűdőruhánkat.«

»Félóra múlva vacsorához ülünk«, figyelmeztette őket Nina. »Legyetek pontosak. Szegény lányok úgyis eleget kínlódnak ebben a melegben.« »Zillengernél verekedés volt«, mesélte Cordelia. »Adam Barnes hajbakapott egy vadidegen emberrel. Archer Smith repülőgépen jött le Washingtonból, egész egyedül. Sally Stephens majdnem belefulladt a tengerbe. Mentőcsónakon hozták a partra. De a legrémesebb az volt, hogy a parton egybegyűlt tömeg szemeláttára rosszul lett. Acton borzasztó hű volt Prynehez. Volt velünk egy baltimorei lány, akivel illett volna foglalkoznia. Ugyanolyan haja van, mint neked és három évet töltött Kínában. Képzeld csak.« »Ne késsétek le a vacsorát«, figyelmeztette Nina újból őket. Acton sarkonfordult és Cordeliától követve kiment. Jó ég, milyen elevenek! Valósággal belefájdult a feje. Nina még nem ocsúdott fel teljesen a délutáni álmából, még mindig kábult volt kissé, még mindig volt valami bizonytalan érzése, hogy valamit elvesztett.

Minthogy csak a gyerekekkel fog vacsorázni, nem ivott cocktailt, whyskihez volt kedve. Kiment a konyhába és jócskán feleresztette az italát vízzel. A whisky nagyon erős volt, elállt tőle a lélekzete. Utána jobban érezte magát. Annyira, hogy a gyerekekkel is tudott foglalkozni. »Mit műveltél a távollétünkben, anyám?« érdeklődött Cordelia az asztalnál. »Történt valami érdekes, amitől odavanak az eastlakeiek?« Nina eltűnődött a kérdés fe-

lett. »Ugyan, lányom, mikor történt ebben a városban valami nevezetes?« mondta idegesen, kapkodva. »Nem voltam sehol, nem csináltam semmit, amiről érdemes volna beszélni.« Acton fürkészve nézett anyjára. »Neked is el kellene szabadulni innen egy kis időre«, mondta. »A szobák éppolyan fülledtek, mint a konyha.« Ez az indítvány szörnyen lehangolta Ninát. Elővette a púderdobozát és hosszan nézte magát a tükörben. Nincs jó színben, ez azonban, ebben a hőségben, nem meglepő. Cordelia omlettet kért befőttel. Sose készül el a vacsorával, bosszankodott Nina.

»Kávé nincs«, jelentette ki.

»Buta dolog«, háborodott fel Acton. »Az étkezések utáni feketekávé több, mint kávé, szimbólum. Család és család között éppen az a különbség, isznak-e kávéét étkezések után, vagy nem.« »Ha Catherine Prynenél szeded fel ezeket az ostoba elveket, jobban tennéd, ha kevesebbet jönnél össze vele«, jegyezte meg Nina, kimérten, fagyosan. »Gyűlölöm a sznobokat. Nem élünk Párizsban és ez a ház nem a Ritz, vagy a Carlton.« Acton elképelve nézett anyjára. »Node, anyám«, kezdte, aztán elhallgatott. »Nem akarok senkinek a terhére esni«, mondta hosszú szünet után. »Félreértetted a megjegyzésemet.« Nina haragudott magára. Miért kellett Actonra förmédenie? Chalke miatt van rosszkedve, miatta érzi nyomorultul magát, bizonytalanak, egyre bizonytalanabbnak. »A szobák sokkal melegebbek, mint a konyha«, mondta Actonnak. »Igazad van, fiam, jót fog tenni nekem, ha elmegyek hazulról. Kávé, akár szimbólumnak, akár egyébnek tekinted, természetesen kaphatsz.« Acton tiltakozott. »Hagyjuk. Nem esik le a koronánk, ha egyszer kávé nélkül kelünk fel az asztaltól.« Nina már éppen fel akart emelkedni, hogy átmenjen Gowékhoz, amikor Mary belépett

az ajtón. Acton és Cordelia felpattantak. »Beszél-
nem kell veled«, mondta Mary Ninának. »Sajná-
lom, hogy zavarom a kedves családi együttest.
Csak a papa hiányzik. De halaszthatatlan. Aztán
mindjárt megyek. Ne is marasztalj, Nina, nem ma-
radhatok.«

*

Mary Gow leült Ninával szemben, Acton és
Cordelia elhagyták az ebédlőt. Mary feszülten, kí-
váncsian nézett Ninára. Nina szíve hirtelen össze-
szorult valami ismeretlen veszedelem előérzetétől.
»Mi történt?« kérdezte. »Mary, az Istenért, mi tör-
tént?« »Nem is tudom, hogy kezdjem?« mondta
Mary. »Olyan furcsa az egész. Azt hittem, hogy
talán te kiismered magad. Chalke elutazott.« Nina
értelmetlenül nézett Maryre. »Elutazott?« ismételte
bágyadtan. »New-Yorkba?« »Dehogya«, felelte Mary
kissé idegesen. »En Catherine Prynenél lőcsöl-
tem. Mikor elmentem, nem láttam Chalkeot, ami-
ben nincs is semmi rendkívüli. És mikor haza-
jöttem Catherinetől, már minden el volt határozva.
Chalke összecsomagolt és várt a tornácon. Azt
mondta, hogy egy óra múlva utazik. Cubába, Nina.
Mi jutott eszébe, kértem tőle, hogy ilyen hirtelen
elutazik? Justin a városban van és sejtelve sincs
a dologról. De nem adott rá választ. Hebegett, há-
pogott. Kitérően felelgetett, nem indokolta meg.«

Ninán egyre erősödő, különös értelembénulás
vett erőt, mint valami súlyos testi sérülés után.
Kedve lett volna felugrani, hátrarúgni a székét és
az arcába ordítani Marynek, hogy hazudik, Chalke
nem utazott vissza Cubába. »Mit mondott tulaj-
donképpen?« kérdezte helyett. »Azt mondta, hogy
az Egyesült Államok klímája elviselhetetlenül
forró, kénytelen mérsékeltebb égöv alá költözni«,
mesélte Ninának. »Nem is képezed, hogy nézett
ki, Nina. Sohasem láttam ilyen nyomorult álla-

potban. Arca a szó szoros értelmében fakó volt.« Ninának megint úgy rémlett, hogy Chalke Ewing fölébe hajol és ő átöleli fáradt, csupasz karjaival a nyakát. Chalke arca fakónak tűnt a derengésben. »Tegnap még azt mondta«, folytatta Mary, »hogy két-három hétig marad, hogy még soha nem érezte ilyen jól magát nálunk. Sőt arról beszélt Justinnek, hogy végleg otthagyja Cubát. Te meg lehetőszen sűrűn érintkeztél vele, Nina. Mit gondolsz a dologról? Mit tudsz?«

»Mi egymásba szeretünk«, mondta Nina egyszerűen. Egyéb nem jutott az eszébe. A történetek magyarázatát természetesen nem tudja, viszont nem tagadhatja le, hogy belelát Chalke viselkedésének motívumaiba. Amúgyis meg akarta mondani Marynek, hogy egymásba szerettek. Ha valakinek, hát Marynek tudnia kellett. Különösen most, amikor az a gyanúja, hogy Chalke elhagyta. »Nina«, kiáltotta Mary. Aztán elhallgatott. Most már elmehetne, gondolta Nina. Azt mondta, hogy nem maradhat itt. Mért nem áll fel, mért nem megy haza? Nina egyedül szeretett volna maradni, gondolkozni, tisztázni, mi történt vele. Ha komoly a dolog. »Berzasztóan sajnálom, Nina, hogy ilyen szeleburdi voltam«, védekezett Mary. »Rémesen viselkedtem. De igazán nem tudhattam, ugyebár? Roppant kellemetlen. Megbocsáthatatlan ostobaság volt tőlem. Ne haragudj rám, édes Nina. Ugy-e nem haragszol?«

»Rémes, ha eszembe jut, miket mondtam neked Wilsonról és Cora Lisherről. Nem is hiszed, mennyire szégyellem magamat. Mikor olyan remekül, olyan bátran megálltad a helyedet.« Mary felállt és egy pillanatig habozva nézett Ninára az asztalon át. Szemében könnyek csillogtak. »Te egy hős vagy, Ninám. Chalke is az. Ebbe roppant bele a szerencsétlen.« Nina nyugtalan csodálkozással né-

zett Maryre. Első pillanatban nem értette, mit akar mondani. Aztán végre rájött. Es kis hía, hogy az arcába nem nevetett. Mary azt hiszi, hogy mikor ráeszméltek Chalkeal arra, hogy egymásba szerettek, lemondtak egymásról. Mary azt hiszi, hogy ő küldte el Chalkeot, ő küldte vissza Cubába. Hogy ne legyen a közelében. Hát ilyesmik is lehetségesek? Legszívesebben megmondta volna Marynek, hogy odaadta magát Chalke-nak, fenntartás nélkül és ezzel valószínűleg elidegenítette magát. »Hát én megyek, édesem«, mondta Mary. Eredj már, eredj, gondolta Nina.

Mikor egyedül maradt, ösztönösen elő akarta szedni a púderdobozát a retiküljéből. Eszénél kell lennie, gondolkodni kell. Minden erejét össze akarta szedni, egész akaratát, hogy megértse, mi történt vele. De közben reszketett, szédült, émelygett. Elkergette Chalkeot, ez egyszer biztos. Chalkeot ismerve, minden más magyarázat hamis. Ő nem változtatja nézeteit azokról a dolgokról, amik mélységesen foglalkoztatják. Chalke nagy hatással van mindenkire, mindenkit befolyásol, de maga képtelen megváltozni. Nehéz karakter s ennek megfelelőleg, ragaszkodik a nézeteihez. Korrektségéből nem enged. Nina észrevette, hogy Harriet az ebédlőben van. »Hagyja kérem a gyertyákat«, mondta. Cordelia beállította a rádiót, — valami kiállhatatlan, undorító énekhang a legbődületesebb marhaságokat zúditotta Nina fájdalma fölé. Chalke elment tőle, mivel Nina az övé lett. Szóval nem kell neki. *Még* nem kell neki. Vagy *így* nem kell neki. Nina erőszakolta ki, hogy tegye a magáévá. Ez a letagadhatatlan igazság. Erőszakot tett Chalkeon a testével. Mire Chalke elhagyta. Szó nélkül visszament Cubába. Nina meg se mondhatta neki, hogy mennyire szereti, hogy milyen szüksége van rá. Nem szép tőle, hogy el-

ment, gondolta Nina mélységes fájdalommal, anélkül, hogy beszélt volna velem.

Chalkeot — Ninának úgy tűnt most — semmi más nem érdekli, csak önmaga és a becsülete. Az a furesa férfibecsület, ami olyan szép dolog s mégse más, mint a legönzőbb hivalkodás. Alkalmat kellett volna adnia arra, hogy beszélhessek vele, hogy megmagyarázzam neki, milyenek a nők. Mennyire mások, mint a férfiak. Akármilyen nagy a tudása, akárhány elmélete van nőkről és leánynevelő intézetekről, erről sejtelve sincs. Ha volna, akkor belátná, hogy a történetek nem számítanak. Egyáltalán nem számítanak. Vagy ha ez nem volna egészen igaz, akkor is: — az, ami történt, túlságosan jelentéktelen ahhoz, hogy töprengjen felette, hogy figyelmére méltassa. Hiszen Nina csak kíváncsiságra akarta tenni magát, csak azt akarta, hogy Chalke ellenállhatatlannak találja.

Minden pillanatban jöhet tőle sürgöny és ez mindenre világot vet, gondolta Nina. Talán jön holnap délelőtt levél tőle. Hirtelen megbetegedett. De Nina pontosan tudta, mi történt. Mit is mondott Marynek? Az Egyesült Államok klímája túlságosan forró, kénytelen visszatérni mérsékeltabb égöv alá. Chalke nem a klímára gondolt, Nináról beszélt. Ez a nyilatkozat, ha jobban megnézi az ember, keserű és kegyetlen. De Nina megérti. Ő ismeri Chalkeot. Keserősége mélységes szerelméből fakad. Igen, Chalkenak pontosan így kellett nyilatkoznia. És utána elment. Ez a legfontosabb. A meggyőződés, mely most Ninában felerősült, oly ellenállhatatlan erejű volt, hogy miközben kigondolta, ajkai némán kiformálták a szavakat, amik a kifejezésre szolgálnak. Sose jön vissza. Soha többé nem jön vissza. Mert Nina félreértette, helytelenül kezelte. De most már

késő. Nina könyörtelenül tisztán látta a helyzetét. Heves, fájdalmas tiltakozás, fojtogató gyötrellem fogta el. Jobb lesz, ha felmegy és bezárkózik a hálósobájába.

Felment, de nem sirt. Behúzta és magára csukta az ajtót, állt a szoba közepén és az ismerős bútorokra meredt. A szék az ablak mellett, amiben Chalkeal ült. Az ágya. A papucsai. Ott fekszik a fekete pongyola, ami rajta volt, mikor Chalke nála időzött. Egy pillanatra megint nem tudta elhinni, hogy Chalke elhagyta. Itt érezte a közelében. Erezni vélte az erős, illatos dohányszagot, amit a személye árasztott. Elhitette magával, hogy Chalke a háta mögött áll, mindjárt előlép és sovány, izmos karjaiba zárja. Nem. Ő már a vonaton ül, utazik Cuba felé. Chalke elhagyta. Ninában felgyült a düh. Meg fogja tudakolni, hol érheti sürgönnyel utól — valószínűleg Jackson Hillben — és olyan sürgönnyt küld utána, amit nem tesz ki az ablakába. Gyalázatosan viselkedett. Lehet, hogy teherbe ejtette, lehet, hogy gyermeke lesz tőle, lehet, hogy belehal a szülésbe. Ő Chalke-nak adta testét, Chalke-hoz tartozónak érzi magát, de Chalke még ennél is többet adott neki: a szavát. Szerelmi ígéreteit. Kijelentette, hogy elviszi magával és hogy élet-hossziglan egymásnak fognak élni. Aki olyan nyakas, olyan átkozottul korrekt, mint ő, az nem tagadhatja meg ennyire magát.

Indulatossága csillapodni kezdett s helyében egyre nyomorultabbul érezte magát. Csipkeruhástól az ágyra dobta magát és a karjaiba temette a fejét. Ugy érezte magát, mint valami eltévedt kisgyerek. »Chalke«, suttogta fuldokló hangon, »Chalke, hol vagy? Ne ijesztegess! Chalke!«

Felült és felkönyökölt az ágy támlájára. A szobában már sötét volt. Az ablakok fénylő négy-szögén át kilátott az alkonyuló égre és a fák lombjaira. Rendeznem kell a gondolataimat, tű-nődött Nina. Át kell gondolnom a történeteket. Igen. Chalke visszautazott Cubába, elment, szó nélkül itthagytott. Szerelmemmel nem gondolt, semmibe se vette, milyen érzelmeket fog felverni bennem a távozása, mohón, önzőn, pánikszerűen menekült. Lelki pánikban, tette hozzá Nina. Nem tudta elképzelni Chalkeot testi szenvedéssel. Sőt. Amit Marynek mondott, mielőtt elment, kegyet-lenül gonosz. Ezt még Chalketól sem várta volna. Körülbelül érti, miért hagyta itt, de egészen meg akarja érteni. Amíg nem tudja egészen, addig nem tud beletörődni, addig nem tud szembenézni az élettel és a veszedelmekkel, amik fenyegetik. Hirtelen eszébe jutott, hogy Mary Gow idealistá-nak nevezte Chalkeot.

Most — persze megkésve — belátta, hogy Marynek volt igaza. Nem tudtam, milyenek az idealisták, szegezte le Nina. Az idealista nem az az ember, aki mindent gyönyörűnek talál, ha-nem az, aki csak a leggyönyörűbbel éri be. Aki mindent elkövet, hogy a dolgok a leggyönyörűbbek legyenek s nem nyugszik, amíg nem azok. Töké-letesebben nem is lehetne jellemezni őt, gondolta Nina. Megátalkodott emberek, szembeszállnak az egész világgal. Chalkenak meg kellett verekednie vele és meg kellett verekednie a saját szerelmé-vel is.

Mert hogy szerette, abban Nina egy pillanatra sem kételkedett. A helyzet ez: ő megkísértette Chalkeot, Chalke elbukott s újra magához tért. Chalke gyűlölte a társadalmat s azokat a hazug-ságokat, amikbe az embert a gyanús ügyek so-dorják. Nem akarok viszonyt kezdeni, jelentette

ki mindjárt az elején. Chalke elejétől fogva igyekezett kiküszöbölni a kapcsolatukból minden érzelmi megnyilvánulást, amíg azok számára hiányzik a megfelelő erkölcsi alap. Ezzel Nina tisztában volt most.

Nina tudatosan harcolt női fegyvereivel Chalke meghódításáért, ám ebben a harcban Chalke, mint férfi, csak igen jelentéktelen sebet kapott. Olyan jelentéktelent, hogy akár le is tagadhatta. Ő olyan magányos életet élt, oly sok esztendő-t töltött teljes egyedüllétben Cubán, hogy lényének ideális oldalát sokkal fontosabbnak, sokkal valóságosabbnak tekinti, mint a lét másik megjelenési formáját, a pusztán emberit. Ez a magyarázata keserűségének, az Egyesült Államok feletti bosszúságának. Lelke mélyén olvasmányokból és gondolatokból kialakult látomás él tökéletesebb államokról és emberekről. Indulatos, mert ami a szeme elé kerül, mind értéktelenebb, mint elképzelésének tökéletes eszméi. Nina megesalta Chalkeot. Ez a felfedezés valósággal megsemmisítette. Határozottan beleszédült, mikor ráeszmélt. Chalke igyekezett megértetni vele — látszólag felületesen, valójában azonban a legmélyebb komolysággal — azokat a feltételeket, amelyeknek közepette boldogságba menekülhetnének.

Ezen a ponton követte el a jóvátehetetlen, a halálos hibát: mindenbe bele kellett volna nyugodnia, amit Chalke követel. Ez a férfival való boldogság ára. Bele kellett volna olvadnia a meggyőződéseibe. Chalkenak ezen a ponton is igaza volt. Igaza volt, de nem viselkedett emberségesen. Nina ösztönösen mentegetni kezdte magát. Végre ő csak természetesen viselkedett. Ha Chalke következetesen férfi módjára járt el, ő meg következetesen nő maradt. Ez az, amit Chalke nem tudott megérteni. Chalke szerette őt, de egy csi-

petnyit sem engedett az elveiből. A gyakorlati életismeret hiánya éppen olyan jellemző Ninával szemben tanúsított viselkedésére, mint a politikai nézeteire. Nina nem adhatta fel hebehurgya módon egész existenciáját máról holnapra. Intézkednie kellett Eastlakeben, a házban, tisztába kellett, hogy jöjjön magával. A nők nem válnak meg egykönnyen a multjuktól. Biztos talajt kell, hogy érezzenek maguk alatt. Ha nem így cselekesznek, többnyire szörnyen megbánják. Nina szerelemre vágyott. Összeakadt a szerelemmel és be akarta magát biztosítani. Aminek következtében kompromisszumra törekedett. Kompromisszumra kellett törekednie. A nőknek ebből áll az életük.

A nő már akkor kénytelen megalkudni, amikor nőnek születik. Ez hiba, de változtatni nem lehet rajta. A férfiak szigorúan elítélik a kompromisszumokat. Folyton a korrektséget, az őszinteséget, az egyenességet, a bátor kiállást emlegetik. Aztán úgy intézik a dolgokat, hogy nincs az a nő, aki e követelmények valamelyikének büntetlenül megfelelhethetne. Ha egy nő valami fontosat akar közölni egy férfivel, majdnem bizonyos, hogy az ellenkezőjét kénytelen mondani. Kívánságából mindig csak annyi teljesül, amennyit kompromisszum útján ki tud zsarolni. Nina megkívánta Chalkeot s egyben szeretett volna még egy kis időre eleget tenni régebbi kötelezettségeinek, fenn szeretne volna tartani régi, kényelmes helyzetét. Semmi kifogása sem lett volna az ellen, hogy titokban viszonyuk legyen, sőt valami izgató, kaján gyönyörűséget talált volna a maga számára ebben a helyzetben. Ez lett volna a főkompromisszum. Boldogan együtt maradt volna Wilsonnal, ha Chalkeot is megtarthatja.

Minden ezen omlott össze. Felkelt és felcsa-

varta a villanyt az öltözőasztalka felett. Az üvegcsék, manikűrszerszámok és toalettcikkek meleg, rózsaszínű fényben úsztak. Nina a tükör elé ült, hogy rendbehozza arcát. Új ráncokat fedezett fel. Az a gyanúja támadt, hogy ősz hajszálai jócskán felszaporodtak. Még jó, hogy nem sírt, ettől legalább megkímélte a vonásait. Körülbelül úgy gondolt az arcára, mint a fegyverére, pajzsára. Ha kellőképpen kifesti, ha derűsen mosolyog, elrejtheti érzelmeit a kíváncsiskodók elől. Ha rossz színben lesz, Acton megjegyzéseket fog tenni, vagy (ami még rosszabb) Cordelia gyötörni fogja zsenge, kíméletlen gyöngédségével. Még Cordelia előtt is titkolóznia kell. Semmi kedvet nem érzett kilépni a környezetébe, el szeretett volna bujni mély és gyógyíthatatlan sebébe. Dehát ezt nem lehet. Chalkeal való dolgáról egyelőre csak Mary tud és Marynek rendkívül hízelgő, hazug elképzelése van felőle. Mary senkinek sem fog szólni. Környezetében senki sem hozhatja Chalke elutazását kapcsolatba Ninával, senki sem fogja megtudni, hogy elhagyta Ninát.

Nina az ajtó felé tartott, megforgatta a kulcsot, lement a tornácra. Acton olvasgatott, Cordelia Faith Bacheval a legalsó lépcsőfokon üldögélt. »Nem tudtam elgondolni, mi lehet veled!« kiáltott fel Cordelia Ninához. »Miért fontoskodott Mrs. Gow?« »Ne beszélj Mrs. Gowról ezen a hangon« intette le Nina gépiesen. »Biztosan azt mesélte, hogy Mr. Ewing elutazott«, folytatta Cordelia. »Faith Annabeltől hallottam. Annabel azt mondja, hogy amilyen külön, olyan külön mód távozott.« A lányok tovább pusmogtak, Nina csak a hangjukat hallotta, nem értette, miről beszélnek. Rekedt huhogással, nehéz, lomha szárnyakkal verdesve egy fáról felröppent egy bagoly. A legreménytelenebb hang a világon. Ni-

nának eszébe jutott, hogy ez a hang ismeretségük kezdete óta összekapcsolódott benne Chalkeal. »Acton«, szolt ki Nina a nyitott ablakon »légy oly szíves és hozz egy legyezőt. Lent van az asztalon, a tornácon.« Acton felhozta a legyezőt és cigarettára gyujtva, anyja mellé telepedett. »Franciául olvasok«, kezdte. »Miss Pryne holnap utazik Franciaországba. En meg két hét múlva. Aztán egy-kettőre itt lesz az ősz és Princeton. Elhatároztam, hogy ezen a télen nagyon visszavonultan fogok élni; nem kezdek semmihez, rengeteget fogok olvasni. Főleg Proustot. Hallottál róla?«

Nina már nem neheztelt Catherine Prynere. Sőt hálás volt neki, hogy foglalkozik Actonnal. Mint Chalke vele. Újra gondolataiba merült és kibámult a sötétbe. Chalke elment, elhagyta — nem, ez nem lehet igaz... De sajnos, így van. Megint örült szívfájdalmat érzett. Egészen beleernyed. Ismétlődő szavak, dallamosan csilingelő szótagok jutottak az eszébe. Alkibiades, Perikles és Plátó. A görögök rosszul bántak híres embeerekkel. Plátó például kénytelen volt óraadással megkeresni a kenyerét. Alkibiades, Perikles és Plátó. Tizenkét dallamos gongütés. Cordelia feljött a lépcsőn és bement a házba. Ügylátszik, Faith hazament. Acton felállt és visszaült francia olvasmányához, illetőleg Catherine Prynehez. Egy megkéssett szentjánosbogár kirepült az éjszakába és tovatűnt. Csillag hullt le, villanó, ezüstös íveléssel. Millió évnvi távolból. Chalke tudná, hány millió. Azon vette észre magát, hogy halkan, nagyon halkan sirdogál. Egyedül volt a sötétben, nem is igyekezett visszatartani a zokogását. Még csak le sem törölte az arcáról a könnyeket. Még csak eszébe sem jutott, hogy rendbe hozza magát. A sírás elállt, a könnyek felszárad-

tak, sóhajtott. Ez a sóhaj nem egy vércseppet facsart ki a szívéből, hanem sokat. De bánta is már Nina, mi lesz a szívével!

*

Wilson igen beszédes volt, mikor szombaton, késő délután hazaérkezett. De Ninának úgy tűnt, hogy a beszéde, mint valami sekély folyó, gondolatainak és érzéseinek felszínén csobog. Nina a hálószozában ült kényelmes karosszékből, takaróba burkolózva és személytelen, kötelességtudó érdeklődéssel figyelte, hallgatta Wilsont. »Atlanta északi részében jártam«, mesélte Wilson, »ott még nagyon szép weymouth-fenyőket látni. Az előhegység nyúlványain, kétezer lábón felüli magasságban. Mi, errefelé, tengerszinti magasságban termelünk weymouth-fenyőt. Majdnem tengerszinti magasságban. A mienk egyébként jobb, mint a georgiai fenyő, puhább, könnyebben dolgozható fel. Mikor befejeztem a tárgyalásaimat a fakereskedőkkel, eszembe jutott, amit mondtál és meglátogattam Corát. Csinos kis közösségben lakik. Összeismerkedtem néhány rokonával — távoli rokonaival. Nagyon rendes emberek. Persze nem olyanok, mint te. Mary Gow, Delia Bache meg te is, Nina, hűvösek lennétek hozzánk, hozzáteszem, igazságtalanul. Felületesen ítélnétek meg őket. Rend-kí-vül szimpatikus emberek. Corával unokafivérével, Jasper Cronkettnél voltam vacsorán, azután hazamentem a szállodámba. Mit csinálunk este, Nina?« »Semmit« mondta Nina. »Nincs programom. Nem fogadtam el meghívást sehova, mert nem tudtam biztosan, megjössz-e idejében.«

»Mondtam, hogy szombaton itthon vagyok« jegyezte meg Wilson. »Csináljunk valamit. Vacsorázni már sehova se mehetünk, de átmehet-

nénk a klubba táncolni. Onnan aztán hozunk haza vendégeket.« Nina szörnyűnek találta a gondolatot, azt a bizonyos estét juttatta az eszébe, mikor a klubból vendégeket hoztak haza. »Erre képtelen vagyok« felelte. »Elviselhetetlen meleg volt. A konyha olyan, mint a kemence, pedig gázzal főzünk. Szinte megsajnálтам a lányokat. Magam is oda vagyok. Képtelen volnék vendégeket fogadni.« »A tánc sem csábít?« érdeklődött Wilson. »Ha nincs kedved táncolni, kiülsz a tornácra és nézed a többieket. Ott sincs melegebb, mint másutt.« Ez ellen az indítvány ellen Nina nem tiltakozhatott. Hát nem mindegy, hogy melyik tornácon ül? Boldogtalanságában úgysem érdekelte a környezet. Chalkeról semmit sem hallott. Várta is hogy hírt halljon felőle, nem is. Rájött, hogy amióta ismeri, mindig csak azt várta, hogy Chalke megnyugtassa a kedélyét és szívét.

Időnként, pillanatokra, nyugodtan, elszántan majdnem értelmesen gondolt az elutazására, arra számítva, hogy ez a szörnyű félreértés ugyanúgy fog elintéződni, mint az apró kis kételyei. A szerelem felszívja és meggyógyítja őket. De aztán megint elfogta valami sötét, értelmetlen szomorúság, a nyomorultság elviselhetetlen érzése. »Mit szólsz a klubhoz?« kérdezte Wilson. »Nem bánom, menjünk át« hagyta rá Nina. »Cora megjött? Ha itthon van, akkor bizonyára érte akarsz menni. Vigyél előbb át a klubba, aztán menj el Coráért, ha ugyan még nem késő. Én a magam részéről szörnyűnek találom a táncot nappali világosságban. Még nézni is rettenetes.«

»Hát igen« mondta Wilson. »Cora megjött. Furesa véletlen. Washingtonból ugyanazzal a vonattal jöttünk. Nem is kell érte mennem, a klubban vacsorázik. Azért is jött vissza. Francis dinnert ad, meghívta Anna Louiset néhány ba-

rátnőjével. Az az érzésem, hogy Francisnak kezd megjönni az esze. Kezdi megválogatni a társaságát. Alapjában véve igen kitűnő fiú. Pozíciója van, állása, vagyona. Amblerék sokkal gazdagabban, mint képzeled. Mason Ambler élelmességének nem ártott meg a jámborsága. Francis határozottan a legszámottevőbb fiatalemberek egyike Eastlakeben. Eddig nem voltam jó véleménynel felőle és előtted is több ízben elítélőleg nyilatkoztam róla, de akkor még nem értettem őt.»

»Én mindig szerettem Francist« emlékeztette Wilsont Nina. »Az utóbbi időben elmaradt tőlünk, mert összekülönbözött Chalke Ewinggel és megharagudott rá. Persze, ne feledd el, hogy Francis jócskán el van rontva. Mindig a saját feje szerint cselekedett.« Wilson fenntartás nélkül kifejtette Chalkeról való véleményét. »Kő esett le a szívemről, mikor megtudtam, hogy elutazott« jelentette ki. »Pont az ellentéte Francisnak. Mindig mondtam neked, hogy ez az ember semmiben sem hisz a világon. Márpedig aki nem hisz semmiben, arról nincs mit mondani, arról nyilvánvaló, hogy kiféle, miféle. Hitvány fráter.« Nina nyugodtan, szenvtelenül hallgatta. Wilson nem ismeri Chalkeot. Nem is ismerheti. Chalke elment, Wilson itt van. Fordított világ. És ő ma nem láthatja Chalkeot. Nem mehet át Gowékhoz, nem ülhet vele a kertben, nem ihatik cubai rumot, nem hallgathatja Chalkeot. Chalke nincs itt, elment. Ehelyett átmegy Wilsonnal a klubba és nézni fogja a táncot. Nehéz szívvel a ruhásszekrényéhez ment s az első ruha, amit megpillantott, az Ishtarre-tervezte fekete túll atlaszruha volt. Nina olyan leverlt volt, annyira közömbös minden iránt, hogy nem nélkülözhetette a ruhája tárogatását. Az Ishtarre-ruhát emelte ki a szekrényből.

A ruha simult, mint mindig, annyira simult, hogy megint be kellett szólítania Rhodát. Hogy kapcsolja be. »Veszekedett ruha ez« mondta Rhoda. »Azt se tudom, mit mondjak rá. Nem is olyan mutató és az ember mégse tudja levenni róla a szemét. Nem női szemnek, férfiszemnek való.« Nina eligazította az alsóruhát és a túllt a csípője körül. Kritikusan a tükörbe nézett. Jól állt, mint mindig. A világ legjobb ruhája, állapította meg Nina. Megint valami végtelen biztonság fogta el. Ösztönszerűleg kihúzta magát. Felemelte a fejét. Nyaka igazán rugalmas és szép sima. Önbizalma feltámadt, hatalmának érzése visszaadta nyugalmát. Chalke Ewinghez való viszonya ezáltal némileg megváltozott. — Valahogy nem látta olyan kétségbeejtőnek a helyzetet. Lehetetlen, hogy végképpen elhagyta volna. Sértett büszkeségében elutazott, mert Nina győzött, ami természetesen bosszantja. De hiába dul-ful, semmit sem ér el vele.

Hanem azért megfizet neki, amiért cserbenhagyta, gondolta Nina. Majd meg fogja mutatni Chalkenak, hogy nem lehet büntetlenül kíméletlen. Addig fogja gyötörni, amíg felismeri a helyzetét és rájön, mivel tartozik Ninának, mire kötelezi, hogy Nina neki ajándékozta magát. Egészen persze nem lesz az övé. Annyit egy férfi sem érdemel meg. De jobb szereti Chalkeot, mint a többieket. Megajándékozta szerelmével, megajándékozta testével, akkor és úgy, amikor és ahogy neki jólesik. Ha pedig Chalke azt hinné, hogy Nina az ő kizárólagos tulajdona, hogy előírhatja, mi helyes és mi nem, akkor magára vessen, ha bosszúság bosszúság után éri. Elvégre nem ő az egyetlen férfi a világon. A világban hemzsegnek a férfiak. Végeredményben maga rendelkezik maga felett s ha el akarja ajándé-

kozni magát, úgy teheti azt, ahogy a kedve tartja. Ha Chalke nem jön vissza, ha Chalke nem tudja lekötni, — kisajtolni ami benne rejlik — másokkal fogja kárpótolni magát.

Wilson elnézte Ninát. Elképedve csóválta a fejét. »Az ördög tudja, mi teszi, az ördög tudja, hogy csinálod«, mondta. »Talán a ruhában rejlik, ebben az átkozott ruhában. Olyan vagy benne, mint a legelegánsabb londoni, newyorki, vagy párizsi kokott. Nagyon szép dolog, mondhatom. Egyszer azt mondtad, hogy minden nő kokottnak szeretne látszani. Hát ezt elérted. Esküszöm, nekem is kedvem volna belédharapni.« Nina Wilsonra sandított. Mulatságos ötlet. Elesábitani Wilsont, aki iránt esztendőik óta közömbös. Mulatságos. Mert a férje. Mert kimondhatatlanul aljas dolog volna. Az erkölcsi fogalmaknak ez az összevisszasága végtelenül izgatta. De eszébe se jutott, hogy elengedje magát.

Parfőmjével és hajával foglalatосkodott. Ez is olyan meglepő. Mihelyt felveszi az Ishtarre-ruhát, rakoncátlankodó haja azonnal engedelmeskedik. Ma este nagyon meg volt elégedve a színével. Inkább hamvas volt, mint meleg. Szőke, de keményen, fémesen csillogó. Világoszöld estélyi cipőt húzott, testszínű harisnyát, amelyek ezúttal egy árnyalattal sötétebbek voltak. Brillánsokkal kirakott karkötőjébe zöld, pehelykönnyű zsebkendőt gyömöszölt.

*

Néhányan kinn üldögéltek a klubház tornácának félhomályában, igen kevesen táncoltak. Wilson széket hozott Ninának s otthagytá Deliával, Corával és Evelin Delaneyel. »Itt a párizsi estélyiruha«, mondta Evelin. »Akkor mi már mehetünk is haza.« Nina Deliával és Cora Lisherrel társalgott. »Ugy-e, távol volt?« kérdezte ud-

variasan Corától. »Hogy mulatott és mikor jött meg?« Cora elmondta, hogy ma érkezett haza Eastlakebe. Egyébként pedig nem érezte valami jól magát. Aki itt a meleget szidja, az csak menjen Georgiába. És szörnyebbet, mint a régimódi temetések, képzelni sem lehet. A szó szoros értelmében kilelte a hideg. Joel Bache és Ambrose, Evelin férje, székeket hoztak. Joel gonoszkodott. »Sose látom, Nina. Nem szép magától. Nem ad alkalmat rá, hogy megszokjam s mindig zavarba jövök, ha összeakadunk. Tulajdonképpen túlságosan meleg van a tánchoz. Deliának azt mondtam, hogy nem táncolok, de ha megengedi, felkérném egy fordulóra.« Nina vidáman felnevetett. »Ne fáradjon, Joel«, felelte. »Nem akarok táncolni.«

Anna Louise Lisher Francissal táncolt. Mióta Francis, Chalkeal való vitája után, kapatosan eltávozott a házából, Nina nem beszélt vele. Olyan magatartással távozott, ami Ninát most bosszantotta kissé. Francis nyivánvalóan értésére akarta adni, hogy végzett vele. Node azt nem ő szabja meg. Majd akkor szakítanak, ha Nina kiadja az útját. Addig nem. Anna Louise és Francis kijöttek a tornácra. Francis nem vette észre Ninát. Anna Louise egy komikus, olesó csipkeronggyal törölgette arcát. »Remek este!« kiáltotta lelkesülten. Már amennyire egy Lisher lelkesedni tud, gondolta Nina. Nagyon csinosnak találta Anna Louiset. Remek este, hagyta rá Cora. »De a helyedben nem ülnék ki«, folytatta. »Kimelegedtél a táncban. Francis, kísérje a tornác túlsó végébe, ott szellősebb.« Francis most vette észre Ninát. »Hallo«, mondta zavartan. »Nem is láttam, hogy itt ül, Nina.«

»Pedig itt ülök«, kacérkodott vele Nina. »Dinner után jöttünk át.« Az *után* szónál kissé

habozott. A tornác sötét volt, de észrevette, hogy Francis elpirult. »Mi már régóta itt vagyunk«, felelte Francis. »Meghívtam az ifjúságot dinnerre.« »Elküldtek bennünket, Francis, feleslegesek vagyunk itt«, mondta Anna Louise. »Nem hallotta, mit mondott anyám?« Francis Anna Louisehoz lépett. »Menjünk«, mondta. »Itt csakugyan fülledt a levegő.« »Há később kedve volna táncolni«, fordult vissza Ninához, szeretném exkuzálni magam és az tánc közben a legkényelmesebb.« Anna Louise Francisba karolt. Lesétáltak a tornác végébe, ahol szellősebb és sötétebb volt. Mikor eltűntek, feszült csend támadt Nina körül.

Francisnak már rég ki kellett volna mentenie magát viselkedése miatt. Eljött Ninához vacsorázni, aztán elment, mielőtt asztalhoz ültek volna. A részegség nem mentség. Egyáltalán nem. Ninát újra elfogta a fájdalom, a veszteségének érzése, de ez már csak annyi volt, mint valami elviselhetetlenül szomorú, távoli zene, ami kíméletlen jazz-színképákba fullad. Bosszantotta, hogy szenved. Visszatért gondolataiban Francishez. Francis máskor vele szokta megbeszélni az estélyeit, kikérte tanácsát, kiket hívjon meg és mi legyen. Meglepő s nem örvendetes ujságnak találta viselkedését és ezt a mai dinnert. Zavarba jött, mikor Ninát megpillantotta. Nina érezte, hogy Cora Lisher feszülten figyel. Cora gyanútlan volt. Nina úgy vette észre, hogy Cora szokatlanul el-lenséges érzéseket táplál irányában. Úgy látszik, minél jobban hozzákapesolódik Wilsonhoz, annál erősebben neheztel rá. Aztán elvetette ezt a feltevést. Nem ez az oka. Új gondolata támadt. Cora meg akarja fogni Francis Anna Louise-nak és fél tőle, mert tudja, hogy Francis meny-nyire a befolyása alatt áll, még régebbről. Kap-

esolatuk közismert, mint ahogy Mary Gow többször is kijelentette. Ez az. Nina kiderült. De Francis viselkedése még mindig bosszantotta. Sőt az ingerültsége erősbödött, ahelyett, hogy eloszlott volna. Wilson visszajött és hideg udvariasággal táncra kérte Ninát. Nina megköszönte. »Maga se táncol, Cora?« kérdezte Wilson. »Akkor legalább sétáljunk. Velem senki se törődik.«

»Szívesen járok egyet«, állt fel Cora, »de ne menjünk messzire és ne rohanjunk.« Ha Francis táncra kéri és mentegetni próbálja megbocsáthatatlan viselkedését, nagyon hűvösen fogom fogadni, határozta el Nina. Leissza magát vacsora előtt és hazamegy. Cora mulattatta és bosszantotta. Tőle ugyan ne féltse Francist. Francis szabad, mint a madár. Neki nem kell. Őt már napokkal előbb elintézte Nina. Ha olyan ostoba, hogy egy Lisher-leányt akar elvenni, ő nem tartja vissza. Ő mást szeret. Valakit, aki sokkal érdekesebb és vonzóbb egyéniség. Aki elhagyta. Chalke szó nélkül visszautazott Cubába, de ezzel nincs vége a történetnek. Nem lehet vége. Chalke még rá fog jönni, hogy szüksége van Ninára. Sívárnak, elhagyatottnak fogja találni Cubát, únni fogja az életét. Ha megjön az esze, vissza fog térni hozzá. S ő közben Francissal fecsérelni el az idejét? Francissal érje be Chalke után? Visszont az is igaz, hogy Francis régilovagja. Nem engedheti, hogy egyszerűen elvegyék tőle. Majd ő, Nina, elbocsátja. Corának elment az esze, ha azt hiszi, hogy Anna Louise-át csak fel kell kínálnia Francisnak és Francis azonnal cserbenhagyja érte Ninát. Nina észrevette, hogy Anna Louise és Francis dolga közérdeklődést kelt. Francis visszajött Louise-al. A lány bement a klubházba. Francis táncra kérte Ninát. »Miért hordja ezt a ruhát?« kezdte panaszosan. »Ször-

nyen destruktív. Ugy-e, tudja, Nina, hogy a multkor be voltam állítva. Percek alatt berúgtam. Chalke nagyon kellemetlenül viselkedett. Alaptalanul belém kötött, húzott, mulatott rajtam. Körülbelül tudom, mi a véleménye Chalke felől, s habár nem egyezik a felfogásunk, méltányos akarok lenni az irányában, mert nem szeretném megbántani magát. Valamit azonban nem hallgathatok el. Maguk engem szörnyen elkésé-
 ritettek. Amivel maga talán nem is törődik, Nina.« Nina jeges, tartózkodó érdeklődéssel hallgatta. »Chalke kellemetlen volt«, ismerte el. »Ő valóban a világ legudvariatlanabb embere. Csak hogy nekem véletlenül éppen ez tetszik benne. Ahogy az imént minden alap nélkül megjegyezte, — én szeretem őt. Maga nem adott rá alkalmat, hogy kedvesek lehessünk magához. Hogy jóvátehessük a hibát. Egyszerűen otthagyt bennünket. Miért nem telefonált? Miért nem mutatkozott?«

»Nem tettem« ismerte be Francis. »Azt hiszem, igazam volt. Maga különben korrektül viselkedett, Nina. Sohasem titkolta előttem az ér-
 zéseit. Dehát örökké ilyen távol fogunk állni egymástól? Örökké csak ennyivel érjem be? Meg vagyok akadva. Már megint teljesen össze vagyok zavarva, pedig azt hittem, hogy tisztába jöttem magammal. Miért jött ide ebben az átkozott fekete ruhában?« »Amint látom, arra az eredményre jutott«, szegezte le Nina nyugodtan »hogy nincs mindennek vége közöttünk és nem is lehet soha.« Francis tiltakozott. »Szeretném, ha vége volna, de nem lehet.« A tornácra nyíló ajtóban álltak, mikor a zene elhallgatott. Padok voltak a közelükben, odakünn. Nina szó nélkül kiment a táncteremből és leült hűsölni a padra. Cigarettaért kért. Francis láthatólag ideges lett,

nyugtalankodott. »Ne zavartassa magát, ha viszsza akar menni Anna Louise Lisherhez. Nagyon jól megvagyok magamban is.« Francis ezúttal hősiesen viselkedett. »Természetesen azt fogom tenni« felelte. »Vendégeket hívtam dinnerre, kötelezettségeim vannak irányukban. Szívesen megyek« tette hozzá. »De nem akarom egyedül hagyni. Nem mennék vissza a tornácra?« Nina közömbösen felállt. »Köszönöm, Francis« mondta roppant udvariasan. Francis szenvedélyes neki-buzdulással mondani akart valamit, de még idejében elhallgatta. Cora visszaült a helyére, Delia Baché el sem mozdult.

Wilson visszajött és háttal a tornác kópárkányának, elhelyezkedett. Cora úgy fordította a székét, hogy fesztelenül beszélgethessenek. A többiek nem hallhatták, hogy miről beszélnek, de Ninának feltűnt, hogy Cora nagyon élénken és nyomatékosan közöl valamit Wilsonnal. Wilson figyelmesen hallgatta, időnként helyeslőleg bólogtatott. Nina megvetéssel és tompa ellenszenvvel gondolt Corára. Milyen jelentéktelenek, hogy bele vannak feledkezve a maguk olesó, vizenyős kis szerelmébe. Dermedten mosolygott. Eszébe jutott, hogy egyszer azt indítványozta Wilsonnak, vegyen Corának gépkocsit s hogy Wilson akkor milyen ostobán elárulta magát. Nina valahogy kitalálta, apró semmiségekből, a levegőben kóválygó érthetetlen szavak alakjából, hogy Cora Franciáról beszél Wilsonnal. Franciáról és Anna Louiseról. Azért olyan titokzatos Cora. Nyilván az a véleménye (s bizonyára másoknak is), hogy Francis és Anna Louise egymáshoz valók és utólérhetetlen lányának pompás férjhezmenési lehetőségével kapcsolatban keservesen panaszkodik

Ninára elutasító viselkedése miatt. Pedig miattam élvezheti Francis Anna Louiset, gondolta Nina, ha a lány olyan nagyon akarja.

Joel Bache táncra kérte Ninát. »Ha elég vakmerő volt azt hinni, hogy táncolok, ám bűnhődjék« mondta Nina. »Boldogan.« Nina tánc közben megállapította, hogy Joel megváltoztatta viselkedését irányában, szorosabban ölelte magához, mint máskor. Ninát ez nem izgatta és nem lepte meg, ellenkezőleg, természetesnek találta, sőt számított rá. Joel arca izzadt volt, vörös, mámoros és állandóan beleütközött a párokba. Mikor a zene elhallgatott, Nina megint a boltozatos bejáró küszöbén állt. »Én már nem vagyok elég fiatal ahhoz, Nina, hogy italt hordjak a zsebemben és levigyem az autókhoz« mondta Joel. »Szeretnék inni és szemben lakom. Átjönne hozzám? Pár lépés az egész.« Nina habozott. Hosszan, mérlegelve, fürkészve nézte Joelt. »Igaza van«, felelte váratlanul »ilyenkor jólesik az ital.« Joel házában nyitva voltak az ajtók és ablakok. A szobákat elöntötte a szélesendes éjszaka homálya. Csak az előcsarnokban égett a lámpa. Valószínűleg az ebédlőben fog lezajlani, gondolta Nina. Az ebédlőben Joel megállt és magához szorította Ninát. »Nina«, suttogta elfuló hangon »oly régóta foglalkoztat, oly régóta epedek magáért.« Nina mélységesen hallgatott. Joel megcsókolta, aztán még egyszer megcsókolta. Nina kapkodott a fejével, ki akarta kerülni a csókjait. Fészkelődött karjai között, eltolta magától Joelt. Semmi mást nem érzett, csak kíváncsiságot. Szórakoztatta, hogy izgalomba tudta hozni Joelt. Joel bosszankodott, erőszakosabb lett. Ninát ez sem zavarta. Elvezte a küzdelmet. Joel elvesztette fejét, teljesen megfedkezett magáról, az asztalhoz szorította Ninát. Nina az asztalba ütötte a derekát, fájdalmat

érezte. Joel letépte a vállpántját. Erre hirtelen feleszmélt engedékeny kíváncsiságából s erélyesen kiszabadította magát Joel karjai közül. Joel a székre zuhant, nehezen, egyenetlenül lihegett.

»Szép dolgot csináltam« nyögte végül. »Evek óta élünk egymás mellett, Nina. Maga Wilson felesége. Istenemre, elment az eszem.« »Ne beszéljünk róla, Joel« mondta Nina nyugodtan. »Ha lelkipurdalása van a történetek miatt, feledje el. Rendbe kell hoznom a ruhámat. Előbb azonban igyunk valamit.« A gyémánttűvel megerősítette ideiglenesen vállpántját. »Az élet förtelmesebb, mint a pokol« mondta Joel. »Éppen azt nem kapjuk meg soha, amit szeretnénk. És mindig olyan dolgokra vágyódunk, amiket nem kaphatunk meg. Például magát. Ugyanolyan régi házask vagyunk Deliával, mint maguk, sőt két-három évvel idősebbek. Ötvennégy éves vagyok. Több gyermekem van, mint magának. És mégsem tördöm Deliával. Értse meg, most nem érdekel senki, csak maga. Maga az egyetlen nő a világon, akire vágyakozom. Ezért viselkedtem ilyen becsutelenül. Széttéptem a ruháját, fájdalmat okoztam és rettenetesen megijesztettem magát.«

Ninát rendkívül mulattatta a jelenet. Tökéletesen hűvös maradt. Még csak nem is haragudott Joelre. Hisz voltaképpen ő, Nina, bátorította fel a viselkedésével, idézte elő a történeteket. »Ne gondolja, hogy lecsillapodtam« mondta Ninának. »Szeretném úgy megverni, hogy ne tudjon magáról s aztán felrázni a kábulatából. Most nem az a Joel Bache vagyok, aki a klub tornácán üldögélt a feleségével az imént s aki mindjárt visszamegy oda. Füttyölök a klubra. Ember vagyok. Állat vagyok. Unom ezt a frakkot, nem akarok udvariasan csevegni, táncolni magával. Aki a közelembre jön, azt leütöm egy székkel, magát meg

bevonszolom a bokrok közé.» Elhallgatott, Ninára bámult. Láza s lázadása visszadermedt a társasélet konvencióiba.

»Joel Bache ingatlanügynök vagyok« folytatta megsemmisülten. »Három gyerekkel és egy Cadillac kocsival. Esőben sárcipőt hordok, hajlamos vagyok a hülésre.« Ninát egyre kevésbé érdekelte Joel. »Mit szól hozzá, mi jött rám? Mire vagyok képes?« folytatta. Az egész emberből egyedül az érdekel, ami rájött, gondolta Nina. Sebtében rendbehozta az Ishtarre-ruhán esett hibát, aztán visszament Joelhez. Joel vigasztalanul álldogált a Henry-ház tornácán. »Nina«, kezdte, »nem tudom eléggé megköszönni a jóságát. Ahogy viselkedett. Még nem találkoztam asszonnyal életemben, aki ennyire érti a férfiakat. Sohase hittem volna, hogy akad valaki, aki olyan elnéző, olyan könyörületes, mint maga. Ez az. Elnéző és könyörületes. Nina, én nagyon zárkózott ember vagyok. Az élet rákényszerített. Maga oly elragadóan kedves volt, Nina, annyira az volt, akiért mi, férfiak élünk-halunk, hogy nem maradhattam az, aki voltam, akinek lennem kellett. De ennek már vége. Bár ne kellene olyannak lennem, amilyen vagyok! Ha arra gondolok, milyen életem van, kifordul a gyomrom az undortól.«

A kis csoport, amelyet Nina a klubtornácon hagyott, megszorodott. Cora Lisher és Wilson is ott suttogtak egymással, a többiektől elkülönülve. Senki se táncolt. »Francis elvitte magához vendégeit« ujságolta Cora, nyilvánvaló elégedettséggel. »Azt mondta, hogy itt nagyon meleg van. Azt tervezi, hogy hajnalig Ambleréknél maradnak. Hisz olyan nagy házuk van.« »Nem is tudtam, hogy járt már náluk, Cora« mondta Nina közömbösen. »Házuk nagy, de kedélytelen. Roppant kényelmes, természetesen, — remek ágyaik vannak — de a

bútoraik a mult század közepéből valók. Alabásztrom vázák, aranyozott órák, fekete márványoszlopokon. Cora nagyon kedves volt. »Igaz« felelte. »De az ágyakról máshogy vélekedem. Nem szeretem a széles ágyakat. Soha nem érezném magamat jól bennük.« Wilson szemmelláthatólag nyugtalankodni kezdett.

»Mindig a legképtelenebb témákkal hozakodsz elő« mondta Ninának. »Ágyak! Amerikában elképesztően romlik a társalgás tónusa. Ezt őszintén fájjalom. Imádom az izgalmas vitát, ha van miről vitatkozni. Ez, sajnos, kijött a divatból. Ágyról, vallásról és hazáról társalognak, amikről nem lehet vita, amikben mindnyájan egyetértünk. Itt van ez az Ewing, Mary Gow fivére. Sajnálom, hogy elmulasztottam neki megmondani a véleményemet. Most, hogy elutazott, már késő. Ámbár tulajdonképpen örülhet, hogy elutazott.« Chalke Ewing! Mint valami távoli, édesbús harangszó, furesa, andalító bánat telepedett Ninára. Chalke Ewing. Az andalodás elmúlt, átváltozott valami idegen, rideg felismeréssé. Chalke szó nélkül elment, de nyomorultul fogja érezni magát. Örökké egyedül marad és sóvárogni fog Nina után. Cubában. A tropikus éjszaka elébe varázsolja Nina vonásait, testének emléke mint olvadt ezüst fog a vérében kavarni, szüntelenül. Mert a teste az övé volt és átította Chalkeot.

*

Hazaérkezve, Wilson figyelmessége és kedvessége meglepte Ninát. Valamit meg kellene beszélnem veled, mondta derűs komolysággal. Egy mindkettőjük számára felettébb izgalmas helyzet, illetve lehetőséget. Aminek a gondolata most merült fel benne. »Remek volna«, tette hozzá Wilson, »de minden azon múlik, mit szólsz hozzá.«

Nina érezte, hogy Cora — aki nyilván sokkal ravaszabb, mint amilyennek tartotta — szigorúan előírta Wilsonnak, hogyan viselkedjék és mit mondjon. Nina elhelyezkedett a hálószoba karosszékében, rágyujtott lefekvéselőtti utolsó cigaretájára és jól titkolt derűvel figyelte Wilsons. »Már közöltem veled Francsirról szrló véleményemet«, folytatta Wilson. »A jelenlegi véleményemet, ami a lehető legjobb. Nos, Nina, az ilyen embernek, az ilyen fiatalembernek meg kellene házasodnia. Kivált mikor olyan jómódú. Meg kellene hogy ossza az életét egy fiatal lánnyal, valami rendes, fiatal teremtéssel. Igaz? Hogy gyerekei legyenek.«

»Meggyőződéseim szerint Francis körülbelül ugyanígy gondolkozik. Viselkedése mindenesetre erre vall. De tudod, hogy az utóbbi egy-két esztendőben került a korának megfelelő lányok társaságát. A vele egykorúakét. A hozzáillőké. Valljuk be, vesztül belédszeretett. Ez köztudomású. Francis, mit tagadjuk, szenvedett. Önző voltál, Nina. Nem mintha a szemedre akarnám vetni a viselkedésedet. Azt nem teszem. De most idejénvalónak látom végét vetni a dolognak. Nehogy félreértsd, nem azt akarom mondani, hogy Francis rád unt. Ebben kételkedem s elsősorban éppen ezért óhajtom ábeszélni veled a helyzetet. Azonban kétségtelennek tartom, hogy te végét tudnád vetni a dolognak. És ez kötelességed is.« Wilson elhallgatott. Várta, mit mond rá Nina. Helyben hagyja-e a szavait, vagy ellentmond-e. Nina hallgatott. Elhatározta, hogy semmiképpen sem jár Wilson kezére. Járjon a végére egyedül annak, amivel Cora megbízta. »A szóbanforgó lány« tette hozzá Wilson, »Anna Louise.« Megint elhallgatott. Nina nem szólalt meg. Wilson folytatta: »Azt hiszem, — és úgy látom, velem együtt mások

is azt hiszik — hogy Francis érdeklődik Anna Louise iránt. Biztosra veszem, hogy megszeretné Anna Louiset, ha ebben irántad táplált érzelmei nem gátolnák. Nem éppen a szerelme, hanem bizonyos fajta ragaszkodás. Ő rendkívül finom-érzésű fiú és nem akar fájdalmat okozni neked. Ez a helyzet.« Most végre kibujt Wilson elképesztő otrombasága. Ahogy hazabeszél. Együgyűsége ellenségessé, gőgössé, hetykévé tette Ninát. Még csak nem is azt kérte tőle, hogy eressze szélnek Francist. Corával egyetértésben rejtett fenyegetésekkel állt elő. Célzásokat tett arra, hogy Nina hervad, hogy kezdi elveszíteni vonzóerejét. Majdnem nyiltan megmondta, hogy ha nem adja fel önként Francist, Francisnak rövidesen megjön az esze és otthagyja őt. De azt is látta Nina, hogy mindketten tartanak tőle. Tudják, hogy kellemetlenkedhetik nekik. Ezt eltalálták. Ezt már a klubban éreztette. Lehangelte Francist, megfosztotta biztonságától. »Mit vársz tőlem?« kérdezte.

»Ne jöjj össze Francissal«, mondta Wilson. »Akadályozd meg, hogy felkereshessen. Ne adj neki alkalmat rá, hogy láthasson. Ennyivel tökéletesen beérjük — illetve beérem.« Wilson hangja önérzetesebbé vált. Azt hiszi símán megy, gondolta Nina. Megmámorosodott a saját ravaszágától. »Francis imádja Anna Louiset«, folytatta Wilson. »A mennyekben lebeg. Nem szeretném, ha lerángatnád onnan.« Nina makacs-kodása végre szavakká formálódott. »Hasznát veszem Francisnak«, vetette ellen. »Nem is hiszed, milyen szolgálatkész, mennyire a rendelkezésemre áll. En már nem vagyok olyan nagyon fiatal, meg kell becsülnöm Francist. Gondold meg, hogy mennyi mindentől megkímél. Ha Francis nem járna el velem a klubba, kevesebb szabad időm

volna. Nem mehetnél el mindúntalan Coráért, nem lehetnél annyit vele. Megfontoltad ezt?» Ezt Wilson nyilvánvalóan nem fontolta meg. Arca elkomorult. »Ezen nem tudok segíteni«, jelentette ki konokul. »Mondtam már, hogy nem szabad örökké csak magunkkal törődni. Kötelességeink vannak.«

Elfordult Ninától és kövéren, izzadtan, lomha mozdulatokkal vetkőzni kezdett. »Az Isten verje meg ezt a bűdös melegeket!« szitkozódott, aztán visszatért arra, ami foglalkoztatta. »Meg kell tenned, Nina.« Nina gondolkozott. Még egyáltalában nem tudta, hogy megteszi-e. Valószínűbbnek látszott előtte, hogy nem teszi meg. Hadd tudja meg Cora Lisher, hogy ő nem az a nő, aki úgy táncol, ahogy ő fütyül. Francis ugyan nem kell neki, — ha Chalke visszajön és beismeri, hogy nevetségesen, otrombán viselkedett, akkor legyen boldog Francissal, aki akar — az összes Lisherek. De ez nem függ össze azzal, amire pillanatnyilag szüksége van. Pillanatnyilag korlátlanul rendelkezni akar Francissal. Minek is hátrózzon ilyen hirtelen? »Nos?« kérdezte Wilson hálókabátban. Válasz helyett Nina felhúzta szemöldökét és kérdő arccal nézett Wilsonra. Wilson erőt vett régi ingerültsége. »Ne bámulj olyan bambán!« kiáltott Ninára, »nagyon jól tudod, miről van szó. Mi lesz Francissal? Kiadod az útját, vagy addig akarsz a nyeregben ülni, amíg le nem pottyansz?«

»Olyan bizonyosak vagytok benne, hogy lepottyank?« kérdezte Nina durcásan. »Különbben ebben Francisnak kell döntenie. Majd megkérdem tőle, mi legyen.« Wilson arcát elöntötte a vér. »Még csak az hiányzik!« kiáltotta. »Kivált, ha abban a ruhádban kérdelek meg tőle, amiben a melled, meg a lábad jobban izgatja, mintha mez-

telenül járnál.« Nina magánkívül volt. »Sose hittem volna rólad, Wilson, hogy ilyen ordináre tudsz lenni. Azonnal kérj bocsánatot. Még ha a feleséged vagyok is.« Wilson durván felnevetett. »Talán nincs igazam, ami a ruhádat illeti? A barátnőid ugyanígy vélekednek. Még Acton is szóvátette. A saját fiad. Fel volt háborodva. És ez a mai szemérmetlen világban nem kis dolog. Maradjunk csak Francisnál. Valószínűleg meg fogja kérni Anna Louise kezét. Mit fogsz tenni, ha megteszi? Mondd meg, van-e kifogásod ellene.«

»Hogy volna, Wilson? Eljegyzési ajándékot fogok küldeni. Hat pár harisnyát, hogy le tudja kötni Francis. Francis nagyon igényes.« Hányaveti hangja majdnem vidáman hangzott. »Anna Louise csinos, de magad is tudod, hogy a harisnyáinak szerencsétlen színük van. Mint Evelyn Delaney harisnyáinak. Nagyon jól tudod.« »Lishe-rék szegények«, mondta Wilson. »Nincs, aki anynyit keressen rájuk, mint én rád.« Ez a gondolat szemmelláthatólag bosszantotta Wilsont. »Nem lehet olyan harisnyában járni, mint Anna Louise«, szegezte le Nina. »Cora a hibás. Cora jó asszony, tökéletes anya, de ízlése sose volt. Honnan is lett volna szegénynek?« Wilson szavak után kapkodott, a gutaütés kerülgette, vérvörös arccal csak hörögni tudott. »Hozzak egy pohár vizet?« kérdezte Nina. »Nem kell!« dühöngött Wilson. »Anna Louiseről van szó s Francis Amblerről, nem pedig Coráról. Te nem akarod belátni, hogy a magadfajta nő, aki úgy öltözködik, mint te, úgy elkölt ötvenezer dollárt egy évben, mint egy krajcárt. Még akkor is, ha úgy, ahogy van, nem ér többet ötvenezer centnél. Vagy ötvennél sem.«

»Cora és Anna Louise körülbelül hatezer dollárból jönnek ki évente. Véletlenül tudom, mert

Cora kikérte a tanácsomat valami pénzügyi tranzakciójával kapcsolatban. Egy krajcárral sincs többjük. Figyelmeztetlek, Nina, hogy ha nem vetsz a legsürgősebben véget ennek a Francis-sal való históriának, magadra vess azért, ami történni fog.« Wilson nagy erőfeszítéssel visszanyerte nyugalmát. »Ostobaságokat beszélünk«, mondta higgadtabban. Nina felállt és gépies mozdulattal levetette ruháját. Utána végtelen közömbösség fogta el. Francis egyáltalán nem érdekli. Chalke elment, szó nélkül elhagyta. Halálosan megijedt. Csak állt és mereven, tehetetlenül bámult maga elé. A szobában, amiből minden hiányzott, ami nélkülözhetetlen a számára. Már attól félt, hogy el fog ájulni. Wilson mindebből semmit sem vett észre. Háttal állt Ninának és egy fiókból kivette a pizsamáját, a lila pizsamáját. Nina teljesen érthetetlennek találta most az este izgalmait és érzéseit, eseményeit és embereit, értelmetlen árnyékok és zajok voltak. Chalke elment. Bizonytalan léptekkel az öltözőasztalkájához támolgott és a székre rogyott. Az estélyi ruha a földön hevert.

A következő nap üressége, az egymást követő napok élete végéig tartó szürke egyformasága mindennél jobban nyomta Ninát. Nincs, ami izgassa, nincs, akin bosszút álljon, cselekedetei értelmetlenek, szavai céltalanok. A valóság és a dolgok varázsa — Ninának úgy tűnt most — csak halvány visszfénye volt Chalke Ewing eszményibb valóságának. A rendelkezésükre álló végtelenesen rövid idő alatt Nina egész személyiségével Chalkeba olvadt át. Az, hogy elment, olyan csapást jelentett a számára, mintha hajó süllyedt volna el. Mindennel, amije volt, az életén kívül. Az úgynevezett élet számtalan kicsinyessége, ami-

ket mégis el kellett intéznie, teljes sívársággal és értelmetlenséggel nehezedett rája. Rhoda bejött megkérdezni, hogy a vasárnapi ebéd mi legyen; mert a hozzátartozói még mindig ragaszkodtak az ebédekhez és vacsorákhoz. Harrietnek kimenője volt, Ninának kellett kiadni a fürdőszoba és az ebédlőasztal számára a fehérneműt. Napjában tízszer-tizenkétszer megszólalt a telefon és meghívásokat közvetített, amik nem voltak érdekesek, de nem lehetett őket lemondani.

Helyzetét még elviselhetetlenebbé tette az a körülmény, hogy fájdalmát és veszteségét titkolnia kellett. El kellett hallgatnia gyermekei, a cselédek, férje és a kívülág előtt. Átmenni Mary Gowhoz sokkal nagyobb megerőltetésbe került volna, mint idegenekkel beszélni, akiknek fogalmuk sem volt a vele történekről. Nina nem tudta volna elviselni Mary érthető tévedését, mélységesen rosszul alkalmazott szánalmát. Miután pedig Mary nem jöhetett számításba, senki sem maradt, akivel Nina Chalkeról beszélhetett volna. Akik közelálltak hozzá, azok tulajdonképpen nem ismerték őt. Akik ismerték, nem értették, elkeseredett, istentelen, hazafiatlan embernek tartották. Nem láttak beléje, mint Nina, nem jöttek rá, hogy jellemvonásai tulajdonképpen minden mértéket meghaladó, mélységes elkeseredéséből származnak. Chalke idealista volt, olyan ember, akit minden emberi viszonylatban csak a tökéletes elégít ki. Elkeseredett, mert bántotta, hogy a világból kihalt a tisztesség, istentelennek látszott, jöllehet csak a képmutatást utálta. Látszólag hazafiatlan magatartásának pedig egyszerűen az a magyarázata, hogy hazájával szemben igényesebb, mint általában szokásos.

Nina a második emelet végében fekvő mosókonyhában időzött, amikor Acton felbukkant a

küszöbön. »Hozzá akarok látni a csomagoláshoz«, kezdte »és szeretnék veled még egyszer a frakk-ról beszélni. Lásd be, anyám, hogy apámnak nincs igaza. Ma délelőtt megint megpróbáltam a lelkére beszélni. Eastlakeben elég, ha az embernek szmokingja van. Lehet, hogy Amerikában mindenütt elég. Európában nem. Elegáns párizsi lokálokba nem mehet az ember szmokingban. Londonban sem. Miss Pryne nem fogja megérteni, miért járok vele mindenüvé maskarában. A fecskefark nélkülözhetetlen Európában. Miss Prynetől tudom.« »Apád mit mondott?« érdeklődött Nina. »Nem sok örömöm volt belőle«, mondta Acton. »Még Miss Prynet is szóbahoztam, mire azt mondta, hogy Miss Pryne észre se fogja venni, mi van rajtam. Azt se fogja tudni, hogy Párizsban vagyok. Pedig Miss Pryne határozottan kijelentette, hogy súlyt helyez arra, hogy Párizsban felkeressem. Meg akarja ismertetni velem a Belle France nevezetességeit. Apám erre hallgatott s csak annyit mondott, reméli, hogy Madeira nem tartozik a nevezetességek közé. Félek, hogy semmit sem fogok látni. Szmokingban!«

»Nem tudom, mivel vigasztaljalak, Acton!« felelte Nina. »Beláthatod, hogy emiatt nem veszhetem össze apáddal. Reméljük, hogy úgy Catherine, mint az előkelő francia lokálok szívesen fognak látni fecskefark nélkül is. Párizsban hemzsegnek az amerikaiak, Acton. Én azt hiszem, szmokingban is megúszod az ügyet. Főleg, ha csinos fehér mellényt veszel fel hozzá.« Actont nem sikerült megnyugtatóni. »Félek, Miss Pryne nem jár olyan helyekre, ahová amerikaiak is járnak«, felelte. »Európában kerüli az amerikaiakat. Kizárólag a haute noblesse-el érintkezik.« Még kissé ténfergett, aztán elvonult. Acton újabban

tökéletesen elszakadt Ninától. Catherine Pryne iránti hirtelen támadt szerelme elidegenítette anyjától. Acton férftasodott, alakult. Nina későn szerzett, de oly erőteljes lelki összhangja magába omlott. Chalkeal kapcsolatos ábrándja, bizonyossága, hogy visszatér, ernyedőben volt. Hitét nem adta még fel, de egyre kevésbbé hitte s ez már nem volt elég ahhoz, hogy siralmas állapotán, sóvárgásán könnyítsen.

Nina azt mondta Wilsonnak, aki, mint minden vasárnap délelőtt, golfozni ment, hogy később utána megy, de megbánta ígéretét és sajnálta, hogy Wilsont elengedte. Semmi kedve sem volt az egyhangúan derűs pályához és a klubház tornácahoz. Képtelennek tartotta, hogy elvegyüljön a vidáman csevegők közé. Mikor elindult, elhatározta, hogy a kocsiban marad és kihívatja Wilsont. Talán elkerülheti, hogy észrevegyék. Erezte, hogy ez nem maradhat így; hogy az a növekvő ellenszenv, amellyel ismerőseire gondol, egészségtelen állapot; nem bujkálhat előlük örökké. Hiszen már olyan gyáva, olyan riadt, mint egy gazdátlan, kiverő kutya. Igen: gazdátlan és kiverő. Háza, melyben annyi évet töltött Wilsonnal és a gyerekekkel, értelmetlenné, idegenné lett, az ajtók nem oda nyíltak, ahová menni szeretett volna, a semmibe nyíltak. A szobákról lehámlott a valóság megnyugtató varázsa.

Nina a klubba hajtott. Nem látott senkit az épület előtt, be kellett mennie, — a tornácra — hogy Wilsont megkeresse. Minden úgy volt, ahogy képzelte. Könnyű ruhákba öltözött fecsegő lányok, fehér flanelruhás, napbarnította fiatal emberek nyüzsögtek a szabadban, golfozók, teniszzjátékosok. Wilson már befejezte a játékot, már letussolta magát, kényelmesen, korrektül volt öltözve, mint mindig. Wilson mindig elő-

nyösen hatott a klubban. Nina hirtelen elérzékenyült. Sajnálta mindkettőjüket: Wilsont, amiért feldúlta érzelmeinek összeviasszaságával együttélésük konvencionális nyugalmát, ami Wilson számára a boldogság teteje volt és önmagát, amiért Wilson csak Wilson és nem Chalke Ewing. Nina lement Wilsonhoz a gyepre. Wilson Justin Gow-val, Annabellel és Joel Bache-el társalgott. Joel üdvözölte Ninát. »Jónapot, Nina. Remélem, jól érzi magát a tegnapi este után.«

»Hogyne, hogyne«, nyugtatta meg Nina és őszinte kedvességgel mosolygott Joelra. Az elmúlt éjszaka époly értelmetlen volt a számára, époly jelentőség nélküli, mint minden, ami történik. Mégis örült, hogy átjött a klubba. Joel miatt. Minek higgye, hogy haragszik rá? Ami történt, annak Nina az oka. Persze, ma már nem értette, miért hozta ki Joelt a sodrából. Ma már utálta magát ezért. Pontosan úgy viselkedett, mint valami utolsó cafat. Joel Bache láthatólag megkönnyebbült. »Nina«, súgta, »ma már nem is értem, mi tört ki rajtam, mi fogott el. Még csak be sem voltam állítva. Mint aki őrzöngeni kezd. Egyáltalán nem értem a történeteket«, ismételte. »Mintha először láttam volna életemben. Mintha nem is maga lett volna. Látja, még mindig összevissza beszélek.«

Alkibiades, Perikles és Plátó. A klasszikus költészet lendülete, ritmusa. Evezredes költészet, háború és szerelem. Chalke elment, szó nélkül itthagytá. Minél többet töprengett Nina, annál világosabbnak tűnt előtte, hogy Chalke soha nem fog visszajönni hozzá. Mikor ehhez a fájdalmas felismeréshez eljutott, mélyen felsóhajtott. Wilson ránézett, de nem szólt. A kocsiban ültek. Hazaérkezve, Nina lassan felment a tornácra. Cordelia az ajtóban állt. Ninának eszébe jutott

Acton fájdalma. A frakk miatt. »Keverék cocktailt«, indítványozta Wilson. »Erzem, hogy rámfér s ahogy látom, neked sem fog ártani.« »Bólondság«, mondta Cordelia vidáman. »Ha tudni akarod, kinek kell ital, engem nézz meg.«

Vacsora után (vajaskenyér, hideg csirke salátával, torta és tej) Nina kiment a tornácra. Francis találta künn, Wilsonnal és Actonnal beszélgetett. Wilson vidáman, céltalanul eltűnt Actonnal a Kingsmill-streeten. Cordelia átment Annabel Gowhoz. Egyedül maradtak. Francis közelébb húzódott Ninához. Sokáig hallgattak. »Nem is tudom, hogy kezdjem«, mondta végül Francis. »Szavakkal mindent el lehet rontani. Többet fejeznek ki a kelleténél. Határozottabbak, véglegesebbek, mint az ember hinné.« »Minek beszél akkor?« kérdezte Nina. »Mert muszáj«, felelte Francis elszántan. Homlokát összeráncolta. Arckifejezése boldogtalan volt. »Mert muszáj. Isten látja lelkemet, jobb szeretném, ha nem kellene. Borzasztóan nehezemre esik beszélni. Gyáva voltam. Becstelen. Es ezen nem lehet változtatni. Nem tudok rajta változtatni. Minden úgy van, ahogy van. Meg akarom vallani a vétkeimet.«

Nina ösztönösen tudta, mit akar mondani. Francis elfordította a fejét, kibámult a sötétbe. »Lehet, hogy meg tudja nekem bocsátani, amit tettem, de mindenesetre meg fog gyűlölni amiatt, ahogy csináltam. A cselekedetem szelleme miatt, ami valóban származik. De, mint már mondtam, nem tudom visszacsinálni. Tegnap este, kevéssel azután, hogy táncra kértem magát és annyira kijöttem a sodromból, megkértem Anna Louise kezét. Ott helyben. Megcsókoltam és eljegyeztem.« Nina nyugodt érdeklődéssel hallgatta. Mintha minden izgalma csenddé csitult volna. Es közben ezt gondolta: milyen szerencsés ez a Lisher-

lány. Az Ambler-vagyon. »Mondjon már valamit, kérem«, könyörgött Francis. »Úgy ül itt, mintha nem is hallana. Úgy ül itt, mintha olyan véghetetlenül messze lenne tőlem, hogy nem hallja a hangomat. Azt mondtam, hogy megkértem Anna Louise Lisher kezét. Igent mondott. Megcsókoltam. Eljegyeztük egymást. Mit szól hozzá?« »Több okból is nagyon örülök a közlésének, Francis«, mondta vontatottan Nina. »Anna Louise nagyon csinos lány és azok közül a lányok közül való, akiket rendesnek szoktak nevezni, ami szerintem elsőrendűen fontos. Asszonynak még jobb lesz, mint lánynak. Erti, hogy gondolom? Tökéletes feleség lesz.«

»Ertem«, mondta Francis. »Nincs benne semmi izgalmas. Egy Lisherben sincsen. Meg vagyok róla győződve, hogy igaza van, Nina. Én már sokat gondolkoztam ezen és ugyanarra a következtetésre jutottam, mint maga. Anna Louise tökéletes feleség lesz. Ez nagyon hozzájárult elhatározásomhoz, hogy megkérjem a kezét. Olyan értelmesnek látszott. Ő nagyon aranyos. A jelleme éppen olyan rokonszenves, mint a külseje és — szegény. Szeretem a szelidségét, olyan feleségre van szükségem, amilyen ő és nagyon sok pénzem van. Több, mint amennyit valaha is el fog tudni költeni. Józan házasság lesz. Ugy-e, okosan jártam el, Nina?« »Igen«, mondta Nina »rendkívül okosan.« Francis hangja, Francis tekintete nyugtalanítani kezdte Ninát. »De hiszen éppen ez a szörnyűség!« folytatta Francis. »Akartam én ezt? Szeretem én Anna Louiset? Képes leszek-e őt valaha is szeretni? Nem tudom. Ha maga nem tud rá választ, senkitől sem tudhatom meg. Nem akar válaszolni?« Hirtelen mozdulattal előrehajolt. »Mondja, Nina, jól tettem? Megtehetem, Nina? Magának tudnia kell ezt. Megtehetem?«

»Persze, hogy megteheti, Francis«, felelte Nina szelíden. »Ha csak egy kissé szereti Anna Louiset. A szerelem furcsa valami. Igaz? Az ember sohase tudja, hányadán áll vele. El tudom képzelni, hogy nagyon meg fogja szeretni Anna Louiset. Majd ha már a felesége lesz. Ez a maga számára sokat jelent, Francis. Eppen a maga számára. Mert maga ilyen. Családias. Büszke. Ami szerencse magára nézve. A házasság is furcsa valami. Én aztán igazán tudom, milyen rejtélyei vannak.« Francis, szemmelláthatóan csalódottan, odébb húzódott Ninától. Hangja hűvösebbé vált. »Szóval, helyesnek tartja«, mondta. »Mellette van. Ezt tudnom kellett. Elvégre közel öt esztendeig szerettem magát. Soha nem fogok így érezni, ilyen frissen, ilyen odaadással más asszony iránt. Így csak magát szerettem. Maga többször is mondta, hogy szeret. Erre szívesen gondolok vissza. Igenis, hiszem, hogy szeretett, már ahogy maga szeretni tud, Nina. De a végén már kilátástalannak láttam a helyzetet. Ahelyett, hogy közelébb jutottunk volna egymáshoz, maga egyre távolodott tőlem, egyre közömbösebb lett.«

»A házában lejátszódott groteszk jelenet után azt hittem, hogy Mary Gow fivére, Chalke Ewing érdekli. Hogy bolondul maga után, azt láttam. Mikor elutazott és mikor Mary elmondta, hogyan utazott el, láttam, hogy a dolognak vége. Ha ugyan egyáltalán volt valami. De még mindig nem volt az az érzésem, hogy engem szeret. Nem volt az a benyomásom, hogy egyáltalán csak gondol is rám. És ebbe majdnem beleőrültem, Nina. Erőszakot kellett tenni magamon, hogy ide ne rohanjak, hogy ne boruljak a lábai elé. Könnyörögni akartam, hogy ne küldjön el. Ez botorság lett volna. »Ezt«, jelentette ki Francis határozottan, »nem volt szabad megtennem. Ezzel végleg el-

vesztettem volna. Anna Louiset sokszor emlegettük. Megbeszéltük, milyen csinos, milyen kedves, milyen becsületes. Nekem ő mindig tetszett. Mindenesetre jobban, mint a többiek. Jobban, mint magán kívül bárki. Elhatároztam, hogy nem teszem tönkre magamat maga miatt, Nina. Hisz ez magának sem volna érdeke. A dinnert már azért adtam, mert elhatároztam, hogy megkérem Anna Louise kezét. El akartam felejtetni, Nina. Hisz maga is azt akarta, hogy felejtsem el. Mindent megrendeztem, valósággal fellélegzettem, hála Istennek. Aztán táncra kértem, Nina. Táncoltunk, Nina és újra a rabja lettem.»

»Az volt az érzésem, miközben táncoltunk, hogy nem vehetem el Anna Louise Lishert. Gyálázatos dolog volna. A lábai elé akartam borulni, kérdeztem Wilsontól, hol van és ő azt mondta, hogy eltűnt Joel Bache-al. Átmentek hozzá inni. Összeszedtem magamat és hazavittem a vendégeimet. A lehető legsürgősebben kompromittáltam magamat Anna Louise-al. Hogy kénytelen legyek új életet élni. A házasság talán nem hozza meg mindazt, amit az élettől vártam, de legalább megmentem, amit meg kellett mentenem, ami nélkül nem lehet élni. Így gondolkoztam. Tegnap éjjel nem tudtam elaludni és egyszerre csak megijedtem magamtól. Az volt az érzésem, hogy szörnyű bűnt követtem el. És ha mégis a magáé vagyok? Mert ha így van, akkor minden hiába. Akkor tönkre kell mennünk. Maga ott lebegett előttem, Nina, abban a bizonyos estélyi ruhában. Amiben sokkal fehérebb, mint a többiben. És azt morogtam: megcsaltam Ninát. Hogy Anna Louiset is megcsaltam, az nem érdekelt. Ennyire jutottam.»

»Maga sohasem csalt meg engem, Francis«, csillapította Nina. »A szerelem is elmúlik. Maga

engem szépen és becsületesen szeretett. De nem kell tovább szeretnie csak azért, mert igazolni akarja maga előtt, hogy az irántam való érzése szerelem volt. Nem akarom, hogy inkorrekt dolgot kövessen el, Francis. En szerettem magát. En most is szeretem magát, Francis. Abban az értelemben, amit említett. Ugy, hogy attól együnkünk sem elégülhet ki. Örökké az adósa maradnék, Francis. Nem tudnám betölteni az életét. Anna Louise talán be fogja tölteni. Mindenesetre rajta lesz. Boldogan fel fogja áldozni magát, hogy olyan legyen, amilyennek maga látni szeretné. Még elég fiatal hozzá. És gyermekei lesznek, akik igénybeveszik az idejét, akik között természetes és egyszerű élete lesz. A szerelem néha szörnyű természetellenességekre vezet, Francis. Felégeti, feldúlja az embert. Tökéletesen tönkretelheti. Hiszen éppen erről beszéltünk az imént. Ugyan ki találta ki azt az ostobaságot, hogy a szerelem áldás? Ellenkezőleg, olyan szörnyűség, aminek még neve sincs. Anna Louise nagyon meg fog felelni magának, Francis. Meg fogja óvni a szerelemtől.»

Francis felállt. »Furcsa, hogy éppen maga mond ilyeneket, Nina.« Megismételte Nina szavait. »Anna Louise nagyon meg fog felelni magának, Francis. Meg fogja óvni a szerelemtől. Szóval azt ajánlja, vegyem el? Azt hiszi, hogy nem lesz baj belőle?« Állt a tornácon és megfeszült figyelemmel nézte Ninát. »Nem lesz baj belőle«, mondta Nina komolyan. »Vegye csak el nyugodtan Anna Louiset. Nagyon jó házasság lesz.« Francis a tornác párkányához sétált, ott megállt, háttal Ninának. Kezével a párkányra támaszkodott. A juharfák lombjai susogtak. Nina Chalkera gondolt. Francis visszajött. »Köszönöm, Nina«, mondta nyugodtan, majdnem konvencio-

nálisan. »Magának mindig igaza szokott lenni. Nekem most mennem kell. Anna Louise vár.« Chalke körül most pálmák vannak, nem juharok. Adja Isten, hogy Francis Ambler boldog legyen a kis Lisher-lánnyal, Cora Lisher lányával.

A következő nap hosszabbnak tűnt Ninának, mint egész eddigi élete. Fenn volt az emeleten, dinnerhez öltözködött, amikor Mary Gow felment hozzá. Mary részvételtjes arccal ölelte meg Ninát. »Egész nap a városban voltam«, kezdte, »különben már korábban átjöttem volna hozzád. Eppen most értesültem róla, hogy Francis és Anna Louise eljegyezték egymást«, folytatta szaporán. »Beszélnem kell veled erről, Nina. Ugyanis először nagyon bosszantott a dolog. Tulajdonképpen minden bosszant, ami Cora Lisherrel összefügg. Nem tudom, miért, nem tehetek róla, ilyen vagyok. Nevetségesnek találtam Francis választását. De most már nem vagyok olyan bizonyos benne, hogy igazam van. Téged már ez nem bántthat, Nina. És mikor erre gondoltam, kedvezőbb világításban kezdtem látni a históriát. Hiszen bizonyos tekintetben majdnem ideális megoldás. Anna Louise édes kis teremtés, egy fityingje sincs, viszont Francis módfelett gazdag. Ideje, hogy megnősüljön. Már-már ujjal mutogatnak rá az emberek. Különc hírébe került. Most legalább rendes ember lesz belőle. Érted, úgy-e? Polgári férj. Eddigi állapota nem tett jót neki. Szörnyen elbízta magát.

»De nem erről akartam veled beszélni. Bizonyára tudod, hogy az itteniek rengeteget traccsoltak rólatok. Valahogy megérezzük ezt, még ha nem is hiszünk a mendemondákban. Mindig többet beszélnek, mint az ember gondolná. Néha

meglehetősen kellemetlen dolgokat. Legalább ennek is vége lesz. Illetve más a helyzet. Irigy bárátnőid kígyótbékát fognak kiáltani rád. Nem számít. Nem kell törődni velük. Én nem tartozom közéjük. Nina, én őszintén szeretlek. S ezért azt gondolom, tennünk kellene valamit a jegyespár érdekében. Estélyt kellene adnod a tiszteletükre. Normális körülmények között ezt nagyon ildomosnak tartanám, de belátom, hogy a fennforgó körülmények között nem teheted meg. Én fogok estélyt adni. Annyi, mintha te adnád, hiszen mindenki tudja, milyen jóba vagyunk. Sőt egyedül ez a helyes. Senki sem állíthatja, hogy Justinnek meg nekem kötelességem estélyt adni. Ezt haladéktalanul meg kell rendezni. Igaz?»

Nina belátta. »Sose vesződj« mondta Marynek. »Majd én megrendezem. Az én dolgom.« De Mary állhatatos maradt. »Nem, én már megbeszéltem Justinnel, minden el van intézve. Justin ki nem állhatja a szombatesti ugráندozást, tehát kedden tartjuk meg az estélyt. Mindenkit meghívunk, akit kell, asztalokat vitetek a kertbe és lampionokat gyújtatok. Biztosan esni fog, de arról nem tehetek. Együtt fogjuk összeírni, kiket hívjak meg. Ráérsz estére?»

»Hallottál róla valamit?» kérdezte Nina.

»Semmit« felelte Mary. »Már több, mint egy hete, hogy elment. De mióta tudom, miért utazott el, nem is számítok arra, hogy írni fog. Eltemetkezik Orientében. Tragikus eset. Nem tudok még egy embert, akinek a számára nagyobb tragédiát jelenthetne, mint Chalkenak. Soha nem fogja kihaverni tudni. Ha érdekel, azt is közölhetem veled, hogy haláláig szeretni fog. Chalke furesa keverék, Nina. Csupa bölcsesség és ártatlanság. Szíve romlatlan. Mindez nagyon megnehezíti az életét, de egyben meg is szépíti. Jobban szeretném

Chalkeot úgy elveszíteni, ahogy te vesztetted el, mint száz Francissal boldogíttatni magamat. Rólad senkivel sem beszéltem. Feleslegesnek tartom. Ismered a véleményemet.»

Nina látta, hogy Mary Gowt végérvényesen meg kell hagyja abban a félreértésben, amiben a Chalkeval való kapcsolatát illetőleg van. Nem Chalkeot ítéli meg hamisan — ő valóban romlatlan szívű — hanem őt, Ninát. Ami a jegyespár tiszteletére rendezendő estélyt illeti, Nina alávetette magát Mary akarátának. »A listát akármikor összeírhatjuk« mondta. »Szép tőled, hogy mindenkit meg akarsz hívni. Justinnek jó pálinkái és szivarjai vannak, a társaság remekül fogja érezni magát. Pompás estély lesz Mary. Nem is képzeled, milyen ragyogóan fogok szerepelni. Kellőképpen gyengéd leszek Francishez, tapintatos Anna Louisehoz és lehetőleg Cora Lisher mellé telepszem. Még Wilson is meg lesz elégedve velem. Van egy fehér selyembárony ruhám, puha, ezüst övvel. Uvegvirágokkal fogom felvenni.«

»Jobbna tartanám, ha nem öltöznél fehérbe« vélte Mary. »Anna Louise biztosan fehérben lesz. Lefogadom. Ilyet Cora nem hagy ki. Öltözz feketebe, szívem. Egy szép fekete estélyiruha cseppet sem tesz komor benyomást. Vedd fel az Ishtar-ruhádat. Nem is láttak benne annyian, mindössze kétszer volt rajtad, a klubban. Igaz? Anna Louise olyan fehér lesz, mintha bekrétázták volna. Cora Lisher pedig olyan lesz melletted, mint egy madárijesztő.«

»Nem akarom, Mary. Nem is tudom megmondani, miért.« Ninát nyugtalanság fogta el. »Tökéletesen igazad van. Egy ruhámban sem hatok olyan előnyösen, mint a feketében. De túl merész vállalkozásnak tartom felvenni. Írtózatos erőfeszí-

tésembe kerül hozzája méltóan viselkedni. Már a gondolatától megrémülök. Inkább kékbén jövök.» Mary Gow erélyesen tiltakozott. »A kékről szó sem lehet. Ne veszítsd el a fejedet, Nina. Olyan remek nőnek, amilyen te vagy, nem szabad elhagynia magát. Minden rendbe fog jönni. Ha nem az Ishtarre-ruhában jössz, haza küldelek.» De Nina még mindig húzódozott. »Nem tudom megmagyarázni neked, miért nem akarom felvenni« dadogta. »Az a ruha volt rajtam, mikor Chalkeal megismerkedtem. Mindez olyan furcsa, hogy el se tudom mondani. Egészen másnak tűnök fel magam előtt, ha rajtam van. Olyankor az az érzésem, hogy örök idők óta élek, hogy az ezer évvel ezelőtti nők közül való vagyok, akikről Chalke mesélt. Emlékszel még, Mary? Még a szabó nevét is megmondta. Ishtarre. Roderick Wade levitt az autóparkhoz és megcsókolt, én meg visszacsókoltam. Mikor a ruha utoljára rajtam volt, ugyanilyen hangulat fogott el. Olyan érzések támadtak bennem, amikről azelőtt nem is tudtam.«

»Ennyi butaságot még életemben nem hallottam egyszerre« jelentette ki Mary. »Van egy csodaszép ruhád, a férfiaknak kiesik a szemük, úgy bámulnak benne és te ilyesmikkel állsz elő. Habozol, hogy felvedd-e. Hadd ezt, Nina. Fel fogod venni az Ishtarre-ruhát. Ha ellenkezel, átjövök érted és én adom rád. En pirosban leszek. Nem is pirosban, hanem bíborban. Híremnek és külsőmnek már nem árt. Szóval mindent megbeszélünk, angyalom.« Megcsókolta Ninát és elsietett Nina öltözködött. »Gowék estélyt adnak Anna Louise és Francis tiszteletére« mondta a vacsoránál. »Neked kellett volna, hogy eszedbe jusson« figyelmeztette Wilson. »A mi kötelességünk lett volna.« »Igy sokkal jobb, nem olyan kézenfekvő« jegyezte meg Cordelia. Wilson szigorú pillantás-

sal mérte végig. »Mit jelentsen ez?« kérdezte. Cordelia nyugodtan állta tekintetét. »Azt jelenti, hogy Mr. Ambler oly sokat járt hozzánk, hogy illő volna töletek estélyt adni a tiszteletükre. Sokkal jobban esnék a Lisher-családnak, ha Gowék rendezik.«

»A Lisher-családnak?« faggatta Wilson. »Miféle családnak?«

Mrs. Thomas Lishernek és a vaniliafagylalt külsejű mintakisasszonynak» szájaskodott Cordelia. Acton szerencsére közbeszólt. »Ha érdekel benneteket a véleményem« kezdte »azt találom, hogy a dolog a legnagyobb rendben van. Nem azért, mert az egyik gazdag és a másik szegény, hanem mert egymáshoz illenek. Mr. Ambler tele van pénzzel és mit kezd vele? Semmit. Eastlakeben él és ül a klubban, pedig beutazhatná a világot és Párisban élhetne, követhetné, akit szeret, akár a világ végére is.« Nyilvánvalónak látszott, hogy Acton, minden óvatosságáról megfeledkezve, szabadjára engedte Francis Ambler felől kialakult s mindeddig visszafojtott, lesújtó ítéletét. »Ha érdekel benneteket a véleményem« ismételte kedvenc frázisát, »Francist éretlen fickónak tartom, akinek legszívesebben lekennék egyet. Igazán nem értem, anyám, hogy tűrhetted meg magad körül. Abból a fajtából való, amelyik olyankor is lebzsel, amikor minden rendes ember a dolga után jár.«

Nina csodálkozva vette észre, hogy Acton — bármilyen más is — mennyire emlékeztet az apjára. »Elég volt ebből a témából« szólt rá Wilson szigorúan. A fiatalok lázongtak. »Vaniliafagylalt« ismételte Cordelia. »Mit mondtál?« förmedt rá Wilson. Cordelia nem felelt. »Azt kérdeztem, mit mondtál?« ismételte Wilson. Cordelia felállt. »Azt mondtam, vaniliafagylalt és Anna Louise Lisherre

értettem. Az anyja meg medvecukor, ha az utóbbit jobban szereted.« Wilson rákvörös lett a dühtől. »Ki a szobából!« ordított Cordeliára. »Eppen menni akartam« durcáskodott Cordelia. Acton letette asztalkendőjét. »Megbocsátotok.« Válaszra sem várva, kiment Cordelia után.

Ugy kell nekünk, gondolta Nina. Wilson is megérdemelte, én is megérdemltem. Málnaszörp, medvecukor és éretlen fickó. Cora, Anna Louise és Francis Ambler. »Rémesek ezek a gyerekek« mondta. »Óvatosabban kell őket kezelned, Wilson.«

A napok és dolgok formátlanul, gépies egymásutánban váltották le egymást. Nina az estélyre készült, amelyet Gowék rendeztek Anna Louise és Francis tiszteletére. Kikiáltott a fürdőszobából Rhodának: »A fehér selyembársony ruhámat, Rhoda. Ott van vászonzuhuzatban, a szekrényben. Az ezüst öv hozzá való.« Senki sem gondolhat a dolgokra, amikre Mary célzást tett, ha fehérben megyek, Anna Louise pedig semmiesetre sem jön ezüstöves fehér bársonyban. A párisi estélyiruhát képtelen Nina magára venni. Nincs felkészülve rá. Belebújt a fehér selyembársony ruhába. »Megakadt« mondta Rhodának. »Segítsen csak. Az alsóruha beleakadt a kapocsba. Vigyázzon, az Istenért, erőszakkal nem megy, Rhoda.« A ruha egész hosszában elszakadt. »Nem tehetek róla, Miss Nina« mentegetődzött rémülten Rhoda. »Ahogy hozzányultam, szétment. Abban a pillanatban. Istenem, Istenem. Ez a gyönyörű ruha!« Most már hiába sopánkodunk. »Többé nem vehetem fel, mert nem vigyázott. Figyelmeztettem hogy megakadt a kapocsban.« A sors nem úgy akarta. »Hozza be a fekete ruhámat« mondta Rhodának. »Amit Mrs. Gow hozott Párisból.«

Marynek igaza volt, állapította meg Nina, mikor, a fürdőszoba ajtajában állva, a nagytükörben megnézte magát. Micsoda unalom a fehér ruhája ehhez képest. A fehér, még ha selyembársony is, jobban illik Anna Louisehoz, mint őhozzá. Anna Louise unalmas. Vaniliafagylalt. Cordelia igazán nagyon éleseszű, szellemes leány. Ég és föld választja el Anna Louisetől. Dehát Cordelia nem is Lisher-lány. Coráról még találóbban nyilatkozott. Medvecukor. Kellemetlen külsejű, fekete massa, gyerekédesség. Wilson gyerek. A kedélye olyan, mint a gyermeké. Wilson meglehetősen együgyű. Ma későn jön haza a városból, azt mondta, utána jön Gowékhoz. Figura. Medvecukor. Egyszerre gondolt Corára, Anna Louisera, Francis Amblerre és Wilsonra. Úgy találta, hogy összetartoznak. Külön-külön mindegyik elviselhetetlen. Nehéz volna eldönteni, melyik a kiállhatatlanabb. Egy azonban bizonyos. Mind ellene vannak. Mind ellenségei. Meg akarják alázni. Nina hangosan elnevette magát. Megalázni — őt! Azt le lehetik.

Francis eljegyzése Anna Louise-zal ellene irányul. Ellenséges cselekedet. Lám, megint megváltoztak az érzelmei Francis irányában. Nincs rá szüksége. Ki nem állhatja. Belehalna, ha megérintené. Egyenesen utálja. Eretlen fickó. Csak vegye el a kis Lishert. Úgy kell neki. Ebben teljesen egy véleményen van Actonnal. De mégis szörnyű volna, ha az emberek azt hinnék, hogy könnyű volt elbánniok vele. Hogy kijátszották. Wilson, Cora, Anna Louise és Francis. Ugyan, mit gondol az az utálatos, nagymellű, titkolódzva bujálkodó Cora Lisher a dolog felől? Amblerné bizonyosan jobb szemmel nézné, ha viszonya volna a fiának Ninával, mint hogy egy Lisher-lányt vesz el. Ocha nagyravágyó, vén boszorkány, titokban.

Nina igen sikerültnek találta a Mrs. Mason Amblerre vonatkozó ítéletét. Különben semmi kifogása Ocha ellen. Tudja róla, hogy aljas és bizonyos mértékben még rokonszenvez is vele. Eastlake megdöbbenne, ha bele tudnának látni a gondolataiba. Az eastlakeiek fennkölt, krisztusi lénynek tekintik Ochát. Hiszen minden jótékonysági akcióban résztvesz. Francis más — ő az összekiskövők közé tartozik.

Ninát valami nagy diadalérzés fogta el. Mintha suhogó, hatalmas szárnyakon szállna a magasba. Mintha túlszárnyalná a közönséges embereket. A jelentéktelen senkiket, akik olyan nagyra vannak pillanatnyi ügyeikkel. Kimondhatatlanul hatalmasnak érezte magát, duzzadt az életerőtől, mely sohasem fog kiapadni, mely a halálon túl is élet marad. Kusza látomása támadt, jéghegyeket, befagyott folyókat és végeláthatatlan jégmezőket pillantott meg maga előtt. A jégkorszakot. Barna dombok rajzolódtak ki az alkonyatban. Barna kunyhók és prémekekbe burkolódzó emberek. Zöld földesíkot látott, jeges fennsík és izzó sivatag között. Az utóbbi könyörtelen sívársággal húzódott le dél felé, a sötét, trópusi tengerhez. Hosszú, keskeny lapályt látott két folyó karja között, közepén magas, négyszögletes toronnyal. Széles lépcsők. Templom, nyílt udvarral, hatalmas oltárral. Emberek tolonganak az oltár körül, eleven gyermekeket áldoznak. A gyermekek tarka, ragyogó színű ornamentumokká alakulnak át, derűs szőnyegekké. Hallja a tömeg karénekeit. Oszlopos udvarokon áldoznak — a lányok elalélnek és hangtalanul kimúlnak. Az oszlopsor arany és ezüst csikokkal mintázott pálmákra emlékeztet. Az oszlopfők kifaragott, színesre festett pálmalevelek. Vontatott karének száll a magasba, Nina nevét dalolja. A tenger kék, mint az ég, városok

terülnek el a partjain, az érckupolák elviselhetetlenül izzanak a hőségben. Biborevezős fekete gályák pihennek a kék öbölben. Ünnepi játékok és felvonulások. S mind emberáldozattal végződnek. Nina tiszteletére. A lét kimeríthetetlen sokszínűsége kiborul és tovatűnik odalent, semmi sem marad belőle, csak diadalmas nevének tovaacsengése.

A hálósobában volt, melyet Wilsonnal osztott meg, a szokott únt kényelem vette körül. Nina a toalettasztalkához ült és rendbeszedte a haját. Füleimpáját beillatosította, kifestette magát. Nem fog megalázkodni Francis előtt. Ő fogja Franciszt megalázní. Még nem döntötte el, hogyan. Nem lesz nehéz. Bevárja az alkalmat, a kellő pillanatot. Természetesen ebből Anna Louise sem maradhat ki. Sőt nyilvánvalóan Anna Louise lesz az áldozat. Amit teszek, nem lesz egészen világos, határozta el Nina, de mindenki tudni fogja, mi történt. Francis egész Eastlake előtt meg lesz alázva. Végre is a kezem között van. Francis nem is tudja, mekkora a hatalmam felette. Aki nekem ajándékozza a lelkét, az örökké az enyém. A korrektségnek semmi értelme. Tőlem nem szabadulhat. Megtagadott vágya beleeszi magát idegeibe, erélyét, szívét megőrli, romlottá és gyalázatossá teszi.

Nina még nem tudta, mit fog tenni, egyelőre csak kúsza tervek gomolyogtak benne. Mulatságos gondolatok. Lehet, hogy Francis meg fog feledkezni magáról, elfelejti, hogy jegyben jár Anna Louise-zal. Lehet, hogy éppen ma éjszaka megy beteljesedésbe, ami után esztendők óta sóvárog. Nina lement az ebédlőbe s egy pohárka ürmöst töltött magának. Furesa ital. Edes és nehéz és ugyanakkor keserű is és kábító illata van, mint valami mérgezett baracknak. Elintézi Franciszt és Anna Louiset, azután egészen Chalkenak

szenteli magát. Szegény. Azt hiszi, hogy Cubán biztonságban van. Nina megitta az ürmöst. Mosolygott. Epoly kevésbé van biztonságban, mint Francis. Epoly kevésbé szabadult meg tőle. Chalke ellen alattomosabb, átfogóbb hadjáratot tervezett. Nincs a földön hely, ahova elmenekülhetne előle, ahol megbújhatna. Ó, Chalkeal másképp végez. A rumszagú, szivarszagú Chalkeal. A sötét fiúval fehér vászonruhában. Nemsokára fehér lesz, sötét vászonban. Még egy pohár ürmöst ivott.

Habozott, húzta az időt, hisz egy örökkévalóság áll a rendelkezésére. Megengedheti magának, hogy megkésve érkezzenek ide vagy amoda. Az időnek nincs hatalma Nina felett. Kiment a tornácra. Bacheék telke mögül látszottak a lampionok Justin Gow kertjéből. A vendégek is. Fehérbe öltözött hölgyek — mikor a lampionok alatt elsétáltak, a ruhájuk megszínesedett, sötétkabátos, flannelnadrágos férfiak. Hegedűszó hallatszott, nyivákoló, reszelő hangok, a zenekar játszani kezdett. Fel lehetett ismerni, hogy szenvedélyesen komoly, izgató, kihívó tangóba kezdtek. Nina nem a lágyan mélabús dallamra figyelt, hanem a csupasz ritmusra. Vonzó volt, de jobb is lehetett volna. Nem csörögtek benne érelapok, nem pörögtek benne dobok. Hiányzott a pusztai farkasok üvöltésére emlékeztető, megduzzadó és elapadó, jajveszékelő hangzavar. »Nagyon különös mindez« mondta váratlanul s minden ok nélkül fennhangon. »Olyan különös, mint a pokol.« Cigaretta gyújtott és kiment a kertbe. Lement a kövezett ösvényen, átment a Kingsmillstreeten, elment Justinék estélyére.

A feldíszített félhomályban, a vidáman zsi-bongó eastlakei társaság közepette találta magát

Nina. De nem érzett magában semmi kedvet társalogni, végighallgatni Joel Bache, vagy Ambrose Delaney unalmas közléseit. A lehető leggyorsabban lerázta magáról Mary Gownt, aki vörös ruhájában öregnek, elvirultnak hatott. Anna Louise fehérben volt, fehérben és valami szeszínű, világoskék szövetben, szoknyája nem takarta eléggé el rosszformájú lábszárait. Cora Lisher feltűnően kikészített, gesztenyeszínű maskarában volt, vállán valami vacakkal. Cora tüntetően csatlakozott Ninához. »Ugy-e remek?« kezdte. »A társaság, a lampionok, az egész. Ki sem mondhatom, milyen boldog vagyok, Nina. Életem csupa siker. Amit nem mindenki mondhat el magáról. Én elmondhatom magamról. Dehát nincs is még egy olyan lány a világon, mint Anna Louise. Ő nem olyan, mint a többiek. Néha valósággal félek tőle, olyan tökéletes. Francis pedig olyan kedves, egyszerű fiú, a vagyona dacára. Nem is hinné róla, milyen nobiles. Oda akartam nekik adni a házamat. De Francis nem fogadta el. Azt mondta, messze van a klubból és a barátaitól. Itt építtetnek maguknak házat, a közelben. Én gépkocsit kaptam tőlük.«

Végre kapott egy rendes kocsit, gondolta Nina. Wilsonnak mással kell meglepni őt, ha tovább is eljár érte esténként. »Wilson nagyon fogja bosszantani« jegyezte meg Nina. »Az új kocs. Olyan örömet okozott neki, ha felajánlhatta a kocsiját.« Cora láthatólag elkedvetlenedett s merev arcot öltött. »Tudja, Wilson meg akarta lepni egy kocsi-val. Tulajdonképpen nekem jutott eszembe a dolog, de Wilson attól félt, hogy híre megy és pletykázni fognak. Azt mondta, ilyesmit nem lehet Eastlakeben csinálni. Pedig miattam megvehette volna.« Elhallgatott. »Kedves magától« mondta Cora érdes, elutasító hangon. »De Wilsonnak volt igaza. El sem fogadtam volna. Semmi

alapja, semmi értelme nem lett volna, hogy ilyen értékes holmival lepjen meg.«

»Nem osztom a nézetét« mondta vidáman Nina. »Akit az ember szeret, attól semmit se sajnáljon. Wilson nagyon ragaszkodik magához, Cora. Ez közismert dolog. Nekem folyton csak magáról beszél. Nem győzi hangoztatni, hogy maga milyen figyelmes és kedves hozzá. Mesélte, milyen szép kirándulásokat tettek a déli tartományokban.« »Wilson nem tett velem kirándulásokat a déli tartományokban« szakította félbe élesen Cora. »Szemenszedett hazugság. Lenn járt a szülővárosomban és találkozott velem az unokafivéremnél. Washingtonból véletlenül ugyanazzal a vonattal jöttünk, de nem ugyanabban a fülkében.« Nina elnevette magát. »Az eastlakeiek ezt kirándulásnak nevezik, édes Corám. Ugyanaz az eset, mint a gépkocsival. Oda se neki. Tegye, ami jól esik és füttyöljön az eastlakeiekre.« Corának valóban sejtelve sem volt arról, hogy Wilsonnal való kapcsolata szájról-szájra jár.

»Undorító«, sivalkodott. »Senkivel sem barátkozhatik az ember ebben a ronda fészekben. Mindjárt az emberek szájára kerül.« Minden hely ugyanilyen undorító, jelentette ki Nina. »Azt hiszi, Cora, hogy rólam és Francisról nem pletykálnak? De mennyire! Pedig sokkal idősebb vagyok nála. Jóval idősebb. Francis mindenben kikéri a tanácsomat. Akármilyen furesának találja, minden dolgában kikéri a véleményemet. Tegnap megmondtam neki, hogy ebből elég volt. Ezentúl kérjen Anna Louisetól tanácsot. Sokat tudnék magának Francisról mesélni. Maga nem ismeri őt elég jól, Cora. Anna Louise meg egyáltalán nem ismeri. Hisz oly ritkán jártak össze. Én éppen olyan jól ismerem őt, mint Wilson, Wilsonnak pedig a veséjébe látok.« Francisra mosolygott, aki

közeledett feléjük. »Éppen magáról mesélek Corának«, mondta Francisnak.

»Nina azt mondja, hogy mi nem ismerjük magát«, mondta Cora. »Azt állítja, hogy Anna Louise-nak sejtelve sincs magáról.« »Remélem is«, felelte Francis szaporán. »Éppen jókor jöttem Ninát megakadályozni, hogy kibeszéljen. Nina alaposan ismer. De nem ő a hibás, én varrtam a nyakába magamat.« »Maga csak hallgasson«, mondta Nina. »Tudnia kell«, fordult újra Corához, »hogy Francis végtelenül önző. Mindenkit azzal lep meg, ami neki okoz örömet. Könnyebb tőle smaragdkarkötőt kapni, mint egy új üstöt.« »Ez nem árt a híremnek«, mondta Francis, »nem is tiltakozom ellene.« »Csak folytassa, Nina, hadd tudja meg Cora, milyen vagyok.« Nina fájdalmasan állapította meg, hogy Cora nem akar hallani Francisról. Ebben a pillanatban olyan ijedtség fogta el, hogy idegei majdnem felmondták a szolgálatot. »Nem volna okosabb, ha Anna Louisenak mesélne Francisról? Végre is nem engem vesz feleségül, hanem a lányomat.«

»Sose szerénykedjék, édes Corám«, mondta Nina. »Maga olyan önfeláldozó, gondos anya, hogy el sem tudom képzelni Anna Louiset maga nélkül.« Francis helyeslőleg mosolygott. »Tökéletesen igaz. Cora a legjobb anya.« Cora összekulcsolta ujjait. »Köszönöm, Nina«, mondta. »Maga gyakran hallhatta tőlem, hogy a lányoméért minden áldozatra hajlandó vagyok. A pokol kínjaitól sem rettennék vissza, csak hogy Anna Louise jól érezze magát. És ha módomban állna, mindenkit a pokolba küldenék, aki ellensége a lányomnak. Aki kellemetlenkedni akar neki, Nina. Az ilyennel úgy bánnék el, mint egy fúria.« »Abban nem is kételkedem«, mondta Nina. »Szeretem a kínos helyzeteket. Egyenesen izgatnak. Engem

Eastlake meglehetősen úntat. Magát természetesen kevésbé. De most különösen únom. A pokolban nem ismerem ki magam, de a férfiakra van némi befolyásom.»

»Nem tudom pontosan, miről társalognak a hölgyek«, vetette közbe Francis, »de az a benyomásom, mintha zagyvaságokat beszélnének össze Ebből mindenestre elég volt. Cora, maga velem jön bőlét inni, szeretném, ha jókedvre derülne és becsípne.« Ninára mosolygott, karját nyújtotta Corának és bocsánatkérés nélkül elvonult. Nina addig nézett utánuk, amíg eltűntek a lampionok narancssárga, kék és rózsaszínű fényétől megszűrte sötétben. Nina elkeseredett. Francis Ambler szabadnak véli magát. Szabad neki Corával odébb állni, szabad neki feleségül venni Cora páratlan magzatát. Ki ismer engem itt? Gowék nem tudják, ki vagyok. Egy eastlakei sem tudja. Fogalmuk sincs róla. Nem is sejtik, ki vagyok. Azt hiszik rólam, hogy Nina Henry vagyok, Wilson Henry neje. Cora Lisher olyan nőnek tart, amilyen ő. Közönséges hétköznapi embernek, mint ő. Egy pillanatra felderült, mert eszébe jutott Mr. Clough, a csemegekereskedő és Mr. Scannel, akitől a halat veszi. Fáradtság ülte meg, mint valami viharfelhő árnyéka. Megirigyelte Mr. Scannelt és Mr. Clought. Ők sérthetetlenek és halandók. Ha lehúnyják a szemüket, minden bajuknak vége szakad.

Az emberek szerencsére halandók és gondjaik, kötelességeik velük halnak. De az elvek és őserők halhatatlanok. A néhai istenek más néven élnek tovább. Örökké. Chalke Ewing valamit megsejtett ebből. De mert gögös, nem ismerte fel a szerelem isteni voltát. Chalke megtagadta Ninát. De a vétkéért lakolni fog. Meg fog lakolni, vissza fog térni hozzá, feláldozza érte életének azt a törvé-

nyét, amelyet Nina fölé helyezett. Amelyet többre tartott, mint a szerelmet. Nina kertszékben ült. Nem volt punchra szüksége. Nem esengett földi táplálék után. A halhatatlan isteneknek és isten-asszonyoknak csak bosszúságuk származik abból, ha a földiekkel elkeverednek. Siratják halhatatlanságukat, átélük az emberek vágyait. Az emberek gyengeségében van valami különös, homályos szépség. Justin Gow Ninára bukkant. Szívélyes erőszakossággal az asztalhoz vezette. »Elbűvölő teremtés vagy, Nina«, bókolt útközben. »Ha engem is megbabonázol meghintelek szenteltvízzel és máglyán égetlek el.«

•

A zenekar játéka elhalványodott emlékeket élesztgetett Ninában. A legújabb a legrégibb, gondolta Nina. A zene hangjaiban szintén van valami, ami nem múlik el. Az emberek, akik körülöttem tolonganak, rövidéletűek, mint a sáskák, egyet-kettőt lehelnek, azzal végük van. Nem értik a szavakat, a jelenéseket. A legtöbb arc olyan, mint a mulandó álca. Az emberi időszámítás kezdete óta hallja ezt a hangzavart. Mr. Stringfellow ült mellette, az anglikán pap. Fáradtnak látszott. Lehetetlen foglalkozása felőrölte. Fehér és figyelmes arca volt. Fojtott hangon beszélt. »A feleségem nem tudott lejönni«, mesélte. »Mandulagyulladás van. Idén sokat betegeskedik. Most a legidősebb fiúnk is itthon van. Eltörte a jobbkarját egy teherautó kurbilizása közben. Sohasem fog rendbejönni. Huszonhároméves. Tudom, hogy sem a hely, sem az idő nem alkalmas arra, hogy hálálkodjam, de igazán nagyon le vagyok kötelezve Mr. Henrynek a csekkért, amit küldött. Nem neheztem meg, asszonyom, ha megkérdem, miért jár oly ritkán templomba?«

»Régebben Acton és Cordelia szorgalmasan

látogatta az istentiszteletet. Mikor még vasárnapi iskolába jártak. Ma már őket sem látom soha. De talán hagyjuk ezt. A pap életét az teszi felelősségteljessé, hogy minden helyzetben pap marad. Meggyőződése, hogy nem ártana meg az egészségemnek egy pohár punch. Sőt egyenesen jót tenne nekem, de híveim között vagyok és pap vagyok. Hígyje el, Mrs. Henry, amit a bibliában olvas. Ha ott az áll, hogy a Megváltó borrá változtatta a vizet, akkor az igaz. Nyilvánosan még ennyit sem mondhatnék. Kérem, maradjon ez magunk között.» Mr. Swingfellow kíváncsian nézett Ninára. »A szép asszony nagy gyönyörűsége a szívnek. Még a punchnál is jobb« folytatta. »Azonban meg tudom érteni az első egyházatyákat. Nyilván igazuk volt. Azt hirdették, hogy a nők veszélyeztetik az egyházat.« Nina rámosolygott a lelkészre. »Justin éppen az imént fenyegetett meg, hogy meghint szentelt vízzel és halálra perzsel.« Mr. Swingfellow sóhajtott. »Azt szokták mondani, hogy a hús gyenge. Sokkal helyesebb volna azt mondani, hogy lebíratatlan. Az is meghátrálás, ha legyőzzük. Egyszerűen visszavonulunk. Az ég irányába. A mennyek országa felé.« Fáradt hangja tűnődővé vált. »A földön mindenható a hús. A kíváncsós, a kedves hús, ha szabad így mondanom. Megfutamodunk előle — ez az istentisztelet.«

»Istent sokféleképpen lehet tisztelni« — mondta Nina. »Fel se lehet sorolni, hányféleképpen. Talán a legrégibb módja a leghelyesebb.« A két folyam közt fekvő keskeny, hosszú földnyelvre gondolt, mely a sivatagba torkoll. A magas, négy-szögletes toronyra, amelyen gyermekbelek villognak. Hangokat hallott — az udvarokon, ahol kőből faragott pálmaoszlopok álltak, hangosan kiáltották a nevét. Mr. Swingfellow éppen olyan ne-

vetséges és éppen olyan állhatatlan, mint a körülötte tolongó emberek és nézeteik. »Annyi mindenestre bizonyos, hogy Krisztus urunk eljövele előtt mindenki elkárhozott.« Nina kis hijja, hogy az arcába nem nevetett. Cigaretára gyújtott és kemény, csupasz vállaival Mr. Swingfellowra támaszkodott. A lelkész mereven hallgatott. »A mandulagyulladás nagyon kellemetlen betegség« fejtegette. »Szegény feleségem többször átesett rajta. Ügylátszik, krónikussá válik nála. Ha megengedi, kérdenék valamit öntől, Mrs. Henry. Ért ön a szerelemhez?« Nina feléje fordult. Tekintete elsötétült. »Mit akar tudni?« kérdezte. A lelkész azt szerette volna tudni, megéri-e a szerelem azt a rengeteg áldozatot, amit a férfiak hoznak érte.

»Arra nincs válasz« mondta Nina. »Nincs szabad választásunk. A szerelmet senki sem kerülheti el. A szerelem teremtetten az életet, a szerelem pusztítja el. Ha a világnak vége lesz, talán a szerelem is elpusztul, Mr. Swingfellow. De még az sem egészen bizonyos. Lehetséges, hogy mint valami bacillus, megfertőzi a világegyetemet. Nincs isten, akinek elég ereje volna, hogy megvédje tőle, nincs menny, ahol megbújhatna előle.« A lelkész oda volt. »De kedves, jó Mrs. Henry« kiáltotta. »Kedves, jó Mrs. Henry. Nem hittem, hogy maga ilyen pogány. Én egy ártatlan, megengedhető kérdést intéztem önhöz, de a felelete megdöbbszent. Igen, megdöbbszent. Minden más szó halovány. Most már értem Mr. Gownt és a szenteltvizet.« Mr. Swingfellow hozzálátott a falatozásához.

Nina már únta. Vakbuzgó vallásossága módfelett bosszantotta és úntatta. Végre felállhatott az asztaltól, kikerülhette, akik minden áron megakarták szólítani, visszasétált az éjszakába, a

lampionok mögé. Ott akadt rá Francisra. »Boldog vagyok«, mondta. »Pihennem kell, hacsak egy pillanatra is. Ez a pad olyan itt, mint a temetőben. Mary ízlése.« Francis helyet foglalt Nina mellett. Cigarettára gyújtott, Ninát nézte. »Nina« mondta elképedt hangon. »Tudja, ki vagyok? Francis. Itt ülök maga mellett, Gowék kertjében, a padon.« Nina biccentett. »Nem tudom elhinni« folytatta. »Tudom, hogy örültség, amit mondok. A teste világít a ruhája alatt. Ezüstfénnel tűz át a ruhán.« Francis nagyon izgatott lett. »Talán részeg vagyok. De nem hiszem. Nem vagyok részeg. Nem tudom, mitől lennék az. Mégis részeg kell hogy legyek. Megérinthetem?« Hirtelen felugrott és Ninára meredt. »Ne legyen ilyen jég-hideg hozzám! Ehhez ma éjszaka nincs joga. Az éjszaka izzó. Legyen valamivel melegebb.« Lehajolt és megfogta Nina kezét. Nina szempillái leereszkedtek. Szorosan fogta Francis kezét. Francis hangja megváltozott. Vékony lett, vonagló. »Nina«, könyörgött, »engedjen az utamra. Hiszen én nem is kellek magának. Nem jelentek magának semmit. Engedjen az utamra, Nina. Nem szabad elfelednünk, miért vagyunk itt. De én nem törődöm vele. Én el akarom felejteni.« Justin hangja hallatszott a sötétből. »Te vagy az, Nina? Mindenütt kereslek.« Odajött hozzájuk. »Beszélnem kell Ninával, Francis. Legyen szíves, hagyjon magunkra bennünket. Anna Louise ott ül a zenekar mellett.«

»Nina«, kezdte, mikor Francis eltávozott. »Neked kell határoznod helyettem. Te állsz hozzánk Eastlakeben a legközelebb. Képtelen vagyok gondolkozni. Eppen a házban voltam, mikor megszólalt a telefon. Senki sem vette fel a kagylót, én mentem oda. Hála Istennek, én mentem oda. Helyközi felhívás volt. Havannából kerestek. Chalke,

Mary fivére meghalt.« Nina először egy szót sem értett abból, amit Justin közölt vele. »Meghalt«, ismételte megsemmisülten. »Chalke meghalt?« »Semmit sem hallgatok el előtted«, folytatta Justin szaporán, »holnapra amúgy is híre megy.« »Öngyilkos lett, Nina.«

A közlést követő hirtelen esőndben Nina tisztán hallotta a keringő hangjait. A tarka lampionokat könnyű szellő hintáztatta. Chalke meghalt. Megölte magát. Mégis megszökött a varázsa elől.

»Miben lehetek segítségedre, Justin?« kérdezte szeliden. »Mit kezdjek a vendégekkel?« kérdezte Justin. »Mary még nem tudja. Nem szeretném, halogatni, Nina. Tudod, milyenek az emberek Eastlakeben. Még órákig itt ülnek. Mindössze tíz óra van csak.« Nina összeszedte magát. »Azonnal meg kell mondanod neki«, jelentette ki erőlesen. »Mondd meg és gyere vissza. Ha valaki keresné Maryt, — és persze, hogy keresni fogják — mondd, hogy megfájdult a feje. En majd elintézem a vendégeket. A zenét pedig azonnal szüntesd be.« »Tökéletesen igazad van«, mondta Justin. »Azonban éjjél előtt nem küldhetem el a zenészeket. Két óráig kötelesek játszani. O, nem tesz semmit. Tudom, Mary hol van. Jó volna, ha később felnéznél hozzá.«

»Nagyon helytelen volna«, mondta Nina. »Csak mégjobban kétségbeejtene mind a kettőnket. A részvét elhibázott dolog.« Justin elment. Wilson váltotta fel. »Nem tudtam elgondolni, hova bújhatál«, kezdte szemrehányó hangon. »Jól vagy? Mert ha jól vagy, akkor hazakísérem Corát. Mindjárt vissza leszünk. Haza kell mennie valamiért. Azt hiszem, a sáljáért. Cora nem akarja Francist érte küldeni. Ugy-e, kitettek magukért Gowék? Általános az a vélemény, hogy évek óta nem volt ilyen jól sikerült estély Eastlakeben.« »Ugy van, Wil-

son», mondta Nina. »Természetesen. Hogyne. Az estély remekül sikerült.« Wilson közelebb lépett Ninához. »Igazán jól érzed magadat?« kérdezte. »Olyan vagy, mint a márvány. A punch mindig erősebb, mint az ember gondolná. Talán jobb lesz, ha veled maradok.« »Eredj csak«, mondta fagyos nyugalommal Nina.

*

Ninában heves küzdelem ment végbe. Érezte, hogy szörnyű szerencsétlenség történt — Chalke Ewing meghalt, megölte magát, de ez a hír nem túlzottan jelentős. Szomorú dolog, gondolta Nina, de nem érzett részvétet, sajnálkozást. Elvesztette Chalkeot. Ez nem olyan módfelett fontos valami. De nem szűnt meg küszködni magával. Érezte, hogy borzadnia kellene Chalke halálán. Tudatára kel-lene ébredni, hogy elvesztette az egyetlen dolgot, ami életét értelmessé tette. S azon túl halálában is része van. Mondhatni, ő okozta halálát. Nos, és ha ő okozta? Kinek mi köze hozzá? Sok hűhó sem-miért. Chalke megszökött tőlem, ismételte Nina. Ravaszul cselekedett. Biztonságba helyezte magát, sok örömmel és sok kellemetlenségnek elejét vette. Ninának eszébe jutott a lelkésszel folytatott be-szélgetése. A szerelemtől csak a halál szabadíthat meg bennünket. Chalke Ewing meghalt. Nina kö-zömbösen újtára engedte, elterelte felőle a gondo-latait és újra csak Francissal foglalkozott.

Francissal kapcsolatban nem volt mit tennie. De Nina nem mutatott semmi hajlandóságot arra, hogy feladja Francis felett való hatalmát. Többen tartoznak Francis körzetébe, akiket nem kedvel. Cora, Anna Louise és Wilson. Wilson egyébként se nem szoroz, se nem oszt. Nina csak azért harag-szik rá, mivel csügg Corán. Jobban engedelmes-kezik Corának, mint neki. Milyen furcsa. Wilson felett nincs hatalma. Wilson valamikor testestől-

lelkestől rabja volt, de Corának hódolt be. Cora bizonyos tekintetben most a riválisa. Ha tönkreteszi Francist, — Nina őszintén sajnálta, de nem látott más megoldást, tönkre kell, hogy tegye, — egyszersmint Corát is tönkreteszi. Mégpedig Anna Louise útján. Corának Anna Louise a gyengéje. A sebezhető pontja. Justin Gow ismét lejött. Merre világisággal elzárkózott a körülötte zajló jókedv elől.

»Mary beszélni akar veled«, mondta Ninának. »Azt mondtam neki, hogy lenn kell maradnod. Szükségem van a támogatásodra. Sokkal rosszabb állapotban van, mint amilyenre számítottam. Rejtélyeket vél látni Chalke halála körül. Most be-megyek és iszom egy korty whiskyt. Azt hiszem, neked is jót tenne.« Nina bekísérte Justint a könyvtárszobába. Ittak és ottmaradtak egy darabig. Justin kíváncsian szemlélte Ninát. »Azt hittem, ismerlek. S látom, hogy nem ismerlek. Amint itt ülök és nézlek, az a benyomásom, hogy tökéletesen idegen vagy. Nyugtalanító. Anélkül hogy tudnám, miért, rokonszenvet érzek Francis iránt. Azt hiszem, jól teszi, hogy elveszi a kis Lisher-lányt. Van, aki szikvizet iszik konyak után. Én nem szeretem a konyakot.«

Nina elnevette magát. »Mindig eredeti voltál Justin. Ilyen különös bókot azonban még senkitől sem kaptam. Ennél megdöbbentőbbet. Talán éppen azért szeretem. A konyakhoz, azt hiszem, hozzá kell szokni. Ki kell próbálni előbb.« Justin összeráncolta homlokát és kiválasztott egy szivart a dobozból. Gondosan lecsippentette a hegyét az ujjával s körülményesen rágyújtott. »Én már ahhoz öreg vagyok, Nina«, mondta végül. »Az olyan volna, mintha most kezdenék el szivarozni. A szivar erős, én meg gyenge vagyok. Whiskytől sose riadok vissza. Ezerszer mérkőztem vele. Ko-

nyakkal még nem. Félek tőle. Azt hiszem, félek tőle. Eddig sose éreztem, de most érzem. Mégis csak meg kéne próbálni azt a szenteltvizet, Nina.« Hiszen mindez csak üres beszéd», mondta Nina »Legalábbis a szentelt holmik hatalma. Előre megmondhatom, hogy nekem a szenteltvíz sem használ.« Justin kérve kérte Ninát, magyarázza meg legalább, miről beszél. »Vigyen el az ördög, ha tudom. Csak azt látom, hogy világszép lábaid vannak. Hófehér lábaid. Mit tettél Chalkeal?«

Nina felállt és szorosan Justinhez lépett. »Na mit gondolsz, mit?« kérdezte. »Tehettem neki valamit? Férfinak? Neked?« Justin felbámult ültéből Ninára. »Chalke meghalt«, kezdte lassan, »szó nélkül elutazott és Cubában megölte magát. A havannai United Rail Road szalonkocsijában, hogy egészen pontos legyek. »Miért ölte meg magát, Nina? Meg tudnád mondani?« Nina nem tudta megállni, hogy ne próbálja ki a hatalmát Justin Gow felett. Justin felett, aki bíró, akinek hatalom adatott az emberek felett. »Meg«, mondta hűvösen Nina. »Meg tudnám mondani. Chalke azért ölte meg magát, mert szerelmes volt belém. A szerelem ölte meg.« Justin felugrott, maga elé rántotta a széket és görcsösen a támlájába kapaszkodott. »Te vagy az oka a halálának!« kiáltotta magából kikelve. »Látom az arcodon.« Teleöltötte whiskyvel a poharát és egy hajtásra kiitta.

»Miért tetted ezt, Nina?« kérdezte. »Fizt tudnom kell, különben semmit sem értek az egészből. Lásd be, hogy meg kell mondanod. Ne felejtsd el, hogy régi jó barátok vagyunk. Gondolj Maryre. Chalke a fivére volt. Ritkán látták egymást, de Mary imádta Chalkeot. Miért ölted meg őt?«

»A szerelem ölte meg«, magyarázta türelmesen Nina. »Szerettem. Ez az oka. Nem azon mult

hogy szeretett-e vagy sem. Annak semmi köze a dologhoz. Másról van szó. Én vágyódtam rá, ő pedig mást akart. Ha jól emlékszem, korrektségnek nevezte. És azt hitte, hogy el tud szaladni előlem. De én vele maradtam. Beléje költöztem.» »Nem a szerelem ölte meg«, mondta Justin keményen. »Te vagy a gyilkosa.« »Én a szerelem vagyok«, sikoltotta Nina.

A kijelentés, az elképesztően gőgös vallomás visszhangzó csendbe mult. Justin a széktámlába kapaszkodva lángoló tekintettel mérte végig Ninát. »Szóval így vagyunk«, mondta végül. »Te vagy a szerelem. Vágyódtál Chalkera. Ő azonban korrekt akart maradni, erre megölted. S téged nem lehet elpusztítani?« »Nem lehet«, mondta Nina.

»Alaposan be vagyunk rúgva«, mondta Justin határozottan, kijózanodva. »Te talán egy árnyalattal részegebb vagy, mint én. Megyek a levegőre. Gyere.« Az órára pillantott. »Éjfél«, mondta. »Beszüntetem a zenét.« A lampionoknak már több mint a fele sötét volt. A gyertyák leégtek. A csillagok eltűntek. Párás volt a levegő. Justin oda szólt a zenészeknek, azok elrakták szerszámaikat, a vendégsereg oszolni kezdett. Nina megpillantotta Cora Lishert, de Wilson nem volt vele. Bizonytalanul kereste Wilsont a tekintetével, de nem találta. Jó. Legfeljebb egyedül megy haza. Keresztül megy az utcán, keresztül megy a réteken. A tornác párkányán megpillantotta a poharat, amiből ürmöst ivott. A hálósobában rossz hangulat lepté meg. Nagyon rosszul érezte magát az estélyen. Nem is kerülhetett volna össze hitványabb alakokkal. Francissal, a lelkésszel, Justinnel. Justint legalább meglepte, megijesztette. Levetkőzött.

A bánat és a magány örvényében fuldoklott.

Chalke meghalt, megölte magát. Cubában halt meg, egyedül, elhagyatottan. Nincs többé. Most ébredt tudatára Nina, hogy eddig erre nem gondolt. Chalke nincs többé. Öngyilkos lett. Egy vonatban, mely a havannai United Rail Road tulajdona. Justin elmondta, azután bekísérte a házba Maryt, de ő künnmaradt a kertben, beszélt, nevetgélt, flörtölt és ivott. Elképesztően ostoba dolgokat mondott Justinnek. Isten tudja, mit gondolhat az most felőle. Chalke nincs többé. Chalke megintette őt — ez ellen az intelem ellen nincs fellebbezés — megintette a halálával. Korrekt halálával. Nina oly hevesen utálta most magát, hogy semmi egyebet nem tudott érezni. Az estélyiruha az ágyán hevert. Undorodott tőle, kétségbeesetten, keserűen, megmagyarázhatatlanul gyűlölte, rajta volt, amikor Chalkeot a halálba kergette. Felkapta a ruhát és hirtelen dühvel, gondolkozás nélkül apró cafatokra tépte. A szó szoros értelmében megsemmisítette. Mindössze néhány sötét túllcafát és atlaszfodor maradt belőle. Aztán rettenetesen fáradtnak érezte magát. Mintha összetörték volna. Ösztönszerűleg a tükörbe pillantott. Nagyriadt szemek meredtek rá feldúlt arcából, a pirostító fakó, élettelen felületre felrakott színfoltokra emlékeztetett, sovány, csontos álláról ráncokban lógott a bőr, mély árkokkal árnyalva.

Végre ezen is túl vagyok, morogta. Ezentúl már csak az emléke fog gyötörni. Ha Chalke meghalt, mi sem természetesebb, mint hogy nyugtalanító varázsonnak is el kell múltnia. Ezt igen kevésbé sajnálta és még kevésbé félt tőle. Nina nem volt megdöbbenve. De le kellett ülnie, mert igen elgyengült. Tragikusan keserves éjszaka volt. Justin remekül viselkedett. Holnap korán délelőtt

meg kell, hogy látogassa Maryt. Szegény Mary milyen büszke volt Chalkera. Mary, Justin és Chalke. Büszke emberek. Fenkölt, erős emberek Szegény, nyomorult, boldogtalan Mary legalább azzal vigasztalhatja magát, hogy Chalke sokkal fennköltebb volt, semhogy becstelen módon megadja magát. Chalke nem élt a megalkuvások hétköznapi világában, mint a többiek. Ő a nagy és megvesztegethetetlen eszmék honában élt, a trópusok zöld tűzében, ahogy mondotta. Más, közönségesebb ember el tudott volna igazodni Ninával és azzal a helyzettel, amelybe kerültek. Valaki, aki kevesebbet képzelődik, akinek nincsenek eszméi, az elvette volna feleségül és egy sokkal alacsonyabb síkon viszonylag boldog házasságot élt volna vele. De ez most már nem fontos.

Bele fog veszni létének feneketlen ürességébe, mely élete utolsó pillanatáig terjed, amit senki és semmi nem tölthet ki többé. Nina az órára pillantott. Egy mult. Hol lehet Wilson? Csak nem maradt Cora Lishernél? Gépiesen megegyeszer végiggondolta, mi történt vele. Az történt, amitől a nők mindennél jobban félnek, amivel az élet bünteti őket: megöregedett. Megöregedett, elvesztette tartósan konzervált fiatalságának illúzióját. Ami a nőket élteti, elpárolgott a kozmetikában való bizalma, az a hite, hogy krémekkel és rizsporral bátorságra kapva visszaverheti az elkerülhetetlen összeomlást. De nem az összeomláson bánkódott. Túlságosan fáradt volt ahhoz, hogy erős érzéseknek engedje át magát. Csak pihenni akart Nyugságot.

•

Es nem törekszik többé semmire. Nincs semmi célja, az előtte álló életben nem merülhet fel semmi, ami változásra készítse. Nincs, ami ingerelje, nincs amire vágyjon. Multjából tudja,

milyen lesz a jövője. A jövő ugyanaz lesz más értelemben, ami a múltja volt. Ő Chalke és Chalke meghalt. Majd később, egyszer még gondolkozik efelett, végiggondolja Chalkeot. Megpróbálja megérteni, hogy megölte. Ma nem képes erre, meghaladja erejét. Hogy is lehet, hogy a teste, ez a kis test, ennyi magányt magába tud fogadni. Ilyen határtalan fájdalmat. Az események olyan gyorsan követték egymást. Jött egy nap, amely végtelenül boldoggá tette és másnap már végeszakadt a boldogságának. Megint eszébe jutott tönkrement arca és formájavesztett nyaka. A tekintete olyan volt az imént, mintha valami irtózatosszerűtlen sértetlenség tükröződnék benne. A valóság nem olyan rettenetes, mint amilyennek gondolta. Most, hogy Chalke nincs többé, majdnem örült, hogy így történt. Most — minekutána megtudta, mi az élet, nem akar nélküle tovább élni. Jobb lesz az így. Persze, megérdemli, hogy minél többet szenvedjen. Igaz, hogy a szenvedés unalmasabb, mint amilyennek gondolta. Ez kissé meglepte. Már amennyire meg tudott lepődni valamin.

Semmi kedvet sem érzett ahhoz, hogy végiggondolja az életét, megkeresse magát a múltban meggyászolja magát. Tovább vetkőzött. Érdektelenül, válogatás nélkül kihúzott egy hálóinget a fiókból. Vékony, rózsaszínű hálóing volt, áttetsző, fehér csipkevirágokkal szegélyezett. Gépiesen túlesett a tisztító krémen, a toalettvizen, az öblögetéseken. Selyempapírral letörölte arcát. Szokásból. Semmi egyébből. Bőre nagyon puha volt. Hervadó virágra emlékeztette. Ha már hervadni kezd, hamar vége lesz. Nina tudta, hogy holnap még nem hal meg. A holnap nem nagyon fog különbözni a máttól. De az átalakulás megtörtént. A nők észre fogják venni. Mary Gow, Delia, Cora Lisher. Cora titokban örülni fog és szilárdabbnak

fogja érezni a helyzetet. Bizonyosra fogja venni, hogy Francist nem fenyegeti többé veszély.

Nem is. Érdektelen, gyengéd vonzalmat érzett Francis iránt. Vihar zúgott tova a feje felett és úgyszólván mindent elsöpört. Francist határozottan elsöpörtc. Hol lehet Wilson? Ninának eszébe jutott, hogy holnap délután bridzspartira ígérkezett. Ocha is ott lesz. Négy nap múlva szombat van. Táncost a klubban. Wilson ott akar lenni. Elmegyek vele, gondolta, Joel Bache fel fog kérni és Roderick Wade be fog rúgni megint. Ki fogok ülni a tornácra, meleg lesz. Cordelia, Annabel és Flaith valószínűleg lemennek a kőbányába. Most végre megint világosan maga előtt látta Chalkeot. Ott állt mellette a sötét víz partján, melltartóban és harisnyakötőben. Ez volt az az éjszaka, amikor győzött Chalke akarata felett, az az éjszaka, amikor elvesztette őt. Eszébe jutottak Chalke apróságai, puha, fekete öve, ami este rajta volt. Hosszú, vékony ujjai, ahogy a szivart tartották. Olyan barnák voltak, hogy nem lehetett rajtuk észrevenni a nikotin nyomát.

Kissé érdes hangját is hallotta. Aki nem ismerte Chalkeot, barátságtalan embernek tartotta. Nem volt az. Olyan volt, amilyennek lennie kellett. Így védekezett. Ninán kívül senkinek sem fedte fel magát. Nina volt az ő minden mértéket meghaladó szerencsétlensége. Halála. De Nina nem sajnálta Chalkeot. Inkább önmagát sajnálta. Az ember nem élhet örökké — gondolta Nina. Chalkeot elhagyta az akarata, de csak néhány órára. A többiek, Mary is, azt fogják hinni, hogy elbukott az életben, hogy a szerelem ölte meg. Nem igaz. Legyőzte a szerelmet is, az életet is. Nem lehet örökké élni. Jobb a kellő pillanatban meghalni, mint tovább vonszolni egy elhibázott és kiábrándult életet. Nina az ágyban feküdt, egy pille

lágý mozdulatokkal keringett az éjjelilámpa körül. Nina lecsavarta a körtét. Ez is Chalkera emlékeztette. A fénnýel is volt valami. A sötétség sűrű áramlással kavargott Nina körül. Egyáltalában nem volt álmos még. Fájt a teste, nem sikerült álomba zsidbasztani. Térdkalácsában bizonytalan, makacs fájdalmat érzett.

Valamikor azt hitte, hogy életének kellemetességei közül a fürdő a legkülönb. Most arra a megállapításra jutott, hogy aludni még szebb. Az álom a legnagyobb jótétemény, gondolta. Ha alszik, egyedül van, az élet bajai nem érhetik utól. Az álom még a szerelmet is elcsitítja, elfelejteti. Az álom csak halvány visszfénye a bajoknak. Az ébrenlétben, az életben nagy a zűrzavar. Az ember nem az, ami és nem lehet az, aminek lennie kellene. Az ember se nem jó, se nem rossz. Szíve mélyéből jó akar lenni, aztán megmozdul benne a rosszság és megghiusítja a szándékot. Az ember nem lehet rossz, nem kéjeleghet a rosszságában, mert gyötéri a jóság, a büntudat. Es újra elfogta a régi bizonytalanság. Az ellentmondás a között, amit megélt és a között, amire oktatták. Milyen szörnyű volna azt mondani például, hogy megcsalta a férjét Ewinggel és hogy Ewing ezért lett öngyilkos. De a szavak, a tények nem rettentenek, ismételtette Nina.

Amit az ember sokszor elgondolt már, az csak ismétlés, mint minden az életben. Az ember örökké ugyanazokon a dolgokon rágódik. Végtelen sivár processzió. Befejezni pedig semmit sem tudunk. Csak a halállal. Mert a halál, ezt most már Nina bizonyosra vette, minden ellenkező állítással szemben befejezés. Elképzelhetetlen szörnyűség volna, hogy a kurta, jelentéktelen emberi élet örökké tartson. Ninát nyugalom fogta el. Mintha valaki leemelte volna róla a fáradtságot, mint egy nehéz

kabátot. A fájdalom a térdkalácsában felsajgott és elzsibbadt. Gondolatai jótékony sötétbe fulladtak. Egyszerre csak felébredt, homályosan úgy rémlett neki, hogy van még kivüle valaki a szobában. Felkönyökölt, villanyt gyújtott. Wilson volt. Az ablak mellett ült, egy kényelmes székben végképp összeomolva. Arc kifejezése éppoly kimerültnek látszott, amilyen Nináé volt az imént. »Megijesztettél«, mondta Nina, indulat nélkül.

•

»Sajnálom« felelte Wilson. Aztán hallgatott. Nina lerázta magáról a kábultságát. »Mi baj, Wilson?« kérdezte. »Eredj aludni. Mindjárt megvirrad. Hol voltál, Wilson?« Nem tudta biztosan. Talán Lancasterben. Visszasüppedt némaságába, melybe valósággal elszigetelődött. Nina erőlesebb hangot ütött meg. »Azonnal mondd meg, mi történt?« sürgette. »Rosszul vagy? Mi van veled?« Nincs rosszul, mondta Wilson. »Nem mondhatom meg, Nina«, folytatta. »Nem mondhatom meg, mert mindent félreértenél, amit mondanék. Kész lehetetlenség. Az élet«, mondta Wilson. Nina felült. »Nem kell mindent megmondanod. Vetkőzz le legalább. Félnégy van.«

»Nem szeretném, ha félreértenél«, mondta Wilson. »Nem szeretném, ha félreértenéd Corát. Másképp meg nem megy. Minden máshogyan hangzik, mint ahogy van. Ahogy volt«, mondta Wilson. Nina látta, hogy Wilson életének két főmotívuma kilátástalanul összeütközésbe került egymással; mértéktartó óvatossága és Cora Lisher iránti bűnös szerelme. Valami nagy baj történhetett. »Talán megkönnyebbülsz, ha elmondom«, vélte Nina. »Hidd el, Wilson, többet tudok a dolgaidról, mint gondolod. A nők sok mindent megsejtenek.« Wilsonban megmozdult régi türelmetlensége

»Semmit se tudsz«, mondta. Aztán újra elernyed.
 »Senki sem tud róla«, mondta. »Coráról van szó.
 Coráról és rólam. Barátok voltunk. Szerettem
 vele lenni, bámultam őt, kezére jártam. Meg-
 fogadta a tanácsaimat. Ezt senki se róhatja
 fel nekem, Nina. Cora nem olyan.« Nina tü-
 relmesen hallgatta tisztességes hazudozását. Hangja,
 arckifejezése, lényege az ellenkezőjét mondotta.
 »Bizonyos értelemben szerelemnek is nevezhetjük
 Nina.«

Felállt, az ágyhoz lépett. »Sohasem feledkez-
 tem meg irántad való kötelességemről«, jelentette
 ki erőlyesen. »Ezzel légy tisztában. Semmi körül-
 mények között sem tűrném, hogy valaki közém és
 családom közé álljon. Tudom, mivel tartozom ne-
 ked, Nina. Mi tökéletesen egyek voltunk. Nem
 erről van szó.« A hangja elakadt, megértésért só-
 várgó, kétségbeesett tekintetet vetett Ninára. »Tu-
 dom, Wilson, tudom«, nyugtatta meg Nina. Wil-
 son leült az ágy végére és Ninára nézett. »Mind-
 amellet az azt hiszem, hogy szeretem Corát«, val-
 lotta be. »Semmit sem értek az egészből. Több
 mint húsz éve az urad vagyok, imádom a gyere-
 keinket és szerelmes vagyok Cora Lisherbe.« Nyil-
 vánvaló volt, hogy gyötrelme és a felett való fáj-
 dalma, hogy máról holnapra minden összeomlott,
 amit szilárdnak és örökkévalónak hitt, legyőzte
 zárkózottságát. »Ügylátszik, szerelmes vagyok.«

»Bámultam Corát, mivel kevés pénzzel is szé-
 pen tudott gazdálkodni, mivel olyan csodálatosan
 nevelte Anna Louiset. A városból hazajövet egy-
 szer-kétszer meglátogattam. Aztán egyre gyak-
 rabban vágyódtam utána. Te félreérthetetlenül
 értésemre adtad, hogy nincs rám szükséged. Szí-
 vesebben érintkeztél Francissal. Így hát mind
 gyakrabban látogattam el Corához. És lassanként
 nem tudtam meglenni nélküle s azt hittem, hogy

ő is így van velem. Lelkében így is volt velem, Nina. Ezt ő maga is elismeri. Hiszen ő is kétségbe van esve, szegény! Csak azt nem értem, mi a szerelem, Nina. Én szeretlek téged. Semmire sem volnék képes, ami fájna neked. Képtelen volnálak elhagyni. Mindenem a rendelkezésedre áll. És mégis van Cora. Van, egyszerűen. Már egy napig sem bírtam meglenni nélküle. Itthon ültem, beszélgettem veled, Actonnal, Cordeliával és gyógytám Cora társasága után. Jobb szerettem volna vele beszélgetni. Sose hittem volna, hogy ezt valaha el fogom mondani neked. Helytelennek találtam a viselkedésemet, de nem tehettem másképp. Cora mindjobban megszeretett. Ennek örültem. Meg voltam elégedve mindennel, ahogy van, az életemmel, ahogy élek és hogy annyiszor láthatom Corát, ahányszor akarom. Mindez nem volt egészen tökéletes, de az nem nagyon zavart. Nem is igen akartam, hogy másként legyen. Nem is igen lehetett volna másként.»

»Aztán jött a katasztrófa.« Nina tudta, mi »Anna Louise eljegyezte magát Francissal«, folytatta Wilson. »Cora feláldozta irántam való érzelmeit, mindkettőnk feláldozott a lányának. Nem a sáljáért ment haza, Nina, azt csak kifogásnak használta, hogy közölhesse velem, mit határozott. Mit kellett szerinte elhatároznia. Ügylátszik, nem tehetett egyebet. Bejelentette, Nina, hogy mindennek vége közöttünk. Hogy nem élhetünk úgy, ahogy eddig. Tudod, Cora milyen makacs, ha elhatároz valamit. Tudod, mire képes, ha Anna Louiseról van szó. Ez a két dolog egybeesett. Cora szerint, ha Francis elveszi Anna Louiset, nem szabad okot adnunk arra, hogy pletykáljanak felőlünk, mert Anna Louise zokon vehetné. Gondoljon elsősorban sajátmagára, könyörögtem Corának. Ő képtelen rá. Nem teheti. Kétségbe voltam esve

Cora váltig azt hajtogatta, hogy nem találkozhatunk többé.«

Wilson felemelkedett, fel-alá járt a szobában, ide-oda bandukolt az éjjelilámpa fénykörzetében. »Kértem, hogy ne kösse le magát. Ráhagytam, jó, egyelőre ne találkozzunk. Hiszen esküvő után úgyis más lesz a helyzet. A fiatalok valószínűleg Európába utaznak és egy esztendeig is elmaradnak. Hiába beszéltem. Folyton azt ismételte, hogy szakítanunk kell. Már mind a ketten fáradtak és csüggedtek voltunk. Neki is nehezeére esett. És én nem könnyíthettem a helyzetén. Vissza kellett mennie Gowékhoz. Szerencse, hogy a kertben beszéltünk és hogy sötét volt. Visszavittem, letettem és hazajöttem. Nem tudtam volna senkivel beszélni ebben az állapotban, Nina. Te most bizonyára megvetsz, jellemtelennek tartasz.«

»Dehogy vetlek meg, Wilson«, csitította Nina. »Csak nagyon sajnállak. Mindez oly értelmetlen. És oly reménytelen. Mondtam már, hogy sokkal többet tudok, mintsem gondolnád. Coráról, Anna Louiseról, rólad. Corára nem lehet hatni, nem lehet eltéríteni az álláspontjától, ebben igazad van. Ahogy Anna Louise iránt érez, az már szinte nem is normális. Több az anyai érzésnél. Anna Louise iránti szeretete mindennél erősebb Corában. Te sohasem jelenthetnél annyit a számára. Látod, hajlandó feláldozni érte magát és ha ez igaz, akkor kilátástalan az ügyed. De ezt te sohasem fogod megérteni. Cora boldogan áldozza fel magát. Vannak ilyen nők, Wilson. Akik belül egészen sötétek. Cora Lisher sötét nő. Elég ránézni, hogy lássa az ember.« Wilson nyomban védőállásba helyezkedett. »Mert van jelleme«, jelentette ki. »Cora a legjellemesebb ember, akit ismerek. Azért nehezíti meg a maga életét. Azért hat megközelíthetetlennek, sötétnek. Pedig nem az. Aki ismeri, annak nem az.

Hergesheimer: Az estélyi ruha.

Mindig mondom neked, Cora egy tizedét sem költi annak, amit te.» Kétségbeesett, csüggedt, bambá arc kifejezéssel elakadt. »Mit mondjak egyebet? Semmit sem tehetünk. Minden hiába. Nem járhatok el délutánonként Corához. Soha nem önthetem ki többé előtte a szívemet.«

Wilson megtalálta a fiatalságát, mely minden férfit ott leselkedik valamelyik kuckóban. Újra elfoglalta helyét az ágy végében. Arca könnyekben fürdött. Nina nem segíthetett rajta, senki sem könnyíthetett a bánatán. »Vetközz le, Wilson«, könnyörgött neki. »At vagy izzadva. Irtózatoss meleg van megint. Tussold le magadat. Jót fog tenni neked. Eredj. Elég, hogy boldogtalan vagy, minek érezd még kényelmetlenül is magadat?« Wilson némán engedelmeskedett, lassan, szórakozottan levetkőzött, felvette a pongyoláját és eltűnt a fürdőszobában. Nina hallotta a tuss zuhogását. Mikor visszajött, haja nedves csimbókokban lógott a homlokába, nevetségesen fiatalnak hatott. Cigaretta gyújtott s egy székre vetette magát. Külsője olyan szálnalmas volt, hogy szinte nevetésre ingerelt. De hát ilyen az élet. Sötét, tragikus és nevetséges. Egyelőre nem tudta, mit mondjon. Nina másra kezdett gondolni. Chalke meghalt, megölte magát. Alkibiades. — Nem ment tovább. Ellenállhatatlan nevetőgörcs fogta el. Wilson fel volt háborodva.

Mikor Nina már valamennyire uralkodni tudott magán: »Nem tehetek róla, boesáss meg. Kirtört rajtam.« »Előbb azt mondd, hogy értesz, aztán kiderül, hogy semmit sem értesz«, bosszankodott Wilson. Az őszinteségi roham végetért, állapította meg Nina. Wilson újra felvette a maga

konvencionális, körmönfont modorát. »Nem mintha komolyan vettem volna, hogy megértesz, de hogy egyenesen kinevetsz, azt nem vártam volna.« Nina mégegyszer megmondta, mi történt. »Hisztérikus nevetőgörcs volt, Wilson. Hiszen mondom. Hihetetlen, mennyire nem értesz nőkhöz. Elvégre idejében figyelmeztettelek rá, hogy Cora milyen. Megmondhattam volna neked mindjárt az elején. Látod, kár, hogy nem kérted ki a tanácsomat. Hogy nem ismerted őt jobban. Megvallom neked, Corát értékes nőnek tartom. Nem tettél neki házassági ajánlatot? Hisz végre Corát szereted és nem engem.« Wilson nyomban dühöngeni kezdett. »Persze hogy nem tettem«, toporzékolt. »Hát még mindig nem értesz? A férjed vagyok, gyerekeink vannak. Hogy az ördögbe tehettem volna neki házassági ajánlatot?«

»Elhiszem, hogy nem tudtad rászánni magad, de annak is te vagy az oka«, mondta Nina. »Ennek semmi köze hozzám, vagy a gyerekekhez. A büszkeséged, az erkölcsi felfogásod, a kötelességtudásod és a magadról való jóvéleményed akadályozott meg benne. Hát nem veszed észre, hogy éppen olyan rossz vagy, mint Cora? A magad módján éppen olyan önző.« »Végig kellett volna élned az egész históriát, hogy véleményt mondhass«, oktatta ki Wilson. »En nem magyarázhattam el neked. Nem is akartam beszélni róla. Semmi értelme. Előrelátható volt, hogy félre fogsz érteni. De nem akarom, hogy félreérts, Nina. Cora tiszta ember. Tiszta«, ismételte túlzott s egyben őszinte kétségbeeséssel. »Ismerned kellene őt. Cora sokkal fennköltebb, hogysem el tudná hagyni magát. Akárhogy is van, most már mindegy. Most nem marad Corának se más, csak az imponáló bátorsága, meg az emlékei.« Wilson megpróbálta fegyelmezní magát. »Sajnálom, hogy ilyen soká

ébreten tartottalak, Nina. Annál is inkább, mert úgy sincs hasznunk belőle.»

Nina hirtelen ellenállhatatlan szükségét érezte, hogy magáról beszéljen, hogy valahogy kifejezze saját irtózatot kétségbeesését. »Chalke Ewing meghalt«, mondta. Megölte magát a cubai vasúton.»

»Chalke Ewing«, ismételte Wilson szórakozottan. »Ja igen. Mary Gow fivére. Na, ezen nem csodálkozom. Az ilyen atheisták rendszerint így végzik.« Wilson bebújt az ágyába. Nina eloltotta a villanyt. Nemsokára virrad — gondolta. A repkényen az ablak körül verebek csiripeltek. »Nem tudok aludni«, sópáncodott Wilson. »Nem tudok aludni.« Makacskodik. Hiába makacskodik. Nina nem makacskodik. Tudja, hogy nem volna értelmese. De milyen nehéz belátni, hogy egyszer minden végetér! Belenyugodni! A reménykedést szoktuk meg a legjobban. Remélni annyi, mint élni. Annyi, mint igazán élni. Senki sem akarja elhinni, hogy őt is érheti baleset, mint mindenkit. És ha megtörténik, többnyire nem érti. Az ember azt hiszi, hogy vele semmi nem történhetik. És csúnya igazságtalanságnak tekinti, ha mégis úgy fordul. Ez az a hiba, amibe mindenki beleesik. Mindenki azt hiszi, hogy különös jóindulattal kezelik az ügyét. A sors lehet mindenkire igaztalan, csak hozzá nem. »Kár volt zuhanyoznom«, morogta Wilson. »Rossz tanácsot adtál. Teljesen kiverte az álmot a szememből.« Éppen elég oka van arra, hogy ne tudjon aludni, gondolta Nina. De ő a zuhanyt okolja. Illetőleg Ninát. A régi história. Mert olyan kézenfekvő. Elég a kezét ki-nyújtania, hogy hozzám érjen. És tulajdonképpen messzebb van tőlem, mint a Chalke által említett legrégibb görögök. Bele van szigetelve a nyomorúságába, abba, hogy elvesztette Corát. Én meg vég-

telenül magános vagyok Chalke nélkül. Chalke meghalt, és Cora könyörtelen, mint a halál. So-hase veszi vissza Wilsont.

»Mit adjunk Anna Louisenak nászajándékul?« kérdezte Wilson. »Most akarod megbeszélni?« kérdezte Nina. »Nem a legalkalmasabb pillanat.« Ebben Wilson nem értett egyet Ninával. »En álmatlanul hánykolódom, te is fenn vagy, akár ezt beszéljük meg, akár egyebet. En a legszívesebben ezüstszerviszt küldenék neki. Színezüstből. Megengedhetjük magunknak. Különben illet hármát-négyet is kap, Ambler gazdag pittsburgi barátaitól. Ora jobb volna. Nagy állóóra harangjátékkal, hallba való.« Kis ideig hallgatott. Nyilván újra erőt vett rajta a vesztesége felett való bánkódás. »Templomba kell járnunk, Nina«, mondta váratlanul. »Nem elég negyedévenként csekket küldeni Abból semmink sincs. Szépen el kell járnunk minden vasárnap délelőtt a gyerekekkel a templomba.« Ninának eszébe jutott, hogy Mr. Swing-fellow kikérdezte Gowéknál a világi dolgok felől A szerelem felől. Eszébe jutott, hogy Mrs. Swing-fellownak mandulagyulladás van. Ő nem számíthat rá, hogy az egyház megváltja. Őt nem ragadja Mr. Swingfellow fel a mennyekbe.« A vallásos kötelezettségek elhanyagolásából csak kellemtelenségei vannak az embernek«, folytatta Wilson. »Aki amerikai, az járjon templomba. És kerülje az olyan rosszhírű helyeket, mint Cuba, meg Párizs. Látod, hogy végezte Chalke Ewing. Catherine Prynenek se tesz jót Franciaország. Félek, hogy Actont is el fogja rontani. Lesz rá gondom, hogy a jövőben ne lehessenek annyit együtt. Eléggé sajnálom, hogy egy könnyelmű pillanatomban Actonnak ígéretet tettem, hogy elengedem Európába. Addig nem is lesz nyugtom miatta, amíg nem vesz el valami rendes lányt, — olyant,

mint Anna Louise. Amíg nem lép be az üzletbe. Te is jobb hatással lehetnél a gyerekekre, Nina. Nem törődsz valami nagyon velük. Őszintén szólva sokat whiskeyzel. Aztán az a fekete ruha, amit Mary Franciaországból hozott. Az a ruha nem neked való. Idestova ötven leszel. Ettől eltekintve pedig ne feledd el, ki vagy. Előkelő társadalmi életet élünk. Rajtunk van Eastlake szeme.«

»Tudtommal soha nem hoztam szégyent rád, Wilson«, felelte Nina. »Aikre súlyt helyezel, meg vannak elégedve velem. Justin Gow, Bacheék meg a többiek. Érdeklődjél csak, mind azt fogják mondani, hogy jó feleség vagyok. Szerencséd van velem, Wilson. Nem is tudod, milyen szerencséd. Most újra nyugtod van. A nyugtalanság nem neked való. Eleinte szörnyen fog hiányozni Cora, aztán majd javul a helyzet. Már is a kötelesség jár a fejedben meg a templom. Ezt nemcsak rád mondom. Magamra is áll ez. Velem szerencséd van. A ruha, amit a szememre vetsz, a ruha is tönkrement. Soha többé nem vehetem fel. Furcsa ruha volt, Wilson. Nem csodálom, hogy haragudtál rá. Mást is kihozott a sodrából. Ezt is, azt is. Roderick Wadet, Joel Bachet, meg — meg még másokat is. De mindennek vége. Nyugodt lehetsz.«

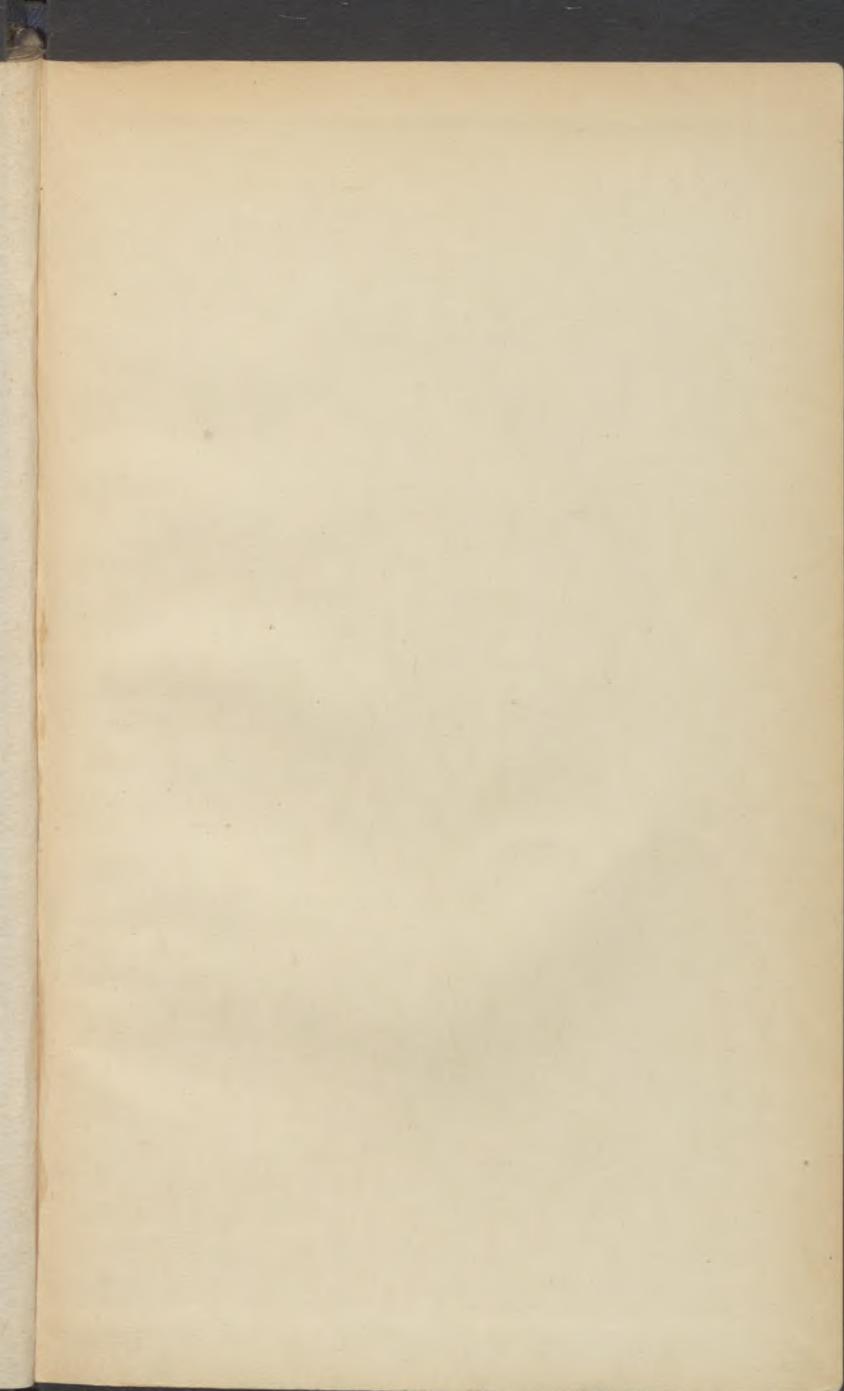
»Ha reggel alaposan szemügyre veszel, meg fogod érteni, mire gondolok. Öregedő nőt látsz majd, olyan nőt, akivel már nem lesz sok bajod. Nem ígérhetem meg, hogy nem fogok többé whiskeyzódát inni, nem ígérem meg, hogy templomba fogok járni, de minden egyéb felől megnyugtathatlak. Örülj, hogy itt vagyok melletted. Végre Ahogy akartad. Szerelmet nem ígérhetek. Ezt megérted, úgy-e? Bennem kihalt a szerelem. Kiszáradtam, kiégtem. Be kell érned velem szerelemtelenül, de meg leszel elégedve, mindig tudni fogod, hol vagyok. Mindig tudni fogod, mit teszek

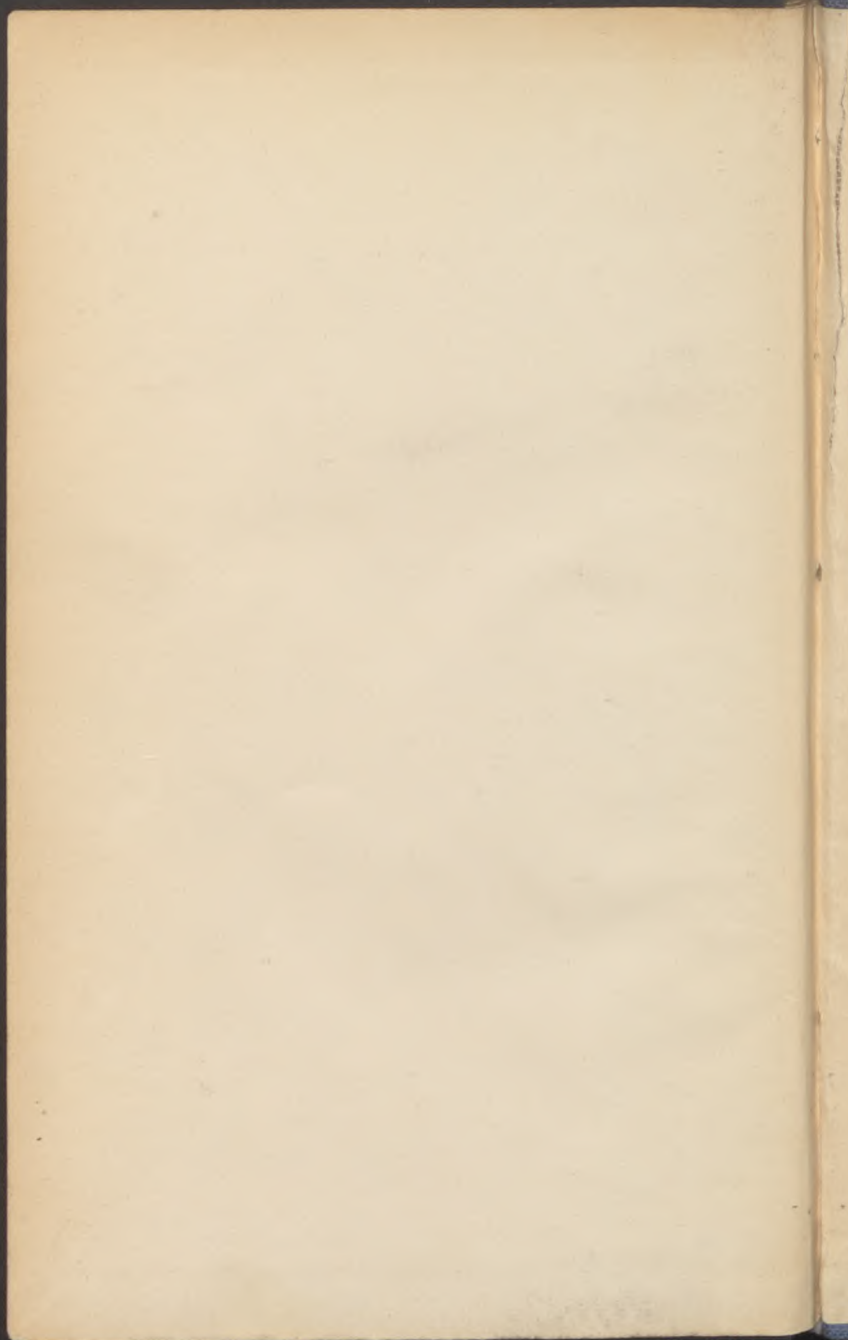
Délelőtt Rhodával tanakodom, délután golfozok, vagy bridzsezek. Dinnerekre fogok járni Gowékhoz, Bacheékhoz, Amblerékhez — Anna Louise Amblerhez s meg fogom őket hívni a házukba. Catherine Pryne nem fogja Actont elrontani. Helyedben ebbe nem szólnék bele. Catherine is öregszik. Acton még ráér elvenni a maga Anna Louise Lisherjét. Cordeliát nem tudod befolyásolni. Ő megy a maga útján.»

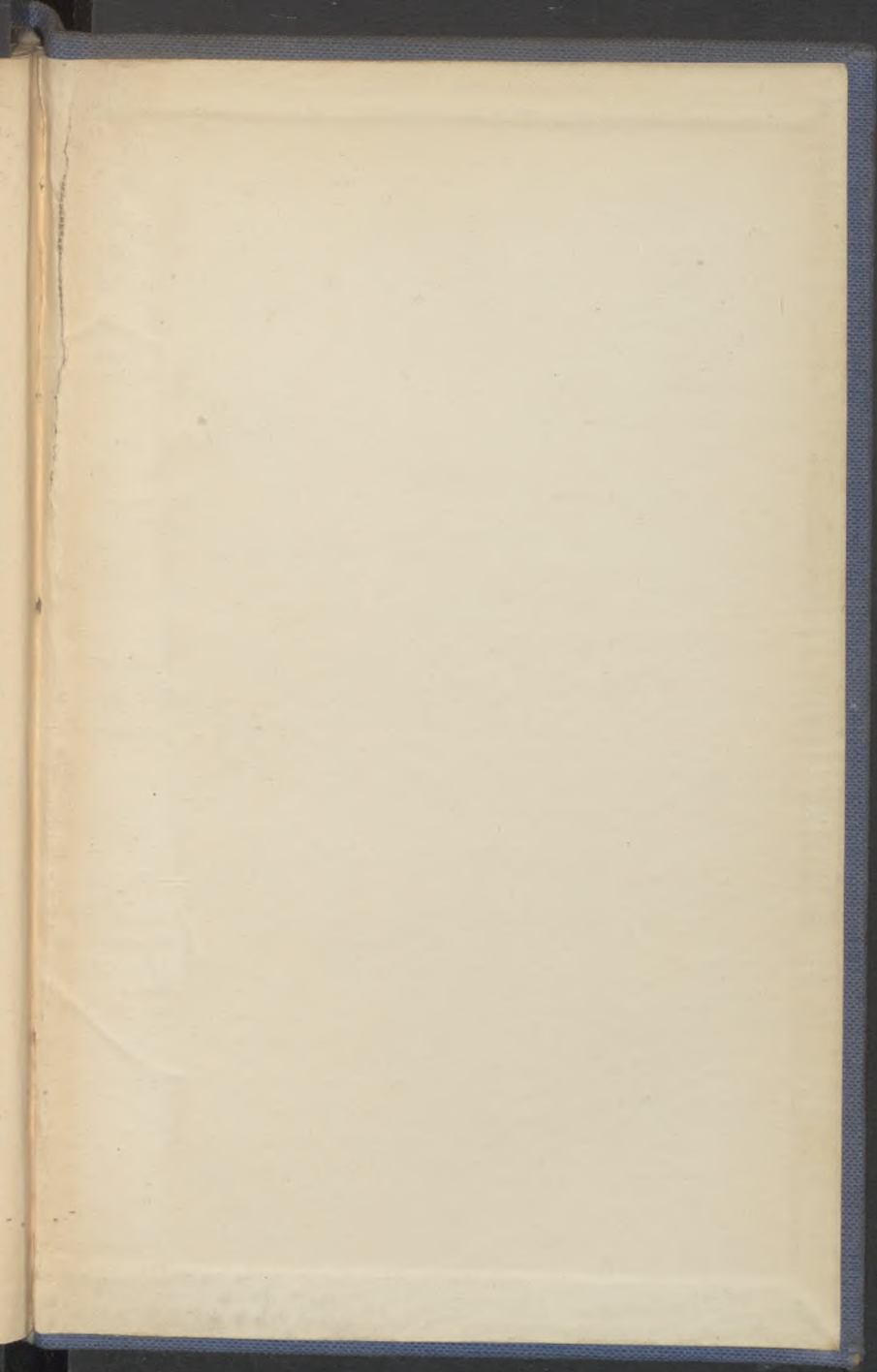
Nina elhallgatott. Wilson símán, egyenletesen pihegett. Végre elaludt, elmenekült a remény, a szépség csábító ígéretei, a bátorság felelőssége elől. Ninát megszálta a lemondás, ami végeredményben elviselhetővé teszi, úgy az életet, mint a halált. Fálnak fordult és — már pitymallott — lehúnyta a pilláit. Ajkai hangtalanul Chalke nevét formálták. Karja, amelyre fejét fektette, elernyed. Ökölbe csukott keze kinyílt.

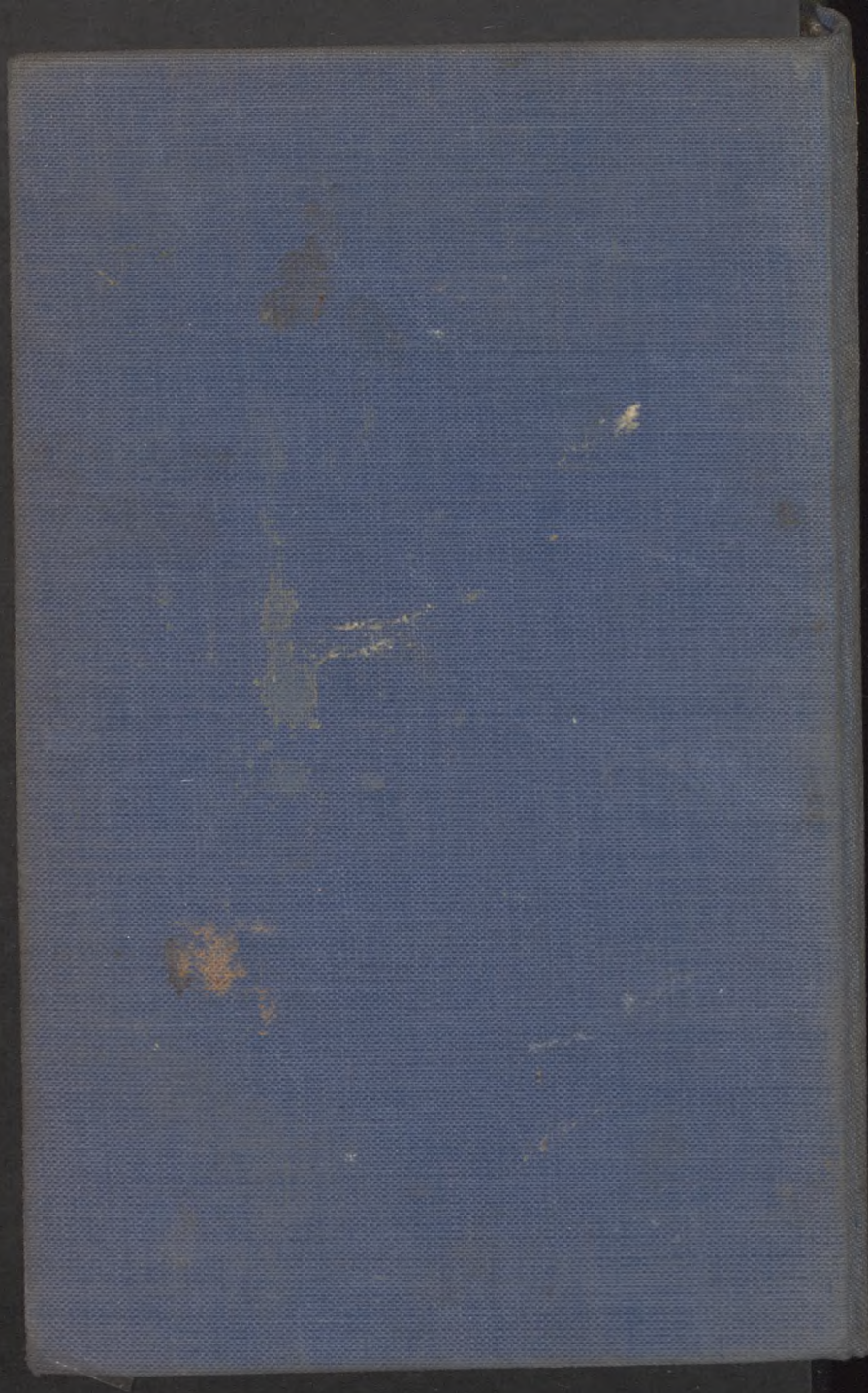
V É G E.

45874